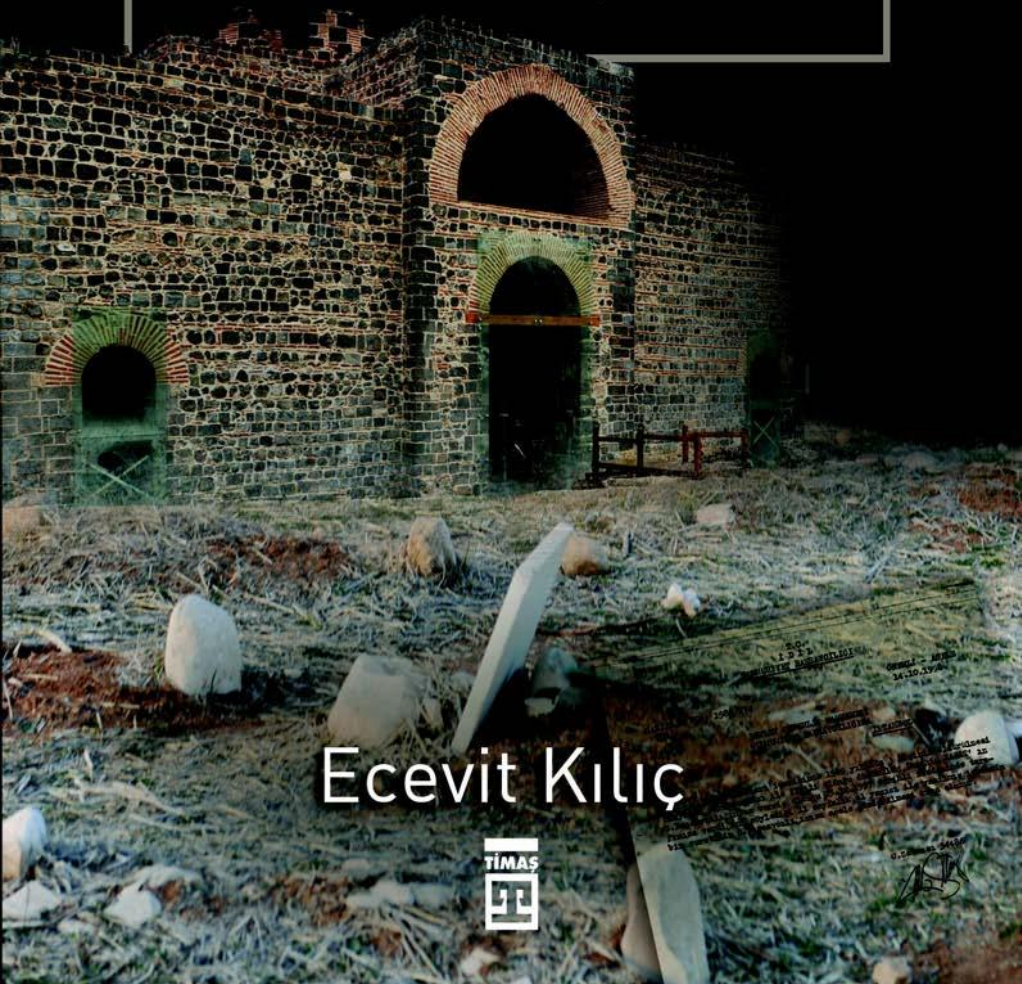
JİTEM

TÜRKİYE'NİN FAİLİ MEÇHUL TARİHİ

Ecevit Kılıç

TİMAŞ

JİTEM
Ecevit Kılıç

TİMAŞ YAYINLARI | 2126
Perde Arkası Dizisi | 54

YAYIN YÖNETMENİ
Emine Eroğlu

EDİTÖR
Cüneyt Dalgakıran

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Ağustos 2009, İstanbul

4. BASKI
Ekim 2011, İstanbul

ISBN
9786051140513

TİMAŞ YAYINLARI
Alayköşkü Caddesi, No:11, Cağaloğlu, İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P. K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas. com. tr
timas@timas. com. tr

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
DavutpaşaTopkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01

YAYIN HAKLARI
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

i y i k i k i t a p l a r v a r …

TİMAŞ YAYINLARI
İstanbul 2011

timas. com. tr

JİTEM

Ecevit Kılıç

TİMAŞ

ECEVİT KILIÇ

Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'ndeki eğitiminin ardından İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Gazeteciliğe Cumhuriyet gazetesinde başladı. Yedi yıl Cumhuriyet'te görev yaptıktan sonra 2006'da haber dergisi Aktüel'e geçti. Bir yıl sonra da Sabah gazetesine yazmaya başladı. İstihbarat, güvenlik, suç ve yolsuzluk ekonomisi konularında çok sayıda araştırması yayınlandı. Kılıç'ın Kirli Kramponlar (Futbol ve Mafya), Politik Goller (Futbol ve Siyaset) ve Özel Harp Dairesi (Türkiye'nin Gizli Tarihi) isimli üç kitabı bulunmakta.

JİTEM'in faaliyetlerini araştırırken öldürülen gazeteci Hafız Akdemir ve faili meçhul cinayete kurban giden tüm meslektaşlarıma. . .

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ■ 11

1. BÖLÜM / JANDARMA'NIN ÜÇ ISTIHBARATÇISI n 23
Ceza yerine ödül ■ 26
Kaçakçılıktan hâkim karşısında ■28
Ersever Türkeş ilişkisi ■28
Ersever cezaevinde ■31
Ülkücülerle kopuşu ■32
Karadeniz'deki jandarma istihbaratçı ■32
ASALA cinayetlerine karşı istihbarat ■33

2. BÖLÜM / JANDARMA ISTIHBARATININ KURULUŞU ■37
PKK'nın eylemleri başlıyor ■38
İstihbaratçıların generali ■43
Ersever'den yeni örgüt raporu ■44

3. BÖLÜM / JITEM KURULDU ■49
JİTEM'in yapısı ■51
Diyarbakır örgütlenmesi ■52

4. BÖLÜM / YENI GLADIO ■55
Hulusi Sayın Yirmibeşoğlu savaşı ■56
JİTEM'in sivil unsurları ■59
Veli Küçük de Van'da ■61
Faili Meçhul Cinayetler Başlıyor ■62
Ölüm Timi ■64

5. BÖLÜM / JITEM'IN SOLCU KORGENERALI ■69
Jandarma'dan Kara Kuvvetleri'ne geçiş ■72

6. BÖLÜM / TEŞKILATTA YENI YAPILANMA ■75
JİTEM'in gözde elemanı ■75
Jandarma komutanı da değişiyor ■78
İtirafçılar ordusu ■81

7. BÖLÜM / BÜYÜK GÖREV DEĞIŞIMI ■85
Askerî Şura'yı kilitleyen komutan ■87
Vedat Aydın cinayeti ■89
Katiller kimdi? ■93

8. BÖLÜM / GENERALLERE SUIKAST ■97
Kontrgerillacı general suikastı ■99
Jandarma komutanına suikast ■100
Solcu korgeneral de öldürüldü ■101
MİT Müsteşarı orgeneral de öldürüldü ■102
Hedefteki Oramiral ■104
Cinayetlerin arkasındaki güç ■105

9. BÖLÜM / JITEM'DE BÜYÜK KAVGA ■107
Üç istihbaratçı birbirine düşüyor ■109
JİTEM'in en büyük cinayeti ■110
JİTEM'in kodları ■114
Muhbirler ■116

10. BÖLÜM / EFSANE SUBAY ANKARA'YA SÜRGÜN ■119
Diyarbakır'a geçici komutan ■121
Güneydoğu'nun yeni hâkimi ■122

11. BÖLÜM / JANDARMA KOMUTANI'NIN SIR ÖLÜMÜ ■127
Ekipteki subaylar ■128
Genelkurmay'ın ilk açıklaması ■129

Kaza değil diyen bilirkişi ■130
Şüpheli ifade ■133

12. BÖLÜM / YENI KONSEPT YENI JITEM ■137
Asayiş'e Tamburalı paşa ■139
JİTEM'in yeni komutanı ■139
OHAL'in başına da yeni vali ■141
Generale Kanaslı suikast ■141

13. BÖLÜM / ÜÇ AYRI CINAYET ÜÇGENI ■145
Tetikçiler kimdi? ■148
Köprü altında infaz ■149
Ölüm hatları ■151

14. BÖLÜM / EFSANE SUBAYIN HAZIN SONU ■155
Terörle mücadele müsteşarlığı ■157
Ersever'in faili meçhul itirafları ■159
Ankara'daki üçgen ■160

15. BÖLÜM / MARMARA'DAKI ÖLÜM ÜÇGENI ■163
Hedefte yine Liceli işadamları ■168
Bu kez hedef Buldan ■169
Avukat da öldürüldü ■170
Aynı ekip Ankara'da ■170
Kimdi bu cinayetleri organize eden? ■172
Üçgende 100 cinayet var ■175

16. BÖLÜM / HIZBULKONTRA ■177

17. BÖLÜM / JITEM'DE YENI ISIMLER ■185
JİTEM'cinin ihmali ■186
Silopi'nin önemi ■188
Cizre'deki ölüm ekibi ■188
Temizöz'ün yerine Gençoğlu ■191

18. BÖLÜM / JITEM TIMLERI ALAYLARA BAĞLANIYOR ■193
Albay'ın odasında yakalanan JİTEM'ci ■195
Cinayetler resmî raporda ■198

19. BÖLÜM / VARLIĞI MEVCUT OLMAYAN AMA EYLEMLERI GERÇEK ÖRGÜT ■203
"JİTEM yoktu" ■205
Genelkurmay'dan da aynı yanıt ■209

20. BÖLÜM / JITEM'I KEŞFEDEN CESUR SAVCI ■211
60 kritik soru ■213
Dosya Diyarbakır yolcusu ■215
Örgütü açığa çıkartacak öneriler ■217

21. BÖLÜM/KADROLAR JANDARMAYA DEVREDILIYOR ■221
Hizbullah'ın tasfiyesi ■222
Okkan'a suikast ■225
JİTEM mahkeme kaydında ■227
İkinci dava ■228
Sonsöz ■239
İndeks ■243

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap bu kez Türkiye'nin son 30 yıllık yakın tarihini kapsıyor.

Tabii yine gizli tarihi.

Kitapta; Jandarma teşkilatı bünyesinde kurulan gizli ordu JİTEM'in öyküsünü bulacaksınız. Daha doğrusu Güneydoğu'yu kana bulayan olayların arkasındaki kişileri ve güçleri tanıyacaksınız.

JİTEM'in öyküsünü anlatmaya başlamadan önce bu yapılanmanın ortaya çıkışının asıl kaynağı olan Özel Harp Dairesi'nden kısaca bahsetmemiz gerekiyor.

Özel Harp Dairesi, Soğuk Savaş konsepti çerçevesinde Amerika ve İngiltere'nin öncülüğünde NATO üyesi ülkelerde kurulan Gladio örgütlerinin bir parçasıydı. Özel Harp Dairesi, gizli bir orduydu. Kurulma amacı komünizmle mücadeleydi. Türkiye'nin Sovyetler Birliği'ne sınırının olması en aktif gizli ordunun Özel Harp Dairesi olmasına yol açtı. Bu nedenle en büyük önem Türkiye'nin gizli ordusuna verildi.

1952 yılında Seferberlik Tetkik Kurulu adıyla kurulan Özel Harp Dairesi'nin tüm eğitim, silah ve maddi ihtiyaçları Amerika tarafından sağlandı. Amerika'nın gönderdiği silahlarla olası bir Sovyetler Birliği işgaline karşı yeraltında, ormanlık alanlarda ve hatta okullar ile camilerin altında cephanelikler oluşturuldu.

Özel Harp Dairesi'nde hem resmî askerler hem de siviller görev yapıyordu. Resmî askerler subay ve astsubaylardan oluşuyordu. (1980'lı yılların sonundan itibaren dairede uzman çavuşlar da görev yapmaya başladı.)

Özel kamplarda harp eğitimlerinden geçirilen siviller ise her türlü meslekten seçildi. Türkiye'de toplumsal muhalefetin yükseldiği her dönemde bu siviller resmî

unsurların yardımıyla yeraltında oluşturulan cephaneliklerden aldıkları silahlarla sokağa çıktılar.

1970'li ve 1980'li yıllarda yaşanan kanlı olayların mimarı bu sivil unsurlardı. Bu kanlı olayların getirdiği üç darbe de tabii.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte diğer NATO üyesi ülkelerdeki bu örgütler tamamen açığa çıkartıldı. Ardından da dağıtıldı. Türkiye'de ise Özel Harp Dairesi, güçlendirilerek Özel Kuvvetler Komutanlığı'na dönüştürüldü.

Ama ciddi bir problem vardı; uluslararası düzeydeki politika ve güvenlik konseptindeki değişimler nedeniyle artık Özel Harp Dairesi'nin karanlık işlerde kullanılması pek de mümkün değildi. Zaten Batı ülkelerinde bu yapıların faaliyetine son verilmişti.

Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın yeni temel görevi PKK'yla mücadele oldu. Tamamı profesyonel askerlerden oluşturuldu. Burada Özel Harp Dairesi'nden miras sivil unsurlara da pek ihtiyaç yoktu. PKK'nın gerilla taktiği yürütmesi nedeniyle profesyonel askerler bile yetersiz kalıyordu. Ayrıca Daire'nin faaliyet yürütebileceği tek alan olarak da Güneydoğu kalıyordu. Bu nedenle de sivil unsurlar devre dışı bırakıldı.

Bu noktada, Daire'nin adı artık yasadışı operasyonlar, cinayetler veya toplumsal katliamlarla anılmamaya başlandı. Ama bu sonla birlikte yeni bir gizli ordu kurulmuş oldu.

Özel Kuvvetler Komutanlığı, terörle mücadeleye odaklanırken Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele kuruldu.

Yani yaygın adıyla JİTEM…

Özel Kuvvetler Komutanlığı, PKK'yla dağda mücadele ederken, JİTEM 'terörle mücadele' adı altında, insanın kanını donduran, sadece korku filmlerinde

rastlayabileceğimiz cinayetlere imza attı.

JİTEM oluşturulurken Özel Darp Dairesi'nin yapısı örnek alındı.

1983 yılında Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığı'na bağlı olarak Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı kuruldu. Başına da seçkin subayların görev yaptığı Plan ve Proje Birimi'nden yüzbaşı Arif Doğan getirildi.

Amaç jandarma istihbaratı tek elde toplamaktı.

İstihbarat Grup Komutanlığı, Ankara'da Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhı'nda yönetilecekti.

Bunun yanı sıra yedi bölgede de grup komutanlıkları oluşturuldu: Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Erzurum, Samsun ve Adana. Her ildeki komutanlık o bölgenin tamamındaki istihbarat faaliyetlerinden sorumlu olacaktı. Bu yedi grup komutanlığının istihbarat bilgileri tek isimde, yani Arif Doğan'da toplanacaktı.

JİTEM'in ilk hali olarak görülen İstihbarat Grup Komutanlığı'nın kurulmasını sağlayan isim, dönemin Jandarma Kurmay Başkanı Tümgeneral Hulusi Sayın'dı.

Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı, özel istihbarat çalışması yapıyordu. Rutin veya gündelik istihbarat çalışmaları takip edilmediği için kadrosu geniş değildi.

Yedi bölgedeki her grup komutanlığının başında bir yüzbaşı veya üsteğmen vardı. Alt kadroları ise iki subay ve ikiüç astsubaydan oluşuyordu.

Bu grup komutanlıklarının yerleri çoğunlukla o ildeki jandarma komutanlıklarının içindeydi. Ancak bu jandarma komutanlıklarıyla doğrudan bir bağlantıları yoktu. Yine de özel bir durum veya sorun yaşandığında alay komutanına bilgi verme zorunlulukları vardı.

Sorgu yerleri ise çoğunlukla ayrıydı. Kent merkezindeki veya askerî lojmandaki bir daire sorgu yeri olarak kullanılıyordu.

Yine de istenilen amaca ulaşılmamıştı. Çok da etkin

değildi.

Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı'nın aktifleşmesi PKK eylemlerinin başlamasıyla oldu.

Yakalanan veya teslim olan PKK'lıların sorgularına Diyarbakır Grup Komutanlığı'nda görevli istihbaratçılar giriyordu. Zaten o dönemde örgütle ilgili tek bilgi kaynağı çatışmalarda sağ veya yaralı yakalanan PKK'lılardı. Ama PKK'ya karşı etkin bir başarı yoktu. Ne istihbarat ne de operasyonel anlamda.

Sonunda Güneydoğu'daki mücadeleyi tek elden yürütmek amacıyla 1987 yılında Diyarbakır'da Asayiş Kolordu Komutanlığı kuruldu. Başına da Korgeneral Hulusi Sayın atandı.

Sayın, göreve başlar başlamaz Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığı sırasında oluşturduğu Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı'nı yeniden yapılandırdı. İstihbarat Grup Komutanlığı'nın adını Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele olarak değiştirdi. Böylece varlığı yıllarca tartışılacak JİTEM tam anlamıyla kurulmuş oldu.

Bir istihbarat örgütü olarak kurulsa da JİTEM'in operasyon yapma yetkisi vardı.

Sadece Jandarma Genel Komutanı, bu ekiplere hesap sorabilme yetkisine sahipti. İl jandarma komutanları bu birimlerin işleyişine karışamıyordu.

Hiçbir JİTEM görevlisi hakkında, ne gerekçeyle olursa olsun Jandarma Genel Komutanı'nın izni olmadan adli ve idari işlem yapılamıyordu.

JİTEM'ciler istihbarat amaçlı olarak herkesi gözaltına alıp, sorgulayabiliyordu.

Çatışma ve olayların yoğunluğu nedeniyle en çok önem verilen JİTEM birimi, Diyarbakır Grup Komutanlığı'ydı. En önemli istihbaratçı subaylar bu komutanlıkta görevlendirildi. Güneydoğu ve Doğu

Anadolu Bölgesi'ndeki bütün JİTEM timleri Diyarbakır Grup Komutanlığı'na bağlıydı.

En faal tim komutanlıkları; Elazığ, Batman, Mardin, Şanlıurfa, Bingöl, Hakkâri ve Van'daydı.

Ayrıca tim komutanlıkları sadece illerle sınırlı değildi. Önemli ve özellikle sınır noktalarındaki ilçe merkezlerinde de tim komutanlıkları vardı. Silopi, Yüksekova ve Cizre gibi…

JİTEM'de resmî görevli olarak subay, astsubay ve uzman çavuşlar görev yapıyordu.

Tabii bir de sivil unsurlar vardı: İtirafçılar, korucular ve muhbirlik yapan her meslekten insan…

JİTEM mensuplarından hiçbiri terörle mücadelede aktif rol almadı. Yani dağda PKK'yla mücadele etmediler. Her zaman kent merkezlerinde faaliyette bulundular.

Ama JİTEM'in kurulmasıyla birlikte Güneydoğu'da faili meçhul cinayetler başladı. İnsanlar evlerinden, işyerlerinden götürülüp ya da yolda çevrilip gözaltına alındı. Kaçırılanların bazıları birkaç gün sonra ya bir köprü altında, ya da bir yol kenarında ölü olarak bulundu.

Büyük çoğunluğunun cesetleri bile bulunamadı.

Bu cinayetlerin arkasında hep aynı örgüt vardı: JİTEM.

Terörle mücadeleye zarar verdi

Eylemleri nedeniyle JİTEM, en çok terörle mücadeleye zarar verdi. Hatta sekteye uğrattı.

Bugün artık kabul edilen bir gerçek var; JİTEM'in terörün bitirilmesi noktasında hiçbir faydası olmadı. Aksine büyük zararları oldu.

JİTEM'in bölge halkına verdiği zarar ortada. En büyük zararlardan birini ise Türk Silahlı Kuvvetleri'ne verdi. Çünkü kurucu unsurlarının subaylar olması nedeniyle bölge halkı, bu yapıyı orduyla bir tuttu. Bu da dağda terörle mücadele eden subayların bile zan altında

kalmasına neden oldu.

En önemlisi ise JİTEM, bölge halkının devlete güveninin sarsılmasına yol açtı. JİTEM'in eylemlerine baktığımız zaman PKK ile Kürt halkını bir tutma politikası net bir şekilde görülüyor. Bu JİTEM liderlerinin gazete arşivlerine düşen sözleriyle kendini gösteriyor.

Ama JİTEM liderlerinin aksine terörün şiddetle bitmeyeceği noktasında ısrar eden, bu noktada yapılacak en büyük hatanın da yöre halkı ile PKK'ya aynı gözle bakılması olacağını vurgulayan güvenlik görevlileri de var: Korgeneral İsmail Selen, emniyet müdürü Gaffar Okkan gibi…

Ama ne yazık ki bu isimler de suikastlara kurban gitti. JİTEM'in başta faili meçhul cinayetler olmak üzere eylemleri halkın teröre tavır almasına da engel oldu.

JİTEM'in eylemleri terörün tırmanmasına da yol açtı. JİTEM'in öldürdüğü Vedat Aydın, Musa Anter ve Mehmet Sincar gibi isimler Güneydoğu halkının sevdiği isimlerdi. Bu isimlerin öldürülmesinden sonra halkın tepkisi hep büyük oldu. Cenazelerine katılım kalabalık oldu. Bir de üstüne bu cenazelerde provakasyonlar gerçekleşti.

Bu cinayetlerden sonra bölgedeki terörün de arttığı dikkat çekici başka bir nokta. JİTEM'in eylemlerinin en yoğun olduğu 19921995 yılları, aynı zamanda çatışmaların da arttığı dönemdir.

Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde mahkûm olduğu davaların önemli bir bölümünü JİTEM'in eyelemleri oluşturuyor.

Avrupa ülkeleri ve kuruluşlarının sert tavır aldığı olayların çoğunluğu da bu örgütün faaliyetleri…

JİTEM'in faaliyetleri sadece bunlarla da sınırlı değil. Hepimizin çok iyi bildiği gibi Güneydoğu; Avrupa ve Amerika'ya giden uyuşturucunun geçiş noktası.

Afganistan ve Pakistan'da yola çıkan uyuşturucu Van, Diyarbakır, Hakkâri gibi illerden Türkiye'ye giriyor hatta çoğunlukla Lice, Başkale ve Yüksekova'da eroine dönüştürülüp Batı'ya gönderiliyor. JİTEM de bunu kontrol altında tutuyordu. Uyuşturucu ticaretine adı karışan JİTEM'cilerin sayısı hiç de az değil.

Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse JİTEM sadece faili meçhul cinayetler işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüt değil, terörden beslenen bir yapıdır.

Tüm bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'nin yakın tarihindeki bu karanlık yapıyla yüzleşmek istikrarlı bir demokratikleşme sürecinin başlatılması için olmazsa olmaz bir koşuldur. Bu amaçla yazılmış olan elinizdeki çalışma bazılarının kıymetli yardımları olmadan ortaya çıkamazdı. Bu yüzden, JİTEM'in faaliyet gösterdiği yerlerin fotoğrafları için Kutup Dalgakıran'a, yardımlarını hiç esirgemeyen İdil Demirel, Salih Yavuz ve İlknur Özdemir'e, kitabı kısa sürede yayına hazırlayan Emine Eroğlu ve Cüneyt Dalgakıran'a teşekkürler.

5 Temmuz 1991.

Diyarbakır.

Son günlerde çok tedirgindi…

Hem kentte hem de çevre illerde siyasi cinayetler ve kayıplar gittikçe artıyordu. Aslında bu onu korkutuyordu.

Öldürülen kişilere bakınca kendisini de tehlike altında görüyordu.

Ama korkusu kendisi için değildi…

Her kayıp haberinden sonra derin bir üzüntü kaplıyordu yüreğini.

Zaten son yıllarda insan hakları alanındaki mücadelesi nedeniyle defalarca gözaltına alınmıştı. Aynı günün akşamında veya en geç ertesi günün sabahında tekrar evine dönüyordu.

Sadece bir kez tutuklanmıştı, o da bir konuşmasını Kürtçe yaptığı içindi.

Serbest kalacakken mahkemede de Kürtçe konuştuğu için tutuklandı. Üç ayı cezaevinde geçti.

Aslında insanlar için çabalamak onu mutlu ediyordu. En çok da Kürtlerin yoksulluğuna üzülüyordu. Çok sevilen bir isimdi.

Derdi olan ona koşuyordu. Üniversiteye başlayacak öğrenciden, parası yetmediği için hastaneye gidemeyen köylüye kadar… Halkın isteği üzerine 1991'de Halkın Emek Partisi Diyarbakır

İl Başkanı seçildi.

Vaktinin önemli bir kısmını partide geçiriyordu. Sabahtan akşama kadar oradaydı.

O gün akşamüstü evine döndü. Ailesiyle yemek yedi. Bir süre televizyon izledi.

Bir yandan da "Yarın cumartesi, biraz daha fazla uyuyabilirim," diye düşünüyordu. Geceyarısına birkaç

dakika kala, "Artık yatsam iyi olur" diye koltuktan kalktı.

İşte tam o sırada kapı çaldı.

Pijamalarıyla gidip kapıyı açtı. Karşısında silahlı ama sivil giyimli üç kişi vardı.

Şaşırmadı…

Polisin eve gelişine alışkındı.

Ama dikkatini çeken bir şey olmuştu. Kapıyı açar açmaz karşısında bulduğu kişi hiç de polise benzemiyordu. Oysa elinde telsiz vardı.

Diğer iki kişiden biri merdivenin en alt basamağında, ikincisi ise en üst basamağında duruyordu.

Kapıyı açar açmaz telsizli olan kişi, "Polisiz. Bizimle emniyete kadar gelmeniz gerekiyor," dedi.

Hemen cevap verdi: "Yarın gelirim. "

Ancak telsizli kişi hemen gitmesi noktasında direndi.

Bunun üzerine kapıyı kapatıp, giyinmek için odaya yöneldi. Üstünü değiştirirken eşi, "Kimdi onlar" diye sordu. "Polis" diye mırıldandı.

Eşi, yüzündeki tedirginliği hemen fark etti.

Bunun üzerine o da kapıya gitti. Kapıyı açtığında o üç kişi kapıda bekliyordu.

Hepsi uzun namlulu silahlar taşıyorlardı. Eşi de aynı tedirginliği hissetti.

Birisinden de korkmuştu. Bu kişi perişan haldeydi. Saçı başı dağınıktı. Sakallıydı. Polise hiç benzemiyordu.

Giyindikten sonra kapıya geldi. Ama hâlâ gidip gitmemeyi düşünüyordu.

Aslında aklında son dönemde artan cinayetler vardı. Karşısındakilerin polis olup olmadığı da kafasında ciddi bir soru olarak duruyordu.

İşte tam bu sırada ağzından, "Arkadaşlara, avukatlara, Hatip Dicle'ye haber ver. Hepsinin haberi olsun" sözü çıktı. "Yüzde doksan dokuz ölü olarak döneceğim eve. Sağ dönme şansımsa yüzde bir. ".

Ancak elinde telsiz olan kişi devreye girip onun eşine, "Yenge sakın korkmayın, başkan espri yapıyor. Bir ifadesi var. Sonra eve döner. Siz bunlara alışıksınız," dedi.

Silahlı üç kişi onu götürürken eşi hemen pencereye koştu.

Kapıda Renault marka bir otomobil vardı. Bir süre sonra apartmanın girişinden kocası ve o üç kişi çıktı.

Arabanın uzun farları yanıyordu.

Kocasını arabaya bindirdikten sonra hareket ettiler. Baka kaldı… Elinden bir şey gelmiyordu.

Tam o sırada gözüne başka bir araba daha çarptı… Aynı markaydı. İçinde iki kişi vardı. Müziğin sesini sonuna kadar açmışlardı… İyice korku sardı içini…

Hemen kocasının söyledikleri aklına geldi… Yakınlarını, akrabalarını, Hatip Dicle'yi aradı.

Ama gidiş o gidiş…

İki gün boyunca kendisinden haber alınamadı. Ailenin, akrabaların ve avukatların başvurmadığı karakol, askerî birlik ve yetkili kalmadı…

Meclis bile seferber oldu.

Gazetelerin birinci sayfası onun kayıp haberleriyle doluydu. Sonunda gözaltına alınırken eşine söylediği oldu. Cesedi

MadenErgani arasında, bir köprünün altında bulundu.

Vücudu işkence izleri, kurşun yaralarıyla doluydu.

Cesedini almaya 30 bin kişi gitti. Cenazesine ise 100 bin kişi katıldı.

Ama herkesin kafasında bir soru vardı: "Vedat Aydın'ı kim öldürmüştü?"

Polise benzemiyorlardı.

Bir kısmı askerlere benziyordu. Bir kısmı ise yöre halkındandı.

Hatta içlerinde PKK kıyafetliler de vardı… Aydın'ı Jandarma merkezine götürmüşlerdi. Kimdi bunlar?

1. BÖLÜM
JANDARMA'NIN ÜÇ İSTİHBARATÇISI

Aralık 1976 Yer: Silopi

Türkiye'nin en karanlık yılları. Ülkenin her yeri adeta kan gölü. Bu yılın başından itibaren yeniden siyasi cinayetler işlenmeye, katliamlar gerçekleştirilmeye başlandı.

Cinayetleri işleyen, katliamları gerçekleştirenler ise Özel Harp Dairesi'nin eğittiği ve ülkücüler arasından seçilen "sivil unsurlar"dı. Sadece sivil unsurlar değildi, gerektiğinde sahneye onları eğiten resmî unsurlar da çıkıyordu.

Hedefte ise solcular, bilim adamları, aydınlar ve bu karanlık güçler üzerine araştırma yapan savcılar, emniyet müdürleri vardı. Bu olaylar ise daha çok büyük kentlerde veya sivil unsurların yetiştirildiği veya yoğun olduğu kentlerde meydana geliyordu.

İşte böyle bir ortamda Silopi'den gelen bir haberle Türkiye çalkalanmaya başladı. Bir jandarma üsteğmen halkın üzerine ateş açmıştı. Bir sonraki gün, gazetelerin manşetinde bu olay vardı.

Çünkü o güne kadar yaşanan siyasi çatışma ve cinayetler özellikle Güneydoğu'nun belli kentlerinde olmuyordu. Bu kentlerin biraz daha kendilerine özgü durumu vardı. Daha çok Kürt sol hareketler görülüyordu. Ülkücü kamplarda yetişen sivil unsurlar ise bu kentlerde yoktu. Kavgalar da Kürt sol gruplarının aralarında yaşanıyordu.

İşte Jandarma Üsteğmen Cem Ersever'in halkın üzerine ateş açması bu nedenle yankı bulmuştu. Ersever, bölge için çok farklı bir askerdi. Ülkücü temsilcisi gibi davranıyordu. Aslında kent halkı ilk kez politik bakış açısını dikte eden bir jandarma yöneticisini görüyordu. Kentin etnik ve kimlik yapısı da pek ülkücülüğe uygun

değildi. Ama Ersever'in uygulamaları halk için tam bir işkenceye dönmüştü.

Ersever, kentte MHP'nin yan örgütü ÜlküBir'i açma çabasına girdi. "Cebinde Ortadoğu Gazetesi olmayan kimse karakola gelmesin", "Burası komünist Ecevit'in değil, Başbuğ Türkeş'in diyarıdır," diyordu.

Ersever'in düşmanlığı sadece solculara ve CHP'lilere yönelik değildi. Asıl büyük düşmanlığı Kürtlereydi. Zaten ilçenin nüfusu Kürtlerden oluşuyordu. Ama Ersever'in ağzından "Buradaki Kürtleri imha etmeden Silopi'den ayrılmayacağım," sözü düşmüyordu.

En önemlisi, halka ciddi ciddi işkence ederdi. Hem de sudan bahanelerle.

Ama halk isyan etmişti artık. Çünkü bir jandarma komutanı değil de ülkücü bir lider gibi davranıyordu.

Sonunda kentin solcu gençleri baş kaldırdılar, Ersever'i kent meydanında dövdüler.

Ersever de bunun intikamını almak için askerlere toplanan halkın üzerine ateş açma emri verdi. Hem kendisi hem de askerler halkın üzerine ateş açtı. (Bu saldırıda Mehmet Özkaplan ve Selim Ökten adlı iki kişi ağır yaralandı.)

Bir sonraki gün ilçedeki bütün siyasi parti teşkilatları Ersever'in görevinden alınmasını istedi. İktidarda MSP ve AP olmasına karşın iki partinin yöneticileri de Ersever'i Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Genelkurmay Başkanlığı'na şikâyet ettiler. Bununla yetinmediler; demokratik kitle örgütleri Diyarbakır'da tepki olarak miting niteliğinde basın toplantısı düzenlediler.

Kentteki gerginlik günlerce sürdü. Ancak iktidar pek üzerine gitmiyordu.

CHP'nin girişimiyle Meclis'te Başbakan Süleyman Demirel ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk hakkında soruşturma önergesi verildi.

Ersever hakkında soruşturma başlatıldı, ardından yargılanmaya başlandı. Neredeyse tüm kent halkı aleyhine tanıklık yaptı.

Ama onun iddiası halkın kendilerine saldırdığı ve tabancalı olduğuydu:

"Olayda otuzkırk kişilik bir grubun taşlı sopalı saldırısına uğradım. Bunlardan elinde tabanca olan birini yakalamak üzere arkasından koştumsa da yakalayamadım. Bunun üzerine birliğime geri dönmek istediysem de çocuklar ve kalabalık tarafından saldırıya uğradım. Kaçmakta olan şahıslardan ikisi üzerime ateş açtı. Kalabalığın bölük merkezine gelmekte olduğunu gören bölük merkezindeki erler silah sesleri üzerine bulunduğumuz Atatürk büstünün şehirde taraf olan hadise mahalline geldiler. Büyümekte olan kalabalık taş, sopa ve silahlarla saldırmaktayken erler kafalarına gelen taşlardan ve üzerlerinden geçen kurşunlardan paniğe kapılarak ateş açmışlardır. Ateş komutu verip ateş kestirdiysem de gerek halkın kalabalık içindeki ateşinden gerek erlerin ateşinden mütevellit sivil halktan adının Mehmet Kaplan ve Selim Ökten olduğunu sonradan öğrendiğim iki kişinin yaralandığını duydum. " (İlginçtir, jandarma içinde açılan soruşturma görevi de Ersever'in yardımcısı Kıdemli Başçavuş Serdar Gürkanlı'ya verildi. Gürkanlı hazırladığı raporda komutanı Ersever'in suçsuz olduğunu saldırıya uğrayanın kendisi olduğunu savundu. Ama savunması, Ersever'in savunmasından daha abartılıydı. Ersever'in ifadesinde 3040 kişi dediği grubun sayısını Gürkanlı, 4050 kişiye çıkardı. Ersever, bana iki kişi ateş etti derken, raporda Ersever'in tüm kalabalık tarafından yaylım ateşine tutulduğu yazılıydı.)

Peki, ülkeyi ayağa kaldıran ve henüz genç bir üsteğmen olan Cem Ersever kimdi?

Haziran 1950'de Erzurum'da doğdu. Babası da askerdi.

Çocukluk yılları Ankara'da geçti. Ardından Ankara On Dokuz Mayıs Koleji sonra Yükseliş Koleji'ne devam etti.

Lise biter bitmez gazeteciliğe merak sarmıştı. Bu nedenle Ankara Basın Yayın Yüksek Okulu'na girdi. Bir süre sonra gazeteci olmaktan vazgeçti ve okulu bıraktı. Bu kez de İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi'ne girdi.

Okulu bitirdikten sonra da Kara Harp Okulu sınavlarına girdi ve askerlik hayatını seçti. 1972'de Kara Harp Okulu'nu bitirdikten sonra teğmen olarak göreve başladı. (Ersever'in sicil numarası 1972/69'du.)

İlk görev yeri ise İstanbul oldu. Ardından Silopi'ye atandı. Üstelik o dönemde jandarma içinde pek de uygulanmayan bir sıfatla: İstihbaratçı.

Silopi de Habur Sınır Kapısı'ndan önceki yerleşim merkeziydi. Sınır bölgesiydi. Bu nedenle kaçakçılığın yoğun olduğu merkezlerden biriydi.

Ceza yerine ödül

Ersever, halkın üzerine ateş açmak suçundan yargılanırken olaydan hemen sonra görev yeri değiştirildi. Foça'ya gönderildi. Foça'daki askerî kampta özel harp, yani kontrgerilla eğitimine tabii tutuldu. Dokuz ay süren bu eğitimden sonra yeniden aktif göreve atandı. Yeni görevi ise kaçakçılık üzerine istihbarattı.

Adıyaman merkezli olmak üzere Hatay, İskenderun, Gaziantep, Şanlıurfa ve hatta Mardin illerini kapsıyordu görev alanı. Sonra görev alanı genişletildi: Edirne, Kırklareli ve İzmir de dahil edildi.

Ersever'e verilen görev çok özeldi. Ayrıca jandarma bünyesinde bir ilkti. Çünkü ilk kez bir subay bağımsız denebilecek nitelikte ve sadece Jandarma Genel Komutanlığı'na sorumlu olacak şekilde görev yapıyordu. Ayrıca sadece bir kentte ve merkezde değil, kaçakçılığın yoğun olduğu sekiz kentte birden görevliydi.

Esas göreviyse TIR kaçakçılığının nasıl yapıldığıydı. Bu

görev Ersever'e doğrudan dönemin Jandarma Genel Komutanı Sedat Celasun tarafından Hudut Kaçakçılık ve Narkotik Şube'nin emrinde verilmişti.

Böyle özel görev ve doğrudan kuvvet komutanı tarafından görevlendirilme kaç üsteğmene, subaya nasip olmuştur?

O yıllarda Türkiye'nin her tarafında başta silah olmak üzere her türlü kaçakçılık faaliyeti yoğundu ve bunlar da tamamen Ersever'in görev yaptığı sınır illerinde yapılıyordu. Ancak Ersever'in kaçakçıların yakalanması için getirdiği ciddi bir istihbarat yoktu. Daha doğrusu getirdiği istihbaratların sonucunda dişe dokunur hiçbir kaçakçılık faaliyeti açığa çıkartılmadı.

Bunun nedeni sonradan ortaya çıktı. Ersever, dönemin ünlü kaçakçısı Nejat Söyler'le işbirliği içindeydi.

Ersever hakkında Söyler'e yardım etmek suçundan soruşturma açıldı. Ardından da bu suçtan yargılanmaya başladı.

Nejat Söyler, Ersever'in görev yaptığı Gaziantep, İskenderun, Hatay ve Mardin bölgelerinde kaçakçılığı kontrol altında tutan bir isimdi. Özellikle Güneydoğu ve Akdeniz bölgesindeki silah kaçakçılığının geçişini sağlayan çetenin lideriydi.

Yani Söyler'in kaçakçılık yaptığı bölgeler aynı zamanda Ersever'in görev alanındaki illerdi. Ama Ersever'le Söyler'in ilişkisi Silopi'de başlamıştı. Söyler, Habur Sınır Kapısı'nda gümrük komisyonculuğu yapıyordu.

İlişkilerinin başlamasından sonra Söyler, Ersever'e 1972 model Murat 124 marka arabasını hediye etti.

Halkın üzerine ateş açması nedeniyle tepkiden korkan Ersever, aynı gün Söyler'i arayarak kendisine yardım etmesini istedi. Söyler de arabasını ve adamlarını yollayarak Ersever'i Silopi'den kaçırıp Diyarbakır'a

götürdü. O olaydan sonra da sıkı dost oldular. Ersever'in Söyler'in kaçakçılık yaptığı illere istihbaratçı olarak atanmasıyla da birlikte hareket ettiler. Bu sayede Söyler de rahat rahat kaçakçılık yapıyordu. Ersever, yoğunlukla İskenderun ve Hatay illerinde bulunuyordu. Söylerin kaçakçılık bürosu da İskenderun'daydı. Yoğunlukla bu kentte yaşıyordu.

Ama Ersever'in İzmir'de olduğu bir dönemde, Söylerin sahibi olduğu Ortadoğu Nakliyat'ın bir TIR'ında, Gaziantep'te 2500 silah yakalandı. Yardımına hemen Ersever yetişti. Ersever'in gelmesiyle soruşturmanın seyri değişti. Şirketin sahibi Söyler olmasına karşın serbest bırakıldı. Üstelik Söylerin düşmanı olan Çello aşireti liderleri silahlarla ilgili suçlandı.

Kaçakçılıktan hâkim karşısında

Bir süre sonra Ersever'in illegal işleri tamamen ortaya çıktı. 1982'de kaçakçılara yardım ettiği için açığa alındı. Ardından teşekkül halinde kaçakçılık yapmaktan hakkında 6. Kolordu Komutanlığında dava açıldı.

Ersever'in kaçakçılığa yardım etmesi nedeniyle yargılandığı dönemde Söyler, Ankara'da başka bir kaçakçılık suçundan yakalanarak tutuklandı. (Erseverin yakın adamı Türkmen de kaçakçı Söyler in kızıyla evliydi.)

Ersever, yargılama boyunca ilk başta Söylerin kaçakçılık yaptığının farkında olmadığını söyledi Fark ettiğinde ise kaçakçılık hakkında bilgi almak amacıyla İlişkisini sürdürdüğünü savundu.

Davası daha sonra Ankara 4 No. l'u Sıkıyönetim Mahkemesine alındı. Dosya oradan da İzmir'e gitti. Sonunda da delil yetersizliğinden beraat etti. Zaten bu dönemde Jandarma Genel Komutanlığı, davalarını yakından takip etti.

Ersever, yargılanmasına karşın görevden hiç uzaklaştırılmadı. Sadece bir dönem açığa alındı, sonra görev yeri değiştirilerek İstanbul ve sonrasında da Trabzon'a atandı. Görevi yine aynıydı: Kaçakçılık hakkında istihbarat.

Ersever Türkeş ilişkisi

Sılopide görev yaptığı sırada Ersever, halk arasında da artık "ülkücü komutan"diye anılıyordu.

İlginçtir, kentte ülkücü kimse olmamasına karşın o dönemde okul ve diğer kamu kuruluşlarının duvarlarında ülkücü sloganlar yazılıydı:

"Yaşasın Başbuğ Türkeş, Kahrolsun Ece vit. " Halka göre bu sloganları jandarmalara Ersever yazdı rıyordu.

Ersever, gerçekten de ülkücüydü. Basın Yayın Yüksek Okulu'nda öğrenciyken ülkücü hareketle tanışmıştı. Bu dönemde en yakın arkadaşı Muhsin Yazıcıoğlu'ydu.

Ersever, dönemin birçok katliamının ve siyasi cinayetinin planlayıcısı, ülkücü lideri Abdullah Çatllyla da tanışıyordu. Çatlı'yla onu tanıştıran da Muhsin Yazıcıoğlu'ydu. Ondan sonra da ülkücü hareketle ilişkisini hiç kesmedi.

Ersever, daha önce MHP lideri Alparslan Türkeş ile tanışıyor muydu bilinmiyor ama Silopi'de görev yaptığı dönemde Türkeş'in dikkatini çekmişti. Türkeş, Güneydoğumda zorda kalan ülkücüleri Ersever'e yönlendiriyordu.

Bu dönemde Irak Türkmenlerinden ve MHP'nin bu bölgedeki önemli isimlerinden Hüsamettin Türkmen, 1973 yılında Alparslan Türkeş'i ziyaret etmek için Türkiye'ye geldi Ama dönüşünde yine Kuzey Irak kentlerinden Zaho'da gözaltına alındı. Zaten faaliyetleri nedeniyle Irak hükümeti tarafından hakkında yakalama kararı çıkartılmıştı.

Bir yıl sürgüne gönderilen Türkmen, sonra yeniden

Türkiye'ye geldi. Gizlice Türkiye'de yaşamaya başladı. Ülkücü arkadaşlarının kendisine hazırladığı sahte evraklarla ikametgâh almaya çalışırken Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından yakalandı. Irak hükümeti tarafından arandığı için sınır dışı edilmek üzere Silopi'ye gönderildi.

Silopi'de karakolda gözaltında tutulan Türkmen, gece yarısı "Kerküklü bir hemşerim varmış kim o?" sesiyle kendine geldi.

Karşısındaki genç subay, "Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk gelse seni irak'a sürgün edemez. Türkeş'in emriyle buradayım, rahat ol,"dedi. Bu genç subay Cem Erseverrden başkası değildi. Ersever, Türkmen'i gözaltından çıkardı. Ankara'ya Türkmen'in kaçtığı bilgisi gönderildi. Ankara da bunu İrak'a bildirdi.

Ersever ilende kuracağı büyük illegal örgütün temelini aslında bu dönemde attı. Hem Irak hükümeti hem de Türkiye tarafından iade edilmek üzere aranan Türkmen'i sürekli yanında tutmaya başladı. Ona ilçede bir ev tuttu.

Türkmen, gündüz jandarma karakoluna takılıyor, hatta Erseverle birlikte operasyonlara gidiyordu. Adeta sivil bir jandarma görevlisi gibiydi. Halk da Türkmen'i jandarma istihbaratçı ol arak tanıyordu.

Türkmen, diğer taraftan ülkücü kaçakçılardan olan Nejat Söyler'in adamıydı. Onun adına Habur Sınır Kapısı'ndaki kaçakçılığı kontrol altına alan isimdi.

Erseverln halkın üzerine ateş açması nedeniyle açığa alınmasıyla Türkmen'in de Silopi'de yaşadığı ortaya çıktı. Türkmen'in yakalanması için operasyonlar düzenlendi ama MHP Genel Merkezi tarafından gizlenmesi için Çankırı Çerkeş SlçeTeşkilatına gönderildi. Bir süre bu kentte saklandı.

Ersever'in ülkücüler ve MHP'yle ilişkileri bununla

sınırlı değili. MHP ve ülkücü kuruluşlar davasında da adı geçiyordu, ama sanık değildi. Bu konu, Ankara Sıkıyönetim 1 No. lu Askerî Mahkemesinin MHP davasının gerekçeli hükmünde yer alıyor. Davanın tanıklarından Hüsamettin Aliveli, ifa d es inde Türkiye'ye kaçak olarak girerken Ersever'den yardım gördüğünü anlatıyor. Gerekçeli bükümde Hüsamettin Aliveli'nin Ersever ile ilgili anlattığı bilgiler şu cümlelerle yer alıyordu:

"Kaçak olarak 1976 yılında Habur sınır kapısında n Türkiye'ye girdiğini, Jandarma yüzbaşısı Ahmet Cem Erseverln kendisine oturma müsaadesi için yardımda bulunduğunu, ülkücü görüşü benimsediğini, Nejat Söylerin Ortadoğu Nakliyat Firması'nda işçi olarak çalıştığını, Söyler'a ait TIR'larla kaçak tabanca ve diğer mallarla yakalandığını, Ankara'da Cem Erseverle birlikte Demirtepe'deki Ülkü Ocakları Genel Merkezine gidip Genel Başkan Muhsin Yazıcıoğlu'yla görüştüklerini, Cem Erseverln Muhsin Yazıcıoğlu'yla özel olarak kapıları kapatarak konuştuklarını beyan etmiştir. Ersever cezaevinde Ersever, TİR kaçakçılığıyla ilgili yedi kentte istihbarat için görevlendirildiğinde Türkmen'le yeniden

buluştu. Ekibe Yüzbaşı Hakkı Akyüz de katıldı, [Akyüz, 1990 yılında Güneydoğumda yaşanan bir çatışmada yaşamını yitirdi)

Aslında illegal bir yapılanmaydı. Ekibin, Ersever'in görev yaptığı bölgelerde yasadışı faaliyetleri vardı, Ülkücü çizgideki ekip, daha çok bölgedeki halka zulmetmekle, işkence altına almakla suçlanıyordu.

Ersever'in ekibinin en ilginç yanı, Türkmen gibi ileride JİTEM'de kullanacağı itirafçılar veya korucular gibi sivil unsurları barmdırmasıydı. Bu yöntemi de Özel Harp Dairesi'nin sivil unsurlarından biliyordu. Ama Özel Harp Dairesinde sivil unsurlar askerî unsurlarla yan

yana değili gizli operasyonlarda tek başlarına yer alıyorlardı. Burada ise resmî görevlilerle bu sivil isimler operasyonlara birlikte çıkıyorlardı.

Bu operasyonlar daha çok solcu olarak bilinen isimlerin kaçırılıp işkence edilmesi üzerine kuruluydu. Ama resmî görevi olmamasına karşın bu operasyonlardan birine Türkmen'in katıldığının da ortaya çıkması hem Türkmen'in Ihem de Ersever'in tutuklanmasına neden oldu. İkisi de Mamak Kapalı Askerî Cezaevine konuldu. Cezaevinde tam 10 gün kaldılar. İmdatlarına dönemin generallerinden Haşan Sağlam yetişti. Ersever ve ekibi Sağlarn'ın çabaları sonucu serbest bırakıldı. (O dönemde tuğgeneral olan Haşan Sağlam, daha sonra 12 Eylül darbesinin kilit isimlerinden oldu, NATO konseptine göre yetişen ve eğitim aİan subaylardan olan Sağlam, hem NATO'da Şube Müdürlüğü hem de Kıbrıs'ta Barış Kuvvetleri Komutanlığı yaptı. Sağlam korgeneral rütbesinde emekli oldu.)

Ülkücülerle kopuşu

Ersever ile Türkmen'in ilişkisi cezaevinden çıktıktan bir süre sonra bozuldu. Bu Ersever'in ülkücülerden kopuşu oldu. Ersever ile ülkücülerin yolunun ayrılmasının nedeni ise bîr aşk hikayesiydi Kahramanı ise yine Ersever'dL Ersever evli olmasına rağmen Trabzon'da görev yaparken tanıştığı Ayça Gediklioğlu'yla aşk yaşamaya başlamıştı. Ama ciddi bir sorun vardı: Ayça Gedikoğlu, sıkı bir solcuydu ve Aydınlık grubu içinde aktif görev yapıyordu.

Başta Hüsamettin Türkmen olmak üzere ülkücü arkadaşları bu aşk nedeniyle Ersever'e tepkiliydi. Açık açık bu ilişkisini bitirmesini istiyorlardı. Ama Ersever, buna karşı çıkıyor, bitirmeyeceğini ısrarla söylüyordu.

Bunun üzerine Türkmen ve diğer ülkücü ekiple bağı

koptu. Ancak Ayça Gediklioğlu'yla aşkı daha sonra kendiliğinden bitti.

Karadeniz'deki jandarma istihbaratçı

Jandarma istihbaratçı Cem Ersever, 1976'dan itibaren önce Güneydoğu, ardından da diğer kaçakçılığın yoğun olduğu noktalarda içinde sivillerin de bulunduğu bir yapı kurdu. Sadece istihbarat için kullanmıyor, bu isimleri kendisiyle birlikte operasyona da götürüyordu.

Bu yöntemi izleyen bir tek Cem Ersever değildi, Jandarma istihbaratının bir başka önemli ismi de Trabzon'da aynı yolu izledi. Bu ısım Yüzbaşı Arif Doğan'dı.

Doğan, jandarma istihbaratının aslında en önemli ismiydi. 1945 yılında Hatay'da dünyaya gelen Doğan kalabalık bir aileden geliyordu. İkisi üvey olmak üzere sekiz kardeştiler. O da Cem Ersever gibi daha üsteğmenken istihbaratçı olarak yetişmeye başladı.

1971 yılında da gizli görevle Trabzon'a tayin edildi. O dönemde jandarma içinde ciddi bir istihbarat teşkilatı yoktu. Ama önemlıı kentlerde gizli istihbarat amirlikleri vardı. Böyle bir amirlik Trabzon'da da mevcuttu. Doğan, burada görev yapacaktı. Görevi kapsamında ise sadece kaçakçılık yoktu. Sol örgütlerin faaliyetlerini de takip edecekti.

Doğan da Trabzon ve çevresindeki illerde bir istihbarat ağı kurdu. Onun kurduğu yapının da temel taşlarını dışarıdaki siviller oluşturuyordu. Özellikle solcu memurların veya devlet görevlilerinin fişlenmesini bu ekip yürütüyordu. Doğan ve ekibi sadece kaçakçıların değil gözaltına alınan solcuların sorgularına da katılıyordu.

Doğan, 1970'li yılların sonlarına kadar Trabzon'da görev yaptı. Ardından Jandarma Genel Komutanlığı karargâhında görevlendirildi. İstihbarat projelerinde yer

alacaktı.

ASALA cinayetlerine karşı istihbarat

Cem Ersever ve Arif Doğan gibi jandarma içinde kilit olan bir istihbaratçı daha vardım Veli Küçük. Ersever, Güneydoğu, Arif Doğan da Karadeniz'de içinde daha çok sivillerin görevlendirildiği istihbarat ekipleri oluştururken Veli Küçük de ASALA'nın eylemlerine karşı önlem amaçlı Ermeni gazete ve yayınlarını takip ediyordu.

Küçük, 1944'te Bılecik'in Gölpazarı ilçesinin Türkmen Köyü'nde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokulu doğduğu köyde tamamladı, ortaokulu ise ilçe merkezinde.

Ailesi, masraflarının az olması nedeniyle Küçük'ü askeri okula göndermeye karar verdi. 1959da Kuleli Askerî Lisesi'ne girdi. Askerî liseyi 4 yıl sonra tamamladı. 1965'te de Kara Harp Okulu'ndan mezun oldu. 1966 yıllında İstanbul Piyade Okulu'nu, akabinde Ankara Jandarma Subay Okulu'nu bitirdi. Ardından Antakya, Bilecik, İskenderun ve Manisa'da görev yaptı. Sonra Ankara'ya tayin edildi.

O da Cem Ersever ve Arif Doğan gibi jandarma istihbaratı tercih etti, ASALA, Türk diplomatlara yönelik ilk eylemini 27 Ocak 1973'te Los Angeles'te gerçekleştirdi. Türkiye'nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve konsolos Bahadır Demir öldürüldü. Bu iki cinayetten sonra Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Ermeni Gizli Örgütü'nün (ASALA) Türk diplomatlara yönelik eylemleri1 hiç durmadı.

Özellikle 1975'te dünyanın birçok kentinde peş peşe suikastlar düzenlediler. İşte Veli Küçük bu dönemde önce jandarma istihbarat bünyesinde Ermenice dersleri aldı. Bunun için Dışişleri Bakanlığı

aracılığıyla Ermenice bilen eğitmen bulundu. {Ancak

Veli Küçük, Ermeniceyi nereden öğrendiği sorusunu hep "Ermeni komşularım vardı, onlardan öğrendim" diye yanıtladı. Küçük'un Ermeniceyi nereden ve nasıl öğrendiği sorusu Ergenekon iddianamesinde de gündeme geldi.)

Ermenice derslerini sadece Veli Küçük değil, iki subay daha alıyordu. Küçük ve iki subay Ermeniceye hâkim olduktan sonra, özellikle günlük Ermeni gazetelerini takip edebilecek düzeye ulaşınca yeni görevlerine başladılar.

Küçük'ün görevi Ermenice gazete ve diğer yayınları takip etmekti. Bu yayınların Türkiye'yle ilgili bölümlerini Türkçeye çevirip günlük raporlar hazırlıyordu. Türk diplomat ve görevliler hakkında çıkan yazılara özellikle dikkat ediliyordu, Amaç Türk diplomatlara yönelik suikast ve saldırılara karşı istihbarat toplayıp önlem almaktı.

Ancak ASALA saldırıları sürdü. 19B2 yılına gelindiğinde örgütün öldürdüğü Türklerin sayısı 19'u bulmuştu. Ayrıca 140Jı aşkın da bombalama eylemi gerçekleştirildi.

8 Ağustos 1982'de ise Türkiye'de eylem gerçekleştirdiler. Eylem yerleri ilk kez Türkiye oluyordu. Levon Ekmekçiyan ve Zohrap Sarkisyan, Ankara Esenboğa Havalimam'mn bekleme salonuna bomba atıp silahla ateş açtılar. 9 kişi öldü, 82 kişi de yaralandı. Sarkisyan da yaşamını yitirdi. (Veli Küçük, sadece ASALA'nın eylemlerini önlemeye yönelik istihbaratta yer aldı. 12 Eylül darbesinden sonra MİT'in öncülüğünde ASALA'yı bitirmek üzere gerçekleştirilen operasyonlarda yer almadı. ASALA'ya yönelik operasyonlar 27 Ağustos 1982'de Türkiye'nin Kanada Ottowa Büyükelçiliği Askerî Ataşesi Kurmay Albay Atilla Altıkadın suikast sonucu öldürülmesinden sonra

başladı. MİT tarafından organize edilen bu operasyonlarda ciddi bir eylem gerçekleştirilmedi. Yıllarca efsane olarak anlatılan bu operasyonlar boş bir spor salonunun ve anıtın bombalanması ndan ibaretti.)

2. BÖLÜM
Jandarma İstihbaratının Kuruluşu

Yık 1983

İstihbarat subayı, yüzbaşı Arif Doğan, Trabzon ve başka kentlerdeki görevinin ardından Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhı'na atandı. Görev yeri İstihbarat Daire Başkanlığıydı. Birimi ise seçkin subayların görev yaptığı, Plan ve Proje ydi. Çünkü o dönemde jandarma istihbaratı, kurumsal bir kimliğe kavuşturma çabası vardı. Jandarma istihbaratı yeni yeni gelişiyordu. (Ama Genelkurmay Başkanlığının istihbaratı her zaman daha güçlüydü. Örneğin 1974 Kıbrıs Harekâtı sırasında ne MİT'in ne de Özel Harp Dairesi'nin istihbaratından tam olarak yararlanıldı. Daha çok Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanlığı'nın bilgileri kullanıldı.)

Bir süre sonra DoğarYın görev birimi değiştirileli. Plan ve Proje'den alınarak Harekât Daire Başkanlığının emrine atandı. Ama kısa bir süre sonra eski görevine iade edildi. Ardından da İstihbarata Karşı Koyma Şube Müdürlüğümde görevlendirildi.

Doğan, işte bu sırada Jandarma istihbaratı tek elde toplama çabasına girdi. Jandarma merkezi ve il alay komutanlıklarındaki istihbaratçıların tek çatı altında toplanması önerisini getirdi.

Bu konuda Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığı ve Genel Komutanlığıma rapor hazırladı. Onay verilmesi üzerine 1983 yılında Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığına bağlı olarak Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı kuruldu. Başına da önerinin sahibi Arif Doğan atandı.

Bu komutanlıklar Ankara'da Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhımdan yönetilecekti. Bunun yanı sıra yedi bölgede de grup komutanlıkları oluşturuldu. Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Erzurum, Samsun ve Adana'da Jandarma Grup Komutanlığı kuruldu.

Her ildeki komutanlık o bölgenin tamamındaki istihbarat faaliyetlerinden sorumlu olacaktı. Ankara'daki Grup Komutanlığımın yeri genel merkezin içindeydi.

Bu yedi grup komutanlığının istihbarat bilgileri tek isimde, yani Arif Doğan'da toplanıyordu. Genel istihbarat bilgileri de daha çok özel nitelikteydi. Rutin istihbarat faaliyeti eri takip edilmiyordu.

İstihbarat Grup Komutanlığı, İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde kuruldu. Ama faaliyetleri doğrudan bu daireye bağlı değildi. Bu daireyle sadece koordine!! bir şekilde çalışıyordu.

Rutin veya gündelik istihbarat çalışmalarını takip etmedikleri için bu yedi kentteki İstihbarat Grup Komutanlığımın kadroları geniş değildi. Her bir Grup Komutanlığımın başında yüzbaşı veya üsteğmen vardı. Alt kadroları ise iki subay ve ikiüç astsubaydan oluşuyordu.

Bu grup komutanlıklarının yerleri çoğunlukla o ildeki jandarma komutanlıklarının içindeydi. Ama bu jandarma komutanlıklarıyla doğrudan bir bağlantıları yoktu. Ayrı olarak faaliyet yürütüyorlardı. Ancak özel bir durum veya sorun yaşandığında Jandarma il veya alay komutanına bilgi verme zorunlulukları vardı.

Sorgu yerleri ise çoğunlukla ayrı yerlerdi. Kent merkezinde ya da askerî lojmanlarda bir daire sorgu yeri olarak kullanılıyordu.

İlgili faaliyet alanları ise silah, döviz, uyuşturucu ve tarihî eser kaçakçılığıydı.

PKK'nın eylemleri başlıyor

16 Ağustos 19S4 sabahı Türkiye, Güneydoğu'nun iki ilçesinin; Eruh ve Şemdinli'nin gece silahlı gruplar tarafından basıldığı haberiyle uyandı. Çatışma olmuştu, yaşamını yitiren askerler vardı.

Büyük bir şaşkınlık vardı. Ankara'da da aynı şaşkınlık yaşanıyordu. 12 Eylül darbesinin üzerinden

neredeyse dört yıl geçmişti. Eylem düzenleyecek ciddi bir örgüt de kalmamıştı; örgütlerin tamamı çökertilmişti. Örgüt liderlerinin önemli bir kısmı Türkiye'yi darbe sürecine götüren 19701i yıllarda Gladio tarzı katliam ve cinayetlerle öldürülmüştü. Kalanlar da darbeyle birlikte cezaevine konulmuştu, Bir kısmı ise yurtdışına kaçmıştı.

Eylem gerçekleştirebilecek herhangi bir örgüt yoktu. Oysa gerçek aynı gün ortaya çıkacaktı.

İlk basılan yer Siirt'in Eruh ilçesiydi. 15 Ağustostu,günlerden çarşamba. Saat 21,00 sıralarında biranda Kaleşnikof sesleri patlamaya başladı. Ardından bombalar. . .

Silahlı grup önce ilçenin etrafını sardı. Ardından bir grup karakola yöneldi. İkinci grup ise camiye.

Karakola yönelen grup ile nöbetçi askerler arasında çatışma yaşandı. Bu sırada askerlerden Süleyman Aydın yaşamını yitirdi.

Ayrıca askerlerden Doğan Afşar, Ali Ergünr Hüsamettin İlkin, Mustafa Anar, Şenol Özdemir, Yüksel Kaynar, Adil Altıntaş, Mehmet Peşmen ve Bayram ErtekiıVin yaralandığı çatışma sonunda silahlı grup karakola girmeyi başardı.

Diğer taraftan, camiye giden silahlı grup ise caminin hoparlöründen "Bütün halkın ilçenin meydanında toplanmasını" emrediyordu.

Halk toplanınca silahlı gruptan biri hoparlörden Kürdistan Kurtuluş Birliği [HRK), yani PKK'nın kuruluş bildirisini okudu. Ama kimsenin, yaşanan panik ve

çatışmadan dolayı örgütün adıyla ilgilendiği yoktu.

Bu sırada silahlı grubun bir kısmı da cezaevini bastı. Cezaevinin kapılarını açıp, içerdeki tüm tutuklu ve hükümlüleri serbest bıraktılar. Cezaevinde çoğunlukla kaçakçılık, kız kaçırma ve eşkıyalık suçundan tutuktular vardı.

Silahlı grup tam dört saat ilçede kaldı. Giderken de ilçe meydanına "Yollara mayın döşenmiştir. Halkımıza duyurulur"yazılı bez pankartı astılar. Amaç peşlerinden kimsenin gitmemesiydi.

Zaten kimse gidemedi. Çünkü karakoldaki ve askerlerin üzerindeki silahların tamamını almışlardı. Ayrıca depo olarak kullanılan bölümdeki silahları da götürmüşlerdi. Silahların hepsini bi ndikleri kamyona yüklediler. Kamyon ise belediyeye aitti.

Silahlı grup gittikten sonra karakol komutanı ve diğer yetkililer belki çalışıyordur diye telefonlara sarıldılar ama gelenler, ilçeyi basmadan önce telefon kablolarını tamamen kesmişlerdi.

Eruh'un basılmasından birkaç dakika sonra Hakkâri'nin Şemdinli ilçesi de basıldı. Eruh'ta olduğu gibi yine önce ilçenin etrafı sarıldı. Sonra baskıncılar ikiye ayrıldı; bir grup camiye diğer grup karakola yöneldi.

Yine halkın meydanda toplanması istenirken diğer taraftan silah sesleri yükseliyordu. Silahlı grup, hem jandarma karakoluna, hem de askerlik şubesine ateş açıyordu.

Eruh'a oranla Şemdinli'yi basan grubun silahları daha ağırdı. Askerlik şubesine roketatarlı saldırı düzenlediler.

Çatışma sonunda hem karakola hem askerlik şubesine hem de subay gazinosuna girdiler. Bütün silahları da aldılar.

Çatışmalarda Askerlik Şubesi Başkanı Tuncay Şenerol,

Astsubay Mehmet Arıbaş ve Sedat Kurum ağır yaralandı. Mehmet Arıbaş daha sonra yaşamını yitirdi1.

Yine hoparlörden PKK'nın kuruluş bildirisi okundu.

Silahlı grup gittikten sonra herkes birbirine "Kimdi bunlar" diye sormaya başladı. Akıllarında söyledikleri tek tük sözler kalmıştı: "Ya kında Kürdistan'ı kuracağız" gibi. . .

İlçelerin basıldığı haberi iki ilin valisine gece 01. 00 sıralarında ulaştı. Siirt Valisi Recep Birsin Özen ve Hakkâri Valisi Arif Akbulut Ankara'yı ayrı ayrı haberdar etti.

Ankara'daki İçişleri Bakanlığı, Başbakanlık ve askerî karargâhın ışıkları sabaha kadar sönmedi.

Ankara da baskınlara anlam verilemedi. Ama gece yarısı ve 16 Ağustos sabahından itibaren bölgedeki tüm güvenlik güçleri Eruh ve Şemdinli'ye sevk edildi.

Hem polis hem jandarma bem de MİT mensupları iki ilçede neredeyse herkesin bilgisine başvurdu.

Bildiriler, bez pankartlar tek tek incelendi, O gün, baskını kimlerin gerçekleştirdiği, kaç kişi oldukları ve nasıl gelip gittikleri tespit edildi.

Buna göre bildirilerde dile getirilen HRK; Kürtçe Hezin Rizgsriye Kürdrsran anlamına geliyordu. Türkçesi ise 'Kürdistan Kurtuluş Birliği'ydi.

İlçeyi basan örgüt o tarihten sonra eylemlerini hep sürdürecek olan 'PKK'ydı. İki ilçeyi toplam 67 kişi basmıştı. Örgüt bu iki saldırıyla gerilla savaşını başlatmıştı.

Eruh'u basan grubun lideri Agit kod adlı Mahsun Korkmaz'dı. Grubun PKK içindeki adı ise "14 Temmuz Propaganda Takımındı.

Korkmaz, örgütün kurucu lider kadrosu içinde yer alıyordu. Saldırıyı gerçekleştiren ekibin silahlı kanat lideriydi.

Bir de grubun propaganda lideri vardı; Tevfik kod adlı Mustafa Çimen.

Şemdinli'yi basan grubun lideri ise Abdullah Ekinci'ydi. Grubun PKK içindeki ismi ise "21 Mart Silahlı Propaganda Takımı"ydı.

Tüm bu bilgiler artık güvenlik güçlerinin elindeydi. Baskınla ilgili tüm istihbarat bilgileri Diyarbakır'da toplanıyordu.

Emniyet Müdür Yardımcısı Aydın Genç'in başında bu lunduğu birim tüm bu bilgileri değerlendiriyordu. Önemli tanık ve şüphelilerin sorgulaması da burada yapılıyordu.

Geriye baskım düzenleyen silahlı grubun yakalanması kalıyordu. 8u işi önce jandarma birlikleri yürüttü, Polis d'e dahil oldu. Ama kent koşullarına göre eğitim alan polisin dağda silahlı grubu kovalaması mümkün değildi.

Eruh baskınını gerçekleştiren grubun peşine Siirt 70. Tugay Komutanlığı düştü. O dönemde tugayın başında daha sonra Tamburah Paşa olarak ünlenecek olan Tuğgeneral Haşan Kundakçıvardı.

Baskınları gerçekleştiren silahlı grupların Sason ve Dargeçit'te olduğu istihbaratı alınmıştı. Ama ne normal askerler ne de jandarma bir türlü bu kişilere ulaşamıyordu. Sonunda bölgeye Amerika'da gerillaya karşı kontrgerilla eğitimi alan Özel Harp Dairesi'nin özel birlikleri sevk edildi.

Birliklerin başında ise 1996'da ortaya çıkacak Susurluk çetesi lideri olmaktan hüküm giyen Binbaşı Korkut Eken vardı.

Özel birliklerin büyük bir kısmı Sason'a, kalanlar ise Dargeçit'e sevk edildi. İlk çatışma da Dargeçit'te yaşandı. Astsubay Yüksel Batır yaşamını yitirdi.

Bu, PKK'yla yaşanan ilk çatışmaydı. Üzerinden tam 25 yıl geçti ama çatışmalar hâlâ sürüyor.

İstihbaratçıların generali

Şemdinli ve Eruh'un basılması Jandarma istihbaratı da harekete geçirdi. Çünkü bölge jandarmanın görev alanı içindeydi.

Baskınla ilgili detayları Diyarbakır Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı topladı. Sonra da bunlar Ankara'daki grup komutanlığına gönderildi.

Zaten baskın haberleri Ankara'ya ulaşır ulaşmaz jandarma teşkilatının önemli istihbaratçıları hemen bölgeye sevk edilmişlerdi. Bunların başında yüzbaşı Cem Ersever geliyordu. Ersever, daha önce Silopi ve diğer kentlerde görev yaptığı için bölgeyi çok iyi biliyordu.

Binbaşı Arif Doğan ise Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı'nın başı ndaki görevini yürütüyordu.

Diğer bir jandarma istihbaratçı Albay Veli Küçük ise Ankara'da Jandarma Genel Komutanlığı karargâhında görev yapıyordu. Artık terör ve örgütler konusu uzmanlık alanıydı.

Arif Doğan, Ankara'da İstihbarat Daire Başkanlığında görevli olduğu dönemde en büyük desteği Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanı Hulusi Saym'dan aldı. Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığının kurulmasını sağlayan gerçek isim de Hulusi Sayın'dı.

Hem Veli Küçük hem Arif Doğan hem de Cem Ersever Hulusi Sayın'a yakın isimlerdi. Hulusi Sayın özellikle Cem Ersever! çok severdi. O dönemdeki subayların anlatımına göre Sayın, operasyonel olmasını

takdir ediyordu. İlçe baskınlarının başlamasından sonra Ersever, Saym'ın onayıyla Güneydoğuya gitmişti.

Arif Doğarı ise sürekli Saym'ın yanında olan isimdi. Doğan, Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığımda çalıştığı dönemde istihbaratı geliştirmek için gerçekleştirilen her proje ve planda mutlaka Saym'ın onayını alırdı.

Ersever'derı yeni örgüt raporu

PKK'nın başlattığı gerilla savaşına karşı güvenlik güçleri yetersiz kalıyordu. En aktif birim, Özel Harp Dairesi'nin özei birlikleriydi.

Mücadeleyi yürüten temel birlikler olan jandarma ise çok yetersizdi, Temel eksiklik, istihbarattı.

İstihbarat eksikliğini gidermek için ilk akla gelen Özel Harp Dairesi'nin sivil unsurları gibi bir yapılanma oldu. Zaten bu sivil unsurlar 70'li yıllardaki kanlı olaylarda hep bu amaçla kullanılmıştı.

Ama Güneydoğuda tam anlamıyla bîr savaş yürütülüyordu ve bu sivil unsurların kullanılmasına imkân yoktu. Halk arasında PKK'ya yönelik istihbarat sağtanamıyordu. Hatta güvenlik güçlerinin suçlaması; bölge halkının PKK'ya sahip çıkması, onlara istihbarat sağlaması ve onları asla ihbar etmemesiydi. Bu nedenle PKK'nın eylemlerine karşı hiçbir şeki lde ön bilgi alınamıyordu.

Bölgede her ilde bölge başkanlığı bulunan MİT'in ise terör konsepti üzerine oluşturduğu bir birimi yoktu. Zaten MİT tam anlamıyla kent istihbaratı üzerine oluşturulmuş bir teşkilattı.

Bu nedenle jandarma istihbaratçılara göre PKK'nın operasyonlarına karşı acilen istihbarat faaliyetlerinde bulunacak, PKK'nın yönetici kadrosu hakkında bilgi toplayacak, örgüte kimin yardım ve yataklık ettiğini belirleyecek bir yapıya ihtiyaç vardı.

Bu yapı sağladığı istihbarat doğrultusunda operasyonları da kendisi gerçekleştirecekti.

Ne Özel Harp Dairesi'nin her meslekten seçilen sivil unsurları bu işte kullanılabilirdi ne de Güneydoğu halkı böyle bir yapı içerisinde yer alırdı.

Bu yöndeki talepler en çok Yüzbaşı Cem Ersever'den geliyordu. Ersever, bu yöndeki taleplerini hem Jandarma

İstihbarat Daire Başkanlığına, hem Kurmay Başkanı Hulusi Sayın'a, hem de doğrudan Jandarma Genel Komutanına yazılı olarak rapor niteliğinde aktarıyordu.

Ersever, en son raporu Hulusi Sayın, Jandarma Kurmay Başkanlığımdan ayrılmadan önce, 19Ö5rte jandarma istihbaratının yeniden yapılandırılması konusunda hazırladı. Ersever, raporunda, terör ve kaçakçılıkla mücadelede yerel kuvvetlerin yetersizliği ve zafiyeti nedeniyle başarılı olunamadığını söylüyordu:

12 Eylülü en sonra yurdumuza yönelik silah sevkıyatı durmuş görünüyorsa da son günlerde bu harekâtın olduğu duyumları gelmektedir Ayrıca daha önce gelen ve dağıtılmadan zufada kafan silahların

olduğu gerçektir

Mahalli zabıtanın yetersizliği de dikkate alınarak normal siyasi hayata dönüldüğü zaman kaçakçılıkla daha etkili bir biçimde mücadele edebilmek İçin yurt içinde ve hatta yurt dışında fa aliye t g ös re re b il e ce k imkân ve kabiliyette denetlemeye yetkili bir istihbarat operasyon merkezinin kurulması yararlı olacaktır. "

Cem Ersever, oluşturulacak merkezin ya da birimlerin yurtdışmda da faaliyet gösterecek kadar yetkili ve etkin olmasını öneriyordu.

Bu konuda Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Daire Başkanlığının da çok yetersiz olduğunu ve sadece günlük gazete kupürlerini arşivlemek gibi bir istihbaratla sınırlı kaldığını söylüyordur

İstihbarat Daire Başkanlığı ise günlük gazete ve periyodik dergilerden kupür almakta, bun tan dosyalamakta, 6? ilden teleksleri gazete haberleri ile beraber arşiviemekledir Netice oiarak bu işlemler lüzumsuz bilgileri dosyalamaktan öteye girmemektedir.

Ersever, oluşturulacak bu merkezî istihbarat biriminin yetki ve görev alanlarında ise olağanüstü öner Her

getiriyordu.

Birimci önerisi kurulacak istihbarat merkezinin teşkilat yapısıyla ilgiliydi:

''Devlet arşivlerinde kaçakçılıkla ilgi tüm bilgiler tek elde, yani bu istihbarat merkezinde toplanmalı. "

İkincisi ise görev alanıyla ilgiliydi:

"Polis, jandarma il ve üçe gibi etki alanlarının sınırlandırılması kaldırılmadır. Yurt sathında, gerekirse yun dışında faaliyet göstermelidir. "

Ersever, bu istihbarat merkezine alınacak personelin nasıl ve kimlerden seçileceğini de unutm uyordu:

"Bilgili, cesur, fizik ve karakter yapısı sağlam elemanlar seçilmelidir İstihbara t karlzmatiktlr Kursla öğretilen istihbaratçıfığrn elbette faydası inkâr edilemez. Ancak bu, lisan kursu ile Usan öğrenmeye benzer Yabana dili grameri ile öğretir, fakat argosunu öğretemezsiniz. "

Diğer bir sorun da kurulacak bir birimin diğer güvenlik güçleri ve devlet birimleriyle nasıl bir çalışma içinde olacağıydı.

Ersever bu noktada uyumlu çalışma değil, bu birime devletin diğer güvenlik güçlerinin koordineli çalışmasını sağlama görevinin verilmesi gerektiğini savunuyordu:

"Gerekirse devlet dairelerinde dahi sızma yapılanması planlanmalıdır"

Raporun sonuç bölümü ise daha olağanüstü ve çarpıcı önerilerle doluydu, Özellikle bu birimlerin görevlerinin sadece istihbarat değilr istihbaratı operasyona çevirecek bölümü hayli ilginç:

İlgili personel, gözetleme ve takibin birbirini tamamlayan unsurlar olduğunu bilmez ve haber

Toplamada devamlı olarak pasif usullerden medet umulur ise neticeye ulaşılmaz.

Sonuç olarak zati ta ve siyasi olaylardan haber

bekleme yerine haberi araştırma yön temi kullanıldığı Takdirde verimli bir çalışmanın temelleri atılmış olacaktır.

Evrak içerisinde boğulmuş olan fi Jandarma Alay Komutanlıktan ve İlçe Jandarma Bölük Kom u ra n i i kia nn da n haber beklemek arzu edüen neticeyi sağlamamaktadır

Teşkil edilecek istihbarat değerlendirme ve operasyon ekibi sonuca ulaşmayı sağlayacaktır

Bu ekip siyasi narkotik, mali ve diğer kaçakçılık konularında mülki hudutlar göz önüne alınmaksızın faaliyet göstermeli ve operasyon yaptığı ilin İl alay komutanıyla muhatap olmalıdır.

Sonuç olarak sistem çalışmamaktadır. Sistem devam ettiği takdirde Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı ve Asayiş Başkanlığıbulabildiği haberi sadece arşivîemekîe iktifa etmeye devam edecektirf

3. BÖLÜM

JİTEM kuruldu

PKK'nın ilk eyleminin üzerinden üç yıl geçmişti Ve örgüt saldırılarını gittikçe yoğunlaştırıyordu. Güvenlik güçlerinin mücadelesi ise sürüyordu.

Ama örgütün yürüttüğü gerilla tarzı savaşa karşı bütün olarak başarılı olunamıyordu. Bir tarafta jandarma, diğer tarafta polis özel harekât timleri, bir başka tarafta ise komando birlikleri. . .

Sonunda Güneydoğudaki mücadeleyi tek elden yürütmek amacıyla 1987 yılında Asayiş Kolordu Komutanlığı kuruldu.

Karargâh merkezi İse Diyarbakır oldu.

Başına da Korgeneral Hulusi Sayın atandı.

Sayın, artık terörle mücadelede bölgedeki en yetkili İsimdi. Sadece jandarma değil, terörle mücadele içindeki tüm güvenlik güçleri onun kontrolünde olacaktı.

Jandarma bünyesinde İstihbarat Grup Komutanlığımın kurulmasını sağlayan Hulusi Sayın da istihbaratçı bir generaldi. Daha doğrusu ilk subaylık yıllarından itibaren istihbaratçı subay olarak yetişti. Sayın, 28 Nisan 1926'da Elazığ'da doğdu. Maltepe Askerî Lisesi'ni 1945'te, Kara Harp Okulu nu da 1948'de bitirdi. Ardından Harp Akademisini tamamladı. Harbiye'den çıkar çıkmaz jandarma sınıfını tercih etti. Bir de istihbaratçı olmayı. . . Sayın, 1967rde de albaylık rütbesine terfi etti. Bir yıl sonra Jandarma Gene! Komutanlığı İstihbarat görevlisi olarak yurtdışına gitti. Görev yeri Halep'ti. 1974rte general oldu. Dörtyı! sonra tekrar terfi etti, artık tümgeneraldi.

12 Eylül darbesinden sonra, 1981rde Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Balkanı olarak atandı. Yani jandarma teşkilatının iki numarasıydı.

İki yıl sonra da jandarmadaki en yüksek rütbe olan korgeneralliğe yükseldi. Diyarbakır'a Asayiş Kolordu Komutanlığının ilk komutanı olarak atandığında dört yıllık korgeneraldi.

Hulusi Sayın'm Asayiş Kolordu Komutanı olarak Güneydoğuca gitmesi hem terörle mücadelede hem de bölge halkı için yeni bir dönemin başlangıcıydı.

Sayın'ın, göreve başlar başlamaz ilk işi Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığı sırasında oluşturulmasına yardımcı olduğu Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığını yeniden yapılandırmak oldu.

Cem Erseverln hazırladığı son rapor doğrultusunda bu istihbarat komutanlıklarını aktif hale getirmeye karar verdi.

1987'de Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığımın adını Jandarma İstihbarat Terörle Mücadele olarak değiştirdi. Böylece varlığı yıllarca tartışılacak JİTEM kurulmuş oldu.

1996 yılında patlayan Susurluk skandalinin ardından dönemin Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savacın hazırladığı meşhur Susurluk Raporurnun devlet sırrı olduğu gerekçesiyle sansürlenen bölümlerinde JİTEMIn kuruluş hazırlıklarının Hulusi Sayın'ın Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay

Başkanlığı yaptığı dönemde tamamlandığı bilgisi yeraldı. JİTEM kurulmuştu ama hiçbir yasal dayanağı yoktu. Tamamen illegal bir yapıydı.

İlk hali, yani Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı da yasal değildi. Jandarma mevzuatında bile yeri yoktu.

JİTEM'in yapısı

JİTEM kurulurken Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı nın yapısal şeklinde değişikliğe gidilmedi.

Yine merkezi Ankara'da bulunacak, adı JİTEM Gruplar Komutanlığı olacaktı. Diğer bölgelerde de JİTEM Grup Komutanlıkları faaliyetlerine devam edecekti. Bu grup komutanlıkları eskiden olduğu gibi yine İstanbul, İzmir, Diyarbakır, Samsun, Erzurum ve Adana'da yer alacaktı. Her ilde ise grup komutanlıklarına bağlı doğrudan yetkili timler oluşturulacaktı.

Bu grup komutanlıkları, Sorgulama, Harekât Şube, İstihbarat Birim Başkanlığı ve İstihbarat Şube Müdürlüğü olmak üzere dört ayrı şubeden ibaret olacaktı.

Yani tam da Ersever'in raporu doğrultusunda bir JİTEM oluşturuldu.

İstihbarat örgütü olaca ktı.

Ama sadece istihbarat değil operasyon yapma yetkisi de vardı.

İstihbaratını sağladığı her olayın operasyonunu kendisi gerçekleştirebilecekti.

Tek sorumluluğu Jandarma Genel Komutanlığımı

aydı.

İl jandarma komutanlarının bu birimlerden hesap sorma yetkisi yoktu.

Hiçbiri hakkında ne gerekçeyle olursa olsun Jandarma Genel KomutanTnın izni olmadan adli ve idari işlem yapılmayacaktı.

Sağ yakalanan teröristlerin ve yardım ve yataklık edenlerin sorgularına istihbarat amaçlı olarak katılabilecekti.

Terörle mücadelede yine istihbarat amaçlı olarak gözaltına alma ve sorgulama yetkisi vardı.

Grup ve tim komutanlıklarında operasyona katılmayan normal askerler de görev alacaktı. Sadece yardımcı hizmetlerde çalışacak, temizlik, silah bakımı gibi işleri yapacaklar, ama askerlik görevlerini Ü ve ilçe jandarma komutanlıklarında yapıyor gözükeceklerdi.

Bu erler dahil, ekiplerin tamamı sivil giyinebilecekti.

Diyarbakır örgütlenmesi

Terör olayları nedeniyle doğal olarak en çok önem verilen JİTEM birimi, Diyarbakır Grup Komutanlığındı.

En önemli istihbaratçı subaylar bu komutanlıkta görevlendirildi.

JİTEM'in Diyarbakır'daki merkez yeri Saraykapı'daydı.

Bu grup komutanlığına bağlı bir de Diyarbakır JİTEM Tim Komutanlığı vardı. Aynı şekilde Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesindeki neredeyse her ilde bir JİTEM Tim Komutanlığı mevcuttu.

Bu tim komutanlıklarının hepsi Diyarbakır Grup Komutanlığı'na bağlıydı. En faal tim komutanlıkları; Elazığ, Batman, Mardin, Şanlıurfa, Bingöl, Hakkâri ve Van'daydı.

Ayrıca tim komutanlıkları sadece illerle sınırlı değildi. Önemli ve özellikle sınır noktalarındaki ilçe

merkezlerinde de tim komutanlıkları vardı. Srlopi, Yüksekova ve Cizre gibi. . .

Van'daki JİTEM Tim Komutanlığı, kent merkezindeki Jandarma İnzibat Merkezi'nin içinde yer alıyordu.

Batman JİTEM, TPAOViun içindeydi. Jandarma Bölüğü'nün hemen yanımda.

İstanbul'daki ise Yıldız'da, Barbaros Bulvarı üzerinde yer alan jandarma binalarının birinde faaliyet gösteriyordu. Ankara'daki JİTEM ise doğrudan JİTEM Gruplar Komutanlığı'nın bünyesindeydı ve Jandarma Gene! Komutanlığında İstihbarat Daire Başkanlığının karargâhındaydı.

Diğer bölgelerde olduğu gibi Diyarbakır Grup Komutanlığı'na bağlı her timin başında bir subay vardı. Bunlar çoğunlukla yüzbaşı veya üsteğmen oluyordu. Ama ağırlıklı olarak yüzbaşılar arasından seçiliyordu. Temel kriter ise istihbaratçı olmalarıydı. İstihbaratçı olarak yetişmeyen subaylar kesinlikle tim komutanlığına atanmıyordu.

Bu tim komutanlarının altında astsubaylar vardı. Ama sayıları çok azdı. 199011 yıllardan itibaren bu tim komutanlıklarına terörle mücadele bünyesinde görev yapan ve bölgeyi çok iyi tanıyan uzman çavuşlar da alındı. Ancak sayıları çok azdı.

Diyarbakır JİTEM'in yanı sıra Erzurum JİTEM Grup Komutanlığı da vardı. Ancak çok aktif hale getirilmedi. Teşkilat yapısı olarak Doğu Anadolu'daki illerin Erzurum Grup Komutanlığıma bağlı olması gerekiyordu. Çünkü her bir bölgeyi bir komutanlık temsil ediyordu. Buna karşın Van, Hakkari, Bingöl, Elazığ ve bu illere bağlı belirli ilçelerdeki JİTEM. timleri Diyarbakır'a bağlandı. Hatta Erzurum JİTEM Grup Komutanlığı da, Diyarbakır'daki JİTEM'e bağlı hareket ediyordu.

Bunun nedeni Kolordu Komutanı Hulusi Sayın'm terörle mücadeleyi tek merkezden yönetmek istemesiydi.

4. BÖLÜM
Yeni Gladio

Korgeneral Hulusi Sayın, aslında JİTEM'in kuruluşunu tek başına yeterli görmüyordu.

Hatta başında bulunduğu Asayiş Kolordu Komutanlığımın da başarılı olacağına inanmıyordu. O nedenle daha büyük bir talebi vardı: Gizli ve özel ordu.

Sayın'a göre bu ordunun içinde hem jandarma birlikleri, hem komando birlikleri, hem de Özel Harp Dairesi'nin resmi unsurları yer alacaktı. Bir de polis özel harekât birlikleri. . . Ayrıca sivil istihbaratçılar da görev yapacaktı.

Hulusi Sayın, bu özel ordunun 100 bin kişiden oluşması gerektiğini düşünüyordu. Bu gizli ordunun kurulması durumunda PKK'yı üç ayda bitireceği garantisi veriyordu. Bu 100 bin kişi bu üç aylık sürede hep dağda olacaktı.

Böylece PKK başladığı yerde, yani dağda bitirilecekti.

Sayın, böyle bir ordu kurulma önerisini dönemin Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Adnan Doğu'ya iletti. Adnan Doğu öneriyi çok olumlu buldu. Hatta bu fikir Doğu'yu heyecanlandırmıştı.

Orgeneral Adnan Doğu, özel harp eğitimi almış bir subaydı. Uzun yıllar, 1952'de olası bir Sovyetler Birliği işgaline karşı NATO konsepti çerçevesinde kurulan Özel Harp Dairesi'nde görev almıştı. Daha genç bir subayken 1950'li yılların ikinci yarısında özel harpçi yetiştirilen kamplarda hocalık yapmıştı. Ayrıca ilk

komando birliklerini de yetiştiren isimlerdendi. Henüz üsteğmenken 1955'te açılan Eğridir Dağ Komando Okulu'nun en gözde eğitim subayıydı. Bu komando okulur özel harpçi de yetiştirilmesi nedeniyle

Gerilla Okulu olarak anılıyordu. Okulda ders veren diğer bir isim ise Alparslan Türkeşrti.

Adnan Doğurnin gizli orduya bu kadar sıcak bakmasının nedenlerinden biri de buydu. Doğu daha sonra bu 100 bin kişiplik gizli ve özel ordu projesinin tüm detaylarını dönemin Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'a aktardı. Torumtay da projeye sıcak bakıyordu.

Ordu içindeki tek itiraz Kara Kuvvetleri Komutanı Kemal Yamakrtan geldi. YamakH daha önceki yıllarda Özel Harp Dairesi Başkanlığı yapmıştı. Sayıları 100 bin olmasa da zaten böyle bir gizli ordu bulunduğu ve yeni bir orduya gerek olmadığı gerekçesiyle öneriye karşı çıkıyordu, Yamak'a göre Özel Harp Dairesi böyle bir görevi yerine getirebilirdi.

Yamakın itirazına rağmen Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay, gizli ordu projesini hükümet yetkilileriyle paylaştı. Ancak o dönemde kontrgerilla tartışmaları yeniden alevlenmişti. Üstelik bir de genel seçimler yaklaşıyordu. (29 Kasım 1987'de yapılan genel seçimlerde Turgut ÖzalJın liderliğindeki Anavatan Partisi yüzde 36. 3 oy alarak birinci parti oldu. Erdal İnönü'nün partisi SHP ise ikinci sırada yer aldı. Milletvekili çıkaran üçüncü parti ise Süleyman DemireİIi Doğru Yol Partİsi'ydi.)

Turgut Özal Hükümeti de "yeni kontrgerilla kuruldu"tartışmaları başlar diye öneriyi kabul etmedi.

Hulusi SayınYırmibeşoğlu savaşı

Korgeneral Hulusi Sayın'ın JİTEMrin kurulmasına rağmen daha büyük gizli ve özel orduda ısrarının altında başka bir orgeneralle kişisel mücedelesi yatıyordu. Bu orgeneral Sabrı Yirmibeşoğlu'ydu.

Harbiyerde aynı sınıfta yer alan Hulusi Sayın ile Sabrı Yirmibeşoğlu'nun askerlik hayatları adeta bir yarış

içinde geçti.

Ama Sayın'ın jandarma sınıfından olması bu yarışta hep bir adım geride kalmasına neden oluyordu.

Sayın'a asıl büyük rahatsızlığı ise Sabri Yirmibeşoğlu'nun 19701i yıllarda gizli ordu Özel Harp Dairesi'ne başkanlık etmesiydi. Çünkü Özel Harp Dairesi'ne özel olarak seçilen subaylar komutanlık ediyordu. Ve bu görev yükselmelerinde büyük kolaylık sağlıyordu.

Şimdi böyle bir orduyu yönetme fırsatı Hul usi 5ayınrın da önüne gelmişti.

Üstelik daha büyük ve terörle mücadele gibi daha önemli bir görevle.

Hulusi Sayın ve Sabri Yirmibeşoğlu'nun Harp Okufu'ndakî sınıf arkadaşları arasında sonradan Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna oturacak olan Muhittin Fisunoğlu da vardı. Okuldan sonra Hu lusi Sayım jandarma sınıfını tercih ederken, Sabrı Yirmibeşoğlu piyade sınıfını seçti. Yirmibeşoğlu, karacı olması nedeniyle Harp Akademisini 1957'de tamamlayarak kurmay subay oldu.

Hulusi Sayın ise Harp Akademisini Yîrmibeşoğlu'dan yedi yı! sonra bitirip kurmay subay unvanını alabildi.

Sayın, istihbaratçı subay olarak Halep'e giderken (askerî ataşelerin yanında istihbarat subayları da görev yapıyordu) Yirmibeşoğlu, Brüksel'deki NATO karargâhına gönderildi. Üstelik Nükleer Silah Bölümünde görev yapıyordu.

Bu bölüme ileride kontrgerilla olarak bilinen Özel Harp Dairesinde görev alacak özel subaylar alınıyordu.

Öyle de oldu. Yirmibeşoğlu Türkiye'ye döndüğünde Özel Harp Dairesine atandı. Hulusi Sayın ise yurtdışındaki istihbarat görevi dönüşünde Jandarma Genel Komutanlığı karargâhına atandı.

Ama generalliğe birlikte terfi ettiler: Ağustos 1974'teki Yüksek Askerî Şura'da Yirmibeşoğlu ve Sayın tuğgeneral oldu.

Yirmibeşoğlu, tuğgeneral olur olmaz Özel Harp Dairesinin başına atandı.

Sayın ise Jandarma Genel Komutanlığı karargâhında görev yapmaya devam etti.

1978'de ise her iki tuğgenerali de tümgeneral olma heyecanı sarmıştı. Yüksek Askerî Şura'da Sabri Yirmibeşoğlu'nun terfi kararı çıktı.

Hulusi Saym ise terfi edemedi.

Sayın, Danıştay'a haksızlığa uğradığı gerekçesiyle dava açtı. Aynı yıl içerisinde tamamlanan davanın sonucunda Danıştay, Sayın'ı halkı buldu. Böylece o da tümgeneral1 oldu.

Ama Hulusi Saym yine de üzülüyordu. Çünkü jandarma sınıfında en yüksek rütbe tümgenerallikti.

Sabri Yirmibeşoğlu'nun ise önü açıktı; korgeneral, orgeneral olabilir, hatta dönüp Sayın'ın görev yaptığı Jandarmamın başına geçebilirdi.

O yıllarda Jandarma Genel Komutanlığına Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda yetişen orgeneraller atanıyordu.

İşte bu sırada Hulusi SayııYm ımdadma 12 Eylül darbecileri yetişti. Yapılan kanun değişikliğiyle jandarma generallerine korgeneral rütbesine yükselme imkânı getirildi. Bu sayede Sayın, 1932'de korgeneralliğe terfi etti. Sabri Yirmibeşoğlu ise bir yıl önce korgeneral olmuştu. Ama Sayın'ın önü bundan sonra tamamen kapanmıştı. Korgenerallik rütbesinden emekli olacaktı.

Askerî şura ve terfi dönemlerinde yaşanan olaylarla ilgili çalışmalarıyla tanınan gazeteci Faruk Mercan a göre jandarmaya orgeneral rütbesi verilseydi, muhtemelen Hulusi Sayın orgeneral yapılacak ve Jandarma Genel

Komutanı olacaktı:

"Saym korgeneral olduğu tarihten itibaren kendisine Jandarmanın ilk orgenerali gözüyle

baktfmaktaydt. "Sabrî Yirmibeşoğlu'nun önü Hulusi Sayın'ın kaygı duyduğu gibi hep açık oldu. 1984rte Genelkurmay Harekât Başkanlığı na atandı. İki yıl sonra da orgeneral oldu. Ardından 3. Ordu Komutanı olarak atandı. Sonra da Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri oldu. 1990'da da emekliye ayrıldı.

JİTEM'rn sivil unsurları

JİTEM'de sadece jandarma subay, astsubay ve uzman çavuşlar görev yapmıyordu. Bunlar bu gizli ordunun sadece askerî unsurlarım oluşturuyordu. Bir de sivil unsurlar vardı. Sivil unsurların başında itirafçılar, korucular ve muhbirlik yapan her meslekten insan vardı.

JİTEM'in sivil ayağı oluşturulurken Özel Harp Dairesinin sivil unsurlan örnek alındı. İtirafçılar ve korucular sivil unsurlar olarak görev yapmalarına karşın askerî unsurlarla birlikte operasyonlara katılıyorlardı. Tek görevleri istihbarat toplamak değildi. Diğer meslekteki siviller ise sadece istihbarat getiriyordu.

JİTEM'in sivil unsurları içerisinde en tehlikeli olanları itirafçılardı. Aslında itirafçılar örgüt içerisinde subaylar kadar etkindi.

Daha önce PKK saflarında bulunan ancak daha sonra operasyonlarda yakalanan veya kendileri teslim olan itirafçılar, örgüt hakkında bildiklerini güvenlik güçlerine aktarıyordu.

İtirafçılık uygulamasını başlatan isim ise Şemdinli ve Eruh baskınları sırasında Siirt 70. Tugay Komutanı olan Haşan Kundakçı'ydı.

Tuğgeneral Haşan Kundakçı, İtirafçı yaptığı PKKlıları kendisiyle birlikte operasyonlara götürüyordu. İtirafçılardan operasyon sırasında PKKIıların saklandığı

yerler, kullandıkları ve kaçtıkları yollar ile o bölgedeki grubun sayısı, liderleri hakkında bilgi alıyordu.

İtirafçılar cezaevlerinde ayrı koğuşlarda kalıyorlardı. Hatta koğuşların adı bile vardı: İtirafçılar Koğuşu.

Operasyonlarda veya istihbaratta kendilerine ihtiyaç duyulduğunda İtirafçılar, cezaevinden çıkartılıp ilgili bölgeye götürülüyordu.

İtirafçılar örgüt aleyhine bilgi verdikleri için PKK tarafından hedeftiler. Bu nedenle itirafçılara yeni bir kimlik veriliyordu. Ayrıca parasal yardım da yapılıyordu.

Örgüt hakkında her bilgi veren kişi, eski PKK'lı İtirafçı yapılmıyordu. İtirafçının teyidi" diye bir kavram vardı. Buna göre, itirafçı anlattığı bilgilerin doğruluğu noktasında birkaç kez sınavdan geçiyordu. Ayrıca her itirafçıya bir kod ad veriliyordu. Bu adlarla görev yapıyorlardı. Aslında JİTEM içinde görev yapan subay ve astsubayların da bir kod adı vardı. Ama pek kullanmıyorlardı.

İtirafçılar cezaevinde cezalarını çekmelerine karşın çoğunlukla dışarıda bulunuyorlardıı. Operasyondan

döndüklerinde askerî birlikler içinde kalıyorlar, kent merkezine de çıkıyorlardı. Zaten cezaevindeki koşulları da çok rahattı. Tüm yiyecek ve giyecek ihtiyaçları da devlet tarafından karşılanıyordu.

JİTEM'in kurulmasıyla itirafçıların koşulları daha da iyileştirildi. İtirafçılık yasasından yararlandıkları için kısa sürede cezalarını tamamlayarak tamamen serbest kaldılar.

Tahliye olan itirafçılara silah temin ediliyordu. Bunlara çoğunlukla çatışmalarda yaşamını yitiren PKKlıFarın üzerinde ele geçirilen Kaleşnikof marka tüfekler veriliyordu. Ayrıca her birine bir de tabanca veriliyordu. Bu tabanca kendilerini korumaları içindi.

Ama Kaleşnikof u ancak operasyonlara ve öldürme olaylarına giderken alabiliyorlardı.

Bu silahlar JİTEM Tim Komutanlığı depolarında saklanıyordu.

Bu silahların mutlaka ruhsatları vardı. Ama sahteydi. . . Tabii tüm bu bilgiler ve gerçekler ancak 20001i yılların başından itibaren ortaya çıktı. Bugün bile tam olarak aydınlanmış değil.

Veli Küçük de Van'da

Korgeneral Hulusi 5 ayinin, JİTEM'i faaliyete geçirdiği bu dönemde yanında istihbaratçı olarak yetişen Veli Küçük ise Van Jandarma Alay Komutanı olarak görev yapmaya başladı. Küçük, daha önce de Güneydoğu'da görev yapmıştı. Türkiye'nin 12 Mart 1971 darbesiyle çalkalandığı günlerden hemen sonra jandarma komutanı olarak Şırnak'ta görevliydi.

Küçük, JlTEM'de resmî görev almadı ama Hulusi Saym'ın isteği doğrultusunda JİTEM Van Tim Komutanlığının oluşturulmasına yardımcı oldu. JİTEM'e Jandarma Komutanlığı içinde özel biır yer ayırdı. Bu yer, sorgu odalarını da içeriyordu.

O dönemde Van terör olaylarının ve çatışmaların en çok yaşandığı kentlerden biriydi. Bu nedenle JİTEM birimi de Veli Küçükrten bağımsız hareket etmiyordu. Tim görevlileri, tüm faaliyetleri hakkında Küçükrü bilgilendiriyordu.

Küçük ile Hulusi Sayın, koordineli çalışıyorlardı. Sayın da JİTEM'in kurulmasından sonra tüm bölgeyle ilgili istihbarat çalışmalarına ağırlık vermişti. Özellikle de aşiretlerle ilgili olanlara.

Sayın, 2 Ekim 1987'de, JİTEM'in kuruimasmdan iki ay sonra, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki jandarma komutanlıklarına yazı gönderdi, Küçük, jandarma komutanlıklarından hangi aşiretlerin devlet yanlısı

olduğunun belirlenmesini istiyordu. Saym'ın, aşiretlerin fişlenmesi için görevlendirdiği isimlerden biri deVeli Küçük'tü. Sayın, Veli Küçük'ten sadece hangi aşiretlerin devlet yanlısı olduğunun tespitini istemiyordu. Devlet yanlısı olarak nitelendirilmeyen aşiretlerin köyleri boşaltmalarını da istiyordu.

İşte Sayın'm Veli Küçük'ten istedikleri:

"Alay karargâh dahil bölüm ve takımlarda bulunan mevcut subayH astsubay, erbaş ve erler liste halinde belirti lecek ve tugaya gönderilecek, Mevcut durum değerlendirilecek; 19741984 yılları arası ile 1984rten günümüze kadar olan durum değerlendirilecek. Neticeye gidilmesi için nedenleri incelenecek ve rapor hazırlanacak. Hazırlanacak raporlarda sorunlar dile getirilecek.

Durum haritalarında 1984 yılından bu yana bölgemizde meydana gelen olayların, olay tarihi, mahiyeti, netice belirtilecek.

Durum haritasında canlı ve cansız hedefler belirtilecek, Durum haritasında bugüne kadar eşkıyanın kullandığı yollar, yaklaşma istikametleri belirtilecek, Öncelik sırasına göre yaklaşma istikametleri numaralandırılacak.

3,45 no'da belirtilen işler ile 7. maddede belirtilen konuları içerir bir dosya hazırlanacak ve haritanın yanında bulunacak.

Haritanın üzerinde köy korucuları (k) şeklinde belirtilecek

Korucu ile eşkıyanın ayırt edilmesi için ne gibi tedbirler alınacak bir öneri halinde hazırlanacak,

Durum haritalarında yüzde 100, yüzde 50 devlet yanlısı olanlar (aşiretler} işaretlenecek

Haritalarda kenar bilgilerkodlar kullanılacak

Görevden dönen birliklerden rapor alınacak

Eşkıyaya yataklık edenler tespit edilecek ve bölge dışına çıkarılması için 'teklif yapılacak" [Hulusi Sayın'ın bu talimatı Ergenekon operasyonu sırasında Veli Küçük'ün ajandasında çıktı. }

Faili Meçhul Cinayetler Başlıyor

JİTEM'in kurulmasından hemen sonra Güneydoğuda peş peşe faili meçhul cinayetler yaşanmaya başladı.

JİTEM bağlantılı ilk cinayet SiiopîVıin Piryan köyünde yaşayan Ahmet Zeyrekln öldürülmesi oldu.

Aslında Ahmet Zeyrek, Silopi JİTEM Komutanı yüzbaşı Cem Erseverln muhbiriydi. Getirdiği istihbaratın yanlış çıkması nedeniyle Ahmet Zeyrek ile Erseverln arası açıldı. Ersever, Ahmet Zeyrekln ileride kendilerini ele vereceği endişesiyle ölüm emrini verdi. Bir süre sonra Hacı Zeyrekln cesedi Silopi yakınlarında torba içinde bulundu. (Kutlu Savaş'ın hazırladığı Susurluk Raporu, İtirafçı İbrahim Babat sahte kimlikli Hacı Hasanln anlatımı.)

Ahmet Zeyrekl öldüren isim ise Cem Erseverln ekibindeki başka bîr isimdi: Lokman Gündüz.

JlTEM'in işlediği ortaya çıkan ikinci cinayet ise İdil ilçesinden Mehmet Bayar'ın öldürülmesidir.

1989 yılının ilk günlerinde Mehmet Bayarr örgüte yardım ettiği gerekçesiyle gözaltına alındı. Önce JİTEM elemanları tarafından sorgulandı. Ağır işkence yapıldı. Ardından Cem Ersever ve ekibi Bayar'ın ellerini arkadan bağladı. Boynuna da bomba dolu çantayı astılar. Bayar kaçarken bomba patladı ve yaşamını yitirdi. Ancak bir sonraki gün TRT'nin akşam haber bülteninde Bayar'ın cesedi öldürülen terörist

olarak gösteriliyor. Üstelik cesedi de Idil Jandarma Merkezi'nin bahçesine gömülüyordu(Mehmet Bayarla ilgili başka bir iddia ise JİTElVTe istihbarat sağladığı. Bayar, başkasına gönderilecek bomba dolu çantayı açtığı

için yaşamını yitirmişti.)

Özellikle Şırnak, Silopi ve Diyarbakır'da faili meçhul cinayetlerin sonu gelmiyordu. Gözaltına alınan köylüler önce Jandarma merkezine götürülüyor. Gözaltına alınanlar hakkında ancak Jandarma merkezinde sorguya alındıkları sürecine kadar bilgi alınabiliyordu. Yakınları, jandarma merkezine gittiklerinde ise gözaltına alınmadıkları cevabını alıyorlardı. Ancak birkaç gün sonra bu kişilerin cesetleri herhangi bir yerde ortaya çıkıyordu. Ama cesetleri de bulunmayan onlarca faili meçhul cinayet var.

Şırnak'ta yaşayan Tahsin Sevim, Haşan Caner ve Haşan Utanç 16 Eylül 1989 tarihinde otomobille Cizre'ye giderken yolda gözaltına alındılar. Sonra da Silopi Jandarma Merkezi'ne götürüldüler.

Aileleri ve yakınları olayı duyunca hemen jandarmaya koştu. Ancak aldıkları yanıt "Gözaltında öyle birileri yok"oldu. İki gün sonra ise üçünün de cesedi CizreNusaybin yolunda bulundu. Kafalarına kurşun sıkılarak öldürülmüşlerdi.

Ailelerin şikâyeti üzerine İdil Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlattı. Savcılık, jandarmadan bilgi istedi. Jandarmadan gelen yazıda "Olayın muhtemelen PKK tarafından gerçekleştirildiği" bilgisi yer alıyordu.

Jandarma yazıya bir de "Faillerin yakalanma çalışmalarına başlandığı" notunu da düşüyordu.

Üç ismin ailesi de ısrarla faillerin Jandarma içerisinde olduğunu söylüyordu. Ama dosya tozlu raflara kaldırıldı.

Bu cinayetlerden sonra Şırnak ve Silopi halkının gözü Jandarma içindeki bu sivil giyimli ekipteydi.

Kimdi bunlar?

Üstelik zaman zaman PKK'lıların giydiği kıyafetleri de giyiyorlardı.

Zaman zaman da üniformalıydılar. . .

Ölüm Timi

En çok cinayet Silopi Tim Komutanlığının görev alanında yaşanıyordu. Zaten bu tim Diyarbakır Grup Komutanlığına bağlı en aktif gruptu.

JlTEMln bu tim komutanlığının başında ise tanıdık birisim vardı:

Cem Ersever.

Ama artık binbaşıydı. Değişmeyen ise 19701'i yıllarda olduğu gibi yöre halkının korkulu rüyası haline gelmesiydi.

Üstelik bu kez sadece işkence yoktu. Daha vahimi; öldürme ve kayıplar vardı. Erseverln talimatıyla gözaltına alınan hiç kimse geri dönmüyordu. Şanslı olanların birkaç gün sonra cesetleri bulunuyordu. Ya da bir daha haber alınamıyordu.

Erseverln kod adı "testereydi. Bunun nedeni ise işkencelerde testere kullanmasıydı. Ama arkadaşları ona hep ACE diyordu. Aslında o da bu lakabı tercih ediyordu. Bu lakap isminin baş harflerinden oluşuyordu. Bîr de bir deterjan markasının adıydı.

Ama bir de bu harfleri kullanarak oluşturduğu ve her cinayetten sonra söylediği bir sloganı vardı:

"Teröre karşı en etkili deterjan ACE "

Erseverln adı Silopi, Cizre ve Şırnakrtaki faili meçhul cinayetlerle özdeşleşmişti. Hem de görev yaptığı ilk günden itibaren.

Ekibi de ilginç isimlerden oluşuyordu. Ekibinde üç subay vardı. Birincisi Aytekin ÖzeıYdi. Cem Erseverln yardımcısıydı. Özen, çok iyi Kürtçe konuşuyordu. Zaten Muş'ta doğmuştu. Ve çocukluğu o bölgede geçmişti. Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdikten sonra 1974rte Kara Harp Okulu nu tamamladı. Jandarma sınıfını seçti. Birkaç yıl sonra da özel harp eğitimi için Foça Komando

OkuluVıa gitti. Ersever ile bu sırada tanıştı. Aynı eğitimi allıyorlardı.

Bundan sonra da zaten yolları hiç ayrılmadı. Komando eğitimini tamamladıktan sonra Erseverln yönlendirmesiyle o da istihbaratçı olmayı seçti.

12 Eylül sonrasında Güneydoğu'da sosyalist gençlere yönelik öldürme operasyonlarımın başındaki isimdi

Aytekin Özen, 12 Eylü! darbecilerinin de sevdiği bir isimdi. Rütbesi henüz üsteğmendi ama darbeciler Özeni Mardin Belediye Başkanı olarak atadı. Ancak bu görevi uzun sürmedi. Cem Erseverln Güneydoğu'ya atanmasıyla birlikte tekrar ona katıldı.

JİTEMln kuruluşunda da Erseverle hareket etti. Şimdi de Erseverln aldığı ölüm kararlarını yerine getiren isimdi. Erseverln hazırladığı ölüm planlarını uyguluyordu.

Erseverln ekibindeki ikinci önemli isim ise Hüseyin Karaydı. Kara, da Harp Okulunu bitirdikten sonra İstanbul'da görev yapmaya başladı.

12 Eylül darbesinden sonra Bakırköy'de görev yaptı. Gözaltına alınan solcu gençlerin sorgularına

giriyordu. Bakırköy'de gözaltına alınan gençlerin işkence sahneleriyle hiç unutmadığı bir isimdi. Sadece işkencelerle sınırlı kalsaydı iyiydi. Bir de cinayet var. Darbeden altı gün sonra yani 18 Eylül 1980Jde olay yeri keşfi için tatbikata götürülen solcu Zeki Yumurtacı da öldürüldü.

Ama olay basına "Polis ekibine ateş açan teröristler tatbikata götürülen arkadaşlarını öldürdü" diye yansıdı.

Öldüren kişinin ise Hüseyin Kara olduğu ortaya çıktı. Ersever'in en sevdiği isimlerden biriydi. Ekibin ajan görev ve ayarlanmasına Hüseyin Kara bakıyordu.

Erseverln ekibinde kısa süreli de olsa görev yapan bir isim daha vardı: Fehmi Altınbilek. Rütbesi Ersever'le

denkti. Çok yakın arkadaşlardı.

İklsıı de 1970rli yıllarda ülkeyi kana bulayan ülkücüleri eğiten isimlerdi. AltınbiİEk'in adı da tıpkı Ersever gibi "ülkücü subay 'a çıkmıştı.

0 dönemde ülkücüler cinayetlerde bu subayların silahlarını kullanıyordu. 13 Nisan 1970rte öldürülen asteğmen Doktor Necdet Güçlü cinayetinde kullanılan iki silahtan birinin sahibi o dönemde yeni göreve başlayan Fehmi Altınbilek'e aitti. (Fehmi AltınbiİEk'in adı o tarihten itibaren kontrgerılla eylemleri ve çetelerle anıldı. TİKKO örgütü lideri İbrahim Kaypakka ya'nın 1973rte yakalandığı ve işkenceyle öldürüldüğü operasyonu yürüten ekibin başındaydı. Operasyondaki "başarısı" nedeniyle Altınbilek'e takdirname verildi Ardından yine terfi ettirilerek yüzbaşı yapıldı. Sonra İstanbul'a tayin edildi. İlgili olduğu bölge ise 197Û'Ii yılların ortasında sendika ve işçi hareketinin en yoğun olduğu ilçelerden biri olan Kartal'dı. Burada Zülfıkar Uralçin adlı kişi 19 Kasım 1976 gecesi düzenlenen operasyonda Göztepe'de öldürüldü. Fehmi AltınbiİEk'in adının karıştığı olaylar sadece bunlar değil. Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın cezaevinden kaçırılmasında da başroldeydi. Ağca'yı kaçması için İran sınırına götüren kişiydi, 19901ı yılların sonunda albaylığa terfi eden Altınbilek kurmaylık sınavını bir türlü kazanamadığı için general olamadı. Susurluk çetesiyle birlikte anıldı. Kıdemli Albay olarak en son görev yaptığı yerler Çanakkale ve Yalova oldu. Ardından emekli oldu.)

Cem Ersever'in ekibinde sadece resmi görevliler yoktu. Bir de ajanlar ve itirafçılar vardı. Ersever itirafçıları çok severdi. Cinayetlerin tetiğini bu itirafçılar çekerdi. Ersever'in ekibinde şu itirafçılar yer alıyordu:

Berces Engin, Şahin kod adlı Hamit Erdoğan, Beddan

kod adlı Adem Yakın, Zana kod adlı Hüseyin Yeşilman, İbrahim Babat sahte kimlikli ve Mete kod adlı Hacı Haşan ve Şerif kod adlı Abdülkadir Aygan.

5. BÖLÜM

JİTEM'in solcu korgenerali

Asayiş Kolordu Komutam Hulusi Sayrn'ın görev süresi 11 Nisan 1989'da sona erdi.

Aslında Sayın'ın görev süresi iki yıl önce tamamlanmıştı. 1987'deki Yüksek Askerî Şura'da normalde emekli edilmesi gerekiyordu. Jandarma sınıfındaki korgeneraller orgeneralliğe terfi edemediğinden zorunlu olarak emekli edilecekti. Ancak korgenerallikteki görev süresi bir yıl uzatıldı. Böylece bir yıl daha Diyarbakır'da kaldı. 1988'deki Şura'da da aynı yöntem izlendi.

Sayın, 1988'de Askerî Şura beklenmeden Asayiş Kolordu Komutanlığı görevinden alındı. Ankara'ya Jandarma Genel Komutanı yardımcısı olarak atandı.

Sayın'ın yerine ise, Asayiş Kolordu Komutanı olarak Korgeneral İsmail Selen getirildi. Selen, ordu içinde çok farklı bir çizgiden gelen bir isimdi. Sürekli okuyan, araştıran hatta entelektüel kimliğiyle ön plana çıkan biriydi.

Selen, 1931 yılında Boluda dünyaya geldi. 1951'de Harp Gkulu'nu bitirdi. Harp Akademisi'ni 1967'de tamamlayarak kurmay subay oldu. Generalliğe ise 12 Eylül darbesinden bir süre önce terfi ettL Mardin'de jandarma komutanlığı yaptı, ardından Van'da. . .

Generalliğinin önemli kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da geçtiği için bölgeyi çok iyi biliyordu. PKK'nın ilk eylemlere başladığı dönemde tümgeneralliğe terfi etti. Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanı Hulusi Sayın, Asayiş Bölge Komutanı olarak görevlendirilince yerine Selen atandı.

Üç yıl boyunca da Jandarma merkez karargâhında görev yaptı.

Hem Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığı hem de Asayiş Bölge Komutanlığı görevlerinde halef selef olan Hulusi Sayın ve İsmail Selen neredeyse birbirine zıt iki komutandı.

Aslında bu zıtlık her yönden mevcuttu.

En önemlisi dünya görüşleriydi. . .

Hulusi Sayın, aşırı milliyetçiydi. Hatta MHP lideri Alparslan Türkeşe çok yakın bir isimdi, İsmail Selen ise sosyal demokrat, hatta solcuydu.

Jandarma içersinde genç subayların da takip ettiği, yolundan gittiği iki komutandılar. Bu nedenle 197011 yıllarda jandarma adeta ikiye bölünmüştü.

Birinci grupta Selen'in başını çektiği solcu subaylar vardı. İkincisinde ise Sayın'ın başını çektiği ülkücü

subaylar. Hatta Sayın'ın başım çektiği gruba "MHPli subaylar" ve "kontrgerillacı subaylar" deniliyordu. —

Ülkücülerin o yıllarda kanlı olaylarda kullandığı silahlar bu ülkücü subaylar tarafından temin ediliyordu. Buluşma noktaları, yani ağırlıklı oldukları yer ise Jandarma Okul Komutanlığındı.

Hulusi Sayın ile Ssmail Selen arasında askerlik hayatları boyunca kendini gösteren fark, terörle

mücadelede de kendini gösterdi.

Hulusi Sayırt ayrıldığında JİTEM tam bir gizli ordu halini almıştı. Bu gizli ordunun amacı hem istihbarat hem de operasyonel mücadele olmasına karşın Sayınln görev süresi boyunca bir kez oisun dağda operasyona katılmadı. Yani hiçbir JİTEM'ci PKK'lılarla karşı karşıya gelmedi. Yalnızca dağdaki operasyonlarda yakalanan PKKIılarm sorgusuna katılıyorlardı.

Tamamen kent merkezlerinde kaldılar. Ve sadece faili meçhul cinayetlerde görev yaptılar.

İsmail Selen ise dağdaki operasyonlara ağırlık verdi. Özellikle dağdaki operasyonlarda farklı taktikler izledi.

Selenle operasyonlara katılan subaylara göre, o dönemde terörle mücadelede izlenen en başarılı taktikr yaz aylarında militanların saklandığı dağdaki su kaynaklarının tutulmasıydı. 8u su kaynaklan askerler tarafından tutulduğu için PKKlılar ovalara inmek zorunda kalıyordu. Aynı şekilde güvenlik güçlerinin sürekli dağda olması nedeniyle PKK nefes alamıyor, operasyonlar gerçekleştirmiyordu.

Terörle mücadeledeki bu başarılı çizgiyi sürdürürken JİTEMI neredeyse pasifize etti.

JİTEMIn çoğunlukla masum vatandaşlara yönelik faili meçhul cinayetlerinden rahatsızlık duyuyordu. Bu nedenle JİTEM içindeki istihbaratçı subayları da operasyonlara götürüyordu.

İsmail Selen, her zaman "Kürtler ayrı, PKK ayrı. İkisini bi r tutmayın," diyordu, İşte Selenin bu tavrı JİTEMJcileri rahatsız ediyordu. Ankara'ya bol bol şikâyet gidiyordu; gerek Jandarma Genel Komutanlığıma, gerekse Genelkurmay Başkanlığına. . .

Ama Selen, tavrını değiştirmiyordu. Bu sırada dönemin Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay, Asayiş Kolordu Komutanlığımı ziyaret için Diyarbakır'a gitti. Temmuz ayıydı ve Diyarbakır'ı sıcak havalar kavuruyordu, Selen, Kolordu Komutanlığımın küçük toplantı salonunda Torumtay ve beraberindeki kuvvet komutanlarına terörle ilgili brifing verdi. Selen, brifingde terörün artık ciddi bir hal aldığını ve operasyonlarla önünün alınmasının mümkün olmadığını belirti. Çünkü Selen'egöre sorun tarihseldi.

Ayrıca halk da arada kalıyordu.

Selen, daha önce terörle mücadelede yapılan taktiksel hataları tek tek sıraladı. En önemlisi olarak, devletin

bölgede üzerine düşen sosyal ve ekonomik görevlerini yerine getirmediğini anlattı. "Halkla teröristi ayıralım. Halka şiddet uygulamak ışı körükler," diyerek bir anlamda emrindeki JİTEMIn uygulamalarını eleştirdi.

İsmail Selen, Güneydoğuda yaşananları Kürt sorunu olarak nitelendiren ilk komutandır. Zaten Selen, dobra bir komutan olarak bilinirdi. Sol düşüncelerini de ordu içinde her zaman hiç çekinmeden İfade

etti.

Ancak İsmail Selenin brifingdeki sözleri ırte Jandarma Genel Komutanı Burhanettin Bigalı ne de Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'm hoşuna gitti. Selenin bu tavrı en çok Kara Kuvvetleri Komutanı Kemal Yamakl rahatsız etmişti. Yamak'a göre İsmail Selenin şiddet karşıtlığı terörle mücadeleyi zafiyete uğratıyordu.

Brifingden hemen sonra İsmail Selenr Asayiş Kolordu Komutanlığı görevinden alındı. Pasif görev olarak bilinen Jandarma Genel Komutanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına getirildi.

Selen, bu atamaya itiraz etti. Sonuç değişmeyince de neredeyse yarım asırdır üzerinde taşıdığı üniformasını çıkardı. İstifa ederek emekliye ayrıldı.

Jandarmadan Kara Kuvvetlerine geçiş

İsmail Selenin "PKK'nın kökünün sadece silahlı mücadeleyle kurutulamayacağı'1 sözü ve tavırları ordunun üst kademesini tedirgin etmişti.

Selenin JİTEM! pasif hale getirmesi Genelkurmay başkanı Necip Torumtay'dan çok Jandarma Genel Komutanı Burhanettin Bigalı ve Kara Kuvvetleri Komutanı Doğan Güreşi rahatsız etmişti. Asıl tedirginlik ise Selenin temsil ettiği sosyal demokrat çizgiydi. Jandarma içinde Selen'den yana tavır alan ve onun çizgisinde giden üst rütbeli subaylar da vardı.

İşte Güreş ve Bigalı'nın korkusu Selenin yerine

atayacakları yeni Asayiş Kolordu Komutanının da sol görüşlü olmasıydı. Bu nedenle Jandarma içinde atanacak isim bulunamadı. Var olan isimlere ihtiyatlı yaklaştılar.

Bu sırada Kara Kuvvetleri Komutanı Doğan Güreş'ten ilginç bir öneri geldk

"Asayiş Kolordu KomutanhğJna Jandarmadan değil Kara Kuvvetleri Komutanhğs'ndan komutan ataya frtrtd

Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay öneriye sıcak baktı.

Jandarma Genel Komutanı Burhanettin BigalIdan ise itiraz gelmedi. Aslında Jandarmamın prestijini sarsan bir öneriydi. Çünkü Asayiş Kolordu Komutanlığı, Güneydoğumda terörle mücadelede en üst yetkili mevkıydi, Bigalı'nın itiraz etmemesinin nedeni ise kısa bir süre sonra görev süresinin sona erecek ve emekliye ayrılacak olmasıydı.

Sonunda bu öneri kuvvet komutanları tarafından da kabul edildi. Böylece Asayiş Kolordu Komutanlığı yapacak korgeneralin Kara Kuvvetleri Komutanlığımdan atanmasına karar verildi.

Bu radikal değişikliğin bu kadar kolay ve tartışmasız kabul edilmesinin başka bir nedeni de Jandarma

Genel Komutanlnın da karacı orgenerallerden atanmasıydı.

Sonuçta en tepedeki komutan da karacıydı.

Korgeneral İsmail Selenin yerine Kara Kuvvetlen Komutanlığırndan Korgeneral Hikmet Koksal atandı, Ordu içinde çok katı disipliniyle bilinen Hikmet Koksal, 1932'de Artvin'in Melo köyünde dünyaya geldi. Koksal ailesi, oğullarını ilk önce düz liseye gönderdi. Hikmet Koksal, lisenin ikinci yalında askerî lise sınavlarına girdi ve Işıklar Askerî Lisesi'ni kazandı. 1953'te bu liseyi, iki yıl sonra da Harp Okulu'nu tamamladı. Topçu sınıfını seçti. 1969'da da Harp Akademilerini bitirerek kurmay

subay oldu. Böylece general olma yolu açıldı. 12 Eylül darbesinin yaşandığı hareketli günlerde tuğgeneralliğe yükseldi. Dört yıl sonra tümgeneralliğe, 1988'de ise korgeneralliğe terfi etti.

Koksal, Asayiş Kolordu Komutanlığına atanmadan önce Genelkurmay Ataşe Başkanlığını yürütüyordu, Her zaman Genelkurmay Karargâhı'na yakın bir subay olarak nitelendirilen Koksal, hep kilit görevlerde bulundu; Kıbrıs Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Denetleme ve Değerlendirme Başkan Yardımcılığı, Koksal, ayrıca dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Doğan Güreş'e çok yakın bir subaydı.

6. BÖLÜM

Teşkilatta yeni yapılanma

Korgeneral Hikmet Koksalın atanmasıyla İsmail Selen dönemindeki pasif günler geride kaldı, JİTEM'de yeniden büyük bir hareketlilik başladı. Hatta Koksal, JİTEM'i yeniden kuruyormuş gibi büyük bir yapısal değişikliğe gitti. Değişikliğe JİTEM'in Jandarma Genel Komutanlığındaki karargâhından başladı.

JİTEM Gruplar Komutanlığının başından Yarbay Arif Doğan'ı aldı. Yerine Albay Veli Küçük'ü atadı. Küçük artık JjTEMln patronuydu.

Koksal, Arif Doğanl ise kendisiyle birlikte Güneydoğu'ya götürdü. Arif Doğan, bir süre Diyarbakır Grup Komutanlığında görev yaptı. Ardından SiJopiGrup Komutanı olarak atandı.

JİTEM'in gözde elemanı

Korgeneral Hikmet Koksal, Diyarbakır'a gelmeden önce Sifopi Grup Komutanı Binbaşı Cem Ersever'in faili meçhul cinayetlerdeki ününü biliyordu.

Göreve başlar başlamazda Ersever'i Diyarbakır'ın merkezine çekerek yanına aldı.

Silopi Grup Komutanı Binbaşı Cem Ersever, terfi ettirilerek Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki tüm JİTEM birimlerinin bağlı bulunduğu Diyarbakır Grup Komutanı olarak atandı.

Koksalın, JİTEM içinde takdirname verdiği ilk isi m de Ersever oldu. Daha Erseverl Diyarbakır'a almadan

önce Silopı'de görev yaptığı dönemde getirdiği istihbarat bilgilerinden dolay] verdi. Köksahn bizzat kendisinin imzaladığı belgede şu ifadeler yer aldı:

Ahmet Cem Ersever 22 Şubat 1990 J. Bnb. 97269 J Jstih. ve Ter. Mücadele Tim K SİLOPİ/ MARDİN

1. Göreve başladığım tarihten bugüne kadar geçen süre içerisinde, SİLOPİ JİTEM2 Tim Komutanı olarak:

a) Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadelede, size verilen görevleri başarıyla yap tığ ımızı, bj Sorumlu olduğunuz bölge ve ihtiyaç duyulan diğer bölgelerde, istihbarat faaliyetleri ile değerlendi rilmesi ve yönlendirilmesinde cesaret ve feragatle çalıştığınızı, c) İç güvenlik harekâtının başarı ile yürütülmesinde ve operasyonların (nokta operasyonları dâhil) planlamasında ve icra edilmesinde etkin rol oynadığınızı, d) Amir ve üstlerinizin güven ve teveccühünü kazandığınızı, e) Bölge ve yöre halkının mevcut durumu nedeniyle özellik arz eden istihbarat faaliyetlerini, azim ve kararlılı k içinde en olumsuz koşullar altında dahi başarı ile yürüttüğünüzü, f) Kendi bölgenizde ve diğer bölgelerdeki ilgili birimlerle koordine içinde bulunarak, takip ve kontrol ederek hizmetin daha etkin yapılmasında katkınızın büyük olduğunu gördüm ve müşahede ettim.

2. Sizi başarılı çalışmalarınızdan dolayı takdir ve tebrik eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Hikmet Koksal Korgeneral J. Asayiş Komutanı

Bu takdirname JİTEMrin adının geçtiği ve kamuoyuna

yansıyan ilk belge olarak biliniyor.

Korgeneral Hikmet Koksalın faili meçhul cinayetler ve kayıplardaki rolü nedeniyle verdiği tek takdir belgesi bu değil. Koksal, dokuz ay sonra Ersever'e yeni bir takdirname daha verdi. Ama Ersever, bu kez JİTEM Diyarbakır Grup Komutam'ydı. İçerik olarak bu belgenin daha öncekinden pek farkı yoktu:

T. C

J. GN. K

JANDARMA ASAYİŞ KOMUTANLIĞI

DİYARBAKIR 30 KASIM 1990 Ahmet CemERSEVER

1. Diyarbakır Jandarma İstihbarat Grup komutanı olarak;

a) Olağanüstü Hal Bölgesi içinde ve dışında size verilen görev ve hizmetleri yapmak için her türlü faaliyeti cesaret ve feragatle sürdürdüğünüzü, b) İç güvenlik harekâtının başarı ile sürdürülmesi için çok önemli olan istihbarat bilgilerinin alınması, değerlendirilmesi ve ilgili birliklere ulaştırılmasında etkin rol oynadığınızı, c) Örnek bir sorumluluk anlayışı içinde hareket ederek, nokta operasyonlarının planlanması ve icrasında bizzat görev aldığınızı, d) Görevinizi azim ve kararlılık içinde yürüterek bağlı birimlerinizi çok iyi sevk ve idare ettiğinizi, amir ve üstlerinizin sevgi ve güvenini kazandığınızı gördüm ve müşahede ettim.

2. Sizi başarılı çalışmalarınızdan dolayı takdir ve tebrik eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Hikmet Koksal Korgeneral—

Jandarma komutam da değişiyor

Hikmet Koksal, Güneydoğumda JİTEMri yeniden güçlendirirken, bu yapının bağlı olduğu Jandarma Genel Komutanlığımda en tepe ismin değişim heyecanı vardı.

1990 Ağustosumda yapılan Yüksek Askerî Şura'da

Orgeneral Burhanettin Bigalı emekli oldu. (Burhanettin Bigalı, iki yıl Jandarma Genel Komutanlığı görevini yürüttü. İstihbaratçı bir komutandı. Korgeneral rütbesiyle 19811986 yılları arasında MİT Müsteşarlığı yaptı.)

BigalIdan boşalan Jandarma Genel Komutanlığı görevine ise Orgeneral Eşref Bitlis getirildi. Bitlis de Kara Kuvvetleri Komutanı Doğan Güreş'e yakın bir isimdi. Eşref Bitlis Binbaşı rütbesındeyken Doğan Güreşle birlikte görev yapmıştı.

1990da Doğan Güreş daha Kara Kuvvetleri Komutanıyken önemli makamlara hep ona yakın isimler atandı. Hikmet Koksal, Eşref Bitlis gibi. . .

Eşref Bitlis, Türk Silahlı Kuvvetleri içinde çok farklı profil çizen bir subaydı. Her dönem ordu içinde konuşuldu; gerek içinde yer aldığı askeri gruplarla gerekse de tereleriyle. . .

Eşref Bitlis, 1933'te Malatya'da dünyaya geldi. Harp Okulu'nun ardından Harp Akademisi'ni de 1966'da bitirdi. O günden itibaren orduda kurmay rütbesini alan her subay gibi kendisini generallik heyecanı

sarmıştı. Hatta bu heyecan onda diğerlerinden daha fazlaydı. Çünkü çevresine "Ben general olunca" ile başlaya n öyküler a nlatıyordu.

12 Mart 1971 darbesi öncesi Bitlis, binbaşıydı. İstanbul'daki Harp Akademisinde görevliydi. Öğretim üyesiyd i. Ama 9 Martçılar olarak bilinen subaylar grubunun içindeydi.

Yönetime el koymak için hazırlık yapan grupta Bitlis'in görevi kuryelikti. (19 Mart 1996 tarihli Siyah Beyaz gazetesi, 9 Martçılar grubunun liderlerinden tümgeneral Çelil Gürkan ile yapılan röportaj)

12 Mart darbesıı gerçekleştirildiğinde ise Bitlisin 9 Martçılar arasında yer aldığı ortaya çıktı. Bunun üzerine

görev yeri değiştirilerek Konya'ya gönderildi. Pasif bir görev verildi. Ama cezası sadece görev yerinin değiştirilmesiyle sınırlı kalmadı. Terfi de alamadı. Bu nedenle Harp Aıkademisi'ni birlikte bitirdiği arkadaşlarının iki yıl gerisinde kalmak zorunda kaldı.

O dönemde subaylar yurtdışı eğitimi için çoğunlukla Amerika'ya gönderiliyordu. Özel harp eğitimi alıyorlardı.

Eşref Bitlis ise Almanya Harp Akademisine gitti. Bu eğitime rağmen dönüşünde de terfi alamadı. Çünkü 9 Martçılar arasında yer alması, 12 Mart darbesini gerçekleştirenler tarafından siciline olumsuz not olarak düşülmüştü. Bu olumsuz sicil silinmeden de terfi etmesi zordu.

Muhtemelen de çok istediği general rütbesine ulaşmadan emekliye sevk edilecekti. Ya da kendisi pes edip emekliliğini isteyecekti. Eşref Bitlis de bir süre sonra bunlardan biriyle karşı karşıya kalacağını çok iyi biliyordu. İşte bu dönemde, 1976'da imdadına Kemal Yamak yetişti. Yamak, Özel Harp Dairesi'nin liderliğini yapmıştı, Ordu içindede etkin bir isimdi.

Kemal Yamak da dönemin ihtişamlı generallerinden Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Kemal Ersun'a yakın subaylardandı. Hatta Ersun, Yamak'ı "evladım^ d iye hitap edecek kadar seviyordu. Ersun ile Yamak, Harp Okulumda, Üçüncü Ordu Komutanlığında ve en son da Kara Kuvvetleri Komutanlığımda birlikte görev yaptılar. Ersun gittiği her yere özel taleple Yamak'ı da yanında götürdü. Yamak birçok kez aynı birlikte Ersun'un emrinde görev yapmıştı. Şimdi de yanından ayrılmıyordu.

Ege Ordu Komutanlığımın Temmuz 1976'da düzenlediği harp oyunları festivaline katılan Namık Kemal Ersun'un yanında yine Kara Kuvvetleri

Komutanlığı Harekât Başkanı tümgeneral Kemal Yamak vardı.

Yamak, festivalin bitiminden sonra Ankara'ya dönüşte Namık Kemal Ersun'dan Konya'daki Yurtiçi Bölge Komutanlığında görev yapan Eşref Bitlis'in sicilinin silinmesini istedi.

Kemal Yamak, o görüşmeyi şöyle anlatıyor:

"Kurmay Albay Eşref Bitlisi tanıyıp tanımadıklarını sordum. Eşref Bitlis, 12 Mart olayları öncesi ve sonrasındaki fırtınalardan nasibini almış ve pasif göreve atanmıştı. Daha önce kendisi hakkında çok müspet bilgiler vardı. Tanımadıklarını söylediler. Gerekli bilgileri verdim. Dinlediler ve kendilerinin de

dikkatini çektiğini belirterek bana bir soru daha sordular:'Onun ikinci sicil amiri ben miyim?" —

Evet, Eşref Bitlisin ikinci sicil amiri Namık Kemal Ersun'du. Zaten Yamakln isteği doğrultusunda Ersun, Eşref Bitlisin kötü sicil notunu sildi, Böylece Bitlisin önü açıldı.

İşte bu tarihten sonra Eşref Bitlis, orduda basamakları hızlı bir şekilde çıktı, İki yıl sonra tuğgeneral oldu. Böylece en büyük hayali gerçekleştLAma bununla sınırlı kalmadı. General olur olmaz bugün bile en kilit ve önemli tugaylardan olan Bolu Komando Tugayfnın başına atandı.

Dört yıl sonra da tümgeneralliğe terfi etti. Atandığı yer yine seçkin bir birlikti: Kıbrıs 28, Tümen Komutanlığı. Bu görev önünün tamamen açıldığınım ve orgeneralliğe yükseleceğinin işaretiydi. Çünkü Kıbrıs'a öze! ve seçkin subaylar atanıyordu. Sonraki yıllarda da üst düzey görevlere yükseliyorlardı. Nurettin Ersin, Necdet Üruğ, Kemal Yamak, Sabri Yirmibeşoğlu, Doğan Beyazıt bu komutanlardan sadece birkaçıdır.

Eşref Bitlis'ten sonra Kıbrıs'ta görev yapan

komutanlar ise 19901ı yıllardan itibaren Güneydoğuda terörle mücadelede etkin görev aldılar; Necati Özgen, Haşan Kundakçı, Cumhur Evcil, Altay Tokat. . , Eşref Bitlis, Kıbrıs dönüşü korgeneralliğe terfi etti. Ama iki yıl sonra yeniden Kıbrıs'a gitti. Bu kez Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutam'ydı.

1990 Askerî Şurasfnda orgeneralliğe terfi etti, İlginç olan ise bu rütbeye yükselir yükselmez Jandarma Genel Komutanı yapılması oldu. Çünkü, bu o güne kadar orduda izlenen bir yöntem değildi.

Jandarma Genel Komutanı olması planlanan bir general orgeneral yapıldıktan sonra ya ordu komutanı ya da Harp Akademileri Komutanı olarak görev yapıyordu. Daha çok iki yıl süreyle ordu komutanlığı

yapması tercih ediliyordu. Ardından kuvvet komutanı yapılıyordu. —

İtirafçılar ordusu

Asayiş Kolordu Komutanı Hikmet Koksal, itirafçıların sadece yer gösterme ve istihbarat amaçlı olarak operasyonlarda kullanılmasına karşıydı. İtirafçılara JİTEMln içinde de etkin olarak görev verilmediğinden rahatsızdı.

"Sadece istihbarat getirmemeliler, dışarıdan destek vermemeliler,"diyen Köksalln isteği itirafçıların da JİTEMln kadrosuna alunmasıydı. Resmî görevli olarak. Hatta Köksal'a göre bu kadro mutlaka uzman asker şeklinde olmalıydı. Genelkurmay Başkanlığına itirafçıların uzman çavuşluk kadrosunun verilmesi önerisinde bulundu.

Ancak Genelkurmay karargâhından "hayır"yanıtı geldi.

Hikmet Koksal, bu kez itirafçıların sivil memur olarak Jandarma Genel Komutanlığı kadrosuna alınması teklifini götürdü.

Dönemin OHAL Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun da öneriyi desteklemesi üzerine Genelkurmay Başkanlığından bu kez "evet" çıktı. Bunun üzerine korgeneral Hikmet Koksal, JİTEM ti komutanlar Cem

Ersever ve Arif Doğan'dan itirafçıları toplamasını istedi. —

Toplanan itirafçılara Diyarbakır'daki askerî karargâhta bir konuşma yapan Hikmet Koksal, onlardan bundan sonra PKK'ya yönelik mücadelede aktif görev almalarını istedi. Hepsinin kadroya alınacağını, kabul edenin devlet memuru olacağını, hatta ileride bu kadrolarının değiştirilerek uzman çavuş yapılacaklarını söyledi.

Toplantıya katılan tüm itirafçılar devlet memuru olmayı kabul etti. Aslında itirafçılar bu önerinin kendileri için önemli bir fırsat olduğunu biliyorlardı. Bütün hayatları PKK tarafından öldürülme korkusuyla geçiyordu. Cezaevinden çıktıktan sonra ne yapacakları en büyük sorunlarıydı, Böylece hem ceza evinde ya t m ayacaklardı hem de garantili bir meslek sahibi olacaklardı, İtirafçılar hemen özel eğitime a İmdi. Yer, Silvan Eğitim Alayıydı.

Recep Tiril, Adil Tlmurtaş, Hayrettin Toka, Ali Ozansoy, Adem Yakın, Kemal Emlük, Haşan Adak, Fetih Çetin, Hatice Elmas, Saniye Emlük, Hanım Beyaz ve Selahattin Görgülü hemen sivil memur kadrosuna alındı.

Ama bu itirafçıların büyük kısmı cezaevinden sonra askerlik görevlerini yapmaları için çeşitli illere gönderilmişti. Bunun üzerine bu kişiler hemen bulundukları illerden Diyarbakır'a sevk edildiler.

Yeni askerlik görev yerleri Asayiş Kolordu Komutanlığı oldu. Askerliklerinin geri kalanını burada tamamladılar. Tabii asker olarak değil, JİTEM elemanı olarak. Askerliği biten de hemen sivil memur kadrosuna

alındı.

Asayiş Kolordu Komutanı Hikmet Koksal, İtirafçılar için bir bloktan oluşan lojmanlar ayarladı. Ama itirafçılar tehlikeli olur diye kabul etmedi. Çünkü burası iyi korunan bir yer değildi.

İtirafçılara Hayri Kozakçıoğlu sahip çıktı. Kurtoğlu semtindeki OHAL Valiliği personeli için ayrılan lojmanları itirafçılara tahsis etti.

Bu blok çok sıkı korunan bir yerdi. Çevresinde sürekli nöbetçiler vardı. Çünkü bu lojmanlarda özel harekâtçı polisler de kalıyordu.

Lojman verilmesinden sonra evli olan itirafçılar eş ve çocuklarını da yanlarına aldı. Aslında tam olarak bir asker hayatı yaşıyorlardı. Askerî hiyerarşiye dahil olmuşlardı. İtirafçıların yaşamı JİTEM içindeki subay ve astsubayların yanı sıra özel harekâtçı polisler, ordu içindeki uzman çavuşlarla birlikte geçiyordu.

Askerler arasındaki aile yemeklerine JİTEM elemanı olan itirafçılar da dahi l ediliyordu. Yine subay eşleri arasındaki ev ziyaretlerine itirafçıların eşleri de katılıyordu artık. Ama hiyerarşide en alt sırada yer

alıyorlardı.

Silvan Eğitim Alayımdaki özel eğitimi tamamlamak itirafçılar için zor değildi. Temeli silahlı eğitimdi. Zaten itirafçılar daha önce PKK saflarında bulundukları için silaha yabancı değildiler.

Eğitimi tamamlayan, sivil memur olarak devlet kadrosuna alınıyordu. Ama bunun da ciddi bir prosedürü vardı. İtirafçının devlet memurluğuna alınması isteği, bağlı çalıştığı JİTEM Grup Komutanlığından geliyordu. Bu istek Asayiş Kolordu Komutanlığıma yapılıyordu. Asayiş Kolordu Komutanı imza attığı takdirde bu kez onay için Genelkurmay Başkanlığıma gidiyordu.

Genelkurmay karargâhından onay çıktığında da itirafçı sivil memur olarak Jandarma Genel Komutanlığı istihbaratına alınıyordu.

Tabii yeni bir isim ve yeni bir kimlikle.

Artık her birinin düzenli bir maaşı vardı. Sosyal hakları da mevcuttu. Maaş bordrolarında illegal bîr örgüt olmasına karşın JİTEM'de görev yaptıkları da açıkça yer alıyordu. İtirafçıların hepsinin bağlı göründüğü yapıı ise Diyarbakır JİTEM Grup Komutanlığıydı.

7. BÖLÜM

Büyük görev değişimi

Vedat Aydın cinayeti Güneydoğu'yu bundan sonra kasıp kavuracak faili meçhul cinayetlerin başlangıcıydı. O tarihten itibaren 20Ü0'li yılların başına kadar bu cinayetlerin sonu gelmedi.

Cinayetleri işleyenler ise JİTEM'cilerdi.

Cinayetler J İTE MI n resmî görevlileri tarafından planlanıyor, tetiği ise itirafçılar çekiyordu.

Resmî rakamlara göre 1991 yazında Güneydoğumda işlenen cinayetlerin sayısı 120.

Tabii bu gerçek rakam değil. Sivil toplum ve insan hakları kuruluşlarının verilerine göre ise bu rakam 200.

Bu cinayetler özellikle de DiyarbakırMardlnNusaybinŞırnakCizreSilopiBatmanSilvanŞemdinli ve Yüksekova hattı üzerinde yaşanıyordu. Bu hattın tamamı da JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığımın kontrolündeydL

Yine 1991 yazının sonunda JİTEMIn bağlı faaliyet yürüttüğü Asayiş Kolordu Komutanlığımın başındaki isim de değişti. Korgeneral Hikmet Koksal orgeneralliğe terfi edince görevinden alındı. Köksal'ın yerine ise korgeneral Necati Özgen atandı.

Köksahn komutanlığı döneminde terörle mücadele

tamamen silah ve şiddet üzerine kuruldu. Bu şiddeti en çok masum halk hissetti.

Koksal, bu dönemde JİTEMin yeniden yapılandırılmasıyla bizzat kendisi ilgilendi. Bu gizli ordunun uç kilit görevine Veli Küçük, Cem Ersever ve Arif Doğancı getirdi. Bu dönemde JİTEM adeta bu üç ismin kontrolündeydi. Hatta bu kişiler "Mahşerin üç atlısı" gibi deyimlerle anılıyordu.

Hikmet Koksal, JİTEM'e alınacak siviller ve itirafçılarla da çok yakından ilgileniyordu. Hatta kendisi seçiyordu. Ama Cem Ersever ve Arif Doğan'm önerisiyle.

Sonra da bu siviller özel eğitime tabii tutuldu. Daha çok işkence yöntemleri ve bomba kullanımı öğretiliyordu. Silahlı eğitim de vardı. Zaten itirafçılar silaha yabancı değildi.

Eğitimciler ise JjTEM'ci subaylardı.

Hikmet Koksal, JİTEM i tam anlamıyla gizli ve özel bir ordu haline getirdi.

Ancak Hikmet Köksal'ın yerine atanan korgeneral Necati Özgen dönemi de pek farklı olmadı. İkisinin de askerlik kariyerleri birbirine çok benziyordu. Hem Koksal hem Özgen Kıbrıs'ta komutanlık yaptı, Necati Özgen'in komutanlığı itirafçıların en pervasızca kullanıldığı dönem oldu. Bu dönemde itirafçılar neredeyse JİTEM içinde etkin hale geldi. Özgen, koruma olarak da mutlaka yanında itirafçı bulunduruyordu. Bu da JİTEM içinde itirafçıların ön plana çıkmasına neden oluyordu. Tabii bunun başka sonuçları da vardı.

Bu dönemde itirafçılar da pervasızlaştı. Kendi başlarına operasyon yapabiliyorlardı. İstedikleri kişileri gözaltına alıp, kaybediyorlardı. Bunlar çoğunlukla PKK saflarında birlikte yer aldıkları gençlerin aileleri oluyordu.

Ayrıca Özgen'in sağladığı bu konumu ranta da çevirdiler. Halkı haraca bağladılar. Yaygın olarak kullandıkları yöntem; öldürmeme karşılığı paraydı. İtirafçılar, önce gözlerine kestirdikleri kişileri gözaltına alıyordu. Ardından ailelerine giderek, "Şu kadar para verirseniz çocuğunuz ölmez" diyorlardı. Parayı getiren ailenin çocuğu kurtuluyordu. Para bulunamadıysa aile, bir daha çocuğundan haber alamıyordu.

AskerîŞura'yı kilitleyen komutan

Güneydoğu'nun karanlık yakın tarihine adı büyük harflerle yazılan Hikmet Koksal, orgeneral yapıldığı 1992 Yüksek Askerî Şurası'nda aynı anda Ege Ordu Komutanlığıma atandı. İki yıl sonra da 1. Ordu Komutanlığıma yükseldi. 1996Jda Kara Kuvvetleri Komutanı oldu. Bir yıl sonra da emekliye sevk edildi.

Orgeneral Hikmet Köksal'ın askerlik yaşamında JİTEM1 güçlendiren isim olmanın yanı sıra Doğan Güreş de önemli bir yer tutuyor. Hatta Hikmet Koksal denildiğinde dönemin ordu kademesinde tek cümle dökülüyor: "Doğan Güreş'in desteği ve özel çabası olmasaydı orgeneralliğe terfi etmesi zordu. "

Doğan Güreş'in 1992'de Hikmet Köksal'ı orgeneral, hem de birinci sıradan yapmak istemesi Askerî Şura'yı kilitlemişti.

Hatta sadece Şura değil ordunun içinde de ciddî bir huzursuzluk yaşandı, O yılki Askerî Şura'nın birinci gündem maddesi Deniz Kuvvetleri Komutanı İrfan Tınaz ve Hava Kuvvetleri Komutam Siyamı Taştanln emekliye ayrılmasıydı.

İkinci önemli gündem maddesi ise Korgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu'nun birincil sıradan orgeneralliğe terfi etmesiydi. Orgeneral olur olmaz da görev yeri hazırdı. Hikmet Köksal'ın da orgeneral yapılma şansı yüksekti. Ama birinci sıradan değil, Hüseyin Kıvrıkoğlu

daha parlak bir askerdi. Hikmet Köksal'a göre daha karizmatik ve liderlik vasıfları bulunan bir isimdi. Bir de iki isim korgeneralliğe terfi için de yarışmıştı. Kıvrıkoğlu, birinci sıradan korgeneralliğe yükselmişti. Bu da büyük bir avantajdı.

Bu nedenlerden dolayı Kıvrıkoğlu'nun tartışmasız bîr şekilde birinci sıradan orgeneralliğe yükselmesi bekleniyordu. Ancak Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, Askerî Şurarda çok açık bir şekilde birinci sıradan Hikmet Köksal'ın terfi etmesini istedi. Bu istek Askerî Şura'nın diğer üyeleri üzerinde şok etkisi yarattı.

Diğer kuvvet komutanları Hüseyin Kıvrıkoğlu'nun birinci sıradan terfi etmesini istiyordu. En çok da Kara Kuvvetleri Komutanı Muhittin Fisunoğfu istiyordu. Hikmet Köksal'ın birinci sıradan terfi ettirilmesi Hüseyin Kıvrıkoğlu'nu küstürebİlir ve emekliye ayrılma kararı aldırabilirdi.

Doğan Güreşin Hikmet Koksal ısrarı karşısında iki seçenek duruyordu. Va Hüseyin Kıvrıkoğlu emekliye sevk edilecek ya da görev süresi biryİ uzatılacaktı. Böylece bir yıl sonra birinci sıradan terfi ettirilebilirdi.

Büyük tartışmalar yaşanan Askerî Şura'nın sonunda Hikmet Koksal birinci sıradan terfi ettirildi. Kıvrıkoğlu'nun görev süresi uzatıldı, Biryİ sonra da Kıvrıkoğlu birinci sıradan orgeneralliğe atandı.

Doğan Güreşin Hikmet Köksal'ı birinci sıradan orgeneral yapmak istemesinin altında onu

Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna çok yakıştırması vardı,—

1996'daki Askerî Şura'da da Kara Kuvvetleri Komutanı olma heyecanı yaşadı. Ama tek isimdi. Çünkü Doğan Güreş'in açtığı yolda 1. Ordu Komutanı olmuştu. Ancak Kara Kuvvetleri Komutanlığında uzun süre kalamadı. 1932 doğumlu olduğu için yaş haddinden

sadece biryıİ bu görevi yürütebildi.

Doğan Güreşin kendisine çok yakıştırdığı Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna oturamadı.

Hikmet Koksal ın bir yıl sonra orgeneralliğe yükselmesine neden olduğu Hüseyin Kıvrıkoğlu ise Kara Kuvvetleri Komutanlığının ardından 1998'de Genelkurmay Başkanlığı na yükseldi, Vedat Aydın cinayeti

HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın kaçırıldıktan sonra öldürülmesi Güneydoğu için aslında bir dönüm noktasıydı.

J[TEM kurulduğundan bu yana insanlar önce kaçırılıp ardından öldürülüyordu ya da kaybediliyordu. Ama ilk kez bu kadar önemli, halkın peşinden gittiği ve sevdiği birisim öldürüldü.

Aslında Vedat Aydın cinayeti öncesinde JİTEM, kentte gergin bir hava oluşturmuştu. Peş peşe olaylar yaşanıyordu, İlk önce 17 Haziran 1991 günü aynı partinin eski il başkanı Mustafa Özerin arabasına yerleştirilen bomba patladı.

Özerde yöre halkının sevdiği bir isimdi. Avukattı. Özer, o gün evine döndüğünde arabasını her zaman olduğu gibi Ofis semtindeki apartmanın kapısına park etti. Gece 02. 30 sıralarında korkunç bir patlama yaşandı.

Özer, pencereden baktığında arabası yanıyordu, Koşarak aşağı indiğinden karşısında sadece arabanın demir iskeleti vardı.

Bomba o kadar etkiliydi ki yolda büyük bir çukur açılmıştı.

Bombanın C4 denilen plastik patlayıcıdan oluştuğu belirlendi.

O caddede oturan herkeste büyük bir şaşkınlık vardı. Kimseye görünmeden bunu nasıl yapmışlardı?

O bölge tam anlamıyla bir güvenlik çemberi

içindeydi. Özerin evinin hemen yanında neredeyse kentteki tüm polislerin kaldığı site vardı, Öbür tarafında ise emniyet üst düzey yöneticilerinin kaldığı lojmanlar.

Mustafa Özer'e göre bomba zaman ayarlıydı ve yanlış zamanda patlatıldı:

"Kendileri teknolojiyi zamanlama açısından ayarlayamadıklart için bomba gece par la dr Sabah gidip arabaya bindiğimde kontağı açtığım zaman havaya uçacaktım. Dolayısıyla benim yaşamıma yönelik bir ey i emdi S

Sonraki günlerde de peş peşe bombalama olayları yaşandı, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin bulunduğu bina 25 Haziran gecesi havaya uçuruldu.

Hedefte bombalama ve faili meçhul cinayetleri gündeme getiren gazete ve dergi büroları vardı. Her gece bir gazete veya dergi bürosu bombalanıyordu. Hatta gazete satan bayiler bile nasibini alıyordu.

İşte Vedat Aydınln kaçırılması1 olayı bunca olayın peşinden yaşandı. Aydın'ırt cesedi kaçırıldıktan iki gün sonra, yani 7 Temmuzda bulundu.

Bulunan cesedin Vedat Aydın a ait olup olmadığı hemen tespit edilememişti. Özerinde de herhangi bir kimlik ve eşya bulunmadığı gerekçesiyle bu ceset Mardi n'de toprağa verildi.

Sonradan bu gömülen cesedin Vedat Aydın'a ait olduğu ortaya çıktı.

Vücudunun her tarafında korkunç işkence izleri vardı.

Bir de kurşun yaraları.

Vedat Aydının kaçırılmamı daha ilk günden itibaren Türkiye'nin gündemine oturmuştu. Bütün gazetelerin birinci sayfaları ona ayrılıyordu, Bu cesedinin bulunmasından sonra da devam etti.

İlk kez Güneydoğumda işlenen bir faili meçhul cinayet gündemi bu kadar meşgul ediyordu. Kamuoyu

baskısı karşısında İçişleri Bakanlığa açıklama yapmak zorunda kaldı:

"Diyarbakır il merkezinde 5 Temmuz 1991 Cuma günü saat 24,00 sıralarında kendilerine polis süsü veren dön kişi tarafından ikametgâhından alınıp götürülen Diyarbakır HEP it Başkanı Vedat Aydtn öldürülerek Elazığ İH Maden İlçesi hudutları içerisinde kırsal kesimde yoi kenarına bırakılmıştır. Yapılan araştırma ve bölge yetkililerinden af inan bilgilere göre Vedat Aydrn'ı evinden alan kişilerin d e det güvenlik görevlisi olmadıklan aniaştfmıştır Terörle mücadeleyi ilk görevleri arasında kabul eden bakanlığımızca bu tür olayları lanetlerken gerçek suç faillerinin tespiti ve yakalanması konusunda tüm İmkânların kullanılacağından ve her türlü araştırma ve soruşturmanın noksansız yerine getirileceğinden hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır. f

Ardından JİTEM'in varlığını bilen hatta destek veren OHAL Valisi Hayrl Kozakçıoğfu da konuşmak zorunda kaldı:

"Bu olay nefretle karşılanmıştır FaİUerin mutlaka bulunması için her türlü gayret sarf edilmekte, çok yöntü araştırmalar sürdürülmektedir,"

Vedat Aydın'm öldürülmesi halkın büyük tepkisine neden oldu. Haber duyulur duyulmaz Diyarbakır halkı Vedat Aydın'm cesedinin bulunduğu Elazığ'ım Maden ilçesine akın etti. Binlerce araçlık bir konvoy oluştu. Cenaze bu konvoy eşliğinde İstasyon Caddesi üzerinde bulunan Sümer Camii'ne getirildi. Tepki olarak kent merkezindeki tek bir dükkân açık değildi.

Cenaze namazının kılınmasından sonra kortej halinde Mardinkap; Mezarlığıma doğru yola çıkıldı. O güne kadar herhangi bir eylem veya cenazede görülmemiş kalabalık vardı. Yüz bine yakın insan yürüyordu.

Kortej, Mardinkapı Polis Karakolu'nun önüne

geldiğinde bir anda karakolun içinden ve surların üzerinden yüzü maskeli, uzun namlulu silahlı ve sivil giyimli kişiler çıktı. Ardından da halkın üzerine ateş etmeye başladılar.

Bu silahlı saldırıyla tam karakolun önünde kortej ikiye böldüler.

30 bin civarında kişinin yer aldığı birinci grup mezarlığa girebildi. Daha kalabalık olan ikinci grubun ise devam etmesine izin vermiyordu bu maskeli ve silahlı kişiler.

Gitmek isteyenlerin üzerine ateş açıyorlardı.

Vedat Aydın'ın cenazesi mezarlığa kadar gelebilen ilk grup tarafından toprağa verildi. Ama ciddi bir sorun vardı; silahla saldırı nedeniyle grubun geri dönmesi de tehlikeliydi.

HEP Genel Başkanı Fehmi Işıklar, saldırının durdurulması ve insanların geri dönebilmesi için devlet yetkilileriyle telefon görüşmeleri yaptı. En son konuştuğu isim ise OHAL Valisi Hayri Kozakçıoğlu oldu.

Işıklar, Kozakçıoğlu'nun kendisine halkın üzerine ateş açılmayacağına, saldırının kesileceğine ve bundan sonra kimsenin burnunun kanamayacağıma dair söz verdiğini açıkladı.

Bunun üzerine halk tekrar kent merkezime doğru hareket etmeye başladı. İnsanlar, sessizce Diyarbakır'ın içine kadar geldi ve evlerine, işyerlerine dağılmaya başladığı sırada yeniden ateş açıldı. Her yerden kurşun sesleri geliyordu. Halkın üzerine adeta kurşun yağdırıyorlardı. Yine yüzleri maskeli, ellerinde uzun namlulu silahlar bulunan sivil giyimli kişilerdi.

Polis karakollarından çıkıyorlardı.

Her yerde kan ve yaralı insanlar vardı. Her taraftan çığlık sesleri yükseliyordu. Kaçarken yere düşenler

eziliyordu.

HEP yöneticileri ve milletvekilleri ise halkın tamamen dağılmasını sağlamak için mezarlığın çıkışında bekliyordu. Herkes sağ salim evine gittikten sonra oradan ayrılacaklardı.

Ama kent merkezinde halkın üzerine ateş açılmaya başlandığı sırada yine yüzü maskeli polis timleri parti yöneticilerinin bulunduğu otobüsün etrafını sardı.

Etrafta bekleyen gazetecileri de otobüse bindirdiler. Ardından ellerindeki kalın sopalarla parti yöneticilerini, milletvekillerini ve gazetecileri acımasızca dövmeye başladılar.

Bu da yetmedi, otobüsün kapılarını kapatıp camdan içeri göz yaşartıcı bomba attılar.

Tam anlamıyla devlet eliyle yaratılan bir terör yaşanıyordu. Kent bir savaş alanına dönmüştü.

Ama asıl korkunç olan ise sonuçtu: 7 ölü, 1000 yaralı.

Katiller kimdi?

Devlet her ne kadar "Vedat Aydın'ı gözaltına atanlar devlet görevlileri değil" diye açıklama yapsa da bölge halkı her şeyi biliyordu.

İsim isim katillerin kim olduğunu bilinmese de Vedat Aydın'ın Jandarma'da çalışan sivil giyimli kişiler tarafından öldürüldüğü açıktı. "Bir de aralarında eski PKK'lılar var" diye konuşuluyordu. İşte halk onlara da itirafçı demeye başladı.

İtirafçılık kavramı zaten ilk kez bu cinayetten sonra kullanılmaya başlandı.

Kamuoyu itirafçıların varlığından Aydın'ın öldürülmesiyle haberdar oldu. JİTEM adı da bu cinayetten sonrasızdı.

Kamuoyu J İTE M denilen gizli örgütün varlığından bu cinayetle haberdar oldu.

Peki, gerçekten Vedat Aydın'ın katilleri kimlerdi?

Kimler kaçırdı? Sonra da öldürdü? Hatta gizlice gömdü?

Vedat Aydınrın kaçırılması ve öldürülmesi olayının planlayıcısı JİTEM Diyarbakır Grup Komutanı Binbaşı Cem ErseverJdi. Talimatı ise Diyarbakır Alay Komutanı İsmail YediyıJdız vermişti. (Murat Demir adlı itirafçının açıklaması) Vedat Aydın'ın kaçırılması planının uygulamasını ise Erseverln yardımcısı yüzbaşı Aytekin Özen yaptı. Ekip kalabalıktı. Ekipte itirafçılar Fethi Çetin, Ali Ozansoy, Selahattin Görgülü, Murat Demir ve Masan Adak vardı JİTEM mensubu iki astsubay da ekipteydi.

Hem Vedat Aydın hem de eşi Şükran Aydın'ın şüphelendiği, polise benzemiyor dedikleri kişi bu itirafçılardan Masan Adak'tı.

Evin önündeki merdivenin ilk basamağında ve son basamağında duran uzun namlulu silahlı iki kişi, bu astsubaylardı.

Vedat Aydın ın kaçırılması hazırlıkları aslında günler öncesinden başlamıştı. Hatta bunun için aynı ekip keşif bile yapmıştı Aydın'ın evinin önünde.

Bu keşifte yer alan isimlerden biri de itirafçı Abdü ikadır Aygan'dı. Aygan, keşifte yer aldığını ama Vedat Aydın'ın kaçırılması olayında yer almadığını söylüyor ve cinayeti ayrıntıyla biliyor:

"Keşif olayını Der do kod adlı itirafçı Sefahattin GörgüİÜ başlattı. Görüşmeye gitti. Tam başan/t otamadı. Geidİ Cem Ersever ile görüştü. Cem Ersever bizi arabaya aidi. İstasyon Caddesindeki evinin karşısında arabayı durdurdu. Kendisi yanma bir kişiyi daha af ip binaya keşfe çıktı. Dairesini'f kapısını kontrol etti fen Bir, iki gün aradan sonra ben sabahleyin JİTEM'e işe gittiğimde baktım kimse yok, Ne Cem Ersever var ne de diğerleri. . . Gittim askere, 'Komutan nerede, diğer arkadaşlar nerede/ diye sordum. 'Yatıyorlar/ cevabını verdi. Kimsenin de kendilerini rahatsız etmemesini istemişler

Bir an fam veremedim. Of ayı duymamıştım, ne olduğunu da bilmiyordum. Aradan zaman geçti. Cem Ersever uyanıp geldi. Niye erkenden geldiğimi sordu. 'Komutanım norma/ zamanda işe geldim/7dedim; o da 'Ortaiık zaten bozuk/ dedi. Ben niye diye sorunca da 'Vedat Aydmî vurmuşlar/dedi. Şok oldum. Çünkü keşfi beraber yaptık. Beni götürmediler, yatanlara baktım; Fethi Çetin, Ati Ozansoy ve Ersever'in yardımcısı Aytekin Özen. Hepsi uyuyordu. Ayakkabılara baktım, hepsi çamurlu. Arabaların lastiklerine baktım, onlarda aynı. Beni götürmediler diye üzülmemiş gibi yapınca o da "Merak etme komşuda pişer bize de düşer/gibi bir cümle kutlandı.

Selahattin Görgülüyü o günden sonra görmedim. Ersever, ailesinin yanma W günlük izne gittiğini

söyledi. Tabiî olayı yaptırıp İzne göndermiş olabilir Şüphe çekmemesi içim. . Çünkü Görgülü, Vedat Aydınla diyaloga girmeye, onu bir yere çekmeye çalışıyordu. Cem Erse verin talimatıyla tabii Yani olayın büyük kısmını bunların gerçekleştirdiğini biliyorum. Daha sonra olay meydana çıkınca ortalık karıştı; büyük yürüyüşler yapıldı. Biz de o esnada JİTEM'de oturuyorduk d

Abdülkadir Aygan'ın doğruyu anlatıp anlatmadığı tam olarak bilinemez. Ama Vedat Aydının kaçırılması ve öldürülmesi olayında başka bir itiraf da eski PKK'lı yeni JİTElVTci Murat Demir'den geldi. Demir, açık bir şekilde cinayetin içinde yer aldığını söylüyor:

"'Temmuz un 1 veya 2'siydi Cem Ersever geldi; 'Operasyon var'deyip, beni, Hadi Çelik, Ilhan ÇefİkrI aldı. Sen kırsala operasyon yapacağız diye algılamıştım. Ancak öyfe olmadı. O dönem Diyarbakır Aiay Komutam olan İsmail Yediyıldtz, Cem Er severle birlikte bize 'Arkadaşlar, Vedat Aydın'ı afıp sorgulayacağız/ dedi. O

zaman öldürüleceğini anladım. Bu İş için Özel Harekattan bazı adamları da seçtiler. Ayrıca ben, birkaç İtirafçı iie Bülent, Murat ve kod İsmi 'imanım'olan özel harekâtçı ite birlikte Vedat Aydın ın evine gittik. Öç arabayla gitmiştik, Vedat Aydın'tn evine itirafçı Haşan Adak, imanım ve Bülent ellerinde telsizle gittiler. Af diktan sonra Elazığ'a doğru yola çıktık. Cem Ersever Murat 13i aracıyla önümüze geçti. Onu takip ettik. Maden'e 10 km. kaia indik ve kırsal aiana doğru yürüdük. Cem burada bize bir yer gösterdi. JSorgulayın, sabaha doğru gelirim/dedi. Sorgu sırasında Vedat Aydının kırsa i a genç gönderdiğini itiraf etmesini istiyorduk. Ancak Vedat Aydın direndi. Çünkü öldürüleceğini biliyordu. Sürekli, Benden hiçbir şey alamayacaksınız aiçaklarEdiyordu. Sorguyu kameraya dahi aldılar. Sabaha kadar fiziki işkence sürdü ama tek bir bilgi vermedi. Sabah 06. 00da Cem Ersever geldi Yemek getirmişlerdi Vedat Aydtn'a da verdiler. Ancak o, Alçaklar! Sizin yemeğinizi de yemiyorum' diyordu. O gün, yine uğraştılar akşama kadar. Konuşmayacağın/ anlayınca, akşam 24. 00 gibiydi Vedat Aydın'ı aynı ekip Maden tarafına götürdü. İki araçla gittik. Vedat Aydın öndeki araçtaydı. Bir yerde durduk. Vedat Aydın'ı götürüp, bir köprünün altın da infaz ettiler. Tetiği Haşan Adak çekmişti. "

8. BÖLÜM

Generallere suikast

Jandarma içinde istihbarat teşkilatını oluşturan, terörle mücadelenin tek elden yürütülmesi için kurulan Asayiş Kolordu Komutanlığımın ilk komutanı Hulusi Sayın aynı zamanda JjTEM'in de kurucusuydu.

Korgeneral Hulusi Sayın, 1989rda emekliye ayrıldıktan sonra, Yıldırım Akbulut'un başbakanlığı döneminde Başbakanlık Güvenlik Danışmanlığıma

getirildi. . Yani Sayın, terörle mücadelede yine söz sahibiydi. Hem de devletin tepesinde.

Sayın, bu görevini yürütürken 30 Ocak 1991 günü suikasta uğradı.

Hulusi Sayın, o gün öğle saatlerinde eşi ve torunlarıyla birlikte Cebeci'de yaşayan akrabalarını ziyarete gitti. Akşam saatlerinde Bahçelievler'deki evlerine döndüler. Eşi ve çocukları önden apartmana girdi, Hulusi Sayın da tam içeri girmek için adım attığı sırada silahlar patladı.

Üç kişi aynı anda Sayın'a ateş açtı. Sayın, vücudunun çeşitli yerlerine isabet eden kurşunlar sonucunda yere yıkıldı. Kanlar içindeydi. . . Ama ölmemiş olması ihtimaline karşı saldırganlardan biri Sayın'ın yere yığıldığı noktaya kadar geldi. Emin olmak için bu kez Sayın'ın kafasına kurşun sıktı.

O anda eşi ve kızı Sibel Sayın sokağa fırladı. Aynı anda Sayın'ın şoförü de otomobilden fırladı. "Komutanımı vurdular!" diye bağırıp, yardım istedi. Kendisi silahsızdı. Kızı, eşi ve şoförü Sayın'ın yanına gittiğinde komutan çoktan yaşamını yitirmişti.

Cesedinin üzerinde DevSol imzalı bir bildiri vardı.

Asıl soru şuydu: Sayın'ın korumaları o gün neden yoktu? Çünkü Sayın'ın iki koruması vardı. Haftanın beş günü bu iki koruma birlikte görev yapıyordu. Sayın dışarı çıktığı andan itibaren onu hiç yalnız bırakmıyorlardı.

Haftanın kalan iki gününde ise birer gün izin yapıyorlardı. Asla aynı gün izne çıkmıyorlardı. Ama o gün ilk kez ikisi birlikte izne çıktı. İşte saldırı da o gün yapıldı.

Saldırganlar korumaların izinli olduklarının yanı sıra muhtemelen şoförün de silahsız olduğunu biliyorlardı. Yoksa saldırıyı bu kadar rahat gerçekleştiremezlerdi.

Peki, Hulusi Sayınl kim öldürdü?

Sayın'ın adı 197011 yıllarda kontrgerilla olarak adlandırılan derin devletle anıldı. Sayın'ın başını çektiği ülkücü jandarmaların silahları, aynı yıllarda yine solcu gençlerin öldürülmesinde kullanılıyordu. Bu nedenle Sayın her zaman DevSol örgütünün ölüm listesinde yer aldı.

Güneydoğu'da işlenen faili meçhul cinayetler nedeniyle de hedefteydi.

Sayın'ın katil zanlısı olarak DevSol örgütünün militanları Erol Özpolat ve Alişan Turan yakalandı. Zanlılar Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılandı.

Dava 1993'te sonuçlandı. Sanıklardan Erol Özpolat idam cezasına çarptırıldı. (Erol Özpolat, bu davada sadece Hulusi Sayın'ın katil zanlısı olarak değil Dr. Musa Duman ve astsubay Halil Çetini öldürmek suçundan da yargılanıyordu.) Diğer sanık Alişan Turan ise 15 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Ama Yargıtay, kararı bozdu. Suikast davasıyla ilgili yargılanan başka bir isim de yine örgütün önemli isimlerinden İbrahim Bingöl'dü. Bingöl, idam istemiyle yargılanırken, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nden firar etti. Ancak daha sonra örgüt içinde bölünme yaşandı. Bingöl, sonrasında her zaman derin devlet ve kontrgerillayla ilişkileri gündeme gelen örgüt lideri Dursun Karataş'ın muhalifleri arasında yer aldı. Bingöl, yıllar sonra Brüksel'de yakalandı.

Kontrgerillacı general suikastı

Hulusi Sayın'ın ölümü, DevSol'un işlediği tek general cinayeti olmadı. Aslında peş peşe işlenecek yedi general cinayetinin ilkiydi, İkinci suikastın kurbanı ise tümgeneral Memduh Ünlütürk oldu.

Kontrgerıfla ve darbelerle özdeşleşen Ünlütürk, 1917 doğumluydu. Kara Harp Okulu'nda topçu subay

sınıfından mezun oldu. Buradan mezun olduktan tam 18 yıl sonra kurmay subay, ardından da general oldu.

Ünlütürk, 12 Mart 1971 darbesinden hemen sonra ünlendi. Darbeden sonra İstanbul'da gözaltına alman kişiler için öze! sorgulama ve işkence merkezi olarak Ziverbey Köşkü hazırlandı. Sorgulamaları yapacak ekibin başına Tümgeneral Memduh Ünlütü rk atandı. Emrinde MİT ve askerî istihbarattan isi mler vardı.

Ünültürk, orgeneral Faik Türünle birlikte Ziverbey Köşkünde uygulanan korkunç işkence yöntemlerinin mimarıydı. Ünlütürk, burada sorgulanan kişileri "Burası kontrgerıllanm merkezi, ben de kontrg eril lanın baş iyim/1 d iye karşılıyordu.

Ünlütürk, 12 Mart darbesinden İstanbul'da görev yapmaya devam etti. Uzunca bir süre 1. Ordu Komutanlığı İstihbarat Daire Başkanlığı yaptı. 1974'te de tümgeneral! rütbesinden emekli oldu. Emekli olduktan sonra da yaşamını İstanbul'da sürdürmeye devam etti. Hep aynı evde yaşadı: Üsküdar İhsaniye Ma hailesinde.

7 Nisan 1991 günü eşi Neriman Hanımla birlikte akşam yemeğine oturdu. Yemeğin sonuna doğru kapı zili çaldı, Neriman Hanım kapıyı açtı. Karşısında üniformalı bir subay vardı. Neriman Hanım'ın da yaşamı askerî lojmanlarda geçtiği için rütbeleri iyi biliyordu. Gelen kişinin giydiği kıyafette iki yıldız vardı; yani üsteğmendi.

Gelenin yanında iki kişi daha vardı. Ama onlar sivil giyimliydi, Neriman Hanım kapıyı açar açmaz üniformalı: kişi "Paşamla görüşmek istiyoruz. Çok önemli ve acil" dedi.

Bunun üzerine Neriman Ünlütürk, üç kişiyi içeri davet etti. Hep birlikte Ünlütürk'ün yemek yediği salona geçtiler.

Ünlütürk'ü görür görmez üçü de silahlarını çekti.

İki kişi Neriman Ünlütürk'ün ellerini, ayaklarını ve ağzını bağlayarak yatak odasına kilitledi. Ardından Memduh Ünlütürk'e "Kızıldere ve Ziverbeyin hesabını sormaya geldik!" diyerek kafasına birer e! ateş açtılar.

Ünlütürk olay yerinde yaşamını yitirdi. Saldırganlar ise evi terk etti. Aslında gelenler dört kişiydi. Biri de dış kapıda nöbetçi olarak bekliyordu.

Neriman Ünlütürk, yaklaşık yarım saat sonra ellerindeki bağı söküp yakınları ve komşularına haber verdi.

Aynı saatlerde gazeteleri arayan kişiler, "DevSol, IVlemduh Ünlütürk'ten Kızıldere ve Zıberbey KöşküVıün hesabını sormuştur!" dedi. (Kızıldere katliamı 30 Mart 1971'de gerçekleştirildi. Katliamı yapanlar ise Ziverbey Köşkümdeki işkenceli sorgulan gerçekleştiren Memduh Ünlütürk, MİT İstanbul Daire Başkan Yardımcısı Yaşar Savaş, yine teşkilattan Miram Abas, Mehmet Eymür'dü. Devrimci liderlerden Mahir Çayan ve arkadaşlarının, kaçırdıkları üç yabancı teknisyenle birlikte saklandıkları Tokat'ın Kızıldere köyü tamamen sarıldı. Ardından saklandıkları eve ateş açıldı. Saldırıda Mahir Çayan, □han Alptekin, Saffet Alp, Hüdaı Arıkan, Sinan Kazım Özüdoğru, Sabahattin Kurt, Ömer Ayna, Ertan Saruhan, Ahmet Atasoy, Ertan Saruhan ve Nihat Yılmaz yaşamını yitirdi. Operasyonda sağ kurtulan tek isim Ertuğrul Kürkçü oldu.)

Jandarma komutanına suikast

Hulusi Sayın ve Memduh Onlütürk'ün peş peşe öldürülmesi özellikle adı kontrgerillayla anılan generaller arasında bir korku yarattı. Sayın, 1970lıii yıllardaki ülkücü subayların lideri olarak biliniyordu. Memduh Ünlütürk'ün işkenceli sorgularını ise bilmeyen yoktu.

Ama öldürülen üçüncü kişi kontrgerillayla anılan bir

komutan değil terörle mücadelede görev alan bir generaldi. Üstelik emekli değil, muvazzaftı.

Tuğgeneral Temel Cingöz, yaşlı bir komutan değildi. 1940 yılında İzmir'de dünyaya gelmişti. Harp OkuluViu 1960rda bitirerek jandarma subayı olarak göreve başladı. PKK'nın eylemlere başlamasından hemen sonra Güneydoğuda aktif olarak görev aldı. 198Ûrde ise Siirt Alay Komutanı olarak atandı. Rütbesi albaydı. İki yıl sonra tümgeneralliğe yükseldi. Yeni görevi ise Adana Jandarma Bölge Komutanlığıydı.

23 Mayıs 199Vde her gün olduğu gibi sabah saat 07. 30 sıralarında Jandarma lojmanlarındaki evinden karargâha gitmek üzere çıktı. Makam arabası, kapının önündeydi. Hemen bindi. Ardından lojmanlardan çıktı. Yaklaşık 100 metre gittikten sonra maskeli dört kişi makam arabasını kurşun yağmuruna tuttu.

Tuğgeneral Cingözrün vücuduna sekiz kurşun isabet etmişti. Emir astsubayı tek kurşun almış, şoförü Şahin Ulusoy ise elinden yaralanmıştı.

Yaralı olan Cingöz önce askerî hastaneye, ardından Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne kaldırıldı. Kurşunlar çıkarıldı. Hatta Cingözrün hayati tehlikeyi atlattığı açıklandı. Ancak yaşamını yitirdi.

Suikastı yine DevSol örgütü üstlendi. Yine gazeteleri1 arayan kişi "Şırnak katili general temel Cingöz'ü cezalandırdık" dedi.

Cingöz cinayetinin faili olarak DHKPCli Adnan Temiz tutuklanarak cezaevine konuldu. Ancak, Temiz cezaevinde öldürüldü.

Tuğgeneral Cingöz'ün öldürülmesinden sonra generallerin güvenlik önlemleri artırıldı. Üstelik gazeteleri arayarak cinayeti üstelenen kişi, "Saldırılar devam edecek!" demişti.

Solcu korgeneral de öldürüldü

Cingöz'ün ölümünden sonra Güneydoğu da görev yapan ve halka eziyet eden generalleri de korku sardı. Örgütün, sonraki hedefi yine Güneydoğumda görev yapan bir general oldu. Hem de korgeneral,,. Üstelik bu kişi, solcu bir generaldi

Emekli korgeneral İsmail Selenin sahibi olduğu Ankara'daki Renault bayisine 23 Mayıs 1991 günü üç kişi geldi. Takım elbiseli ve kravatlı bu üç kişi adres sorma bahanesiyle içeri girmişti, Üç kişiden biri Selenin sivil korumasının kafasına silahla vurarak etkisiz hale getirdi. Diğer iki kişi iseSelen'e ateş etmeye başladı. Gözüne, boynuna, göğsüne ve koluna dört kurşun isabet eden Selen olay yerinde yaşamını yitirdi.

Cinayeti yine DevSol üstlendi. Yine gazeteleri arayan kişi "İsmail Selen, Kürdistan'daki cinayetlerin bedelini öd em iştir!" dedi.

MİT Müsteşarı orgeneral de öldürüldü

Korgeneral İsmail Selen suikastıyla birlikte dört ayda dört general öldürüldü. Her suikasttan sonra da "Devamı gelecek"notu bırakılıyordu. Artırılan önlemler de fayda etmiyordu.

Öldürülen beşinci general en üst düzey rütbeliydi.

Hem kilit ve önemli askerî görevlerde bulunmuş olan, hem de MİT Müsteşarlığı yapan Orgeneral Adnan Ersöz, emekli olduktan sonra İstanbul Göztepe'de yaşamaya başladı. Öldürüleceği günün akşamı

saat 21,00 sıralarında eve telefon geldi. Telefonu Ersözaçtı. Karşıdaki ses "Mustafa evde mi," diye sordu. — Er söz Paşa, yanlış numara diyerek telefonu kapattı. Saldırganların amacı Ersöz'ün evde olup olmadığını tespit etmekti.

Zaten yaklaşık bir saat sonra evin kapısı çaldı. Ersöz, televizyon izliyordu. Kapıyı eşi Refika Hanım açtı. Açar açmaz da bayıltıldı. Ardından saldırganlar koltukta

televizyon izleyen Adnan Ersöz'ü tek kurşunla öldürdü. Ensesinden vurmuşlardı.

Saldırganlar üç kişiydi. Üstelik biri kadındı. Ersöz'ün evinin önünde her zaman bir koruma polisi dururdu. Ama o saatte birkaç yüz metre ilerideki bakkala gitmişti. Polis döndüğünde saldırganlar çoktan uzaklaşmışlardı.

Cinayeti Dev5olrdan başkası üstlenmedi.

Peki, Ersöz neden hedefti? Bu sorunun yanıtı belki de onun askerlik yaşamında gizliydi. Adnan Ersöz, 1917 doğumluydu. Harp Okulu'ndan 1936'da mezun oldu, Harp Akademisini ise 1950de tamamladı.

Ardından beş yıl boyunca aynı akademide öğretim üyeliği yaptı. İstihbarat dersi veriyordu. Sonra da askerî ataşe olarak Washingtonra gitti.

Dönüşünde generalliğe yükseldi. Tümgenerali rütbesinde Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığı görevini sürdürdü. Korgeneral olunca da S, Kolordu Komutanı olarak atandı.

1973'te orgeneralliğe terfi ettiğinde ona geleceğin Genelkurmay Başkanı gözüyle bakılıyordu. 0u sürede Genelkurmay İkinci Başkanlığı, ardından da 1. Ordu Komutanlığı yaptı. Genelkurmay Başkanlığı için arada sadece Kara Kuvvetleri Komutanlığı kalmıştı. 1977 Askerî Şurasında orgeneral Namık Kemal Ersun'dan bu görevi alması bekleniyordu. Ama darbe planlaması nedeniyle Namık Kemal Ersun, Askerî Şura'ya iki ay kala Kara Kuvvetleri Komutanlığımdan alınarak emekliye sevk edildi.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı görevi de vekâleten Adnan Ersöz'e verildi. İki ay sonraki Askerî Şura'da da asaleten atanmasına kesin gözüyle bakılıyordu. Askerî Şura dönemi geldi ama Ersöz'ün ismi üzerinde anlaşma sağlanamadı. Başbakan Süleyman Demire!, Adnan ErsözJü değil S. Ordu Komutanı Ali Fethi Eseneri

istiyordu. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ise Esenerl istemiyordu. Bir ay boyunca bu kavga sürdü. Sonunda bu göreve ne Ersöz ne de Esener atandı. İkisi de emekliye sevk edildi. Kavgadan sıyrılan isim ise Ege Ordu Komutanı Kenan Evren oldu. Sonra da zaten Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna oturdu.

Adnan Ersöz, emekliye ayrıldıktan bir yıl sonra MİT Müsteşarlığıma atandı. Bir anlamda gönül almaydı bu. Bu görevden 19 Kasım 1979rda istifa etti.

Ersöz'ün katil zanlıları olarak Yasemin Okuyucu, Metin Dikmen ve Bayram Kaya tutuklandı. Sanıklar başka suçlardan da yargılandığı için İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesindeki dava yıllarca sürdü. Sanıklar hakkında önce idam kararı verildi. Sonra dava Yargıtay tarafından bozuldu. Mahkeme yeniden idam kararı verdi. Sonunda dava2Û03'te sonuçlandı. Üç sanık ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Hedefteki OramiraL

Türkiye, peş peşe işlenen general cinayetleriyle çalkalanıyordu. Alınan önlemlerin yetersiz kalması ya da ihmaller tartışılıyordu.

Ve bu cinayetlerin sonu ne zaman gelecekti?

Ama sonu geleceğe pek benzemiyordu. Emekli orgeneral Adnan Ersöz'den sonra bu kez hedefte ordu komutanı vardı. Hem de hiçbir zaman sol bir örgütün hedefi olması mümkün olmayan bir ordu komutanı. Oramiral Kemal Kayacan, tıpkı korgeneral İsmail Selen gibi farklı çizgisiyle dikkat çeken bir isimdi. İsmail Selen gibi çok solda bir isim olmasa da sosyal demokrattı.

Kayacan da 1915 doğumluydu. Karadenizli bir ailenin çocuğuydu. Doktor olan babası oğlunun subay olmasını istiyordu, Öyle de oldu; Kayacan Deniz Harp Okulu'nu 1935'te bitirdi. 1955'te deniz ataşesi

olarak VVashıngtorîa gitti. Pentagon'da görev yaptı.

Aynı dönemde Özel Harp Dairesi'nin kuruluşunda görev alacak olan subaylar da orada özel harp eğitimi görüyordu, Kayacan yurda dönüşünde Donanma Komutanlığı Kurmay Başkanlığına atandı. Deniz Kuvvetlen Komutanlığında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra 1970 te ora m i rai lige terfi etti. 12 Mart Darbesinden sonra Deniz Kuvvetleri Komutanı oldu. Kıbrıs Harekâtındaki en başarılı komutanlardan biriydi. Dönemin Başbakanı Bülent Ecevitre yakın bir isimdi.

İki yıl bu görevi sürdürdükten sonra 1974'te emekli oldu.

Ölüm Kayacan'ı üniformasını çıkarttıktan tam 18 yıl sonra buldu.

Tarih; 29Temmuz 1992.

Yer; İstanbul, Göztepe.

O gün eve telefon geldi. Telefondaki genç "İki arkadaşımla komutanımızı ziyaret etmek isteriz,"dedi. Telefona bakan eşi kendisine sorunca oda "gelsinler"dedi.

Evi her zaman kalabalıktı. Genç subayların, hatta üniversite öğrencilerin kendisini ziyaret etmelerinden ve onlarla sohbet etmekten büyük keyif alırdı. Bir iyilik yapmış olduğu veya nikâh şahidi olduğu gençler gelir otururdu. Denizcilik konusunda fikir alanlar, danışanlar olurdu. Özellikle gençlere her zaman evi açıktı. Eşi Feriha'yı yormamak için kendi elleriyle misafirlerine kahve yapardı.

Telefon açan gençlerin geleceğiz dediği saatte, yani 19. 30rda zil çaldı. Kayacan, kapıyı kendisi açtı. Açar açmaz da karşısındaki iki kişinin silahlı saldırısına maruz kaldı. Orada yaşamını yitirdi. Göğsüne ve omzuna üç kurşun isabet etmişti.

Saldırganlar üç kişiydi. Birisi apartman kapısında

gözcülük yaparken diğer ikisi dördüncü kattaki daireye çıkmıştı. Kapının üzerindeki gemi maketini gördüklerinde Kayacan'ın evinin burası olduğundan emin olmuşlardı.

Cinayetlerin arkasındaki güç

Oramiral Kemal Kayacan cinayetini de diğerlerinde olduğu gibi DevSol örgütü üstlendi. Soru işaretleri de bu cinayetle yoğunlaştı. Çünkü Kayacan, sol bir örgüt tarafından öldürülecek bir isim değildi. 12 Mart 1971 darbesinden sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yapmasına karşın adı hiçbir zaman ne bir yargısız infaza ne sol örgütlere yönelik bir operasyona ne de bir yolsuzluk olayına karışmıştı.

Ama bugün bu cinayetlerin nedeni gayet iyi anlaşılıyor.

Tümgeneral Memdüh Ünlütürk, kontrg erili ayı en iyi bilen isimdi. Bu örgütün bütün sırlarına sahipti. Zaten Ziverbey Köşkümdeki işkenceli sorguları bizzat yönetmişti. Ama ilginç olan Memduh Ünlütürk'ün

son dönemde kontrgerilla hakkında çevresindeki insanlara bir şeyler anlatmasıydı. Yapının sırlarını deşifre ediyordu. Hatta bu sırlar yakınları tarafından başkalarına anlatılınca gazetecilerin bile kulağına gitti. İşte o günlerde öldürüldü.

Aynı bilgilere orgeneral Adnan Ersöz de sahipti. Hem ordu içinde önemli bir istihbaratçıydı, hem de MİT Müsteşarlığı yapmıştı.

Oramiral Kemal Kayacan ise NATO konsepti çerçevesinde kurulan Özel Harp Dairesini çok İyi biliyordu. Kayacan, Özel Harp Dairest'nin varlığından 1955 yılında Deniz Ataşesi olarak Pentagonca görevli olduğu dönemde haberdar oldu. 12 Mart 1971 darbesi ardından da Kıbrıs Harekâtı sırasında hakkında daha çok bilgi sahibi oldu.

Kayacan, Hürriyet Gazetesi Gene! Yayın Yönetmeni Çetin Emeç ve eski MİT yöneticisi Hiram Abasla yakın arkadaştı. Sık sık onlarla bir araya geliyordu.

Hem Çetin Emeç hem de Hiram Abas'ın öldürülmesi Kayacan'ı tedirgin etmişti. Özel Harp Dairesi hakkında bildiklerini yazmaya karar vermişti. İşte Kayacan da o günlerde öldürüldü.

Peki, Hulusi Sayın ve İsmail Selen?

Her iki emekli korgeneral de Jandarma tarihinin en popüler subaylarındandk Birisi ülkücü, diğeri solcuydu.

En önemlisi ise Hulusi Sayın hem Jandarma istihbarat teşkilatı hem de JİTEMln kurucusuydu.

Asayiş Kolordu Komutanlığını Hulusi Sayın'dan devralan İsmail Selen de JİTEM1 yönetti. Ama pasifize ederek. Bu nedenle JİTEM'ci subayların hedefindeydi, Bir de terörle mücadele yöntemini eleştirince görevinden alınmıştı.

Zaten öldürülmesi görevden alınmasından kısa bir süre sonra oldu.

9. BÖLÜM

JİTEM'de büyük kavga

1992'ye gelindiğinde JİTEM içindeki en etkili isim Cem Ersever'di. JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığı görevini yürütmeye devam ediyordu.

Ekibi de çok faaldi.

Ersever, bütün Güneydoğu'yu kontrol altında tutuyordu. Diyarbakır, Mardin, Nusaybin, Cizre, Silopi, Şırnak hattında işkence, cinayet ve kayıplarla büyük bir korku imparatorluğu oluşturmuştu. Bölge halkı da artık Cem Erseveri çok iyi tanıyordu.

Erseverln üst düzey komutanlarla da arası iyiydi. Özellikle Asayiş Kolordu Komutanı Necati Özgenre

yakındı. Tıpkı önceki Asayiş Kolordu Komutanı Hikmet Köksal'a olduğu gibi.

Hatta Özgenin terörle mücadele konusunda fikir alışverişinde bulunduğu ender subaylardan biriydi.

Erseverin etkinliği sadece Güneydoğuyla sınırlı değildi. Ankara'yla da ilişkileri vardı. Jandarma Genel Komutanı Cem Ersever ile doğrudan iletişim kurabiliyordu.

Ersever, bunun için sık sık Ankara'ya gidiyor ve Bitlis'le görüşmeleri saatler sürüyordu. JİTEMle ilgili talimatları artık doğrudan Eşref Bitlis'ten alıyordu. Jandarma içinde ErseverBitlis ilişkisi için "babaoğul gibi" deniliyordu.

Artık Ersever'e JjTEM yetmiyordu. Terörle mücadelede de etkin görev almak istiyordu. PKK'nın ancak dağda bitirilebileceği fikrinde ısrarlıydı. Sık sık benzeri önerilerle Eşref Bitlis'e gidiyordu.

Son dönemde ise ısrarla tek bir öneri üzerinde duruyordu: JİTEIVI Taburu, Ersever, bir tabur oluşturması için kendisine izin verilmesini istiyordu. Bu taburda JİTEM'ci subaylar, itirafçılar, korucular yer alacaktı. Ve Ersever, bu taburun oluşturmasına izin verildiği taktirde en geç altı ay içinde PKK'yı tamamen bitireceği garantisi veriyordu.

Bu tabur bu süre içinde tamamen dağlarda yaşayacaktı. Tıpkı PKK'lılar gibi. Yiyecek ve diğer ihtiyaçları hel ikopterle karşılanacaktı.

Erseverin iddialı olmasının en önemli nedeni itirafçılardı. İtirafçılar hem PKK kamplarını hem de geçiş noktalarını çok iyi biliyordu. Onların vereceği bilgilerle örgütü çökerteceğini düşünüyordu.

Cem Ersever, daha önce aynı fikri Asayiş Kolordu'nun ilk komutanı Korgeneral Hulusi Sayın'a da anlatmıştı: Kurulacak özel bir orduyla PKK'mn bitirilmesi.

Ancak o dönemde daha itirafçılar yoktu. Bu özel ordu sadece Jandarma subaylarından oluşturulacaktı.

Hulusi Sayın, bu özel ordunun kurulması için çok çabalamıştı ama Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarını ikna edememişti.

Bu kez de Eşref Bitlis, öneriye sıcak bakmıyordu. İki nedenden dolayı. Birincisi pervasızca işlenen cinayetler Bitlisin kafasında soru işaretleri uyandırmıştı.

Böyle bir taburun JİTEM gibi kent merkezlerinde de faaliyet yürütmesinden, yeni faili meçhul cinayetlerin işlenmesinden korkuyordu.

İkincisi Eşref Bitlisin terörle mücadeledeki çizgisinde son dönemde değişmeler vardı. Artık sorunun çözümünün silah olmadığını iyi görüyordu. Turgut Özal'ın çizgisindeydi.

Ersever, bu taburun oluşturulması için her seferinde büyük umutlarla Ankara'ya gidiyordu. Ama hep eli boş dönüyordu.

Eşref Bitlis, Ersever'in JİTEM taburu önerisini hiçbir zaman kabul etmedi.

Üç istihbaratçı birbirine düşüyor

Binbaşı Cem Ersever'in JİTEM'in tek hâkimi olması en çok örgütü birlikte kurdukları Veli Küçük ve Albay Arif Doğan'ı rahatsız ediyordu. Özellikle Ersever'in Eşref Bitlis'le yakınlığı Arif Doğan ve Veli Küçük'ü daha da tedirgin ediyordu. Ersever'in JİTEM taburu oluşturma çabasından onlar da haberdardı. Üstelik ikisinin de rütbesi daha yüksekti. Hem de Veli Küçük JİTEM Gruplar Komutam'ydı. Yani tepe isimdi.

Sonunda Ersever'i JİTEM içinden uzaklaştırma kararı aldılar. Ama bu çok da kolay değildi. Çünkü JİTEM ağı neredeyse Ersever üzerinden işliyordu. İtirafçılar her zaman ondan yana tavır alıyordu.

Ama Küçükle Doğan'm bir avantajları vardı. Cem Ersever'in adı artık medyada anılıyordu. Üstelik "Güneydoğu kontrgeriilasının lideri" diye. Yani Cem

Ersever deşifre oluyordu. Tabii kİ onunla birlikte JİTEM de. . .

İşte Arif Doğan ve Veli Küçük'ün Ersever'e karşı ittifak yaptığı bu dönemde Güneydoğu'da yeni bir isim ortaya çıktı.

Mahmut Yıldırım.

Kod adı Sakallı.

Daha önce TunceliMalatyaElazığBingöl hattında işkence, haraç ve faili meçhul cinayetlerle adını duyurmuştu. Özellikle işkence sorgularının aranan ismiydi. Operasyonlarda yaralı olarak yakalanan veya teslim olan PKK'lılar ona emanet ediliyordu. O da yaralı yakalanan PKK'lıları ağır işkencelerin sonunda konuşturuyordu. Konuşturmadıklarını ise öldürüyordu.

Ayrıca, teslim olan veya konuşturduğu PKK'lıların ifadelerinde 'örgüte yardım ediyordu'diye adı geçen isimlere yönelik operasyonları da varda. Bu kişileri gözaltına alır ve JİTEM veya Jandarma komutanlıklarında sorgulardı. Sonra da o kişilerin ailelerine haber gönderirdi:

"Ya şu kadar para getirirsiniz ya da ölür. "

Asker olmamasına karşın tüm Jandarma Alay Komutanlıkları ve ilçe komutanlıklarına rahatça girip çıkıyordu. Bir yarbay veya albay rütbesindeki subay gibi karşılanıyordu. Valilik düzeyinde düzenlenen terörle mücadele toplantılarına bile katılıyordu.

Bu kez Güneydoğu'd aydı.

Veli Küçük'e yakın bir isimdi. Emirleri Küçük'ten aldığını söylerdi.

Aslında Mahmut Yıldırım, Küçük ve Doğan'm Cem Ersever'e alternatif olarak Güneydoğu'ya çektikleri bir isimdi. Mahmut Yı Idmm'ın etkinliği arttı kça Ersever devre dışı kalacaktı.

Ersever de bunun farkındaydı. Mahmut Yıldırım'ın,

başında bulunduğu Diyarbakır Grup Komutanlığı

ve bağlı tim komutanlıklarına girip çıkması Ersever'i rahatsız ediyordu.

Bir dönem Mahmut Yıldırıman JİTEM'e alınmaması talimatını verdi. Mahmut Yıldırım da Asayiş Bölge Komutanlığı ve OHAL Bölge Komutanlığımı karargâh olarak seçti.

Erseverln Ankara'da olduğu dönemlerde Mahmut Yıldırım JİTEM'e gidiyordu. Ersever'in talimatını da kimse yerine getirmiyordu. Hatta Mahmut Yıldırım, JİTEM'de görevli itirafçıları gözaltı ve faili meçhul operasyonlarına götürüyordu.

Cem Ersever'in JİTEM'deki etkinliği azaldıkça Sakallı kod adlı Mahmut Yıldırım'ın etkinliği artıyordu.

JİTEM'in en büyük cinayeti

Güneydoğu ve Doğa Anadolu'da çatışmalar yoğunlaştıkça faili meçhul cinayetler de çoğalıyordu. Vedat Aydm'ın öldürülmesinden sonra cinayetlerin sonu gelmedi. 5ilopi, Diyarbakır, Şırnak, Batman ve Hakkâri'de her gün bir faili meçhul cinayet işleniyordu.

Ancak 20 Eylül 1992rde işlenen cinayet JİTEM'in en büyük eylemiydi.

Yaşayan en önemli Kürt aydını Musa Anter, o gün Diyarbakır'da JİTEM'in organize ettiği eylemde itirafçılar tarafından öldürüldü.

Diyarbakır Belediyesi, düzenlediği Kültür ve Sanat Festivali kapsamında kitaplarını imzalaması için Musa Anter'i kente davet etti. Anter de, IS Eylül günü İstanbulDıyarbakır uçağında yer ayırttı. Ama Anter, sabah saatlerindeki uçağı kaçırdı. Ertesi günkü uçağı beklediği takdirde festivale yet i şeni ey ece kti. Bunun üzerine uçakla Malatya'ya, oradan da Elazığ'a geçti, sonra da karayoluyla Diyarbakır'a gitti.

Anter'in bu gecikmesi Diyarbakır'da büyük bir

tedirginlik yarattı. Anter, gecikeceğini kentteki yetkililere ve kendi yakınlarına haber vermemişti, Onu almak için havalimanına belediyeden isimler gelmişti. Ama Anter uçakta yoktu.

Bunun üzerine belediye yetkilileri ve dostları, faili meçhul korkusu nedeniyle hemen polise başvurdular. Gün boyu Anter'den haber alınmaya çalışıldı. Ancak bir gün sonra haber alındı. Anter, gece sessizce Diyarbakır'a gelip Büyük Otel'e yerleşmişti.

JİTEM ekipleri de o sırada Anter'i öldürme planını hayata geçirmişti. Ancak cinayet planını bu kez Cem Ersever değil Mahmut Yıldırım yapmıştı.

Mahmut Yıldırım'ın liderliğindeki ölüm ekibinde itirafçılar vardı; Hogir kod adlı Cemil Işık, Hamit Yıldirrım, Abdülkadir Aygan ve Mustafa Deniz.

Hogir kod adılı Cemil Işık'ı Musa Anter daha önce tanıyordu, PKK'ya katılmadan önce. Musa Anter'in en çok üzüldüğü husus, itirafçıların Kürtleri öldürmesıydi. Mahmut Yıldırım'ın hazırladığı plan da bunun üzerine kuruluydu. Hamit Yıldırım, Hogir kod adlı Cemil Işık'ın kendisiyle görüşmek istediği bahanesiyle

Anter'i dışarı çıkartacaktı, sonra da Mahmut YıidmrrTın başında bulunduğu ekibe teslim edecekti. Onlar da Anter'i götürüp öldü re çeklerdi.

Mahmut Yıldırım, Hamit Yıldırım'a Antedin otelden çıkmaması durumunda ikinci bir plan daha vermişti. Odasına girebildiği takdirde Anter'i boğarak öldürecekti.

Hamit Yıldırım, bu amaçla yanına başka bir itirafçıyı da alarak Büyük Otel'e gider. Resepsiyona Anter'le görüşmek istediğini söyler. Resepsiyon görevlisi, Anter'i arar ve iki kişinin görüşmek istediğini söyler. Kim diye sorulduğunda da Hamit Yıldırım, 'Dışwar' der. Anter, resepsiyon görevlisine kimseyle görüşmeyeceğini ve bu kişilere de "Odasında olmadığım" söylemesini ister.

İtirafçılar oteli terk ederler.

Ancak iki saat sonra Hamit Yıldırım yeniden otele gelir. Tekrar Musa Anter'le görüşmek istediğini söyler. Resepsiyon görevlisi yine Anter'e haber verir Anter, bu kez çok net konuşur: "Bu saatte hiç kimseyle görüşemem. " Hedefte olduğunu kendisi de bilmektedir.

20 Eylül günü Anter festivale katılır. Kitaplarını imzalar. Akşam saat 18. 00 sularında otele döner. O sırada Hamit Yıldırım, yeniden otele gelir ve Musa Anterle görüşür. Hamit Yıldırım, "İtirafçıların pişman olduğunu, JİTEM'den ayrılmak istediğini, kendisinden yardımcı olmasını" ister. İtirafçıların bir evde beklediğini söyleyerek, Anterln de oraya gelmesini ister.

Anter, kabul eder. . . Yaklaşık bir buçuk saat sonrası için randevulaşırlar.

Hamit Yıldırım, tam saatimde yeniden otele gelir. Resepsiyon görevlisinin haber vermesi üzerine Anter, otelin ikinci katında sohbet ettiği ve çok sevdiği dostu Orhan Miroğlu'yu da yanma alarak dışarı çıkar. Ardından Hamit Yıldırımla birlikte onun hazır beklettiği taksiye binerler. Anter'in amacı itirafçıların silah bırakmasını sağlamaktı. Böylece Kürtlere zarar vermeyeceklerdi.

Hamit Yıldırım, Orhan Mıroğlu'nu görünce mutsuz olur. Çünkü planda Miroğlu yoktur. Hamit Yıldırım, Anter'e Seyrantepe semtindeki bir eve gideceklerini söyler. Oysa amacı, Anter'i kentin dışındaki yola götürmektir. Hogir kod adlı Cemil İşık ve Abdülkadir Aygan silahlı olarak orada bulunmaktaydılar. Anter'i orada bu kişiler öldürecekti. Mahmut Yıldırım ve Mustafa Deniz ise yolun ilerisindeki bir tepede bekliyorlardı. Telsizliydiler. Telsizle, JİTEMIn Saraykapı'daki karargâhında operasyonla ilgili iletişim ağını sağlayan itirafçı Ali Ozansoy'la görüşüyorlardı.

Anter, Miroğlu ve Hamit YıldmnYın bulunduğu ticari taksi bir süre sonra Ergani yoluna sapar. Biraz ilerledikten sonra çevrede evler kalmaz. Bunun üzerine şüphelenen Miroğlu, "Biz nereye gidiyoruz" diye sorar. Hamit Yıldırım, "Burası Silvan yolu değil mi"diye soruya soruyla yanıt verir.

Hamit Yıldırım, Anter ve Miroğlu'nun şüphelendiklerini görmüştür. Bunun üzerine geri dönüp Silvan yoluna sapar. Hamit Yıldırım, Anter'i Mahmut Yıldırım ve arkadaşlarının bulunduğu yere götüremeyeceğini anlar. Planını değiştirir, Anterl ıssız bir yere götürüp kendi başına öldürmeye karar

verir Anter, bu kişinin şüpheli davranışları üzerine Miroğ'lu'na "Geri dönelim," der. Bu sırada Hamit Yıldırım, "Geldik" diyerek Anter ve Miroğlu'nu Cumhuriyet Mahallesinde arabadan indirir. Ardından da 36. Sokak'a getirir

Tam o sırada Musa Arter, Miroğlu'na yen i den,"Ger i dönelim "der. Ama artık çok geçtir Hamit Yıldırım, o karanlık ve ıssız sokakta silahını çekip önce Anter re, ardından da Miroğlu'na ateş eder. Bu silah JİTEMin itirafçılara dağıttığı tabancalardandır.

Musa Anter'e dört kurşun isabet etmişti. Üstelik kafasına. Miroğlu'nu n ise göğsüne ve eline kurşun isabet etmişti.

A nter, olaydan 15 dakika sonra yaşamını yitirdi. Miroğlu ise ya ralli kurtuldu.

Hamit Yıldırım, Musa Anterl öldürürken Mahmut Yıldırım ve Mustafa Deniz tepede, Hogir kod adlı Cemil Işık ve Abdülkadir Aygan ise yolun kenarında bekliyorlardı. Ama saatler geçmesine rağmen Hamit Yıldırım Musa Anter'i getirmemişti. Üstelik kendisi de gelmemişti. Durumdan şüphelenen Cemil Işık ve Aygan, Mahmut Yıldırımdın yanına giderler. Sonra da hep

birlikte Mahmut Yıldırımdın kullandığı Land Rover marka cipin içinde beklemeye başlarlar. (Abdülkadir Aygan'ın beyanlarına göre bu Land Rover, MİT'in üzerine kayıtlıydı. Ancak istihbarat teşkilatı bunu araç eksikliği nedeniyle Olağanüstü Hal Bölgesi'ne tahsis etmişti. Bölge valiliği de kullanması için Mahmut Yıldırım'a teslim etmişti. }

Mahmut Yıldırım olağanüstü bir durum olup olmadığını öğrenmek için elindeki telsizi polis frekanslarına ayarlar. Olağanüstü bir durum olduğunu anlayan Mahmut Yıldırım, itirafçı ekibi toplayarak kent merkezine döner. JİTEM'in merkezine geldiklerinde Anterln öldürüldüğü haberini telsiz başına bıraktıkları Ali Ozansoy'dan öğrenirler. Gerisini, Anter'in ölüm ekibi içinde yer alan Abdülkadir Aygan anlatıyor:

7JITEM'e geldiğimizde Afi Ozan soy, 'Tamam/dedi. Biraz sonra da Hamil geldi; Tamam, vurdum/dedi. Hogir, ıNiye yanımıza getirmedin, niye bu iş yo/da oidu/ dedi. Hamil, 'Şüphelendiler, Taksiye bindik, yanında yeğeni de vardı SeyrantepeJye geldik, şurada dedim, onlar da daima nerede diye soruyorlardı, haklım şüpheleniyorlar artık fazfa gitmeyecek, indirdim/dedi Hamitî/r üzerinde bir 14'iük UMAN marka tabanca varmış, JîTEM vermişti. Orada onları indiriyor. Kendi anlattığına göre, Musa A nter ite yeğeni onun arkasından yürüyoriar, o da sokağın içine yürüyor, dönüp ikisine de ateş ediyor Daha sonra kaçtığı

yerde silahı çöp tenekesine atıyorf—

JİTEM'rn kodları

MİT'in Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun hemen hemen her ilde başkanlığı vardı. Ama MİT, daha çok kent merkezlerine istihbarat topladığı için bölgede etkin olamıyordu. Zaten MİT il başkanlıkları da daha çok jandarmayla iç içeydi.

J[TEM istihbarat işini de yürüttü. Zamanla da JİTEM Grup Komutanlıkları ve tim komutanlıkları üzerinden büyük bir istihbarat ağı oluşturuldu.

JİTEM'in istihbarat ağının temelinde Haber Toplama Timleri vardır. Haber timlerinde subaylar görev almaz. Her tim iki astsubay ve itirafçıdan oluşur. Subaylar ise bu timlerin getirdiği istihbaratları değerlendirir ve buna göre operasyonlar düzenler.

Her JİTEM Grup Komutanlığı ve Tim Komutanlığında Haber Toplama adlı istihbarat potası vardır. Her istihbarat mutlaka raporlanır. Bu raporlarda kod kullanılır. Bu kodlar takip alanlarına göre verilir. Bunlar da harflerle ifade edilir. Takip raporlarının başında bu kodlar yer alır. Bu kodların her birinin ayrı bir açıklaması vardır:

ASAF: Aşırı sağcı faaliyetler. Dini örgütler kastediliyor.

ASOF: Aşırı Sol Örgüt Faaliyetleri.

BÖF: Bölücü Örgüt Faaliyetleri.

KAÇ: Kaçakçılık.

Bunlar içinde en önemlisi BÖF'tür. Yani Bölücü örgüt faaliyetleri. Raporların büyük bölümü bu başlık altında açılır. Aşırı sağcı örgütler ve kaçakçılık başi ıkla rıyla açılan dosyalar ise neredeyse hiç yoktur.

JİTEM'in istihbarat kodları sadece izlenen alanla ilgili değildir. Hangi birimin, ne zaman, hangi ilde istihbarat yaptığı da kodlarla yazılır. Bu bilgiler ise rakamlarla ifade edilir.

Bir istihbarat için kullanılan kod raporda aynen şu şekilde yer alır:

432/306/000001 /05

Soldan ilk üç rakam; istihbaratın hangi JİTEM Grup Komutanlığı bünyesinde yapıldığını gösterir. Daha çok o İlin telefon kodu verilir.

Sonraki üç rakam ise; istihbaratı yapan haber toplama timinin kodudur.

Sonraki altı rakam istihbarat ağının sıra numarasıdır.

Son iki rakam ise istihbaratın hangi yılda yapıldığını ifade eder.

Muhbirler

İstihbaratı sadece Haber Toplama Timleri yapmıyordu. Bir de muhbirler vardı. Bunlar resmî görevli olmayanlardan oluşuyordu.

Muhbirler grubunda her meslekten insan vardı. Bu muhbir ağı köylere ve mezralara kadar uzanıyordu. Bu muhbirlerin önemli bir kısmını korucular oluşturuyordu. Köylerde görev yapan muhtar, doktor, öğretmenler de özellikle bu ağa katılması için özel çaba sarf edilen meslek grupları arasında yer alıyordu.

Muhbirler arasında Diyarbakır gibi kalabalık kent merkezlerindeki işsizler de vardı. Küçük paralar karşılığında bu işsizler, kimin PKK'ya yakın olduğu, kentten kimin gittiği, PKK'ya katılanların aileleri hakkında JİTEMre bilgi taşıyordu.

Bu muhbirler önem derecelerine göre kategorilere ayrılıyordu: Eleman, Mutemet, Haberci.

Bunlarla ilgili sürekli performans değerlendirilmesi yapılıyordu. Zaten JİTEM içinde İstihbarat Etkinlik ve Değerlendirme Kartı denilen raporlar da vardı. Bunun yanı sıra Haber Elemanları Durumu Çizelgesi ve Haber Kaynağı Değerlendirme Formu da mevcuttu. Çizelgede muhbirin birliği, çalıştığı dönem, komutanı, göreve başladığı tarih, varsa verilen eğitim, Haber Toplama Timi'yle ortaklaşa yürüttüğü faaliyetler ve kendisine verilen teknik cihazlar hakkında bilgiler yer alıyordu.

Haber Kaynağı Değerlendirme Formurnda ise kod harflerle yazılan Aşırı Sağ Örgütler, Aşırı Sol Örgüt Faaliyetleri ve Bölücü Örgüt Faaliyetleri alanlarında kaç

muhbirin görev yaptığı ve performans değerlendirmeleri bulunuyordu. Bir muhbirin kaç istihbarat getirdiği, bunların kaçının doğru çıktığı, buna istinaden kaç operasyon yapıldığı ve getirilen bu istihbaratlardan kaçının boş çıktığı da bu formda yazılıydı.

JİTEMIn istihbarat raporları zaman açısından da kategorilere ayrılıyordu: Anlık, günlük, haftalık, aylık ve dönemiiık. Ama bu rapor süreleri bile kodlarla ifade ediliyor, süre açık olarak yazılmıyordu. A koduyla açılan bir belgede istihbaratın derhal gelmesi gerekiyordu. Yani anlık istihbarattı. B kodlu belgenin istihbaratı ise günlüktü. C kodlu bir istihbarat belgesi bilgisi bir haftalık, D kodlu bir istihbarat belgesi bilgisi 15 günlük, E kodlu belge veya formunun istihbaratı, ise bir aylıktı.

Yine kodla ifade edilen üç aylık ve altı ayl ık istihbarat formları tutuluyordu.

10. BÖLÜM

Efsane subay Ankara'ya sürgün

Velî Küçük ve Arif Doğan, Binbaşı Cem Erseverl JİTEM'den tasfiye çabalarına hız verdi. Ersever, gittikçe deşifre oluyordu. Ordu içinde artık "kontrol altında tutulamayan" isim ilan edilmişti. Bu Erseverl daha da agresifl eşti riyordu.

1992'de Cem Ersever, Diyarbakır Grup Komutanlığından alındı. Ankara'ya Jandarma Genel Komutanlığına istihbarat grup komutanı olarak atandı. Bu görev değişikliği bir anlamda tasfiye hareketiydi. Çünkü Cem Erseverri n kurucuları arasında yer aldığı JİTEM'le ilişkisi kesilmişti.

İlk önce ordudan tamamen istifa etmeyi düşündü. Ama buna Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis engel oldu, "Benim yanımda görev yapacaksın," dedi.

Ersever, Türk Silahlı Kuvvetlerimin terörle mücadele stratejilerini çok ciddi bir şekilde eleştiriyordu.

Özellikle 1992'de Kuzey Irak'a yönelik düzenlenen askerî harekâta çok karşı çıkıyordu. Bu harekâtı n PKK'yı bölgede halkın gözünde tam anlamıyla siyasallaştırdığını ve askerî bir getirisi olmadığını söylüyordu. Operasyonun boş yere düzenlendiğine vurgu yapıyor, PKK'nın o bölgelerdeki kampları önceden boşalttığını, operasyondan bir ay sonra da tekrar döndüğünü söylüyordu. Üstelik harekâtın yerel bölge planında Cem Ersever'in kendisi de yer almıştı. Askerî açıdan PKK'ya büyük zarar verildiğini ama politik olarak büyük bir başarısızlık olduğunu savunuyordu:

* . . Savaş siyasetin başka araçlarla devamıdır. . . . Kuzey kak ha re kât i sonuçta politik bir başartstzhkttr. Çünkü askerî amaçlı bir harekâtın sonunda kesin zafer beklenir Zafer PKK'yt Kuzey kak bölgesinden yok

etmektir Ama böyle olmadı,"—

Cem Ersever'in Jandarma Genel Komutanlığıma atanması, kızağa çekilmesıydi. Yani pasif göreve atanmasıydı. Ama Ankara'ya getirilen tek isim Cem Ersever değiidi. Ekibi de dağıtıldı.

Ersever, Güneydoğuda görev yaptığı süre içinde kendisine en yakın isim yüzbaşı Aytekin Özen oldu. İkilinin istihbarat hayatı hep birlikte geçti. İşte Eresever'le birlikte yüzbaşı Aytekin Özen de Ankara'ya atandı. Aynı şekilde Jandarma Genel Komutanlığımda pasif göreve getirildi.

Ersever'in ekibindeki ikinci isim Hüseyin Kara'ydı, Kara da hep Ersever1e birlikte görev yaptı, Aytekin Özenle birlikte üç isim ilk önce Cizre, Silopi, Şırnak'taki JİTEM'in yöneticiliğini yaptı. Ersever, komutandı, Özen, faili meçhul cinayetleri ve eylemleri planlıyordu. Kara ise itirafçı ve diğer istihbarat elemanlarının organizasyonundan sorumluydu. Sonra Ersever, JİTEM Diyarbakır Grup Komutanı olunca hem Aytekin Özen

hem de Hüseyin Kara'yı kendisiyle birlikte götürdü.

Şimdi üçü de Ankara'da Jandarma karargâhında görevliydi. Ama Hüseyin Kara, kızağa çekilmeyi içine sindi re m iy ordu. Zaten bir süre sonra da emekliliğini isteyerek ordudan ayrıldı. Aytekin Özen ve Ersever ise devam etti.

Ersever, Ankara'ya gelirken kendisine yakın iki ismi beraberinde getirdi: Mustafa Deniz ve Neval Boz.

Mustafa Deniz, JİTEM'de kadrolu itirafçı olarak çalışıyordu. Ersever'in koruması gibiydi. Her zaman yanında olurdu. Ama sadece koruma değildi, sırdaşıydı da. Ersever'in sahip olduğu bilgilerin deposuydu.

Neval Boz ise Ersever'in sevgilisiydi. Mahsune Dguebe adını kullanıyordu. Hatay doğumluydu. 0 da itirafçıydı. Ama kadrolu değildi. Bir dönem PKK içinde kuryelik görevi yapmıştı. Suriyeli Mahsune olarak biliniyordu.

Neval Boz, liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavını kazanamıyor. Bunun üzerine memleketine yakın olması nedeniyle 19BBrde üniversite okumak için Suriye'ye geçiyor. Orada sınav sistemi farklı olduğu için Şam Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne kaydını yaptırıyor.

Üniversite yılları sırasında PKK'ya kuryelik yapıyor.

Sonra Cem Ersever ile tanışıyor. Ardından da istihbarat elmanı olarak JİTEM'Ie çalışmaya başlıyor. Ancak istihbarat bilgilerini sadece Cem Ersever'e aktarıyor, Ersever, Boz'un kaydını yatay geçişle Şam Üniversitesinden Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesine almaya çabalıyor. Hatta bunun için dönemin Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis de devreye giriyor.

Ama bunda başarılı olamıyor. Çünkü belli ülkelerdeki üniversitelerden Türkiye'ye yatay geçişe izin verilmiyor. YÖK, bu ülkelerdeki üniversiteleri, denk olarak kabul etmiyor.

Neval, Boz ondan sonra bir daha üniversiteye gitmiyor ve hep Ersever'in yanında yer alıyor.

Diyarbakır'a geçici komutan

Binbaşı Cem Ersever ve ekibinin Ankara'ya pasif göreve atanmasıyla birlikte JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığının başına geçici görevle binbaşı Cahit Aydın geçirildi.

Aslında Cem Ersever, görevinden alınınca yerine Cahit Aydın'ı önermişti. Ankara'daki Jandarma İstihbarat Başkanlığı, bu öneriyi kabul etti ama asaleten değil, geçici olarak. . .

Cahit Aydın'ın yardımcılığına da yine bir binbaşı atandı: Savaş Gevrekçi.

Gevrekçi, İstihbarat Tim Komutanıydı.

Cahit Aydın'ın asaleten atanmamasının birinci nedeni, Cem Ersever'e çok olmasa da yakın olmasıydı.

İkincisi ise çok etkin, yani faal olmamasıydı.

Zaten Cahit Aydın, JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığı'nı çok uzun sürdüremedi.

Güneydoğucun yeni hâkimi

Cem Ersever'in Ankara'ya atanmasıyla JİTEM'ın en etkili ismi artık Sakallı lakaplı Mahmut Yıldırım oldu. Cahit Aydın'ın geçici olarak Diyarbakır Grup Komutanlığı'nı yürüttüğü dönemde ise JİTEM'i aslında Mahmut Yıldırım yönlendiriyordu. Tabii direktifleri Albay Veli Küçük'ten alıyordu.

Cem Ersever'in örgütlediği itirafçılar artık Mahmut Yıldırımca bağlı çalışıyordu. Mahmut Yıldırım'ın bilgisi olmadan itirafçılar operasyonlara çıkılmıyordu.

Peki, kimdi bu Mahmut Yıldırım?

Lakabı Sakallı.

Kod adı ise Ahmet Demir.

1951 Bingöl doğumlu.

Elazığ İmam Hatip Lisesi mezunu.

Lise yıllarından itibaren ülkücü hareket içinde yer aldı. 19701ı yıllarda, Elazığ'da solculara, aydınlara yönelik saldırıları gerçekleştiren ekip içinde yer aldı.

1973'te MİTte eleman olarak çalışmaya başladı. Aynı yıl askere gitti. Dönüşünde de MİTİ e ilişkisi devam etti. Dışarıdan istihbarat getiren kişilerden biriydi.

Bir dönem Etibank Ferrokrom Tesislerine yerleştirildi. Sonra buradan ayrıldı.

JİTEM'in faaliyete geçmesiyle Mahmut Yıldırım da sahneye çıktı; Tunceli, Bingöl, Elazığ, Malatya ve Muş hattında, Mahmut Yıldırım, JİTEM'den çok bu illerdeki Jandarma Bölge Komutanlıkları ve Alay Komutanlıklarıyla ilişkiliydi. Bu Jandarma merkezlerine çok rahat girip çıkabiliyordu.

Ayrıca emniyetle de ilişkiliydi. Kod adını da dönemin Tunceli Emniyet Müdürü Ahmet Demir'den alıyordu. Ahmet Demirle birlikte çalışırken aynı adı taşıyan sahte kimlik kullanmaya başladı.

Zamanla zaten bu dört ildeki halk tarafından tanındı. Cem Ersever, Silopi, Şırnak, Nusaybin, Cizre halkı için neyse Mahmut Yıldırım da Tunceli, Bingöl, Elazığ, Malatya ve Muş halkı için oydu.

Özellikle Tunceli halkı için Mahmut Yıldmm'ın adı korkulu rüyaydı. 1990, 1991 ve 1992 yıllarında Mahmut Yıldırımla ilgili Ankara'da başta Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık olmak üzere, Meclis'teki bölge milletvekillerine ve Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na şikâyet telefonu, telgrafı ve mektubu yağıyordu. Korkunç bilgiler yer alıyordu bu şikâyetlerde:

"Karların üzerine çıplak yatırıp dövmek, karakollarda ağır işkence, haraç. .

Bunun üzerine dönemin İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Eyüp Aşık, bu şikâyetlerin doğru olup olmadığını araştırmak için milletvekillerinden bir

komisyon oluşturulmasına karar verdi. Akın Dönen, Atilla İmamoğlu ve Veli Yıldırım, Tunceli'ye gitti. Heyet, tek tek şikâyetçileri dinledi. İddiaların hepsi doğruydu.

Böylece Mahmut Yıldmm'ın adı ilk kez resmî kayıtlara girdi.

Bunun üzerine İnsan Hakları Komisyonu, bu kez Tunceli'deki yetkililerin bilgisine başvurdu; vali, emniyet müdürü ve jandarma komutanının. Üç yetkilinin verdiği bilgiye göre Mahmut Yıldırım JİTEM'de çalışıyordu. Kimine göre JİTEM habercisi yani muhbiri, kimine göreyse Olağanüstü Hal Valiliği'nde görevliydi. (Eski milletvekili Eyüp Âşık'm anlatımı, Susurluk Araştırma Komisyonu)

Zaten Mahmut Yıldırım, Diyarbakır'a gelmeden önce bu hatta çok sayıda faili meçhul cinayet işledi. En önemli eylemi ise PKK sempatizanı olduğu gerekçesiyle beş genci öldürmesiydi.

27 Mayıs 1992 günü Jandarma ekipleri, Muş'un merkezine yakın Muratgören Köyü'nde bir aracı durduruyor. Arama yapıldıktan sonra araç içindeki Saim Çelik, Veysi Çağlayan, Curi Türkdal, Rehber ve

Ruken adlı kişiler gözaltına almıyor. Hemen Muş Alay Komutanlığımda sorguya çekiliyor.

Sonra sorguya Mahmut Yıldırım da katılıyor. "Bunlar PKK sempatizanı ve üyesi, yer göstermeye götüreceğim "diyerek yanında ki altı kişiyle birlikte bu kişileri alay komutanlığından çıkarıyor.

Sonra da beş kişiyi gözaltına alındıkları Muratgören Köyü'ndekı Murat Köprüsü üzerine götürüyor. Ardından kafalarına kurşun sıkarak öldürüyorlar.

Mahmut Yıldırımla birlikte hareket eden ve öldürme olayında görev alan iki kişinin MİT Bingöl Birimi'nde görevli olduğu ortaya çıktı.

Bu beş kişinin öldürülmesi ancak bir yıl sonra

gündeme gelebildi. Tabii o dönemde bu kişilerin Mahmut Yıldırım tarafından öldürüldüğü bilinmiyordu. SHP Adıyaman Milletvekili Celal Kür'koğlu, 19 Şubat 1993 tarihinde Başbakan Süleyman Demirel hakkında yazılı soru önergesi vererek olayın aydınlatılmasını istedi.

Ama yanıt Süleyman Demirehden değil İçişleri Bakanı İsmet Sezginden geldi. Sezginin yanıtına göre bu beş kişi "PKKmilitanındı.

En ilginci ise şuydu: Sezgln'e göre bu beş kişi, kendilerini bulmaya gelen başka bir grup PKKIıyla güvenlik güçleri arasında yaşanan çatışma sarasında ölmüştü:

"Yakalanan beş PKK militanı ite yakalandıkları mahalde buluşmak üzere gelen diğer bir PKK örgüt mensubu grupça güvenlik güçlerine ateş açılmış, açılan bu ateş sırasında yakalanan beş militan ateşe maruz kalarak ölmüştür Sıcak temas bir süre devam etmiş ve gecenin karanlığından da yararlanan teröristler olay mahallinden kaçmayı başarmışlardır.

Bahse konu olayla ilgili olarak Muş İli Cumhuriyet Başsavcılığınca 28. 05J993 tarihinde gerekti soruşturmaya baştanmış olup, soruşturma halen devam etmektedir Bölgede görev yapan güvenlik güçlerimiz kanunların kendilerine verdiği yetkiler çerçevesinde vatandaşlarımızın huzur ve güvenliğini sağlamak için soğukkanlı ve hoşgörülü bir şekilde görevlerini sürdürmektedirler

Önergede Heri sürüldüğü gibi yerinde infaz gibi bir durum kesinlikle söz konusu değildir*

İsmet Sezginrin yanıtı içindeki tek doğru bölüm, Muş Cumhuriyet Savcılığının soruşturma açmasıydı.

Savcı, hem de çok iyi bir soruşturma yürüttü. Cinayetleri işleyenlerin MİTle ilişkili olduğunu tespit

edildi. Ama dava açılabilmesi için MİTIn bağlı bulunduğu Başbakanlığın İzni gerekti. Bunun üzerine soruşturmayı yürüten savcı, bu MİT mensuplarının tespiti ve sonrasında da yargılanması için Adalet Bakanlığına başvurdu. Ancak bakanlıktan izin çıkmadı.

Böylece beş kişinin öldürülmesi dosyası tozlu raflardaki yerini aldı. Failler de cezasız kaldı.

11. BÖLÜM

Jandarma Komutanının sır ölümü

Güneydoğu'da PKK'yla çatışmaların en yoğun yaşandığı dönem. Aynı zamanda Kuzey Irak'a operasyonlar düzenleniyor. İşte bu mücadelede doğal olarak en çok görev alan isim de Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis.

Bitlis, bölgedeki gelişmeleri Ankara'da takip eden bir kuvvet komutanı değildi. Sık sık Güneydoğuca gidiyordu. Özellikle bölgedeki gözü ve kulağı olan Cem Ersever'in Ankara'ya çekilmesinden sonra Güneydoğu'ya gidişleri sıklaştı.

Bitlis, Turgut Özal'ın çok sevdiği bir komutandı. Onun çizgisine yakındı. O da Özal gibi sorunun silahla çözüleceği noktasında değildi. Mutlaka PKK'nm silah bırakmasının sağlanması gerektiğini düşünüyordu. Özellikle de Kürtlere en azından kültürel haklar bazında açılım yapılması gerektiğinde ısrarcıydı.

Ama diğer taraftan dağda PKK'yla mücadelede de asla geri adım atmıyordu. Jandarma birlikleri onun zamanında güçlendi. Jandarma birliklerinden komando taburları oluşturma fikri ona aitti.

Bitlisin terörün ancak Kürt sorununun çözümüyle biteceği fikri en çok Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'i rahatsız ediyordu. Üstelik Doğan Güreş, Bitlisi çok yakından tanıyordu, Bitlis, yüzbaşı rütbesinden itibaren dönem dönem Doğan Güreşin emrinde görev yapmıştı.

Planında 17 Şubat 1993 sabahı yeniden Diyarbakır'a gitmek vardı. Asayiş Kolordu Komutanı Korgeneral Necati Özgenle toplantı yapacaktı.

Ama bir sorun vardı; her zaman kullandığı uçak bakımdaydı. Zaten uçak Genelkurmay'a ait değildi, yakın dostu, Maliye Bakanı Adnan Kahveci temin etmişti. Bitlis sadece bu uçağa binerdi ama Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde o nitelikte uçak yoktu.

Genelkurmay Başkanlığımdan istemekten başka şansı yoktu. Ama doğrudan Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'e gitmek yerine Kara Kuvvetleri Komutanı Muhittin Fisunoğlu'na başvurdu.

Fisunoğlu dahil tüm kuvvet komutanları İzmir'de düzenlenecek harp oyunları tatbikatına katılacaklardı. Fisunoğlu, Bitlis'in de katılması iıçin ısrarcı oldu.

Bitlis, "Diyarbakır'da olmam gerekir,"diyerek daveti geri çevirdi. Normalde katılması gerekiyordu. Ama çatışmaların yoğun olması nedeniyle Bitlis'in gitmesi Genelku rmay tarafından hoş karşılandı.

Kara Kuvvetleri Komutanı Muhittin Fisunoğlu, Bitlisin kendisine uçak tahsis edilmesi isteği için hemen harekete geçti. Kısa bir süre önce Amerika'dan alınan beş Beechcraft uçağından birinin 17 Şubat sabahı saat 07. 00'de hazırlanması talimatını verdi.

Eşref Bitlis, o sabah planladığı gibi Diyarbakır'a hareket etti. Ama uçağı düştü. Ve Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis yaşamını yitirdi.

Ama hâlâ cevaplanmayan bir soru var

Eşref Bitlis kaza sonucu mu öldü yoksa suikasta mı uğradı?

Ekipteki subaylar

Düşen uçakta sadece Orgeneral Eşref Bitlis yaşamını yitirmedi. Yanında üç subay ve bir astsubay daha vardı: Albay Fahir Işık, Kurmay Binbaşı Yaşar Erian, Kurmay

Yüzbaşı Tuğrul Sezginler ve astsubay Emin Öner

Piyade Albay Fahir Işık, Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlisin emir subayıydı. Sürekli Bitlis'in yanındaydı.

Kurmay Binbaşı Yaşar Erian ise, uçağın birinci pilotuydu. Kara Havacılık Okulu'nun en tecrübeli ve iyi pilotlarından biriydi. Ayrıca uçuş öğretmeniydi.

Kurmay Yüzbaşı Tuğrul Sezginler de, uçağın ikinci pilotuydu. O da uçuş öğretmeniydi. Üstelik Çekiç Güç'te gözlemci subay olarak da görev yapmıştı. ABDVıin İncirlik ve Pirinçlik üslerinde de görev almıştı.

Astsubay Kıdemli Başçavuş Emin Önerise uçuş teknisyeniydi.

Genelkurmayın ilk açıklaması

Genelkurmay Başkanlığı, olaydan bir gün sonra açıklama yaptı. Açıklamayı dönemin Genelkurmay Genel Sekreteri Tümgeneral Yaşar Büyükanıt duyurdu:

"Kalkıştan bîr süre sonra, atman hava raporuna rağmen o an ve o bölgede beklenmedik şeklide onaya çıkan yoğun buzlanma ve bu sebeple de aşırı sarsıntı ve takat düşüşü meydana gelmiş ve pilotlar Esen boğağa iniş talep etmişlerdir Belirlenen bazr emarelere göre pilotların son çare otan pervane hatve değişikliğin i yap tıklan, ancak irtifa azlığından uçağın kontrolünün sağlanamamış olduğu ve kazanın bu nedenle meydana geldiği sonucuna varılmıştır Bu sonuç far Hava Kuvvetleri Komutanlığının ikinci bir heyeti tarafından da aynen teyit edilmiştir"

Genelkurmay Başkanlığına göre uçağın düşüşü kesin olarak kazaydı. İlginç olan ise bu kesin kararın uçağın düşüşünden bir gün sonra verilmesi. Normalde bu yöndeki çalışmalar günlerce sürer. Detaylı raporlar sonucunda kesin düşüş nedeni açıklanır. Aslında Genelkurmay kaza kararını uçağın düştüğü gün vermişti. Dayanağı ise uçağın bağlı bulunduğu Kara

Havacılık Okulu'nun Teknik Heyet Raporuydu. O dönemde Kara Havacılık Komutanı Tuğgeneral Armağan Kuloğlu'ydu. Eşref Bitlis'i Kuloğlu uğurlamıştı.

Kuloğfu, uçağın düşüş nedenlerini şöyle sıralıyordu:

"Kazanın meteorolojik nedenlerle uçağın havada motor ve pervanelerinin buzlanması neticesi meydana gelen aşın titreşim, nispi güç değişikliği ve muhtemelen bu hususa pilotlar tarafından doğru teşhis konulamamış olabileceği veya doğru teşhis konmuş olup, buz önleyici sistemlerden herhangi

birinin zamanında devreye sokulmamış olabileceği veya devrede iken arıza yapmış olabileceği ve bürün bunlara bağımlı olarak son safhada kısmi his yanılmasından olabileceği değ e rien d ir i!m İş ti r" —

Uçağın kaza sonucu düştüğü yönündeki tek rapor Kara Havacılık Okulu'nun değildi. 29 Nisan 1993 tarihli Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Kaza Kırım ve Uçuş Emniyet Kurulu'nun raporu da aynı yöndeydi. Uçağın düşmesiyle ilgili Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Savcılığı da soruşturma açtı. Yaklaşık üç ay süren soruşturma S Mayıs 1993 günü tamamlandı. Askerî Savcı Yarbay Yüksel Ferah da,"kaza" diyerek dosyayı, rafa kaldırdı. Ferah, raporun son bölümünde kaza kararı gerekçesini şöyle açıkladı:

"Genel olarak uçak kazalarında düşme nedenlerinin ram ve kesin olarak açıklığa kavuşturulması son derece güçtür Olayımızda pilota) faktörü dışında, saptanan buzlanma faktörünün giderilmesi İle ilgili pilot davranışları kuşkusuz birtakım ihtimallere dayalı olarak a çık!ana bil m ekte dİr. Nitekim pilotun motorlarda anormallik olduğunu bildirmesi buzlanma ihtimalini düşündürmüştür Bu nedenle üstün teknolojik donanımlı olduğu kabul edlien bu uçağın buz önleyici sisteminin kolay kolay arıza yapamayacağı varsayımına dayalı

olarak da tarafımızdan değerlendirme yapılmıştır. Bu İhtimalin kabulü halinde pilotaj faktörü oranının önemli ölçüde yükseleceği ancak o günkü olumsuz meteorolojik koşulların da tamamen yok sayılamayacağı düşünülerek bu karara varılmıştır/'

Kaza değil diyen bilirkişi

Hem askerî personelin hazırladığı raporlara hem de askerî savcılığın soruşturmayı kapatma kararına göre Eşref Bitlisin uçağı kesin olarak kaza sonucu düşmüştü.

Ancak bir de uzman ama sivili bilirkişi heyetinin hazırladığı rapor vardı. Uçağın düşmesiyle hayatını kaybeden ikinci pilot Tuğrul Sezginlerin yakınlarının uçağı satan Beechcraft Corporation firması aleyhine 13. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı tazminat davasında bilirkişi raporu hazırlanmasına karar verildi. Bilirkişi heyeti, İstanbul Teknik Üniversitesi Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesinde görevli Prof. Dr. Oğuz Borat, Prof. Dr. N'uri Yüksel ve Doç. Dr. Zahit Mecıtoğlu'dan oluştu. Heyet tam üç aylık bir çalışma sonunda raporunu tamamladı.

Uzmanların hazırladığı bilirkişi raporu, Silahlı Kuvvetlerin hazırladığı rapor ve soruşturma dosyalarının aksini söylüyordu. Bilirkişi raporuna göre uçağın düşmesi buzlanmadan kaynaklanmıyordu. En önemlisi raporda, "sabotaj ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiği" vurgulandı. Raporun kanaat ve sonuç bölümündeki tespitler şöyle sıralandı:

"1Olay günü hava şartları uçuş sırasında bir buzlanmaya yol açmaya müsait olmakla birlikte;

İleri teknoloji ürünü olan B2Ö0 uçaklarının en az FAR 23 ve ilaveten FAR 25rdeki buzlanma ile ilgili şartları sağladığının FAA tarafından belgelendirilmiş olduğu, Uçağın motorlarında ve pervanelerinde meydana gelebilecek buzlanmaları önleyecek ve çözecek

donanımların bulunduğu, bu donanımlardan bazılarının pilot kontrolüne ihtiyaç olmaksızın devreye girdiği, pilot tarafından devreye sokulanlarda bir arıza olması halinde ikaz sistemlerinin mevcut olduğu, Uçağın periyodik bakımlarının yapıldığı ve herhangi bir bakım şikâyetinin bulunmadığı, Pilotların tecrübeli ve eğitimli oldukları, buzlanma şartlarına karşı titiz oldukları birlikte uçuş yaptıkları amirlerince ifade edilmesine rağmen, buzlanma ile ilgili meteorolojik şartların bariz olduğu bir günde yapılan bu uçuşta pilotların buzlanma giderici sistemleri çalıştırmadıklarının tahmin edilmesinin mantıklı bir yaklaşım olmayacağı, 2 Pervanelerdeki buzlanma önleyici sistemin devreye sokulmadığı veya devreye sokulup arızalandığı kabul edilse bile 34 dakika içerisinde problem oluşturacak miktarda buz teşekkül etmesi beklenemez, Ayrıca pervane palalarında oluşacak buzlanma aşağı yukarı simetrik olacağından motorlarda meydana gelen ve uçağın düşmesi ile sonuçlanan bir sarsıntının sebebi olamaz.

3 Uçağın kalktıktan sonra meydan üzerinde tur atıp kuzeye doğru yönelerek meydandan uzaklaşması 23 dakika içerisinde olmuştur. Bu sırada motorlarda bariz bir anormallik yoktur. (Pilotların anormalliği bildirmeleri 4. dakikada olmuştur.) Radar verilerine göre uçak daha sonra meydan üzerinden bir daha geçmemiştir. Bu da Kaza Kırım Heyetinden bazı şahitlerin uçak meydan üzerinden geçerken (34 veya 5. dakika) pilotların pervane hatvesini değiştirdiklerini işittikler] yolundaki ifadeleri ile çelişmektedir.

4 Bu olayda pilotların kusurlu olduğunu gösterir herhangi bir delile rastlanmamıştır.

5 Nöbetçilerden birisinin nöbet sırasında karşılaştığı parolayı ve işareti bilen pilot bereli şahıs şüphe

arzetmesine rağmen dosyada soruşturmanın bu doğrultuda derinleştirildiğine dair bir belge bulunmamıştır.

6 Motor santrifüj çarkı gibi bazı parçaların bulunmaması dikkat çekmektedir.

Netice olarak;

Motor arızası ve sonuç olarak uçağın düşmesinde buzlanmanın etkili olduğunu gösteren yeterli ve tatminkâr delil yoktur.

Motor arızası ve düşme olayında pilotaj ve bakım hata ve kusuru bulunduğuna dair deliller mevcut değildir.

Uçağın düşmesine yol açan motor arızasında davalı firmanın dizayn ve yapım hatası bulunduğuna dair delil mevcut değildir.

Kaza günü öncesindeki gece, hangar civarındakibir nöbetçi tarafından bildirilenkimliği bilinmeyen kişi ile motor iç akşamının enkaz mahallinde bulunamaması ve sağlam mukavim olan motor zarfının parçalanmamış ve hatta fazla deforme olmamış görüntüsü karşısında sabotaj ihtimali gözden ırak

tutulmamalıdır"

Şüpheli ifade

Bilirkişi raporundaki, sabotaj ihtimaline delil olarak gösterilen ve uçağın etrafında yabancıyı gören kişi, er Tahir MetkYdL O gece nöbetçi olan Tahir Metin, ifadesinde olayı şöyle anlattı;

"19. 30 civarında, dâhili kışlık kıyafetli, pilot bereli, astsubay olduğunu tahmin ettiğim, resmî bir şahıs Havacılık Okulu'na doğru geçiyordu. Dur ihtarı ettim, durdu. Parola ve işareti sordum, bildi. Geçip, gitti. Üniforması da olduğu için şüphe uyandırmadı. Dört aydır burada nöbet tutarım; yürüyerek giden birini görmedim. Burada genellikle Havacılık Okulu'nun cipli devriyesi dolaşır. Elinde paket vb. bir şey yoktu.

Kolunda nöbetçi bandı da yoktu/

Bilirkişi raporunda yer almayan ama Bitlis'in uçağının düşmesine suikast denilmesinin ciddi gerekçelerinden biri de aynı hangarda JUSMMATın uçağının bulunmasıydı. Ve buraya Amerikalı görevlilerin de gelip gittiği iddiası vardı. JUSMMAT, Amerikan Yardım kuruluşuydu. 1952'den itibaren Özel Harp Dairesi'nin bütün ihtiyaç ve masrafları Amerika tarafından bu kuruluş üzerinden sağlanıyordu. JUSMMATın adı 1994te ODC (Amerikan Sşbirliği Ofisi) olarak değiştirildi.

Suikastın JUSMMAT üzerinden yoğunlaşmasının önemli bir nedeni de Kuzey Irak'ın güvenliğini sağlamakla yükümlü Çekiç Güç uçaklarının daha önce Orgeneral Eşref Bitlisin helikopterine tacizde bulunmasıydı. Bitlis, Turgut Özal'la yakın ilişkideydi. Özal'la oluşturdukları ortak fikirlerden hareketle sık sık Kuzey irak'a gidiyordu. Kürt liderleri Mesud Barzani ve Celal Talabani'yle görüşüyordu. İşte bu taciz olayı 17 Aralık 1992'de yine Barzani ve Talabani'yle görüşmek için gittiği Kuzey Irak yolunda yaşandı. Helikopterde Bitlis'le birlikte dönemin Asayiş Kolordu Komutanı Korgeneral Necati Özgen de vardı. Özgen, o günü ayrıntıyla anlatıyor;

"1992'nin ekim ayında Kuzey İra k 'Ta çok büyük bir operasyon yaptık. Kuzey İrak ra ki terörist sayısı beşaiît binin üzerindeydi Doğu kapışım, doğu cephesi Taiabanİ güçleri tarafından açtfdtğt içinf sanıyorum bilerek açtı far, ve oradan PKK'İftarın büyük bir kısmı kaçtı. Sonradan da hatırladığımız gibi Zil kampı kuruldu. 0nd3n sonra Eşref Paşam ve ben düşündük, taşındık. Eşref Paşa, Jandarma Genel Komutanıydı. Sen de Asayiş komutanıyım. Doğrudan ona bağlıyım. Dedi ki Siz ne yapalım da Kuzey Irak'taki bu boşluğa hâkim olalım? Devamlı burası doluyor, ne yapalım?'Sunun üzerine bir

çalışma yaptık. Sonra bu çalışmayı Taiabanİ ve Barzani ye anlatmak için Seİaheddİn kentine gittik. Kuzey irak'ta Barzanin in karargâhının bulunduğu küçük bir köy ama kasaba gibi, oraya gittik. Planımız şuydu. Kuzey İrak'ta 36. paralelin kuzeyi olmak üzere karakollar kurulacak. Bu karakollarda Barzani ve TafabanEnin adamları kalacak ve biz de onlara gerekil desteği sağlayacağız. Özeti bu planın. Ve Skorsky helikopteriyle Ştmak'tan yola çıkrık. Yanımda Harekât Eğitim Şube müdürüm binbaşı, istihbarat şube müdürü, bir nevi küçük bir karargâh, Eşref Paşam ve ben. Zaho'yu geçtikten sonra, tah metli Eşref Paşa dedi ki; "Necati, biz

şu anda Kuzey ir ak'a giden ilk İki Türk generaliyiz" Ben de Vatan sağ oisun efendim' dedim. Gerçekten öyleydi, Hk giden biz iz. Zahoyu geçtikten sonra iki tane uçak, biri sağımızda, biri solumuzda, iki tane F15, Çekiç Güç'teki FİS'ier. Biri dalıyor, öbürü çıkıyor. Fşref Paşam, 'Bu ne rezalet yaV dedi. Dedim kİ, 'Efendim Hava Harekât MerkezFne bildirdik. Nasıl olur?'Pilot Yarbay Öner Ya ktuğa 'Ne oluyor Öner, bir konuşman yok mu AWACSlat hava trafik kontrol görevi yapan uçaklar, A WACS'a sor. Neyin nesidir buT dedim. 'Onların çıkardığı gazfarfa helikopter etkilenebilir" dedi. Biz biraz sallandık. 'Müsaade edersiniz ben Dicle'nin üstüne kadar ineceğim" dedi. Biriki dalış olduktan sonra uçakiar gitti Biz Dicle'ye kadar indik. Nehrin üstünden yalayarak gidiyoruz. Tam Selaheddin kentine yaklaşacağız, aynı uçakiar yine bize çok yakın dalışa haşladılar Çok büyük bir tehlike atlattık. Selaheddin kentine indik, araştırma yaptık.

Hava Harekât Merkezi'ne bildirdik. Oradan cevap geldi, "Bu yanlışlıkla oldu"diye..

12. BÖLÜM
Yeni konsept Yeni JİTEM

Cumhurbaşkanı Turgut Özai 17 Nisan 1993 günü yaşamını yitirdi, Yerine, Başbakan Süleyman Demirel seçildi.

Bu kez de Başbakanlık koltuğu boş kaldı. Bunun üzerine iktidardaki Doğru Yol Partisinde olağanüstü kongre toplandı. 13 Haziran 1993'te yapılan kongrede Prof. Dr Tansu Çiller DYP Genel Başkanı seçildi. Ardından da Başbakanlık koltuğuna oturdu.

Tansu Çİller'in başbakan olması asl ında yeni bir dönemin başlangıcı oldu.

Hem de korkunç bir dönemin. . .

Faili meçhul cinayetler arttı,. .

İşkence patladı. ,.

Gözaltında kayıp edilen insanlar sayılamayacak kadar çoğaldı. ,.

Terörle mücadele bahanesiyle Kürtlere topyekûn savaş açıldı. . .

Bütün Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da, öldürülme ve kayıp edilme korkusuyla karanlık çöktüğü andan itibaren insanlar sokağa bileçı'kamıyordu.

JİTEM de gittikçe pervasızlaştı. . .

Faili meçhul cinayetleryurt sathına yayıldı,. .

Sadece Güneydoğumda değil artık İstanbul'da, İzmir'de, Manisa'da da faili meçhul cinayetler işlenmeye başladı, Tansu Çiller, göreve başla r başlamaz en yakı nındaki isim Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş

oldu. Çiller ve Doğan Güreş, terörle mücadelede yeni bir örgütlenmeye gitti. Terörle mücadelede aktif görev alan komutanlar veya görevliler bir bir değiştirildi. Zaten Türk Silahlı Kuvvetlerimde o dönemde belli görevi erde

Güreş'e yakın isimler vardı. Çiller rin gelişiyle bu isimler daha aktif hale geldi.

Bunlardan biri Orgeneral Aydın İlter'di. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, yaşamını yitirdiğinde Doğan Güreşrin isteği doğrultusunda yerine Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Orgeneral Aydın İ İter atandı.

Aydın İlter, özel harp geleneğinden gelen bir paşaydı. Gerilla tarzı savaşı Türkiye'de bilen birkaç subaydan biriydi. Zaten askerlik yaşamı da kontrgerilla olarak nitelendirilen Özeli Harp Dairesi ve yine yavru kontrgerilla olarak anılan Türk Mukavemet Teşkilatım d a geçti, Aydın İlter, 1970li yılların başından itibaren Özel Harp Dairesinde görev yapmaya başladı. Sonra bu dairenin iki numaralı ismi, yani kurmay başkanı oldu. O dönemde dairenin başında Kemal Yamak vardı. Aydın Üter, 1974 yılının başında Özel Harp Dairesi Başkanı Kemal Yamak'm Başbakan Bülent Ecevit'e verdiği ve kontrgerilla tartışmalarının başlamasına neden olan brifingdeki iki subaydan biriydi. Üter de Özel Harp Dairesi'nin kendi alanıyla ilgili olan bölümlerinde Ecevit'e bilgi verdi. İlter, aynı yıl yapılan Kıbrıs harekâtından sonra Türk Mukavemet Teşkilatımın lideri olarak adaya gönderi ldi. Kod adı Mete Erdım'di.

Aydın İlter, Kıbrıs dönüşünde Kars'a atandı. Bu sırada Kahramanmaraş katliamı yaşandı; sıkıyönetim ilan edilen iller arasında Kars ve Erzurum da vardı. Sonra da generalliğe terfi etti. Erzurum Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı oldu.

İlter, bu görevlerden sonra darbenin hemen ardından Kenan Evren tarafından Özel Harp Dairesi'nin başına getirildi. Bu görevi tam üç yıl yürüttü. 1983rte tuğgenerallikteki görev süreci dolunca Özel Harp Dairesi başkanlığından alındı. Daha sonra merkezi

Diyarbakır'da bulunan 7. Kolordu Komutanı olarak atandı. 1991'de orgeneral oldu. Yeni görevi Kara Kuvvetleri Komutanlığı kurmay başkanlığıydı.

Güreş'e yakın ve kontrgerilla konusunda etkili bir isim olmasına karşın Doğan Güreşle askerî çizgileri hep farklı oldu. Aydın İlterr katı olmayan ve gereksiz disipline gitmeyen, bilgili, özellikle de uluslararası ilişkiler konusuna hâkim asker modeliyle "bürokrat asker" kavramının askerlik literatürüne girmesine neden olan isimdir.

Asayiş'e Tamburab paşa

Aydın İlter in Jandarma Genei Komutanı olmasından sonra Tansu Çiller ve Doğan Güreş, bu kez terörle mücadeleyi tek elden yürütmekle yetkili olan Asayiş Kolordu Komutanını değiştirme yoluna gittiler. Korgeneral Necati Özgen görevinden alındı. (Necati Özgen, 1995'te orgeneralliğe terfi etti. İki yıl 3. Ordu Komutanlığı yaptı. Ardından Harp Akademileri Komutanı olarak atandı. Bu görevden 1999rda emekli oldu.) Yerine daha önce Hikmet Koksal gibi adı Doğan Güreş'le özdeşleşen bir isim atandı:

Korgeneral Haşan Kundakçı.

Kundakçının kurmay albaylıktan itibaren korgeneralliğe kadar her terfisinde Doğan Güreşin payı vardı.

Kundakçı da özel harp geleneğinden geliyor ve kontrgerilla mücadeleyi iyi biliyordu. Ayrıca ilk PKK baskınlarından itibaren Güneydoğuda görev yapıyordu. En önemlisi itirafçılık kavramını yaratan ve eski PKKIrFara orduda görev veren ilik subay Kundakçıydı.

JİTEM'in yeni komutanı

Jandarma Genel Komutanı ve Asayiş Kolordu Komutanının değişmesinden sonra JİTEM'in en etkili birimi olan Diyarbakır Grup Komutanlığına da yeni biri

atandı: Binbaşı Abdülkerim Kırca, Binbaşı Cem Erseverln Ankara'ya JİTEM Gruplar Komutanı olarak atanmasından sonra yerine geçici görevle Binbaşı Cahit Aydın getirilmişti. Ancak bu kez Cahit Aydın görevinden alındı. Yeni komutan Kırca da acımasızlığıyla Güneydoğuda ün yapmıştı.

Kırca, uzun süre aynı bölgede Cem Ersever'in emrinde görev yaptı. Ama Ersever'le çizgisi çok barışık değildi. Daha radikaldi Deyim yerindeyse tamamen Kürtlerın imhasından yanaydı.

Kırca, Sivas doğumluydu. Lise yıllarından itibaren MHP'ye yakın oldu. Ülkücü hareket içinde yer aldı. O da askerî okullarda "ülkücü subay" diye bilindi. Cem Ersever, gibi o da istihbaratçı olarak yetişti. Sonra da İzmir Foça'daki komando merkezinde özel harp eğitimi aldı.

Silah tutkunuydu.

1985'ten itibaren Güneydoğumda görev yapmaya başladı. Siirt'e bağlı Şirvan Jandarma Bölük Komutanı Hakkı Akyüz'ün PKKIılarla yaşanan bir çatışmada yaşamını yitirmesi üzerine yerine atandı. Ondan sonra bölgeden hiç ayrılmadı.

JİTEM'in kurulup ardından tam aktif hale getirilmesiyle, Abdülkerim Kırca da Batman Tim Komutanı olarak atandı. JİTEM'in Batman sorumlusuydu. 19901992 yılları arasında Batman'da işlenen faili meçhul cinayetlerin sorumlusu ol arak gösteril i yordu.

Kırca'nm yardımcılığına ise Yüzbaşı Nurettin Ata getirildi. Ata da, Kırca gibi sert çizgiden bir isimdi.

Kırca, korgeneral Haşan Kundakçı'nın çok sevdiği bir isimdi.

Cem Ersever gibi doğrudan Ankara'daki Jandarma karargâhıyla bağlantılı hareket etmiyordu. Daha çok

Kundakçı'nın emirlerini yerine getiriyordu. Ayrıca Kırca, Haşan Kundakçı'nın referansıyla Tansu Çillerle de tanışmıştı. Kundakçı'ya göre JİTEM'in faaliyetleri nedeniyle Kırca bir kahramandı. Çiller de öyle bakıyordu.

OHAL'in başına da yeni vali

JİTEM'in Güneydoğuda rahat faaliyet yürütmesini sağlayan kurumlardan biri de Olağanüstü Hal Bölge

Valiliğiydi.

JİTEM'in asli unsurlarından olan itirafçılar OHAL Valiliği'nin sağladığı lojmanlarda kalıyor, valiliğin sosyal tesislerinden yararlanıyorlardı. Ayrıca itirafçıların çocuklarının okul masrafları OHAL bütçesinden sağlanıyordu.

JlTEM elemanlarınınoperasyonlarda kullandığı sivil otomobillerde OHAL Valiliğine kayıtlıydı.

JİTEM'in yeni bir konseptle yapılandırıldığı dönemde OHAL Valisi Ünal Erkan'dı. OHAL'ın ilk valisi Hayri Kozakçıoğlu, 199Vin sonuna kadar bu görevi yürüttü. Ardından Necatı Çetinkaya atandı. Ancak, Çetinkaya bu görevi yürütmek istemedi, kendi isteğiyle görevinden ayrıldı.

Bunun üzerine 1992'de OHAL Valıliğl'ne Ünal Erkan getirildi.

Erkan da Tansu Çillerin siyasette; Doğan Güreş, Haşan Kundakçı ve Abdülkadir Kırca'nın orduda temsil ettiği sert ve şiddet yanlısı çizgideydi.

Generale Kanaslı suikast

Yıllardır en az Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis suikastı kadar tartışılan bir cinayet daha var: Tuğgeneral Bahtiyar Aydın cinayeti.

Terörün en şiddetli yaşandığı dönemdi. Buna karşılık JİTEM'in sadece insanları öldürmediği, kayıp etmediği, artık köyleri hatta belli kent merkezlerini teröre destek

verdikleri gerekçesiyle yakıp yıktığı günler yaşanıyordu.

Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Bahtiyar Aydın da tıpkı Eşref Bitlis gibi terör ve Kürt sorununda farklı çizgisiyle dikkat çekiyordu. Terörle mücadelede çok aktif yer alan ve operasyonlara askerlerinin başında katılan Aydın, ısrarla terörün silahla bitirilemeyeceğini savuruyordu.

En önemlisi itirafçıların ve JİTEM elemanlarının faaliyetlerinden ciddi anlamda rahatsızdı. Özellikle uyuşturucu karşıtı bir isim olarak tanınıyordu. Bu uyuşturucu ticaretinde, itirafçılar, JİTEM mensupları ve korucuların yer aldığını çok iyi biliyordu. Bunu sık sık da Ankara'ya iletiyordu. Bu nedenle Bahtiyar Aydın JİTEM'in Güneydoğumda istemediği isimdi. Oysa Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlisin en sevdiği isimlerden biriydi. Parlak bir generaldi.

Bitlis'in ölümünden sonra Aydın, görevine devam etti.

22 Ekim 1993 günü Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanlığı'na, Lice Jandarma Karakolu'na FKK'lılar tarafından baskın düzenlendiği haberi geldi. Aydın da hemen helikopterle Lice'ye gitti. Ama helikopterle karakolun önüne iner inmez silahlı saldırıya uğradı. Aydın, hastaneye yetiştirîlemeden yaşamını yitirdi.

Aydırîa Kanas adlı keskin nişancı silahıyla ateş edilmişti. Tek kurşunla kafasından vurulmuştu. Hem de karakolun önünde. . .

Bahtiyar Aydın'ın ölümü ilk önce kaza kurşunu olarak açıklandı. Birkaç gün sonra ise "çatışmada şehit düştüğü" belirtildi.

Üstelik tek bir askerin yaşamını yitirmediği bir olayda. Üstelik çatışma bile yaşanmamıştı.

İlk günden itibaren Aydın'ın PKK tarafından değil, bölgedeki derin bir yapılanma tarafından öldürüldüğü biliniyordu.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı Aydın'ın öldürülmesiyle ilgili soruşturma başlattı. Ancak soruşturmasına göre failler PKKlıydı. Raporda:

"Suç: Adam öldürmek. Sanık: Failli belli olmayan terör örgütü mensuplan" ibareleri yer alıyor.

Dosyada Aydın'ın öldürüldüğü silahın özellikleri ve nasıl öldürüldüğü bilgileri de yer aldı:

"Yapılan otopside Aydın, uzun menzili1 ıı silahla uzak mesafeden açılan ateş sonucu tek kurşunla sağ şakak bölgesine aldığı isabet sonucu hayatını kaybetti. "

Ardından soruşturma dosyası rafa kaldırıldı. Ta ki üç yıl sonra. . .

1996'da Yüksekova Çetesi'ni ortaya çıkaran Jandarma İstihbarat astsubayı Hüseyin Oğuz, Bahtiyar Aydın cinayetiyle ilgili ipuçlarına ulaştı.

Oğuz'a, haraç, adam öldürme ve benzeri suçlardan gözaltına aldığı itirafçı Kahraman Bilgiç'ten önemli bir itiraf geldi:

"Bahtiyar Aydın ı biz öldürdük. "

Kahraman Bilgiç, JİTEIVl Yüksekova Tim Komutanlığımda görev yapıyordu.

Oğuz, Bahtiyar Aydın'ın öldürüldüğü silaha da ulaştL Bu silahı, incelenmesi için Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gönderdi. Ama silah ondan sonra kayboldu. Dosyanın da üzeri örtüldü.

13. BÖLÜM

Üç ayrı cinayet üçgeni

Bu kez tarih, 4 Eylül 1993. . .

Yer: Batman. . .

Kentin ayakkabıcılar çarşısındaki esnaf, kendilerini ziyarete gelen DEP heyetine sorunlarını anlatıyordu.

O sırada DEP il yöneticilerinden Nizamettin Toğuş, yanındaki milletvekilinin kulağına eğilip "Hava kararıyor, biraz acele edelim," diye fısıldadı.

Mardin Milletvekili Mehmet Sincar, Özdemir'in ne demek istediğini anlamıştı. Bunun üzerine hemen esnafla vedalaşıp yola koyuldular.

Sorun havanın kararması değildi Gidecekleri yer de birkaç yüz metre ilerideki DEP II Binası'ydı. Sorun Batma n'ın sokaklarında ölümün kol gezmesiydi.

Her gün faili meçhul cinayetler imleniyordu.

Çoğunun arkasında da Hizbullah örgütü vardı.

Bu nedenle hava kararmaya başlar başlamaz el ayak çekilir, koca kent terk edilmiş bir köye dönüşürdü. Saat daha 18. 00 bile olmamıştı.

Mehmet Sincar ve DEP il yöneticisi Metin Özdemir, hızıı adımlarla parti il merkezine doğru yürürken kurşun yağmuru başladı. Vücuduna sekiz kurşun isabet eden Mehmet Sincar yere yıkıldı.

Ardından da Metin Özdemir. . .

İkisi de yaşamını yitirdi.

Mehmet Sincar, Mardin'in en büyük aşiretlerinden Omeriyan aşireti lideri Teyfik Sincar'ın oğluydu.

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi mezunuydu. 1979'dan itibaren Tunceli'de öğretmenlik yapmaya başladı. Ama Maraş katliamını proteste gösterisine katıldığı için Afyon'a sürgün edildi. Kendisiyle birlikte protestoya katılan diğer öğretmenler de aynı yere sürgüne gönderildi. Ama MHP'iiler tarafından kente sokulmadılar. Bunun üzerine öğretmenliği bırakan Mehmet Sincar, Mardin Kızıltepe'ye geri döndü.

12 Eylül dönemindeki yaygın gözaltı ve işkencelerden o da nasibini aldı. 1991 genel seçimlerinde SHP ile seçime ortak giren Halkın Emek Partisi nden babası Teyfik Sincara milletvekilliği teklifi geldi. Ama baba, yaşlılığını gerekçe göstererek yerine oğlunu önerdi. Böylece Sincar, Meclis'e girmiş oldu.

Sincar'ın milletvekilliği Güneydoğudaki faili meçhullerin yoğun olduğu döneme denk geldi. Sincar, JİTEMIn bu cinayetlerini sürekli Meclis gündemine taşımaya çalışıyordu. Sincar, bu cinayetler, köy boşaltmalar ve işkencelerle ilgili TBMM'ye çok sayıda soru önergesi verdi. Israrla da takip ediyordu.

Bu durum özellikle faaliyetlerinin Meclis gündemine gelmesinden memnun olmayan JİTEM görevlilerinde ciddi rahatsızlık yaratıyordu.

Sincar artık tehditlere alışmıştı. Ama Güneydoğudaki ailesine rahat vermiyorlardı. Evleri sık sık basıl ıyor, aile bireyleri gözaltına alınıyor, hiçbir şey sorulmadan günlerce işkenceden geçirildikten sonra serbest bırakılıyordu.

Babası Teyfik Sincar'ı gözaltına alan JİTEM görevlileri sık sık, "Oğluna söyle buraya gelmesin, onu öldürürüz/ diyorlardı. —

Bütün bu tehditler Mehmet Sincar'ın gözünü korkutmuyordu. 3 Eylül 1993 günü yine bir faili meçhul cinayetin araştırılması için Batman'a geldi.

DEP Batman yöneticilerinden Hikmet Kılıç ve ağabeyi Habip Kılıç silahlı saldırıya uğramıştı. Hikmet Kılıç ağır yaralanırken Habip Kılıç yaşamını yitirdi. Bunun üzerine Sincar'm da içinde yer aldığı DEP heyeti, cinayetle ilgili araştırma yapmak için kente geldi.

İlk gün olası bir saldırıya karşı güvenlik güçleri Sincar ve heyetin güvenliği için olağanüstü güvenlik önemleri aldı. Ancak ikinci gün yani cinayetin işlendiği gün bütün bu güvenlik önemleri bir anda kaldırıldı.

Sincar ve diğer yöneticiler, kentteki esnafla sohbet etmek için ikiye ayrıldı. Bir grup caddenin sağındaki, diğer grup solundaki esnafın dertlerini dinliyordu. Ama caddenin sonuna geldiklerinde bir pasajda Hizbullah'm marşları duyulmaya başlandı. Zaten karanlık da çökmek

üzereydi. Parti yöneticilerinden NizamettinToğuş, bunun büyük bir tehlikenin işareti olduğunu anlamıştı.

ToğuşTDönelim' dedim. Bana Tamam'dedi. Saat 17. 30'u geçiyordu. Biz döndük, yürüyoruz. Halkta bir korku ve panik vardı, görülüyordu. Herkes saat 18. 00'den önce evine kapanıyordu. Elma Sokağı'nm yanına geldiğimizde Mehmet'in kulağına eğildim, 'Gecikiyoruz, gidelim'dedim. Yürümeye başladım. O geride kaldı. Mehmet'le aramızda tahminen 2030 metre vardı. Önce iki el silah sesi peş peşe geldi. Sonra devam etti silah sesleri. Mehmet'e arkadan ateş açılmıştı. O sırada ben de düştüm ama yaralandığımı hissetmedim. Bir dükkânın önüne düşmüştüm. Kendimi içeriye sürükleyerek çok zor attım. Bir süre yerde öylece yattım. Sonra ayağa kalktım. Fakat ben ayağa kalktığımda sol ayakkabımın içinden kanlar

■j y

fışkırmıştı. "—

Mehmet Sincar'la birlikte DEP Batman il yöneticisi Metin Özdemir de öldürüldü.

Mehmet Sincar'm öldürülmesinin yankısı büyük oldu. Ancak öldürülen bir milletvekili olmasına karşın Meclis bu konuya gereken hassasiyeti göstermedi.

Milletvekili olduğu için ilk cenaze töreninin Meclis'te yapılması gerekiyordu. Ailesi ve DEP yöneticileri devletin kendi milletvekilinin öldürülmesine seyirci kalması nedeniyle Meclis'te tören yapılmamasına karar verdi. Sincar'm cenazesi Ankara'ya götürülecek ama dinî tören yapıldıktan sonra doğduğu yer olan Kızıltepe'de toprağa verilecekti.

Sincar'm cenazesi uçakla Ankara'ya getirildi ve Hacettepe Hastanesi morguna kaldırıldı. Ancak Sincar'm cenazesine katılmak için başka kentlerden gelen kalabalıkların Ankara'ya girmesine izin verilmedi. Polis,

ayrıca DEP Genel Merkezi'nin çevresini de sararak girişlere izin vermedi.

Ailesi cenazeyi Kızıltepe'ye götürmek için gittiğinde bulamadı. Sonradan ortaya çıktı ki güvenlik güçleri Sincar'm cenazesini helikopterle kaçırmış ve Kızıltepe'ye götürmüştü. Üstelik ailesinden habersiz olarak Sincar'ı burada toprağa vermişlerdi.

Tetikçiler kimdi?

Güneydoğu'da her gün birden çok faili meçhul cinayet işleniyordu. Ama ilk kez bir milletvekilini öldürüyordu.

Hem de Batman'ın en işlek caddesinde ve herkesin gözü önünde.

Cinayetten bir gün sonra Devlet Bakanları Necmettin Cevheri ve Mehmet Golhan, Sincar'ın katilinin yakalandığını açıkladı. Ardından dönemin Olağanüstü Hal Bölge Valisi Ünal Erkan konuştu:

"Cinayetle ilgili 14 kişi gözaltında. Bunlardan biri de Sincar'ın katili. "

Ancak bu açıklamadan bir gün sonra bu kez İçişleri Bakanı Mehmet Gazioğlu konuştu:

"Katil yakalanmadı. "

Gazioğlu hem iki devlet bakanını hem de OHAL Valisini yalanlıyordu. Ondan sonra da bir daha yetkililerden ses çıkmadı, katiller de yakalanmadı. . .

Peki, tetiği kim çekmişti?

Bu noktada Mehmet Sincar'ın eşi ve uzun yıllardır Kızıltepe Belediye Başkanlığı yapan Cihan Sincar'ın söyledikleri önemli:

İtirafçı Alaattin Kanat, eşimi o tarihte Diyarbakır Havaalam'ndan beri izlemeye alıyor. Eşim onu havaalanı apronunda görünce tedirgin olmuş, NizamettinToğuç'a "Cezaevinde olması gerekirken burada ne işi varrdemiş. Daha sonra gözaİtındaki bir partiliyi sormak için

gittikleri Diyarbakır Polis Karakolu'nda da görmüşler onu. Kanat, o sırada JİTEM elemanıydı. Bu yüzden cinayetlerin birinci derecede sorumlusu JİTEM'd ir. "

Zamanla Sincar'ı öldüren JİTEM ekibi ortaya çıktı: Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, itirafçılar Alaattin Kanat, Mesut Mehmetoğlu ve İsmail Yeşilmen.

Kutlu Savaş'ın hazırladığı Susurluk Raporu'nda Sincar'ın bu kişiler tarafından öldürüldüğü net olarak ifade edildi. Ancak üç itirafçı dönem dönem gözaltına alınıp başka suçlardan tutuklanmalarına rağmen Sincar cinayetiyle ilgili hiç sorgulanmadılar.

Köprü altında infaz

Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım ve aynı itirafçı ekibin o dönemde işlediği iki önemli faili meçhul cinayet daha vardı: İnsan Hakları Demeği Elazığ Şube Başkanı avukat Metin Can ve Doktor Haşan Kaya.

Metin Can ve Haşan Kaya, 21 Şubat 1993 akşamı kaçırıldı. Kaçırılma haberi duyulur duyulmaz gözler yeniden JİTEM'e çevrildi. Bunun üzerine ertesi gün bölgedeki demokratik kitle örgütleri Can ve Kaya'nın bulunması için basın açıklamaları yaptı.

Bu eylem ve basın açıklamaları daha sonraki günlerde Ankara'da da yapıldı. Onlarca kişi Elazığ SHP il binasında açlık grevine başladı. Tek istedikleri Can ve Kaya'nın bulunmasıydı. Barolar da ayağa kalktı.

Ankara barosunun ve diğer baroların önünde avukatlar meslektaşları Metin Can için oturma eylemleri yaptılar.

Can ve Kaya'yı kaçıranlar ailelerim arayıp işkence seslerini dinletiyordu. Artık hükümet de olaylara sessiz kalamıyordu. İçişleri Bakanı İsmet Sezgin, Metin Can'm eşi Fatma Canla görüştü. Sezgin, Fatma Çan'a "Evine git otur, eşin gelecek "garantisi verdi.

İçişleri Bakanı'nın güvencesi1 bir rahatlatma

yaratmıştı. Ama aynı akşam SHP il binasının önüne Can ve Kayarnın ayakkabıları bırakıldı.

Altı gün sonra dar 27 Şubat 1993 te, Can ve Kaya'nın cesetleri Tunceli yakınlarındaki Dinar Köprüsünün altında bulundu. İkisinin de kafalarına birer kurşun sıkılmıştı. Yine ikisinin vücudunda ağır işkence yaraları vardı.

Metin Can ve Haşan Kaya cinayetinin tetikçileri yeni itirafçılardı. Katillerin kim olduğunu, cinayet ekibinde yer alan itirafçı Ayhan Öztürk anlattı: "Haşan Kaya'nın evine gece saat 02. 00'de ben ve Suriyeli İdris Ahmet gittik. Önce avukat Metin Çan'ı evinden alıp doktorun evine gittik. Yeşil'in daha önce bize vermiş olduğu talimat gereği kendimizi PKKlı olarak tanıtıp, hastamız olduğunu belirterek tedavi etmesini istedik. İdris Ahmet'in hareketleri daha inandırıcıydı. Sorgulamaları Elazığ Emniyet Müdürlüğümde yapıldı. Bu adamları Elazığ otogarından 23 kilometre ötede bir ahır vardı, oraya götürdük. Yeşil, Elazığ sorgu ekibinden biri ve İdris Ahmet bunlara işkence yaptılar. Yarım saat kadar işkence faslı sürdü. Doktor ile avukatın yüzleri parçalanmış bir vaziyetteydi1. Bu adamları TunceliMalazgirt arasındaki bir köprüye götürdük. Köprünün yakınlarında alay ve askerî karakol gibi askerî birimler vardı. Karakolla aramızdaki mesafe iki kilometreydi. Yanımızda Yeşil ve Elazığ sorgu ekibinden birkaç kişi daha vardı. Burada 16rlık tabancayla kafalarına birer kurşun sıkarak infaz ettim. İnfaz seslerini

karakol duydu ama olaydan haberdar oldukları için olay bölgesine gelmediler. "—

Ölüm hatları

Güneydoğu'dakıfaili meçhul cinayetler daha çok üç hatta işleniyordu.

Birimci hattın içinde Diyarbakır, Bitlis, Bingöl, Elazığ,

Tunceli ve Malatya vardı.

İkincisi hat Şırnak, Cizre, Silopi, Uludere'den oluşuyordu.

Nusaybin, Midyat, Mardin ve Kızıltepe ise üçüncü hattı meydana getiriyordu.

Bu hatlardaki merkezler aynı zamanda JİTEM'in tim ve birimlerinin faaliyet yürüttüğü yerler oldu. Birinci hattaki cinayet üssü Tunceli'ydi.

İkinci hatta Silopi, üçüncü hatta ise Nusaybin cinayet üssüydü. Burada öldürülen insanlar ya sessizce mezarlıklara gömüldü ya da askerî tesis ve arazilerin yakınındaki yerlerde kuyular açılarak oralara

gömüldü. Ama zamanla bu hatların her bîrinin yakınında faili meçhul cinayete kurban gidenlerin gömüldüğü kimsesizler mezarlıkları oluştu. En çok cinayet 19921994 yılları arasında işlendi.

İşte bu üç ölüm üçgeninde işlenen ve bugüne kadar açığa çıkmış bazı cinayetler:

İbrahim Akıl: JİTEM timleri, köylülerin PKK'ya yardım ettiği gerekçesiyle Şırnak'a yakın Deredeuş Köyü'nü bastı. Köyün önemli bir bölümünü ateşe verdiler. Cami de yanmaya başladı. Caminin yanmasına dayanamayan köyün imamı İbrahim Akıl, JİTEM'cı subaya yumruk attı. Bunun üzerine Akıl hemen orada öldürüldü. Ancak iki gün sonra gazetelerde Akıl'ın ölümü "PKK'lı imam Hrlstiyan çıktr başlığıyla verildi. AkiTın boynuna haç asılmıştı.

Ahmet DanşıkMehmet Dan şıkYusuf Kalenderoğlu: Gözaltına alınan üç isim daha sonra Şırnak BOTAŞ yolu üzerinde öldürüldü.

Süleyman Salih: Şırnak'ta evinin önünde gözaltına alındı. Sonra da öldürüldü.

Emin FındıkMehmet FındıkÖmer Kartal: Şırnak merkezde gözaltına alındılar. Otomobilleri Cudi

Mahallesinde bulundu. Bir daha kendilerinden haber alınmadı.

Haşan Ergül: Yeniköy'de gözaltına alındı. Kendisinden günlerce haber alınamadı. Cesedi daha sonra Elazığ'da bulundu. Önce ağır işkence yapılmış ardından kafasına kurşun sıkılarak öldürülmüştü.

Abdullah Turgut: Silopi Gümrük yakınlarında gözaltına alındı. Sonra da öldürüldü.

Emin Karatay: Yeniköyrde sokakta yürürken panzer içinden silahla taranarak öldürüldü.

Azad Padır ve Abdullah Özmir: Şırnak'a yakın Ziriştin Köyü'nde gözaltına alındılar. Cizre'ye kadar götürüldükleri bilgisi alındı. Ancak kaybedildiler.

Nadir Durmuş: Silopi Nuh Ma hailesi 'nden gözaltına alındı. Ondan da bir daha haber alınamadı. Kaybedildi.

Sabahattin Bilen: Traktör şoförüydü. Silopi'de gözaltına alındı. Sonra cesedi bulundu.

Adil Posa t: Silopi'nin Cudi Mahallesinden gözaltına alındı. Günler sonra cesedi kuma gömülü olarak bulundu.

Kerevan İrmez: Şırnak'ta evinden gözaltına alındı. Bir daha kendisinden haber alınamadı. Cesedi bile hâlâ bulunamadı.

Süleyman Soysal: Silopi'de gözaltına alındıktan sonra öldürüldü.

Osman Demir: Korucubaşıydı. Levent Ersöz'ün Şırnak'ta Alay Komutam olduğu dönemde gözaltına alındı. Ağır işkencelere maruz kaldı. Bunun sonucunda felç geçirdi. Sonra da öldürüldü.

Abdullah Fındıklı: İki ağabeyi ve kuzeniyle birlikte gözaltına alındı. Bir daha hiçbirinden haber

alınmadı.

İdris Yıldırım: Silopi'de gözaltına alındı, Günler sonra cesedi EtazığBaskil yolu üzerinde bulundu. Ama

yakılmış halde.

Servet Aslan: Diyarbakır'da gözaltına alındıktan sonra öldürüldü. On im da cesedi yakılmış halde bulundu.

Edip Aksoy ve Sıdık Etyemez: Gözaltına alındıktan sonra günlerce sorgulandılar. Daha sonra da öldürüldüler. Cesetleri aylar sonra CizreSilopi arasında dere yatağında köylüler tarafından bulundu.

Ahmet Ceylan: Diyarbakır'ın Yenişehir Mahallesinde gözaltına alındı. 0 da işkenceli sorgulardan geçti. Daha sonra da öldürüldü.

Şahabettin Latifeci: Evini basan JİTEM timi tarafından gözaltına alındı. Cesedi ağır işkencelerin ardından DiyarbakırSilvan yolu üzerinde bir fabrikanın arkasına atıldı.

Abdülkadir Çelikbile k: Diyarbakır'ın kent merkezinde sokakta zorla Toros marka otomobile bindirildi, O da işkenceden sonra öldürüldü. Cesedi de Mardinkapı Mezarlığımın duvarının dibine atıldı.

Mehmet Salim Dönen: Hastanede tedavi gördüğü odadan gözaltına alındı. Amcasıyla birlikte, Diyarbakır JİTEMrde sorgulandıktan sonra öldürüldü.

İhsan Baran: Yine Diyarbakır'da gözaltına alındıktan sonra öldürüldü.

Fethi Yıldırım: Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde gözaltına alıntıktan sonra Diyarbakır JjTEM'e getirildi.

Abdülkerim ve Zana Zoğurlu: Diyarbakır'daki evlerinden gözaltına alındıktan sonra öldürüldü.

Melle İzettin: Gerçek adı jzettin Acet'ti. Cizre'de gözaltına alındı. JlTEM'de sorgulandıktan sonra Di ya rbakırS iverek yolu üzerinde öldürüldü. Sonra da üzerine benzin dökülerek yakıldı.

Necati AydınRamazan KeskinMehmet Aydın: Bu üç ismin öldürülmesi olayında yer alan itirafçı Abdülkadir Aygan olayı şöyle anlatıyor: "Bu şahıslar bir gün JİTEM'e

ait sivil iki araba ile götürüldü. Bir araba Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığıma, birisi de Tim Komutanlığıma aitti. Silvan Diyarbakır arasında Kağıtlı Karakolumu geçince bir köprü yakınında anayoldan bir tarlanın içerisine götürülerek Abdulkerim Kırca tarafından kafalarına kurşun sıkılarak infaz edildi. Bu olayda Şehmuz kod adlı Uzman Çavuş Uğur Yüksel, Apo kod adlı Uzman Çavuş Abdülkadir Uğur, Adıyamanlı, Kemal Emlük, Oğuz kod adlı Astsubay Nuri Ateş, Diyarbakır İstihbarat Tim Komutanı Yüzbaşı Tunay Yanardağ ve Abdülkadir Kırca vardı. "

Ayten Öztürk: 27 Temmuz 1993 günü Tunceli'nin Mazgirt ilçesinden kaçırıldı. Bir daha da haber alınamadı.

14. BÖLÜM

Efsane subayın hazin sonu

Orgeneral Eşref Bitlis'in ölümünden sonra akıbeti en çok merak edilen isim Binbaşı Cem ErseverJdi, Gerçi Ersever ile Birlisin arası eskisi kadar iyi değildi, Ersever'in kendisini Ankara'ya pasif göreve çekmesi nedeniyle Bitlis'e küskünlüğü bulunuyordu. Ama yine de Bitlis'in her zaman Ersever üzerinde koruyucu bir eii vardı. JİTEM'le ilişkisi kesilen Binbaşı Cem Ersever, bir yılı aşkın bir süre Jandarma Genel Komutanlığında istihbarat grup komutanı olarak görev yapmaya devam etti.

Daha önce Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis'in "Hayır" demesi üzerine vazgeçtiği istifa kararını bu kez hayata geçirdi. Bu istifa kararı Eşref Bitlis'in kuşkulu uçak kazasında yaşamını yitirmesinin üzerinden bir ay geçmeden geldi. Ersever, içinde bir efsane haline geldiği, diğer mesai arkadaşlarının, hatta neredeyse herkesin adını bildiği silahlı kuvvetlerden 17 Mart 1993 günü istifa etti, İstifa gerekçesini "PKK'yla mücadelede yapılan

yanlışlara" bağlıyordu: "Güneydoğumda yetkili organlar içerisinde oluşturulan bir çere, cereyan eden hadiselerin gerçek boyutfannm Türk milleti tarafından görülmesini engellemektedir. *

Cem Ersever emekli olmuştu ama Güneydoğudaki ilişkileri hâlâ sürüyordu, Hem itirafçılarla hem de JİTEM içinde yer alan korucular üzerinde ciddi bir etkinliği vardı.

Ersever, emekli olduktan sonra Süleyman Demirel hükümetine yakınlaşmıştı. Özellikle de TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk'la sıcak ilişki kurdu. Sık sık Cindoruk'u ziyaret ediyor, bir araya geliyorlardı. Ama bu sıcak ilişkileri kurarken diğer taraftan yavaş yavaş medyada yer almaya başlıyordu. Özellikle muhalif gazetelerde Güneydoğudaki cinayetlerle ilgili Cem Ersever'in adı anılıyordu.

Ersever, istifa ettiğinde "PKK ile mücadelenin eksi kliklerin i" kamuoyuna duyurmaya çalışacağını belirtmişti. İşte bu amaçla 5 Haziran 1993 günü bir açıklama yaptı ve bu açıklamayı gazete ve ajanslara gönderdi.

Aslında açıklamadan çok bir bildiri niteliği taşıyordu. Zamanlaması da PKK'nın tek yanlı ateşkes ilan etmesinden sonra oldu.

Ersever'in açıklaması bir ilkti; bir subay terörle mücadele konusunda ilk defa bildiri yayınlıyor ve bunu medyaya gönderiyordu. Bu nedenle Ersever'in açıklaması büyük önem taşıyordu, Ayrıca Ersever herhangi bir subay değil, JİTEM gibi bir örgütün kuruluşunda yer almış ve askerlik hayatı boyunca neredeyse bağımsız çalışmış bir istihbaratçıydı.

Bildirinin içeriği de hayli ilginçti. Bildiriye "PKK'yla mücedelede atılan adımlar yanlış" diyerek başlayan Ersever'e göre bu mücadelenin ehil ellerce yürütülmesi

gerekiyordu. Ersever'e göre en büyük sorun devletin PKK'ya karşı bir stratejisinin bulunmamasıydı: "1992 ythnda zevahiri kurtarmak gerekçesiyle

bilgisizce yapılan Kuzey Irak harekâtı devleti bir açmaza soktu. PKK'ya siyasi kazantmlar getireceğini[güçlenmesini sağlayacağım, siyasi işportacı Celal Talabanİ isimli şahsın Türkiye'de sadece PKKnm askeri gücünü efe geçirmek maksadıyla tezgâhlar peşinde olduğunu beyan edereki i993 yık mart ayında kıdemli binbaşı rütbesinde Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Grup Komutan fiğ t görevinden kendi isteğimle ve bazi arkadaşlarımla birlikte em ek fi oldum. "

Ersever, "Güneydoğudaki gerçek durumun" farklı olduğunu ısrarla vurguluyordu: *1984 yılından bugüne kadar yapılan yanlışlar. İhanetler, uygulamalar konusunda Türk kamuoyunun aydınlatılması gerektiğine inamyorum ve Türk basınıyla kamuoyu önünde Celal Taiabanknin İhanetleri, PKK İlişkileri, Güneydoğudaki gerçek durum, koy koruculari, itirafçılar, faili meçhul cinayetler hakkında ve bazı siyasilerin örgütsel konumları hakkında açıklamalarda bulunacağım T

Erseverin bildirisi bununla bitmiyordu, PKK'yla mücadelede yapılan stratejik hataları sıralıyordu:

“Basında yer alan, hükümet yetkililerinin demeçleri de inşam çileden çıkartacak cinsten olan demeçlerdir ve her zamanki gibi aldatmacadan başka bir şey değildir Her zamanki gibi koltuğundan olma kaygısıyla halkın gözünün içine baka baka yalanlar sıralandı. Terörist Apo'ya ateşkes kararından sonra 'Bay Öcaian'demeye başlamadılar mı?

Mademki PKK'ntn ateşkesinin toparlanmak için bir taktik olarak efe alındığını biflyordular, neden bahar

operasyonlarını durdurdular? Toparlanıp bir yol kesmeyle kırk insanı ka detmelerine neden fırsat verildi?

Mademki her şeyi biliyorlardı, yüz kişi sıkıştır ip on kişi öldürebtimek için kırk insanı yem olarak mı kutlandılar? Yoksa oynamaya mecbur oldukları oyunda Apo mızıkçılık mı yaptı? Bakın, Apo onlarla dalga geçercesine isterlerse ateşkes devam eder, hâla vakitleri var' diyor. Türkiye Cumhuriyetini ne haie soktuklarının farkında mıdırlar? Ben pek sanmıyorum. Ne zaman misyoner danışmanlar tarafından

yönlendirilmekten kurtulacaklar? Yine aynı masalları yutturmaya devam ediyorlar. "—

Terörle mücadele müsteşarlığı

Cem Ersever, sık sık medyada yer alırken TBMM Başkanı Hüsamettin Cindorukla da ilişkileri gittikçe gelişiyordu. Bu sırada başbakanlık koltuğuna Çiller'in oturmasıyla terörle mücadeleyi kontrol edecek bir müsteşarlık biriminin kurulması çalışmalarına başlandı. Aslında bu müsteşarlık biriminin kurulmak istenmesinin nedeni JİTEM'in deşifre olmasıydı. Terörle Mücadele Müsteşarlığıyla JİTEM yeniden yapılandırılacak ve faaliyetlerine devam edecekti Ayrıca illegal olan bu örgüt resmileştirilecekti.

Gndoruk, Cem Ersever'e bu müsteşarlık kurulduğu takdirde başına atanacak müsteşarın yardımcılığına

da kendisinin getirileceğini söylemişti,— Cem Ersever, heyecanla bu görevi bekliyordu, Böylece yeniden Güneydoğuda görev yapacaktı.

Ancak basında JİTEM'in adının yer almasının yanı sıra kontrgerillayla ilgili ciddi tartışmalar da vardı.

Özellikle de Meclis'te. Özel Harp Dairesi'yle ilgili bazı milletvekilleri peş peşe som önergeleri veriyordu. Özellikle Halkın Emek Partisi (HEP) milletvekillerinin önergeleri' Güneydoğuca işlenen faili meçhul dnayetlerle

ilgiliydi.

Bu soru önergeleri bir türlü araştırmaya dönüşmezken, tartışmalar üzerine Çiller hükümeti, Terörle Mücadele Müsteşarlığımdan vazgeçti. Çillerin korkusu bu müsteşarlığın "yeni kontrgerılla" olarak algılanmasıydı.

Bu müsteşarlığın oluşturulmasından vazgeçilmesi en çok Cem Erseverl üzmüştü. Göreve döneceği günü dört gözle bekliyordu. Yine Hüsamettin Cindoruk'un kapısını aşındırdı. Ama Cındoruk, her seferinde "Sana mutlaka görev vereceğiz/ diye geri gönderiyordu. Cindoruk gerçekten Erseverre terörle mücadelede görev verilmesi için çabalıyordu. Müsteşarlık kurulamayınca, Çillerden Ersevere Başbakanlıkla danışman olarak veya MİT te görev vermesini istedi.

Ama Çiller, özellikle hükümet ortağı SHF'nin tavrından çekindiği için Cindoruk'a hayır dedi.

Ersever, yeniden göreve dönemedi.

Ersever'in faili meçhul itirafları

Binbaşı Cem Ersever, istifasının ardından yayınladığı bildiride dediği gibi Güneydoğuda yaşananlar üzerine açıklamalar yaptı. Ersever, peş peşe Aydınlık, Tercüman, Panorama, Turkish Daily News, Tempo gibi dergi ve gazetelere röportajlar verdi.

Erseverin açıklamalarındaki en önemli bölümler JİTEM, faili meçhul cinayetler ve itirafçılarla ilgiliydi. Erseverln anlatımlarına göre Şırnak, Cizre, Silopi, Uludere hatundaki faili meçhul cinayetlerin arkasında korucu olan Ba batlar vardı: "Hilal ANAP Belediye Başkam Ya kup Kara ve dön arkadaşım otomobilden indirerek kurşuna dizenler Badatlardır. Bu bölgedeki birçok faili meçhul olayın tetikçisi korucu Baharlardır. Babat aşiretinin reisi Hazım Bahar aynı zamanda korucu başıdır Devlete yaranmak için çekinmeden adam

öldürürler. ,. "

Erseverln anlatımları içinde en önemlisi Sakallı kod adlı Mahmut Yıldırımla ilgili oldu. Ersever, kendisinin tasfiye edilmesinden sonra Diyarbakır'da JİTEMIn en önemli ismi haline gelen Mahmut Yıldırımla ilgili verdiği en önemli bilgi, Yeşil kod adıyla ilgili oldu.

'"'Sakallıyı tüm Tünce i i tanır. Kısa zamanda ünlendi. Yüzü fazla tanınınca hemen bölgeyi terk ew\ İş re birinci gruptaki (Diyarbakır,; Bitlis, Bingöl, Elazığ, Tunceli hattı) faili meçhul cinayetlerin sorumlusu, bu Sakallı dır Sakallının gerçek adının ne olduğunu ben de bilmiyorum. Kimse de bilmez; Zaten böyle kod İsmi kullanan kişilerin İsimleri soruimaz. Sakaiii bana adının Ahmet Demir olduğunu söylemiştir Belki gerçek adı budur Ancak merak edip hiç sormadım bile. Herkes birbirini koduyla tanır. Sakallı Elazığlı, Dört veya beş kişiyle dolaşır Elazığ'da 19?0Tı yıllarda sıkı bir MHP1 fiymiş. Hatta bir ara Türkeş'in koruma

görevlisi of muş veya şoförlüğünü yapmış. O dönemde de tetikçi. Sizin basın ve yöre halkı ondan hep Sakallı diye bahsetti Aslında bizonu Yeşil dîye biliriz. Kod adı Yeşildir/'

Ersever'e göre bu tarz tek tetikçi Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım değildi: *Bölgede sanıyorum böyle yüze yakın kişi vardır. Bunların çoğu tetikçidir Tek amaçlan PKKyîa savaşmaktır. Silahlan, mermileri ve paralan devler tarafından karşılanır. Bir şekilde illegal koruculardır. Gözlerini kırpmadan adam öldürürler, işkence yaparlar. . . Herkesin kendi grubu vardır. Birbirlerini kıskanırlar. Bunların en güçlüsü ve en tehlikelisi Sakallıdır, yani Yeşil"

Ersever, ayrıca avukat Metin Can ve Doktor Haşan Kaya cinayetlerini, beş kişinin Muş'ta Jandarma alayından al inip öldürülmesinin detaylarını, itirafçıların

karıştığı yasadışı faaliyetleri anlattı.

Erseverln röportajlarında en dikkat çekici nokta, kendisinin içinde yer aldığı cinayet ve olaylardan hiç bahsetme m e siydi. Sanki JİTEM'in çekirdek kadrosunda yer alan ve önemli isim kendisi değilmiş gibi. Oysa o dönemde dahi Cem Erseverln emriyle işlenen veya bizzat içinde yer aldığı faili meçhul cinayetler biliniyordu. Bu gazetecilerin hiçbirinin, "Ya siz hangi olayların içinde yer aldınız?" diye sormaması da ilginçtir

Ankara'daki üçgen

Jandarma Genel Komutanlığı Askerî Savcılığı, medyaya yaptığı açıklamalar nedeniyle Cem Ersever hakkında soruşturma başlattı. Ardından bu soruşturma davaya dönüştü. Ersever, "Askerî muamelat, teşkilat ve harekâta müteallik işler hakkında açıklamalarda bulunmakla suçlanıyordu.

Aslında Jandarma Genel Komutanlığı, Erseverln JİTEM ve Güneydoğuda yaşanan faili meçhul cinayetler hakkında açıklamada bulunmasından rahatsızdı. Ersever ise yıllarca görev yaptığı Jandarmamın kendisi hakkında dava açmasına çok tepkiliydi. Daha fazla röportaj vermeye başladı. Ama tepki olarak da hakkında açılan davada bir türlü ifade vermeye gitmiyordu. Sonunda polis tarafından getirilmesi kararı çıkartılınca ifade vermeye gitti. Dava 26 Ekim 1995 günü görülecekti. Erseverln korkusu cezaevine konulmasıydı. Ama o gün mahkemeye katılmayı planlıyordu.

Erseverln duruşması yapılmış ama kendisi mahkemeye gelmemişti. Üstelik ne ailesi ne de avukatı kendisine ulaşabiliyordu.

Ancak üç gün sonra, 29 Ekim günü gazeteleri arayan bir kişi, "Türk İntikam Tugayı adına arıyorum, Bitlis Paşa'nın katili Cem Ersever i infaz ettik" dedi. Gazeteciler çok da inanmadı bu meçhul telefona, çünkü

kimse Cem Erseverln öldürülebileceğine inanmıyordu. Ama 4 Kasım 1993 günü cesedi Ankara Elmadağ'da bulundu. Bir kireç fabrikasının boş arazisine bırakılmıştı. Elleri arkadan bağlanmış, ağzı bantlanmış ve kafasına iki kurşun sıkılmıştı. Otopsi raporuna göre Ersever, muhtemelen 2 Kasım günü öldürülmüştü.

Öldürülen sadece o değildi; kendisine en yakın iki İsım de aynı kaderi paylaşmıştı. Ersever'in cesedinin bulunmasından 2 gün sonra yardımcısı ve itirafçı Mustafa Denizin cesedi de PolatlI'da kafasına tek kurşun sıkılmış halde bulundu. Neval Boz kod adını kullanan Mahsune Dguebe'nın cesedi ise bir hafta sonra Kızılcahamam yakınlarında bulundu. Cesetlerin bulunduğu noktalar ilginçti; çünkü cesetler Ankara'nın üç ayrı noktasına bırakılmıştı.

15. BÖLÜM

Marmara'daki ölüm üçgeni

JİTEMln 'efsane subayı'Cem Ersever'in öldürüldüğü dönemde Türkiye yeni bir sürecin içine girmişti, Bu dönem JİTEM bağlantılı faili meçhul cinayetlerin sadece Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da İşlenmesi değil İstanbul ve Ankara'ya da yayılmasıydı.

Bu yeni dönemin işareti, Ersever'in görevinden alınıp Ankara'ya Jandarma Geneli Komutanlığı bünyesine atanmasıydı. Ersever'in, özdeşleştiği JİTEM'le bağı tamamen koparılmıştı. Ancak Ersever'le birlikte JİTEM'in temel taşlarını oluşturan diğer iki ismin de görev yerleri değiştirildi. Hem Veli Küçük hem de Arif Doğan, Güneydoğuda bir yere değil Batı ya gönderildi. JİTEM Gruplar Komutanı Albay Veli Küçük; Kocaeli Jandarma İl Komutanı, JİTEM Silopi Grup Komutanı Arif Doğan ise önce kısa bir süreliğine Ankara'ya Jandarma karargâhına, ardından da Niğde'ye Jandarma Alay Komutanı olarak atandı. Ersever, daha sonra istifa etti,

ardından da faili meçhul cinayetleri anlattığı için öldürüldü.

Peki, Erseverl JİTEM'de tasfiye eden Veli Küçük ve Arif Doğan da Batı illerine atanarak kızak göreve mi çekilmişlerdi? JİTEM'le bağları' kopmuş muydu?

Öyle olmadığı zamanla ortaya çıkacaktı. Veli Küçük'ün atandığı Kocaeli zamanla Güneydoğudan beter bir kent haline geldi. Peş peşe faili meçhul cinayetler işlendi. İstanbul'dan kaçırılan Kürt işadamları ve avukatlar bu kentte öldürüldü. Veli Küçük, Kocaeli Jandarma Komutanı olarak görevine resmen 19 Ağustos 1993 günü başladı.

Aynı yaz Tansu Çiller hükümeti ve Genelkurmay Başkanı Doğan Güreşin tam ittifakıyla JİTEMln Güneydoğudaki uygulamaları "Terörle topyekün mücadele" adı altında tüm Türkiye'ye, özellikle de İstanbul ve Ankara'ya yayıldı.

Böylece 1993 yılından itibaren faili meçhul cinayetlerde Güneydoğu'nun yanı sıra dikkat çeken bir başka bölge daha oldu: BoluDüzceSapanca'nın kesiştiği sınırlar.

Kürt işadamlarının bu bölgede öldürülmeye başlanması 1993'te Mîllî Güvenlik Kurulu'nda alınan kararlardan sonra oldu. MGK toplantılarının bir numaralı gündemi "PKK'ya ekonomik kaynak sağladığı" iddia edilen işadamlarıydı.

Yine bu toplantılarda en çok vurgu yapılan başlıklardan biri; "Kürt işadamlarının Türkiye'nin en zenginleri arasında yer aldığı, bunun da ileride ciddi bir tehlike yaratabileceğiydi. " Sunun sorumlusu olarak da Turgut Özal görülüyordu; bu işadamları Özal döneminde zengin olmuşlardı.

Bir suçlu daha vardı: SHP. Kürtlerin Meclis'e girmesine yol açmıştı.

Hem Çiller hükümetine hem de Genelkurmay başkanı Doğan Güreş'egöre bütün bunlar PKK'nın daha da güçlenmesine neden oluyordu.

MGKya, uyuşturucu ticaretinden kazandığı paralan PKK'ya aktardığı savunulan işadamlarının adlarının geçtiği raporlar sunuluyordu. MGK toplantılarında konuşulanlar yavaş yavaş dışarı sızıyordu. Listelerden bahsediliyordu; PKK yanlısı memurlar, PKK'ya destek sağlayan işadamları, PKK'ya haraç veren sanatçılar. . .

En çok konuşulanı ve endişeyle takip edileni ise "PKK'ya yardım eden işadamlarrydı. 90ra yakın işadamının isminden bahsediliyordu.

Bu işadamlarının ölüm fitilini Başbakan Tansu Çiller yaktı. Çiller, 4 Kasım 1993 günü Ataköy'deki Holiday Inn Oteli'nde basın toplantısı yaptı.

Çiller, "Türkiye, milis hareketi niteliğine dönüşmüş ve yaygınlaşmış bir terör hareketiyle karşı karşıyadır. PKK'nın haraç aldığı işadamları ve sanatçıların isimlerini biliyoruz, hesap soracağız"dedi.

Ondan önce de önemli bir gelişme yaşanmıştı. 21 Ekim 1993 günü Diyarbakır'ın Lice ilçesi güvenlik güçleri tarafından ablukaya alındı, her tarafa ateş açıldı. Bölgedeki tüm JİTEM timleri, itirafçılar ve Özel Kuvvetler Komutanlığının timlerinin de görev aldığı operasyon tam üç gün sürdü.

Kent merkezî yerle bir edildi, harabeye döndü. Basına da PKK'lılar kenti bastı, çatışma yaşanıyor haberleri servis ediliyordu.

Ancak gerçek pek de öyle değildi. Olayların detayları ortaya çıkınca sivil toplum kuruluşları kente akın etmeye başladı. Ancak kimsenin kente girmesine izin verilmiyordu.

O dönemde bugünkünün aksine Kürt sorunuyla ilgili olan CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da ilçeye girmek

isteyenler arasındaydı. Ama Baykal bile kente alınmamıştı.

Bütün evler ve işyerleri delik deşikti, her yer kurşun izleriyle doluydu. 30 da ölü vardı. Yaralıların sayısı ise 300'ü geçiyordu.

Güneydoğudaki işaret verilmişti.

Sıra Batı'ya gelmişti.

İlk kurban da Behçet Cantürk oldu.

Kürt işadamı Cantürk 14 Ocak 1994 gününün akşamı, saat 18. 00 sularında Bağdat Caddesi üzerinde sahibi olduğu benzin istasyonundan çıktı. Eve gidecekti. Evi benzin istasyonuna yakındı. Otomobili

şoförü Recep Kuzucu kullanıyordu. Olası bir saldırıya karşı Ford Taunus marka otomobili çelik zırhlı ve kurşungeçırmezdi.

Cantürk'ün otomobilli Bağdat Caddesi'nde 100 metre ilerledikten sonra önlerine üzerlerinde polis yazan yelekl i ve ellerinde otomatik silahlı yedi kişi çıktı

Cantürk'ün arabasını durdurdular. Cantürk'ten önce iki otomobili daha durdurmuşlardı

"Arama yapıyoruz" diyerek Cantürk'ü aşağı indirdiler. Arama sırasında silah buldular. Cantürk, silahının ruhsatlı olduğunu söyleyerek ruhsatını gösterdi Ama dinlemediler ve koluna girerek "Emniyete geleceksin" dediler. Cantürk'ü kendi araçlarına bindirdiler. Bir otomobilleri daha vardı. Üç kişi ise Cantürk'ün otomobiline bindi. Cantürk'ü götürdüler, arkasında da Cantürk'ün şoförünün yer aldığı otomobilini. . .

Sonra da Ankara'ya doğru devam ettiler. Saatler sonra SapancaYın Kırkpınar Köyü yakınındaki yeni yapılmış ancak faaliyete açılmamış dinlenme tesisinde Cantürk ve şoförünü indirdiler. Cantürk'e işkence yaptıktan sonra kafasına tek kurşun sıkarak öldürdüler.

Cantürk'ün şoförü bunun üzerine kaçmaya başladı. Ancak 15 metre kaçabılmiştı Kuzucu, arkadan açılan ateş sonucu öldürüldü. Vücuduna yedi kurşun isabet etmişti; ikisi kafasına beşi ise sırtına, Cantürk, benzin istasyonundan çıkmadan önce evini aramıştı. Eşi Hidayet Cantürke "Çıkıp eve geliyorum" demişti. Ama saatler geçmesine rağmen Cantürk ortada yoktu. Ailesinin başvurmadığı kimse kalmadı. Meclisteki Güneydoğulu bütün milletvekilleri hatta bakanlar bile arandı. Yine de ses yoktu. . .

Elaber bir gün sonra sabah saatlerinde geldi. Cantürk ve şoförünün cesedi Sapanca yakınlarında bulunmuş, Sakarya Devlet Hastanesi Morgu'na kaldırılmıştı. Aile cesedi almaya büyük bir otomobil konvoyuyla gitti.

16 Ocak günü de cenazesi Karacaahmet Mezarlığında toprağa verildi. Cenazede beş bine yakın kişi vardı. Cenazeye ünlü isimler de katılmıştı; Tarık Ziya Ekince ve Yaşar Kaya gibi Kürt siyasetçilerin yanı sıra İbrahim Tatlıses, Ahmet Kaya gibi sanatçılar, İdris Özbir ve Necdet Ulucan gibi mafya liderleri de vardı.

Cantürk, Tansu Çillerin "Kim olduklarını biliyoruz,"dediği Kürt işadamları listesinin en başındaki isimdi. Bunu kendisi de biliyordu. 30 kişinin öldüğü Lice baskınını da kendilerine bir işaret olarak görüyordu. Çünkü baskında hedef alınan evlerin büyük kısmı Cantürk ailesine aitti. Ölenlerden yedi kişi de aynı ailedendi.

Devlet içindeki ve devlete yakın 'dostları'sürekli kendisini uyarıyordu: "Dikkat et, listenin başında sen varsın. " Cantürk de daha dikkatli olmaya başlamıştı. Artık eve gitmiyordu; eşi, çocukları ve en yakınlarıyla Çırağan Oteli'ne yerleşti, güvenlik önlemlerini arttırdı.

Ama Lice baskınından sonra da hedef haline getirilmeye çalışılıyordu. Bu kez JITEM devredeydi.

JİTEM'de görevli itirafçı Abdülhakîm Güven televizyon ekranlarında Cantürk'ü n nasıl PKK'ya destek verdiğini anlatıyordu. Güven'in açıklamaları TRT 1r TRT 2 ve sonradan kapanan HBB adlı özel televizyonda defalarca, tekrar tekrar yayınlanıyordu. Güvenin ekrana çıkması dönemin Asayiş Kolordu Komutanı Korgeneral Haşan Kundakçımın izniyle oluyordu. Güveni itirafçılar arasından ekrana çıkacak kişi olarak seçen ise JİTEIVI Diyarbakır Grup Komutanı Abdülkerim Kı rca'ydı.

Güven, doğrudan Cantürk'ü hedef haline getiren açıklamalarında, "Cantürk'ün örgütün mutemetliğini üstlendiğini ve PKK adına para işlettiğini, diğer Kürt işadamlarından para alınmasını organize ettiğini" söylüyordu.

Cantürk, her ne kadar önlem alsa da yine de biraz rahattı, çünkü hem Ankara hem de İstanbul'daki polis dostlarına güveniyordu, Hatta sık sık "İki emniyetten de beni kimse almaz"dıyordu.

Neden böyle diyordu?

Çünkü yıllarca bu üst düzey polis yetkililerinin maddi ihtiyaçlarını karşılıyordu. Kiminin ev kirasını, kiminin çocuğunun oku! taksidini, kiminin de otomobil taksidini Cantürk ödüyordu.

Ama itirafçı Abdülkerim Güven'in ekranlarda kendisini hedef göstermesi bu kez işin ciddi olduğunu gösteriyordu. Artık söz konusu olan JİTEM'di.

Ayrıca 'Terörle topyekûn mücadele kararı" alınmasından sonra devletin üst kadrolarındaki değişimin de farkındaydı. İki ismin yeniden iki ayrı göreve getirilmesi Cantürk'ü korkuttuğu gibi o dönemde devletteki değişimleri takip eden gazetecileri de kaygılandırıyordu.

Birincisi, Yarbay Korkut Ekenin Mehmet Ağarln isteği üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü'ne danışmanlık

kadrosundan alınmasıydı. Uzun yıllar Özel Harp Dairesi'nde kontrgerilla eğitimi alan ve bu dairede görev yapan Eken, bir süre de MİT'te çalıştı. Öze! harekât polislerinin eğitiminde de o vardı. Şimdi de emniyetteydi. Neye danışmanlık ettiği ise Susurluk sürecinde ortaya çıktı. . .

İkinci isim ise Mehmet Eymürdü. Eymür, yıllar önce Babalar Operasyonu'nda Cantürk'ü gözaltına alan, işkencelere maruz kalmasına neden olan operasyonun başındaki isimdi.

Hem de korkunç bir birim kurularak başına atanmıştı: MİT Kontrterör Dairesi. Bu dairenin görevi istihbarat sağlamak değil, operasyon yapmaktı. Bünyesinde özel eğitimli timler de barındırıyordu.

Behçet Cantürk'ten başlayarak Kürt işadamlarının öİdürülmesi bu değişimlerin boşa olmadığını gösterdi.

Hedefte yine Lkeli işadamları

Behçet Cantürk'ün öldürülmesinden üç ay sonra BoluSabancaDüzce ölüm üçgeninde iki ceset daha bulundu. Bu kez öldürülenler yine Liceli iki işadamıydı: Fevzi Aslan ve yeğeni Salih Aslan.

2B Mart 1994 günü Fevzi Aslan sahibi olduğu Aksaray'daki oto galerisinde akrabalarıyla oturuyordu. Ortağı ve yeğeni Salih Aslan da yanındaydı. Ziyarete gelen akrabaları çay içerken, içeriye yine yeleklerinde polis yazan, otomatik silahlı ve telsizli sekiz kişi girdi.

Herkesin üzerini aradılar, sonra da Fevzi ve Salih Aslan'ı diğerlerinden ayırarak "Bizimle karakola kadar gelecekseniz" dediler. Aslında bugüne kadar defalarca gözaltına alınmışlardı. Gider, birkaç kuruş verir geri geliriz düşüncesiyle çok rahattılar. Ama bindirdikleri otomobillerin TEM otoyolundan İstanbul dışına çıkmasıyla olayın ciddiyetini anladılar, İkisinin de cesedi aynı üçgendeki Hendek gişelerinin yakınında bulundu.

Fevzi Aslan'ın kafasına tek kurşun sıkılmıştı, Salih Aslan'ın ise kalbinde üç kurşun vardı.

En önemli ayrıntı daha sonra yapılan balistik incelemede ortaya çıktı: Behçet Cantürk ile Fevzi Aslan'ın öldürüldüğü silah aynıydı. Yanı katiller aynı ekipti.

Bu kez hedef Buldan

Üç ay sonra,. . Kürt işadamlarından Savaş Buldan, Adnan Yıldırım ve Hacı Karay, 3 Haziran gecesi Yeşilköy'deki Çınar Oteli'nin gazinosundan çıkarken yine sekiz kişilik ekip tarafından durduruldu. Üstleri arandı, ardından da aynı sözü söylediler. "Bizimle karakola kadar geleceksiniz. "

Sonra ikisini bir arabaya, birini de bir arabaya bindirdiler. Dört kişi Savaş Buldan'la, dört kişi ise Hacı Karay ve Adnan Yıldırımla aynı arabaya,. . Bir kişi ise iki otomobilin hareket etmesinden sonra kendi lüks ve spor otomobiline binerek uzaklaştı.

İstikamet yine ölüm üçgeni. . . Buldan, Karay ve Yıldırıman cesetleri Bolu'nun Hacılar Köyü'nün yakınlarında bulundu.

Yine ağır işkenceler uygulamışlardı. Savaş Buldan'ın vücuduna iki, kafasına bir; Adnan Yıldırımın kafasına tek kurşun; Hacı Karay'ı n kafasına bir, vücuduna bir kurşun sıkmışlardı.

Avukat da öldürüldü

Medet Serhat, Behçet Cantürk'ün avukatıydı. Avukatlıktan öte en yakın arkadaşı ve dostuydu. "Cantürk'ün her şeyini bilen adam" olarak tanınıyordu. Behçet Cantürk gibi paralı isimlerin alacakverecek davalarına bakardı. Buna karşılık yoksulların davalarından para almazdı. Kürt sorununun barışçıl çözümü için çaba sarf ediyordu. Özellikle Kürt kimliğini ön plana çıkaran sivil toplum kuruluşlarının kurucuları

arasında yer alıyordu.

Bu özelliklerinden dolayı Çiller'in "PKKya yardım eden Kürt işadamlarının ölüm listesinde o da vardı.

Cantürk'ün öldürülmesinden sonra sıranın kendisine geldiğini biliyordu. Sık sık ailesine ve yakınlarına "Bu kez sıra bende" diyordu, Öyle de oldu.

11 Kasım 1994 günü akşamı Erenköy'deki evine dönerken şoförünün kullandığı ve kendisiyle birlikte eşinin de içinde yer aldığı otomobiline düzenlenen silahı saldırı sonucu yaşamını yitirdi. Eşi Yurdanur Serhat yaralı olarak kurtulurken, şoförü İsmail Karaalioğlu da yaşamını yitirdi.

Eşi Yurdanur Serhat saldırı anım şöyle anlattı:

"O gece gittiğimiz düğünde üç kâse sütlaç yemişti. 1Fena oluyorum' dedi 'Aç kemerini' dedim, açtı uzandi kucağıma. Eve yaklaşırken şoför birden hızlandı. Solumuzdan bir araba kaldınmtn üstünden gidiyordu. Geldi önümüzde durdu. Bir adam çıktı, ön kapıyı açtı, şöyle yan döndü şak bir, sonra bir tane daha şoförün kafasına. Saniyelik bir iş, sonra bize başladı. Ben de ilkini atar atmaz Medeti kucakladım, başını. Anam bitmiyor, atat bitmiyor, şak, şak, şak. . . Ben ay ay ay diye her seferinde bağırıyorum. Şoförde ölmüş ya araba açık, bizim arabayı itti, araba aşağıya yolun sağma doğru kaydı, o önümüze geçti. Ben nefes aiıyor mu diye eğildim başının üstüne. "

Aynı ekip Ankara'da

Kürt işadamları sadece İstanbul'da hedef alınmadı. Ankara davardı.

İlk cinayet 1993'ün sonbaharında yaşandı. 30 Eylül 1993 günü Altındağ Nüfus Müdürü Mecit Baskın öldürüldü. Baskm, YUksekovalIydı ve çok sevilen bir isimdi. Baskın'ın öldürülme gerekçesi olarak "PKKllılara nüfus cüzdanı çıkartıyor" iddiası gösteriliyordu.

Ankara'da hedefteki Liceli işadamları listenin başındaydı. Sefa Erciyes, 25 Ocak 1994 günü öldürüldü. Sonra iki Liceli avukat da öldürüldü; Ankara'nın sevilen ve yine yoksulların davalarına parasız bakan kişisi Yusuf Ekinci 25 Şubat 1994 günü, Faik Can ise 14 Aralık 1994 günü kaçırıldıktan sonra öldürüldü. Cesedi Gölbaşında bulunan Ekinci, sol hareket içinde önde gelen bir isimdi.

Ekibin Ankara'daki en önemli cinayetlerinden biri Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı

Namık Erdoğan'ın öldürülmesi oldu. — 9 Mayıs 1994 gecesi evine dönerken kaçırıldı. Cesedi üç gün sonra Kırıkkale yakınlarında Kızılırmak Nehri'nin kenarında bulundu. Kafasına iki kurşun sıkmışlardı.

Namık Erdoğan neden hedefti?

Cinayetten iki yıl sonra başlayan Susurluk sürecinde yapılan araştırmalar Erdoğan'ın bakanlıkta, ihalelerdeki usulsüzlüklerin üzerine gittiği ve bu usulsüzlüklerden birinin de 1976'da yedi gencin öldürüldüğü Bahçelievler katliamı sanıklarından Haluk Kırcı, Abdullah Çatlı ve Ercüment Gediklirnin ortağı olduğu Promesse Tıbbı Malzeme ve Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi'yle ilgili olduğunu ortaya koydu.

Ancak 2006rda gerçekleştirilen Ergenekon operasyonu kapsamında tutuklanan isimlerden biri de cinayetlerin işlendiği şeytan üçgeninin Jandarma sorumlusu Veli Küçük oldu. Küçük'ün evinde bulunan bir belge, Sağlık Bakanlığından eroin yapımında kullanılan asit ithal izin belgelerini kimlerin aldığını ortaya çıkartacak bilgilerin Erdoğan'da bulunduğunu anlatıyor. Erdoğan bu bilgilere sahip olduğu için mi

11 Kasım 1994 günü akşamı Erenköy'deki evine dönerken şoförünün kullandığı ve kendisiyle birlikte eşinin de içinde yer aldığı otomobiline düzenlenen silahı saldırı sonucu yaşamını yitirdi. Eşi Yurdanur Serhat

yaralı olarak kurtulurken, şoförü İsmail Karaalioğlu da yaşamını yitirdi.

Eşi Yurdanur Serhat saldırı anım şöyie anlattı:

*Ö gece gittiğimiz düğünde üç kâse sütlaç yemişti. 'Fena oluyorum' dedi, 'Aç kemerini'dedim, açtı uzandi kucağıma. Eve yaklaşırken şoför birden hızlandı. Solumuzdan bir araba kaldırımın üstünden gidiyordu, Geldi, önümüzde durdu. Bir adam çıktı, ön kapıyı açtı; şöyle yan döndü şak bir, sonra bir tane daha şoförün kafasına. Saniyelik bir iş, sonra bize başladı. Ben de itkini atar atmaz Medeti kucakladım, başını, Anam bitmiyor, atat bitmiyor, şak, şak, şak. ,. Ben ay ay ay diye her seferinde bağırıyorum. Şoförde ölmüş ya araba açık, bizim arabayı İtri, araba aşağıya yolun sağına doğru kaydı, o önümüze geçti. Ben nefes aiıyor mu diye eğildim başının üstüne"

Aynı ekip Ankara'da

Kürt işadamları sadece İstanbul'da hedef alınmadı. Ankara da vardı.

İlk cinayet 1993'ün sonbaharında yaşandı, 30 Eylül 1993 günü Altındağ Nüfus Müdürü Mecit Baskın öldürüldü. Baskın, Yüksekovalı'ydı ve çok sevilen bir isimdi, Baskın'ın öldürülme gerekçesi olarak "PKKllılara nüfus cüzdanı çıkartıyor" iddiası gösteriliyordu.

Ankara'da hedefteki Liceli işadamları listenin başındaydı. Sefa Erciyes, 25 Ocak 1994 günü öldürüldü. Sonra iki Liceli avukat da öldürüldü; Ankara'nın sevilen ve yine yoksulların davalarına parasız bakan kişisi Yusuf Ekinci 25 Şubat 1994 günü, Faik Can ise 14 Aralık 1994 günü kaçırıldıktan sonra öldürüldü. Cesedi Gölbaşı nda bulunan Ekinci, sol hareket içinde önde gelen bir isimdi.

Ekibin Ankara'daki en önemli cinayetlerinden biri Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı

Namık Erdoğan'ın öldürülmesi oldu. — 9 Mayıs 1994

gecesi evine dönerken kaçırıldı. Cesedi üç gün sonra Kırıkkale yakınlarında Kızılırmak Nehri'nin kenarında bulundu. Kafasına iki kurşun sıkmışlardı.

Namık Erdoğan neden hedefti?

Cinayetten iki yıl sonra başlayan Susurluk sürecinde yapılan araştırmalar Erdoğan'ın bakanlıkta, ihalelerdeki usulsüzlüklerin üzerine gittiği ve bu usulsüzlüklerden birinin de 1976'da yedi gencin öldürüldüğü Bahçelievler katliamı sanıklarından Haluk Kırcı, Abdullah Çatlı ve Ercüment Gediklinin ortağı olduğu Promesse Tıbbı Malzeme ve Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi'yle ilgili olduğunu ortaya koydu.

Ancak 2006'da gerçekleştirilen Ergenekon operasyonu kapsamında tutuklanan isimlerden biri de cinayetlerin işlendiği şeytan üçgeninin Jandarma sorumlusu Veli Küçük oldu. Küçük'ün evinde bulunan bir belge, Sağlık Bakanlığımdan eroin yapımında kullanılan asit ithal izin belgelerini kimlerin aldığını ortaya çıkartacak bilgilerin Erdoğan'da bulunduğunu anlatıyor. Erdoğan bu bilgilere sahip oiduğu için mi

öldürüldü? Ama bu bilgilerin Erdoğan'da olduğunun, dönemin JİTEM'inin en etkin ismi Veli Küçük tarafından bilinmesi önemli olsa gerek.

Kimdi bu cinayetleri organize eden?

BoluDüzceSapanca üçgenindeki cinayetler sekiz kişilik bir ekip tarafından gerçekleştiriliyordu. İki otomobille geliyorlardı. Bu sekiz kişiden biri bazen arabadan hiç inmiyordu, bazen otomobilde bekleyip öldürülecek kişilerin kaçırıldığından emin olduktan sonra olay yerinden ayrılıyordu. Spor arabayla geliyordu. Ankara'daki cinayetleri ise başka bir ekip işliyordu. Kent içindeki silahlı şadın olaylarını gerçekleştiren ekip de farklıydı.

Peki kimlerden oluşuyordu bu üç ekip? Spor arabalı

kişi kimdi? Cinayetleri kim organize ediyordu? Öldürülecek kişilerle ilgili istihbaratı kim sağlıyordu? Kimler bu ekibe destek veriyordu?

Susurluk kazasından sonra ortaya çıkan bilgiler bu kişilerin kim olduğunu gösterdi. Şeytan üçgeni olarak adlandırılan bölge Jandarma bölgesiydi. Bölge JİTEM'in kurucularından olan Jandarma Ii komutanı Veli Küçük'ün sorumluluk alanındaydı. Cinayetlerin işlenmesi Küçük'ün bu ile atanmasından birkaç ay sonra başladı.

Ya cinayetleri kim işliyordu?

Belgeler, mahkeme tutanakları, Meclis komisyonları ve diğer devlet kurumlarının raporları ve zaman içinde gelen itirafların ışığında bunun cevabı da artık net: Susurluk çetesi.

Çete mensuplarının bir kısmı Susurluk davasında yargıç önüne çıktı, ceza aldı. Ama sadece çete kurma suçundan. Çetenin işlediği bu cinayetlerden yargılanmadılar bile. Çete yargılandı, çete oluşturmanın cezası da verildi ama İşlenen suçların cezasını verilmedi.

Bu kişilerin bir kısmı hâlâ yargılanmaya devam ediyor.

Bir kısmı Susurluk'ta 3 Kasım 1996'da yaşanan kazada öldü.

Bir kısmı ise kendi iç hesaplaşmalarının kurbanı oldu. Bir kısmı da yurtdışında uyuşturucu ticaretinden cezaevinde.

Şimdi bu isimleri ve ölümlerdeki rollerini ayrıntısıyla anlatalım. Ama ne yazık ki bu isimlerin hiçbiri bu cinayet suçlarından yargının önüne çıkmadı, Bu nedenle soyadlarını gizleyerek anlatacağız. . . Bazı isimlerin cinayetteki rollerini ilk kez bu kitapla öğreneceksiniz. . .

Üç infaz timinin başında; Abdullah Çatlı, Tarık Ümit ve Korkut E. vardı.

Ekipteki tetikçiler ise çoğunlukla ortaktı. Cinayetlerin çoğunu Ayhan Ç. , Oğuz Y. ve Semih, Ayhan A. , Ercan E. , Mustafa A. , Abdülgani K. , Enver U. gerçekleştiriyordu.

Bunlar içinde en önemlisi Ayhan Ç. ve Oğuz Y. idi.

Ankara'daki cinayetleri organize eden ısım ise İbrahim Ş. 'ydi.

Cinayetlerde en çok tetiği çeken isimler ise Ayhan Ç. ve Ziya B. oldu.

BoluDüzceSapanca üçgeninde öldürülen isimlerin kaçırılması sırasında spor otomobil içinde bekleyen kişi Susurluk kazasında öldü.

Cinayetlerin organizasyonunda Tarık Ümit, Yaşar Ö. , Musa Ç. ve Haluk K. yer alıyordu.

Çeteye Kürt işadamları hakkında bilgi sağfayan isimler ise uyuşturucu kaçakçıları Hüseyin B. ve Nurettin G. idi.

Behçet Cantürk'ün o gün gideceği yeri ve Savaş Buldan, Hacı Karay ve Adnan Yıldırımdın Çınar üteli'nin restoran bölümünden gazino bölümüne geçişini bildiren ise Nurettin G. 'ydi. Üstelik Nurettin G. P öldürülen isimlerin "yakın arkadaşı'olarakcenazelerinde de bulundu,ailelerine başsağlığı diledi.

Onların isteği Behçet Cantürk ve diğer isimlerin öldürülmesiyle uyuşturucu piyasasının tamamen kendi kontrollerine geçmesıydi. Öyle de oldu. Her ikisi de Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçen uyuşturucuyu kontrollerine aldı.

Ancak ikisi de Avrupa polisinden kurtulamadı; Nurettin G. r uzun yıllardır İngiltere'de, Hüseyin B. ise Hollanda'da tutuklu. Hüseyin B,, uluslararası uyuşturucu ticareti suçundan ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Tarık Ümit, daha önce MİT'te muhbir olarak

çalışıyordu. Ancak Mehmet Ağar döneminden itibaren Emniyet Genel Müdürlüğü'yle çalışmaya başladı. Öldürülecek işadamlarının kaçırılma planlarını hep Tarık Ümit yapıyordu.

Ayrıca Tansu Çillerin TKK'ya yardım eden işadamları" listesi Ümit'in elindeydi. Bu işadamlarına giderek yüklü miktarda para karşılığı isimlerinin listeden silinmesi vaadinde bulunuyordu. Cantürk'ten de yüklü miktarda para almış ve öldürülmeyeceği garantisini vermişti. Cantürk'ün öldürülmeden birkaç gün önce rahat olmasının nedeni buydu.

Ancak sonra bu paraların paylaşımı nedeniyle çete ile ihtilafa düştü. Özellikle Korkut E. ile birbirlerine düşman olmuşlardı.

Eski kurumu MİT'e sığındı. Dönemin MİT Kontrterör Daire Başkanı Mehmet Eymür'e gitti. Ancak Eymür ün himayesi onu ölümden kurtaramadı. 2 Mart 1994 günü kaçırıldı, bir daha da haber alınamadı. 0 gün en son tetikçiler Ayhan Ç. ve Ziya B. 'yle birlikte görüldü.

Cinayetlerin organizasyonunda yer alan diğer bir isim olan Musa Ç. , 2005 yılında Kıbrıs'ta Grand Ruby Gazınosu'nda çıkan bir çatışmada öldürüldü.

Peki, bu ölüm kararlarının gerisinde kim vardı?

Susurluk davasından mahkûm olan özel timcilerden Oğuz Yorulmaz, 2005 yılında Bursa'da bir barda çıkan tartışmada öldürüldü. Annesi Nurhan Yorulmaz, ölümünün ardından gazete ve televizyonlara verdiği röportajda bu sorunun cevabını veriyordu: "Oğlum devlet adına 9594 cinayet işledi. Bazı Kürt işadamlarını başta Ömer Lütfi Topal, Savaş Buldan, Behçet Cantürk gibi PKK'ya destek oluyorlar diyerek devlet adına öldürdüler. Oğlum, özel harekât, vurucu tim nereye gönderirlerse oraya gidiyor. Devlet çete yaptı. Veli Küçük Paşa bunların başıydı. Emirleri ondan alıyorlardı.

Ben büyük bir ihtimalle oğlumun öldürülmesini onlardan biliyorum. Sadece Veli Küçükle bitmez bu iş, Tansu Çiller Hanım, Mehmet Ağar, İbrahim Şahin. . . "

Üçgende 100 cinayet var

Öldürülen işadamı Savaş Buldanrın eşi Pervin Buldan'a göre Veli Küçükrün görev yaptığı 19931996 yılları arasında BoluDüzceSapanca üçgeninde işlenen cinayetlerin sayısı 1ÛÛre yakın. [Pervin Buldan'la 12 Eylül 2008 günü Yeşilköy'deki evinde yapılan görüşme.)

Buldan da cinayetleri işleyen ekipte aynı isimlere dikkat çekiyor:

"1994'te eşimin öldürülmesinden sonra görgü tanıklarının ifadeleri doğrultusunda robot resimler çizildi. Sonra bu robot resimlerin Susurluk döneminde ortaya çıkan Ayhan Çarkın ve Oğuz Yorulmazla örtüştüğünü gördük. Eşim ve iki arkadaşı, Behçet Cantürk, Fevzi Aslan ve kardeşi Küçük'ün görev yaptığı bölgede öldürüldü. Bunların dışında da öldürülen isimler var. Hepsi de Veli Küçük döneminde yaşandı. Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, Tarık Ümit. . . Tarık Ümit, Sapanca üçgeninde öldürülen cinayetlerdeki kilit isim. Eşimi öldüren ekibin başındaydı. Katiller, eşimin götürüldüğü Çınar Oteli'nin önüne Tarık Ümitin kırmızı spor arabasıyla geliyor. Arabası sonradan bulundu ama kendisi yok, Ya o da bir şekilde öldürüldü ya da bildiğimiz yöntemle; yeni bir kimlik ve yüzle ortalıkta dolaşıyor. Bunların üzerine gidilirse ailelerimizin, eşlerimizin katilleri ortaya çıkarılabilir. "

Yıllarca eşinin katillerinin yargılanması için çabalayan Buldan, cinayet dosyaları hakkında da detaylı bilgi sahibi:

"Öldürülen isimlerin hepsi Kürt sorununda muhalifti. Öldürenler ise hep aynı ekip. Öldürme şekilleri bile aynı. Önce işkence yapıyorlar, vücudunda sigara söndürüyor,

naylon yakıyorlar. Darp ediyorlar. Sonrasında da kurşun sıkarak öldürüyorlar. Hatta mermilerin balistik incelemesinde ortaya çıktı ki kullanılan silahlar da aynı. Yani değişik silah kullanmaya bile gerek görmemişler. Veli Küçük'ün Jandarma komutanlığı yaptığı dönemde Sapanca üçgeninde 1 ÛO'e yakın faili meçhul cinayet işlendi. "

İlginç olan, işadamlarının öldürülmesinde görev alan Oğuz Yorulmazın annesi gibi Pervin Buldan da dönemin yetkilileri yani Susurluk siyasetçileri Tansu Çiller, Mehmet Ağar ve Ünal Erkan'ı işaret ediyor:

"Dönemin Başbakanı Tansu Çiller, dönemin İçişleri Bakanı Mehmet Ağar ve başta Ünal Erkan olmak

üzere dönemin Olağanüstü Hal Bölge ValilerL İnsanların öldürüldüğü, çetelerin yoğunlaştığı günlerde bu isimler ülkeyi yönetiyordu. Zaten bunlar hiçbirileriyle bağlantılı isimler. Yoksa bir Mahmut Yıldırım, bir Oğuz Yorulmaz veya bir Ayhan Çarkının ortaya çıkması önemli değil. Çünkü onlar tetiği çekenler. Bir anlamda insanların öldürülmesinde kullanılan paralı tetikçilerdir. Önemli olan sorumluların yargılanması. "

16. BÖLÜM

Hizbul kontra

Faili meçhul cinayetlerin en yoğun işlendiği kentlerden biri de Vedat Aydın'ın öldürüldüğü Batman oldu. Hem de en vahşi cinayetlerin. . .

Buradaki cinayetlerin arkasında ise Hizbullah vardı.

Hizbullah sadece bu kentte cinayet işlemiyordu. Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa, Adıyaman hatta 19901ı yılların sonunda ise Batı illerinde bile insanlar bu örgüt tarafından öldürüldü.

Hizbullah, ilk önce PKKlıları hedef alan cinayetlerle başladı. Ardından sivil toplum kuruluşları temsilcilerini öldürdü.

Sonra kendi muhaliflerini. . .

Tasfiye edildiği dönemde ise polis ve askerleri. . .

Ayrıca çatışmaların en yoğun olduğu dönemde gazeteci cinayetlerinarkasında da Hizbu llah vardı.

Hizbulfah militanları, hedef seçtikleri kişilere silahlı saldırı düzenlemek yerine çoğunlukla önce kaçırma yöntemini seçti.

Buna göre, Batman ve diğer illerdeki köy ve kent merkezlerinde evlerin altında toprak sığınaklar oluşturuldu.

Kaçırılan kişiler bu sığınaklara götürülüyordu. Sığınaklarda özel olarak hazırlanmış zincirli bölümler vardı. Kaçırılan kişiler bu zincirlere bağlanıyordu.

Aylarca hiç dışarı çıkartılmıyordu.

Yiyecek olarak günde bir kez sadece ekmek veriliyordu.

Kaçırılan kişileri sürgülüyorlardı. Sorgularken mutlaka anlattıkları kaydedilir. Bu ses bantları örgüt hiyerarşisine göre en tepeye kadar gider. Buna göre de bu kişiye ne yapılacağına karar verilirdi.

Sorguladıkları kişi PKK'lıysa mutlaka öldürülürdü.

Bölgedeki faili meçhul cinayetlerin bitmesi için çabalayan sivil toplum kuruluşları temsilcileri de aynı

akıbeti paylaşırdı.

Bir de para için kaçırılan kişiler var. Bunlar çoğunlukla zengin kişiler arasından seçilirdi. Uzun süre sorgulanan bu kişilerin aileleri veya kendileri örgüte yüklü miktarda para verdiği taktirde serbest bırakılıyordu. Buna da "Diyet'adı verilmişti.

Parayı temin edemeyenler ise yine aynı şekilde öldürülüyordu.

Sorgulanan kişiler çoğunlukla ağır işkenceler sonucu yaşamını yitiriyordu. Ardından da o evin bahçesine veya başka bir bölümüne mezarlar açılıyor ve işkence sonucu

öldürülen kişiler bu buralara gömülüyordu.

Yani mezar evler oluşturulmuştu.

Pekip Hizbullah çok kısa sürede nasıl Güneydoğumda etkin bir örgüt haline geldi? Nasıl bir yol izledi?

Hizbullah'ın çıkışı 1984. Örgütün faaliyet alanı ise İstanbul'du.

Market ve kuyumcu dükkânlarına yönelik soygun eylemleri gerçekleştiriyorlardı. Hizbullah'ın adı da ilk kez Ekim 1984'teŞişlide gerçekleştirilen bir kuyumcu soygunundan sonra duyuldu.

Bu soygundan sonra düzenlenen operasyonlarda gözaltına alınan Hizbullah militanlan oldu. Ardından da İstanbul sıkıyönetim Mahkemesinde bu kişiler hakkında dava açıldı. (Bu sanıklar arasında daha sonra Hürriyet Gazetesi Genel yayın Yönetmeni Çetin Emeç gibi aydın cinayetlerini gerçekleştirmekten yargılanacak olan İrfan Çağrıcı da vardı. Çağrıcı, örgütün liderlerindendi.)

Bu eylem ve davadan sonra bir süre örgütten ses çıkmadı.

Hizbullah'ın kurucuları ve militanlarının çoğu Güneydoğu kökenliydi. Örgütün saygın isimlerinin çoğu da Diyarbakır'da yaşıyordu. Ancak Güneydoğuda herhangi bir eylem gerçekleştirilmiyordu.

1987de ise her şey değişti. Hizbullah'ın liderlerinden Hüseyin Velıoğİu, örgütten ayrılarak yeni bir hareket başlattı. Örgütün Güneydoğudaki ikinci önemli ismi ise Fidan Güngör'dü.

Velioğlunun ayrılık gerekçesi örgütün silahlı mücadele başlatmamalıydı. Velioğlu'na göre bu silahlı mücadele PKK'ya karşı verilmeliydi. Çünkü "PKK Marksist bir örgüttü ve kâfirlerden oluşuyordu. "

Ancak Fidan Güngör ise silaha karşı çıkıyor, önceliğin militanlara eğitim verilmesinde olduğunu söylüyordu.

Hüseyin Velioğlu, örgütü silahlı çatışmalara bulaştıramayınca çevresindeki birkaç kişiyle birlikte Hizbullah'tan koptu.

Yıllardır yaşadığı Diyarbakır'dan ayrılarak Batman'a yerleşti Yeni örgütün üssü Batman olacaktı. Bu amaçla kentte İlim Kitapevî'ni kurdu. Bu kitapevi etrafında örgütlenmeye başladı. Bu nedenle bu gruba İlimciler denilmeye başlandı.

Diyarbakır'da kalan gruba ise Menzilciler deniliyordu. Ama her iki grup da Hizbullah adını kullanıyordu. Menzilciler daha ılıman çizgileriyle dikkat çekiyordu.

1992 yılma geldiğinde Hüseyin Velioğlu ise özellikle lise öğrencileri ve belli aşiretler arasında örgütlü bir hale geldi.

Bu yıllar terör olaylarının en yoğun olduğu yıllardı. Hizbullahrın lideri olarak anılmaya başlanan Velioğlu, örgütün ilk amacını PKK'yla mücadele olarak açıklıyordu.

Batmanda Hizbullahçıİar ile PKK yandaşlarıyla sopalı ve taşlı kavgalar da yaşanmaya başlandı aynı yıl.

Batmanda güçlendikten sonra faaliyetlerini diğer illere de kaydırmaya başladı. Daha önce terk etmek zorunda kaldığı Diyarbakır'da yeniden örgütlendi. Örgütün bu kentteki üssü Silvan oldu. Silvan, örgütün adeta kurtarılmış bölgesiydi.

Bir de Bağlar semti. . .

Ardından Mardin ve Şanlıurfa da örgütün merkezlerinden biri haline geldi.

Hizbullah faili meçhul cinayetlere Batmanda PKK yanlısı isimleri kaçırarak başladı. Her gün kentte birileri kaçırılıyordu. Eylemleri özellikle akşamları güneş battıktan sonra gerçekleştiriyorlardı.

0 nedenle 19921995 yılları arasında Batmanda güneş battığı anda sokakta binlerini bulmak imkânsızdı.

Hizbullah'm kaçırdığı kişiden bir daha haber almamıyordu. JİTEM ekipleri tarafından kaçırılanların nereye götürüldüğü belliydi. Aileler, yakınları kaçırıldığında bir sonuç almasalar da bir umutla JİTEM merkezine gidiyordu.

Hizbullah, PKK militanları ve sempatizanlarına yönelik eylemlerine PKKdan da karşılık geldi. PKK, Hizbullah'm örgütlendiği köylere operasyon düzenliyor, misilleme olarak Hizbullah'm önde gelen isimlerine suikastlar tertipliyorlardı. Hizbullah'm üssü olarak bilinen Silvan'ın Yolaç Köyü'ne PKK tarafından defalarca baskm düzenlendi.

Bunun üzerine Hizbullah köylerden çekilmeye başladı. Hatta 1994'ten itibaren Batman ve Mardin gibi kent merkezlerinden de çekilmeye başladı. Toplandıkları yer ise Diyarbakır oldu.

Hizbullah ardından yeni hedefler seçti: İnsan Hakları Derneği ve HEP yöneticileri. Milletvekili Mehmet Sincar cinayeti deHizbullah'la ilişkiliydi.

Mehmet Sincar ve beraberindeki heyet kent merkezindeki ziyaretlerine başladığı andan itibaren iş hanlarından Hizbullah marşları yükselmeye başladı.

Hizbullah'm öldürdüğü gazetecilerin de sayısı hiç de az değil. Hizbullah'm öldürdüğü gazetecilerin başında o dönemde kontrgerilla ve diğer derin yapılarla ilgili detaylı haber ve araştırmalara yer veren

2000'e Doğru dergisi Diyarbakır Temsilcisi Halit Güngen vardı. 1B Şubat 1992 günü Hizbullah derginin Ofis semtindeki bürosuna saldırı düzenledi. 21 yadındaki Gürgenin kafasına ateş edilerek öldürüldü. Ardından benzin dökerek büroyu yakmaya çalıştılar. Başka 2000'e doğru dergisi çalışanları da Hizbullahln hedefi oldu.

Hizbullahln hedefinde çoğunlukla PKK'ya yakın

çizgileriyle bilinen Özgür Gündem ve devamı niteliğindeki gazete ve dergilerin çalışanları vardı.

Bu gazeteciler de Hizbullahln Yeni Ülke muhabiri Cengiz Altun 24 Şubat 1992'de Batman'da evinin önünde silahlı saldırı düzenlendi. Kafasına ve vücuduna beş kurşun isabet eden Altun, daha önce defalarca tehdit edilmişti.

Hizbullahln öldürdüğü başka bir gazeteci de Özgür Gündem muhabiri Hafız Akdemir oldu. Akdemir, S Haziran 1992 günü Diyarbakır'da gündüz vakti sokakta kafasına sıkılan kurşunla öldürüldü. Üstelik cenazesi1 ailesine verilmedi. Cenazesi JİTEM ekibi tarafından kaçırılarak gizlice toprağa verildi.

Yine Özgür Gündem Gercüş muhabiri Yahya Orhan, 31 Temmuz 1992 günü yine gündüz ve kentin en kalabalık yerlerinden biri olan Pastane Caddesinde öldürüldü. Orhan'ın muhabirlik yaptığı Gercüş, Hizbullahln en güçlü olduğu Batman ilçelerindendi.

Yine Özgür Gündem muhabiri Çetin Ababay, 29 Temmuz 1992'de belediye binasının önünde öldürüldü. (Bu isimler doğrudan Hizbullah militanları tarafından öldürülen gazetecilerdi. Güneydoğu'da faili meçhul cinayete kurban giden gazetecilerin sayısı daha fazla. Ayrıca Hizbullahln hedefinde sadece muhabirler yoktu. Kendileri aleyhine yayın yapan gazetelerin dağıtıcılarına hatta bu gazetelerin satıldığı bayilere de saldırılar düzenlendi. Halil Adanır adlı taksi şoförü Özgür Gündem gazetesi dağıttığı gerekçesiyle Hizbullah militanları tarafından aracında diri diri yakıldı.

Hüseyin Vefioğlu liderliğindeki Hizbullah güçlendikten sonra bu kez hedefinde bir dönem içinde yer aldığı Menzil grubu vardı.

İki grup arasındaki çatışmalar ilk 1992'de başladı. Ama küçük çaplı kavgalardı. Zaman geçtikçe ve

HizbullahPKK çatışmaları azalınca İlimciler ile Menzilciler arasındaki kavga büyüdü.

İki grubun karşı karşıya gelmesinin temel nedeni, Hüseyin Velioğlu'nun silahlı mücadele başlatma ısrarıydı.

Velioğlu, buna ek olarak Menzil Grubu'na kendileriyle birlikte silahlı mücadeleye dahil olmadıkları sürece "Bölgede faaliyet yasağı" getirince çatışmalar başladı.

İlimciler ve Menzilciler arasındaki bu kavgada çoğu Menzilcilerden olmak üzere 200 kişi öldürüldü. Bunların çoğu da Batman ve Diyarbakır'ın Bağlar semti ve Silvan ilçesinde yaşandı.

Bu çatışma ve hesaplaşmada Menzil grubunun lideri Fidan Güngör de öldürüldü. Güngör, 11 Eylül

1994 günü İstanbul'da Güngören'de yardımcılarından SebahattinTalayhanla birlikte kaçırıldı.

Bir daha ikisinden de haber alınamadı. Yaygın kanı; Güngör'ün İlimciler grubu tarafından kaçırılıp öfdürüİmesiydL

Hizbullah, ayrıca örgütün şiddet eylemlerini eleştiren İslamcılara yönelik de öldürme eylemleri oldu. Bunlardan biri de Konca Kuriş'ti. Mersin'de kaçırılan Kuriş, Konya'da öldürüldü.

Pekir Hizbullah bu kadar rahat nasıl adam öldürebiliyordu? Neden örgüte yönelik güvenlik güçleri tarafından hiç operasyon yapılmıyordu? HizbullalYm büyümesine göz mü yumuldu? Peki, örgütün onca gazeteci ve masum insanı öldürülmesine neden ses çıkartılmadı? Gündüz Batman sokaklarında insan öldüren örgüt militanları, bir gün sonra nasıl rahatlıkla aynı sokaklarda dolaşabiliyordu? Tüm bunların nedeni Hizbullah'm PKK'yla çatışması mıydı?

PKK'ya karşı HizbullalYa göz yumulduğu artık

bugün hem mahkemelerin hem devletin resmî organlarının hem de yetkililerin kabul ettiği bir gerçek.

Diyarbakır DGM Başsavcılığı tarafından Hizbullah militanlarıyla ilgili hazırlanan davanın iddianamesinde şöyle deniliyordu:

"Hizbullah, PKK terör örgütünün Güneydoğu Anadolu Belgesindeki hâkim olduğu dönemlerde yaygın olan şiddet ve terör olaylarına bir tepki olarak ortaya çıkan fiildir. "

Güvenlik güçlerinin PKK'yla mücadele ederken Hizbullah'tan yararlanıp yararlanmadığıyla ilgili en önemli açıklama 1990'lı yılların önemli siyası ve bürokrasi aktörü Mehmet Ağar'dan geldi:

". . . polis ve asker nezarethanede PKK'lı teröriste bir bardak su verirken Hizbullah'çıya iki bardak su vermiş olabilir. Bazı polis memuru, astsubay hatta subay düzeyinde sempati duyanlar olmuş olabilir. " (Mehmet Ağar, bu açıklamayı İçişleri Bakanı olduğu 27 Ocak 2000 günü TBMM Anayasa Komisyonu toplantısında yaptı.)

17. BÖLÜM

JİTEM'de yeni isimler

1994 yılının başından itibaren JİTEM tam anlamıyla yeni bir döneme girdi. Bu değişimin temelinde JİTEMIn kurucu çekirdek kadrosunda yer alan isimlerin örgütle ilişkilerinin kesilmesi var.

Cem Erseverin örgütle ilgili küçük de olsa bilgiler vermesinden sonra öldürülmesinin JİTEM üstündeki etkisi büyük oldu.

Bundan en çok itirafçılar etkilendi. Ersever, her zaman itirafçıları kollayan ve sahip çıkan bir isim oldu. İtirafçıların gözünde, özellikle de Silopi ve Diyarbakır'dakiler için, "Ersever, JİTEM demekti. "

Erseverle birlikte öldürülen diğer iki ismin de itirafçı olması ayrıca dikkat çekiciydi.

Ardından Veli Küçük ve Arif Doğan'ın da başka görevlere atanması bir dönemin kapanışı oldu.

Üçünün yerine JİTEMln üst yönetimine kendileri döneminde de görev yapan isimler atandı.

JİTEM'in başına, yani Ankara'daki Gruplar Komutanlığına Nurettin Ata getirildi.

JİTEM'in kuruluşundan itibaren örgütte görev yapan Ata, ilk yıllarında Cem Ersever'e yakın bir isimdi. Erseverln Diyarbakır Grup Komutanı olarak gelmesinin ardından Silopi Tim Komutanı olarak atandı, Ata'nın bu göreve getirilmesi Cem Ersever'in isteği doğrultusunda oldu.

Ata, Cem Erseverln Ankara'ya tayininden sonra çok kısa bir süreliğine JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığı görevini yürüttü, Bu dönemde Erseverden koptu, Veli Küçükle hareket etmeye başladı. Ardından Ankara'ya tayin oldu.

Ama askerî hayatı uzun sürmedi. Emeklilik hakkı elde eder etmez, binbaşı rütbesindeyken üniformasını çıkardı. [Nurettin Ata hakkında Abdülkadir Aygan ve diğer itirafçıların anlattığı en çarpıcı bilgi, bölgedeki kaçakçılık faaliyetlerini kontrol altında tuttuğu ve bundan büyük ekonomik gelir elde ettiği iddiası. Ata'nın özellikle bölgedeki uyuşturucu kaçakçılarıyla kurduğu ortaklıklara dikkat çekiyorlar. Ata nın erken emekliye ayrılması da bu işlerden kazandığı paranın boyutlarının büyük olmasına bağlanıyor.)

Cem Erseverln yerine Diyarbakır Grup Komutanlığı'na atanan Abdüîkerim Kırca bu görevi sürdürmeye devam etti.

Diyarbakır Grup Komutanlığı, JİTEM bünyesinde Gruplar Komutanlığından sonra en önemli görevdi.

JİTEM'cinin ihmali

Örgüt içindeki üçüncü önemli görev ise Diyarbakır

Tim Komutanlığıydı. Eylem ve gözaltı kararlarını çoğunlukla tim komutanı alıyordu. Bu görevi ise yeni dönemde yüzbaşı Zahit Engin yürüttü.

Zahit Engin, istihbaratçı bir subaydı. Engin ile Abdüîkerim Kırca tam bir uyum içinde çalıştı. Zaten faili meçhul cinayetler en çok bu dönemde işlendi.

Artık öldürülen kişilerin gömülmesine bile gerek duyulmuyordu. İşkenceli sorgulardan geçirilen kişiler kafalarına kurşun sıkılarak ya köprü altlarına ya da dere kenarlarına bırakılıyordu.

İtirafçı Abdülkadir Aygan, JİTEM'de birlikte çalıştığı Engin'i şöyle anlatıyor:

"Zahit Engin, Çanakkaleli ve faşist zihniyetli birisiydi. Timi hiç boş bırakmıyordu. Gecegündüz insanları yakalayıp getiriyordu. Sorgulandıktan sonra, infaz edip kaybetmek onun asıl göreviydi. Binamız aynı olduğu için bunların faaliyetlerini görüyorduk. Orada birçok İnsanı yakalatıp kaybetti, TİM komutanı

Yüzbaşı Zahit Engin emrindeki rütbelilerle birlikte dur durak bilmiyordu. Her gün tanımadığımız insanlar, gözleri ve elleri bağlanarak beyaz Toros arabalarla Saraykapı'ya getirilip hücrelere atılıyordu. Bu insanların çığlıkları en hain Kürt'ü bile çileden çıkarmaya yeterdi. O tarihlerde Zabit Engin'in timi durmadan Kulp bölgesine gidiyor ve insanları avlar gibi tutup getiriyorlardı ve ölüm hücrelerinde

boğuyorlardı. "—

Zahit Enginr JİTEM'de tim komutanı olduğu dönemde ihmal suçlamasıyla çok önemli bir davadan askerî mahkemede yargılanıyordu. Bu dava 33 erin 25 Mayıs 1993'te Bingöl'de öldürülmesiydi.

Bu ol'ay çok önemli çünkü o eylem çok kritik bir dönemde gerçekleştirildi. PKK eylem gerçekleştirmeme kararı aldığı o günlerde, 24 Mayıs 1993 tarihli MGK'da

"Eylemlere katılmış ama kan dökmemiş PKKIılar teslim olursa haklarında hiçbir kovuşturma açılmamak. Ötekiler için de bu anlayış çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılmalı"kararı alındı.

Bu karar kapalı kapılar ardında da kalmadı. MGK'nın bildirisinde de yer aldı.

Artık devletin gündeminde ciddi bir af çıkartıp, terörü bitirmek vardı. Ancak bir gün sonra Bingöl'de katliam gerçekleştirildi ve 33 asker öldürüldü. Bunun üzerine Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı, aralarında Elazığ İl Jandarma Komutanı Albay Hüseyin Yılmaz, Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yarbay Sedat Şenoğul'un da bulunduğu sekiz asker hakkında katliamda ihmalleri bulunduğu gerekçesiyle dava açtı. Bu sekiz kişiden biri de Zahit Engin'di. Elazığ'ın Kovancılar İlçe Jandarma Komutanı olarak görev yapan Yüzbaşı Zahit Engin, bu dava açılır açılmaz hemen görevinden alınarak JİTEM bünyesine verildi.

5ıtoprJnin önemi

Silopi Tim Komutanlığı da JİTEM bünyesinde kilit bir görevdi. Çünkü en çok faili meçhul cinayet bu bölgede işleniyordu. Şırnak ve çevresinde gözaltına alınan insanlar JİTEM'in Silopi'deki merkezinde sorgulanıyordu.

Kilit görev olmasının ikinci nedeni ise sınır kapısıydı. Buradaki JİTEM ekibi aynı zamanda kaçakçılık faaliyetlerini de kontrol altında tutup yönlendiriyordu. Silopi Tim Komutanlığına ise üsteğmen Sinan Yaşar getirildi. Sinan Yaşar da Cem Erseverln ekibındeydı. Erseverln en çok güvendiği isimlerdendi.

Yaşar, Cem Erseverln tasfiye edilmesinden sonra Albay Arif Ooğan'ın ekibine dahil oldu.

Cizre'deki ölüm ekibi

JİTEM timleri her zaman diğer Jandarma

birliklerinden ayrı hareket etmiyordu, tamamen onlardan bağımsız değildi. JİTEM ekibi o yerdeki Jandarma birlikleriyle iç içeydi. Hatta o merkezdeki jandarma komutanı JİTEM ekibine de liderlik yapıyordu. Eylemlerde ise ağırlık tamamen itirafçılardaydı.

JİTEM'in Cizre'deki faaliyetleri aynen böyleydi. Buradaki JİTEM birimi ilçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Cemal Temizöz'e bağlıydı.

Yüzbaşı Temlzöz, Cizre'ye geldiği 1993'ten itibaren kendine özel bir ekip kurdu. İlginçtir ekipte ne subay ne de astsubay vardı.

Ekip ağırlıklı olarak itirafçılardan oluşuyordu. Ekibin lideri itirafçı Abdülhakim Güven'di. Diğer itirafçılar ise Hıdır Altuğ, Adem Yakın ve Hüseyin Bülbül.

Ekipte üç de uzman çavuş vardı.

Güven'in kod adı Ferit Adem Yakın'ın Şahin, Hıdır Altuğ'un ise Taygun'du.

Cemal Temızöz'ün talimatı gereği bu üç uzman çavuş itirafçı Abdülhakim Güvenin emirlerine göre hareket ediyordu.

Ekipte korucular da vardı. Kamil Atak bu korucuların lideriydi. 1993 ile 1996 arasında Cizre'de işlenen faili meçhul cinayetlerin sorumlusu olarak bu ekip gösteriliyor. Bu yıllar arasında neredeyse tüm Cizreliler karakola alınmış ve işkencelerden geçirilmişti. Akşam karanlık çöktüğü andan itibaren herkes evine çekiliyordu. Gündüzleri bile kimse korkusundan asla yalnız dolaşmıyordu. Neredeyse her gün bir kişi sokakta veya evinden gözaltına alınıyor, geriye boş tarlalara bırakılan cesedi geliyordu.

Ama diğer kentlerden farklı olarak Cizre'deki JİTEM ekibi evlere bombalı saldırılar bile düzenledi. Ramazan ÇakırgaYım evine havan topu atıldı. Evde misafirlerle birlikte tam 16 kişi vardı. Havan topunun evin içine

düştüğü saldırıda ikisi çocuktam yedi kişi yaşamını yitirdi. Yedi kişi ise yaralandı.

JİTEM'in faili meçhul cinayetlerinden önce 30 bin olan Cizre'nin nüfusu zamanla beş bine kadar indi.

Cizre'de halka "JİTEM" diye sorduğunuz anda herkes "Cemal Temızöz" diye yanıt veriyor. (JİTEM'le ilgili detaylı bilgi için Sabah gazetesindeki foto muhabiri editör arkadaşım Kutup Dalgakıranda birlikte Şubat 2009'da Güneydoğu'ya gittik, JİTEM'in en çok faili meçhul cinayet işlediği Diyarbakır, Nusaybin, Cizre, 5iİopi, Şırnak hattında araştırma yaptık. JİTEM'in boşaltılan sorgu merkezlerini dolaştık, mağdur köylülerle konuştuk.)

Ardından, "Emirleri Cemal Temizöz veriyor, itirafçı Abdülhakim Güven ve korucubaşı Kamil Atak yerine getiriyordu" diye ekliyorlar.

Hatta gözaltına alınan kişilerin sorguları çoğu zaman karakolda değil Abdülhakim Güven ve Kamil Atak'ın evinde yapılıyor.

İşte JİTEM ekibinin Cizre'de öldürdüğü isimler:

Abdullah Efelti: Cemal Temizöz hakkında Mardin Jandarma II Komutanlığına şikâyette bulunduğu için bir sabah saat 0B. Ö0 sıralarında JİTEM ekibi tarafından evine baskın düzenlendi. Bir daha da

dönmedi. Ailesi, bütün /etkili makamlara başvurdu. Ama sonuç alınmadı Yaklaşık üç ay sonra Cizre'nin Dijal Köyü'nde cesedi bulundu. Bu kez de cesedi aileye verilmedi. Gizlice Cizre Mezarlığıma defnedildi, İskan Arslan: Kamil Atak ve adamları tarafından evine düzenlenen baskında gözaltına alındı. Görgü tanıklarının anlatımlarına göre Kamil Atak'ın evinde sorgulandı, bir daha da kendisinden haber alınamadı.

Abdurrahman Avşar: 1994 yılının Nisan ayında Abdurrahman Avşar'ın evine baskın düzenlendi. Evde

bulunan Abdurrahman Avşar, kardeşi Süleyman Avşar, amcası Abdullah Avşar ve kuzeni Fuat Avşar gözaltına alındı. Hepsi tam 30 gün işkenceli sorgulardan geçti Diğer isimler serbest bırakılırken, 15 gün sonra Abdurrahman Avşar, bîr evin bodrum katında ağır yaralı olarak bulundu. Üzerine el bombası atılmıştı, Bunun üzerine hemen Şırnak Devlet Hastanesi ne kaldırıldı. Üç hafta sonra JİTEM ekibi bu kez Avşar'ı hastaneden kaçırdı Şırnak girişinde yine üzerine bomba atarak öldürüldü. Cesedi bir sonraki gün paramparça halde bulundu.

Mustafa Aydım JİTEM ekibi tarafından Bozalan KöyüYıden alındı, Hisar Askerî Karakolda Cemal Temizöz'ün gözü önünde bir ağaca bağlanarak tam üç gün boyunca ağır işkenceler yapıldı. Bu işkenceler sonucu yaşamını yitirdF, Süleyman Gasyak ve Abdülaziz GasyakYahya AkmanÖmer Candoruk: Süleyman Gasyak, Abdülaziz Gasyak ve Yahya Akman, Silopî sınırından kaçak çay almak ve Cizre'de satmak için 4 Mart 1994 günü Ömer Candoruk'un otomobiline bindiler. Ama tam Silopi çıkışındaki BOTAŞ Jandarma Karakolumun önünde önleri silahlı ve telsizli sekiz kişi tarafından kesildi. Bu kişiler itirafçı Abdülhakim Güven liderliğindeki JİTEM ekibiydi. Bu ekip, dört kişiyi zorla kendi otomobillerine bindirerek götürdü. Kaçırılan bu kişileri Toros Renault marka üç beyaz otomobille Kirişçi Mezrasında derenin kenarına kadar götürdüler. Uzun namlulu silahlar taşıyan sekiz kişilik JİTEM ekibi, Süleyman ve Abdülaziz Gasyak, Yahya Akman ile Ömer Candoruk'u dere kenarında geniş bir çukura indirip ardından da kurşuna dizdiler. Sonra da üzerlerini toprakla kapattılar.

JİTEM ekibi, öldürdükleri Ömer Candoruk'a ait beyaz renkli 72 AN 794 Renault Toros marka otomobile el

koydu.

Ondan sonra bu otomobil yıllarca cinayetlerde kullanıldı. Öldürülecek kişiler JİTEM ekibi tarafından bu otomobille gözaltına alınıyor, Abdülhakim Güven ve Adem Yakın sürekli bu otomobille dolaşıyordu. Bu nedenle beyaz renkli otomobili gören CizreliİEr, hemen saklanıyorlardı.

Temizöz'ün yerine Gençoğİu

Cemal Temizöz de istihbaratçı subaydı. Ancak JİTEMln kadrosunda yer almıyordu. Normal jandarma komutanıydı. Temizöz, 1997rde binbaşı rütbesine terfi edince Diyarbakır'a Jandarma İstihbarat Komutanı

olarak atandı. Yerine Yüzbaşı Recep Gençoğlu atandı. Temizöz ise üç yıl da Diyarbakır'da görev yaptı.

18. BÖLÜM

JİTEM timleri alaylara bağlanıyor

Tarih: 10 Ağustos 1995

JİTEM'in bünyesinde faaliyet yürüttüğü Asayiş Kolordu Komutanlığının en tepesinde görev değişimi var.

İki yıldır komutanlık görevini yürüten korgeneral Haşan Kundakçı nın yerine korgeneral Altay Tokat atandı. [Korgeneral Haşan Kundakçı, Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanı olarak adaya gönderildi. Orgeneralliğe terfi etmesi beklenirken, sürpriz bir şekilde 1997 yılındaki Yüksek Askerî Şurada emekli edildi.)

Genelkurmay Başkanlığı, bu göreve korgeneral Altay Tokat'ın atanmasıyla birlikte çok önemli bir değişiklik de gerçekleştirdi.

Asayiş Kolordu Komutanlığı da, Jandarma Genel KomutanİığI'ndan alınarak Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlandı.

Daha önce İsmail 5elen'in solcu olması ve JİTEM'in faaliyetlerinde kısıtlamaya gitmesi nedeniyle korgeneral

Hikmet Koksaldan itibaren Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığının başına Kara Kuvvetlerinden komutanlar atanıyordu.

Koksalla birlikte hem Necati Özgen hem de Haşan Kundakçı, karacı korgenerallerdi.

Şimdi ise kurum tamamen Kara Kuvvetlerine devredildi.

Amaç; PKK'yla daha düzenli ve aktif mücadeleydi.

Bu devir en çok JİTEIVTİ etkiledi. JİTEM doğrudan Jandarma Genel Komutanlığına bağlı olmasına karşın daha çok Asayiş Kolordu Komutanlığının bünyesinde faaliyet yürütüyordu. Kolordu komutanları aslında JİTEM üzerindeki en etkili isimlerdi.

Bu konuda neler yapılacağıyla ilgili Jandarma Genel Komutanlığı ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı arasında görüşmeler sürerken çözüm birkaç ay sonra Susurluk kazasıyla geldi.

3 Kasım günü Susurluk'ta meydana gelen kazanın ardından ortaya çıkan çarpık ve derin ilişkiler gözlerin yeniden derin yapılara çevrilmesine neden oldu. (Susurluk'ta meydana gelen kaza sonucu Mercedes marka otomobilde bulunan Bahçelievler katliamı hükümlüsü ve Sapanca üçgenindeki cinayetlerin organizatörlerinden Abdullah Çatlı, Emniyet Müdürü Hüseyin Kocadağ ve Çatlı'nın sevgilisi Gonca Us hayatını kaybetti. Dönemin DYP milletvekili Sedat Bucak ise yaralı olarak kurtuldu. Kaza sonrası

ortaya çıkan ilişkiler üzerine Yarbay Korkut Eken, Özel Harekât Daire Başkanı İbrahim Şahin ve özel timcilerin de aralarında bulunduğu 12 kişi İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinde (DGM) yargılandı ve çete suçundan mahkûm oldu.)

Susurluk gösterdi ki devlet içindeki derin yapılar hep iç içe geçmiş durumdaydı. Ama bu derin yapıların

kamuoyunun gündemine çıkmasıyla ve Susurluk çetesi hakkında dava açılmasıyla bir takım kurumlarm ve bu kurumlar içerisindeki yapılanmaların sorgulanmasına neden oldu.

0 kurumla rdan biri de Jandarma Genel Komutanlığı oldu.

Tartışılan yapı ise JİTEM'd'i.

Artık JİTEMIn işlediği cinayetler daha çok gündeme geliyor, eski faaliyetleri tartışılıyordu. İşte bu dönemde Jandarma Genel Komutanlığı bir karar aldı: JİTEM Grup Komutanlıklarının, Jandarma Bölge Komutanlıkları ve alay komutanlıklarına bağlanması.

Artık JİTEM ekibi doğrudan Ankara'ya, Jandarma Genel Komutanlığıma bağlı olmayacaktı. JİTEM Grup Komutanlıkları ve timleri, o bölge veya ildeki en yüksek rütbeli Jandarma komutanlığına bağlı olacaktı. Bunlar da Jandarma bölge komutanlıkları ve o ildeki alay komutanlıkları oldu. Görevleri ise normali askerî birliklerin içinde istihbarat çalışması yapan birim olarak belirlendi.

Böylece JİTEM'in doğrudan Ankara'ya bağlı olduğu gizlendi. JİTEM ekiplerinin işlediği cinayetler için "Kendini bilmez birkaç devlet görevlisinin eylemleri" denilebilecekti. Ama en önemlisi bu yolla zaten hiçbir hukuki dayanağı olmayan JİTEMIn varlığı kolay inkâr edilebilecekti.

Ama JİTEM timlerinin, alay ve bölge komutanlıklarına bağlı olması kararı göstermelikti. JİTEM'in faaliyetlerinin kısıtlayıcı bir hükmü yoktu. JİTEM ekipleri, yine bağımsız hareket etmeye devam etti. Sorumlulukları yine sadece Jandarma Genel Komutanlığına karşıydı.

Albay'ın odasında yakalanan JİTEM'ci

Kamuoyu JİTEM1 tartışıyordu ama örgüt hakkında

çok da bilgi yoktu. Sadece ismi ve bünyesinde itirafçıları barındırdığı biliniyordu; bir de subay olarak Cem Ersever'in adı gündemdeydi. O da zaten öldürülmüştü. BoluSapancaDüzce üçgenindeki cinayetlerle ilgili de Veli Küçük'ün adı anlıyordu. Küçük'ün adı geçtikçe o da terfi ediyordu; albaylıktan generalliğe yükselerek Giresun Jandarma Komutanı oldu, En ilginci ise JİTEM'dekı Grup Komutanlığından ayrılan Albay Arif Doğan'ın yeni görev yerine JİTEM'deki itirafçı ekibini de götürmesiydi. Doğan'ın yeni görev yeri, Yalova Jandarma Alay Komutanlığıydı. Ekibindeki itirafçı İbrahim Babat'ı ise hiç yanından ayırmıyordu.

Güneydoğu'daki faili meçhul cinayetlerde en aktif rol alan itirafçılardan olan Babat, Suriyeliydi. PKK'ya da 19fl4'te ülkesinde katıldı. Dört yıl sonra örgütten ayrılarak güvenlik güçlerine teslim oldu. JİTEM ile ilk

teması, sorgusunun Binbaşı Cem Ersever tarafından gerçekleştirilmesiyle başladı, (İbrahim Babat'ın yargılandığı Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesindeki 1999/570 esas sayılı iddianame.)

İtirafçı olduktan sonra Ersever tarafından JİTEM'e alman Babat, bu tür operasyonların klasik uygulamasıyla kütüğe "ölü" olarak kaydedildi. Amaç; PKK'dan koptuğunun anlaşılmamasıydı. İbrahim Babat adıyla yeni kimliği almasını da Ersever sağladı. 1965 olan doğum tarihi 1972 olarak değiştirildi, Babat'ın gerçek adı Hacı Hasan'dı. JİTEM kod adıysa Mete.

Yıllarca Güneydoğuda faaliyet yürüten Babat, Arif Doğanrın JİTEMdeki görevinden alınıp Niğde, ardından da Yalova Alay Komutanı olarak atanmasıyla Doğan'ın yanında kaldı. Onun korumalığını yapıyordu. Yeni suç işleme yeri ise YalovaİstanbuI hattı oldu, Kadıköy'de Süleyman Ülger adlı kişiyi öldürmeye teşebbüsten aranmaya başladı. İzi Yalova'da bulundu. Arif Doğanla

ilişkisi tespit edildi.

Doğan, Babat'ı teslim etmek için polisle pazarlığa girişti. Sonunda polis Babat'ı Yalova İl Jandarma Alay Komutanı Arif Doğanrın odasında gözaltına aldı. Doğan, polisle yaptığı pazarlık sonucu sadece "7 yıl ceza alacağı garantisini" vermişti. Ancak yargılama sonucu Babat, 17 yıl 6 ay hapis cezasına çaptırıldı. Bir dönem JİTEM'de birlikte görev yaptığı isimler artık kendisini korumuyordu.

Bunun üzerine bildiklerini anlatmaya karar verdi. Tutuklu bulunduğu KIrklareli Cezaevi'nden Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı müfettişlerine ve Susurluk soruşturmasını yürüten İstanbul DGM Başsavcılığıma itiraflarda bulundu.

Önce PKK'ya ardından da JİTEM'e nasıl katıldığını anlatan Babat, hangi cinayetlerde yer aldığıyla devam ediyor:

"1988 yılında Silopi'de Hacı Ahmet Zeyrek'ın ölümü. İleride bizi ele verebilir endişesiyle Lokman Gündüzü vurdurularak Ersever tarafından öldürülmüştür.

1989 yılında Şırnaklı Mehmet Bayar'ın İdilde bombalı çanta eline verilerek infilak sonucu ölümü. Bombanın eline veriliş amacı avukata göndermek ve birlikte ölmelerini temindi, ama bu kişi avukata varmadan çantayı açınca öldü.

1989'da Şırnaklı Gijo ŞanlTnın yeğeni Hurşit'in 'bunlar örgüte gençleri gönderiyorlar' diyerek ihbar ettiği orta yaşlı üç kişiyi Renault bir araba ile Kasrik Boğazı'ndan aldık, Silopi'ye götürdük. Ancak suç sayılacak bir bilgi alınamadı. Bence bu kişiler masumdu. Sırf Hurşit'in kendi düşmanlarıydı. Bir şey elde edilmeyince Hurşit, 'bunlar beni tanıyorlar. Benîm JİTEM'in adamı olduğumu söyleyebilirler' demesi üzerine Ersever, Bayram, ben ve Hurşit öldürdük.

Yine 1989 yılında Maho Gerdan diye tanınan Iraklı Kürt vatandaşı, sonra Mehmet Kılıç ismini almış ve T,C, vatandaşı olan kişiyi Antalya'da askerliğini yaparken aldık. Silopi'ye getirerek Cem Ersever'e teslim ettik. Bir gün sonra Iraklı komutanlara sırf aramızdaki iyi münasebet devam etsin diye teslim edildi. Bu

kişi KDP'nin Raho bölge komutanı idi ve üç tane karısı vardı. Kanaatimce İraklılar teslim aldıktan sonra öldürmüşlerdir. Karıları halen Türkiyerdedir.

Antalya'da 1993'te öldürülen Numan'ın [Soyadını hatırlayamıyorum, Karısıyla birlikte evinin balkonunda öldürülmüştü.) bize gösterdiği Batmanda, 2, Bismil'de 2, Hazro'da 1 ve Antalya'da 1 olmak

üzere toplam 6 kişiyi 1990 yılı içerisinde öldürdük. "—

Babat'ın itiraflarındaki en çarpıcı bölüm ise JİTEM cinayetleriyle ilgiliydi. Buna göre, Babat'ın içinde yer aldığı bu ekibe, PKK'yla ilişkili olduğundan şüphelendikleri herkesi infaz etme yetkisi verilmişti: "Bu insanları yakalayıp suçu varsa adalete teslim etmek yerine faili meçhul bir şekilde öldürmeyi yöntem olarak benimsemiştik. Bizden istenen buydu, bu tarzda talimat alıyorduk,"

Babat, ayrıca 1990 yılımda kendisi gibi yakalanıp serbest bırakılan itirafçıların askerî personel olarak JİTEM Grup Komutanlığına alındığını, kendisine de bütün itirafçıların sevk ve idaresi görev çağrısı yapıldığını, yine JSTEM içinde yasadışı bir oluşuma gidildiğini, bu oluşum içinde Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Abdülkadir Aygan, Hayrettin Toka, Recep Tiril, Adil Timurtaş ve TİKKO'cu Fetih isimli itirafçıların bulunduğunu söylüyordu.

Cinayetler resmî raporda

Babat'ın itirafları JİTEM'le ilgili "İçeriden" diyebileceğimiz ilk bilgi kırıntılarıydı. Bu ifadelerin

küçük bir bölümü Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'ın hazırladığı Susurluk Raporu'na girdi. Ama itirafın tamamı raporun eki olarak yer aldı. Bu eki okuyan tek isim olan dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz, "Devlet sırrı"gerekçesiyle susmayı tercih etti. Rapor ise Şubat 1998rde Başbakan Mesut Yılmaz tarafından kamuoyuna açıklandı. Ancak onun da 11 sayfası aynı gerekçeyle sansürlendi.

Yine de Kutlu Savaş'ın hazırladığı Susurluk Raporu, JİTEM ve bu örgütün işlediği cinayetlerle ilgili detaylı bilgiler içeriyor. —

Raporun JİTEM'le ilgili ilk tespiti giriş bölümünde yer alıyor: "Askerler ise tam bir suskunluk ve sessizlik içinde, olaylara sadece seyir açısından bakmışlardır. Oysa Jandarma'nın söyleyecek çok sözü olması gerekirdi. Özelikle de Yeşil, itirafçılar konusu ile Cem Ersever'in niçin ve nasıl öldürüldüğünü araştırıp

kamuoyuna değilse bile Başbakanlığa duyurabilirlerdi "—

Raporun bir bölümü ise tamamen Jandarma'ya ayrıldı. JİTEM'in anlatıldığı bölümde, JİTEM in, varlığı inkâr edilemeyecek kadar faal bir örgüt olduğuna da vurgu yapıldı:

"Doğu ve Güneydoğu Anadolu Asayiş Kolordusunun kontrolündedir. Terörün askerî mücadele yönü ilgi, bilgi ve yetki alanımız dışındadır. Ama bölgede cereyan eden olayları da jandarmadan bağımsız bir şekilde ele almanın mümkün olmadığı bir gerçektir Susurluk olayı bir trafik kazası olmadığı, Ankara

merkezli bir dizi oluşturduğu cihetle karışıklığın had safhada olduğu OHAL yöresi ve yörede bulunan görevlilerin dikkate alınmaması ciddi bir eksiklik olurdu.

Jandarma Genel Komutanlığı reddetse de JİTElVTin varlığı unutulabilir bir gerçek değildir.

JİTEM kaldırılmış, tasfiye edilmiş, personeli başka birimlerde görevlendirilmiş, evrakları arşive gönderilmiş olabilir. Ama JİT£Mrde görev yapan pek çok görevli hayattadır. Ayrıca JİTEM'in mevcudiyeti bir kusur da oluşturmamaktadır. Aslında JİTEM bir ihtiyaçtan doğmuştur.

Korucular ve itirafçılar, PKK ile mücadelede ilk dönemde güvenlik kuvvetlerine büyük kolaylıklar sağlayarak etkili görev yapmışlardır. Bu durum güvenlik kuvvetlerinin sempatisini arttırmıştır.

Özel Tlmler'in kırsal kesimde yetkili, etkili ve serbestçe hareket edebilmeleri giderek görev dışı davranışlara yönetmelerini ve İçlerinde suç işleyenleri hoşgörü ile karşılama eğilimlerini artırmıştır.

Özel timlerin sevk ve idaresini koordine etmek iıçin Jandarma içinde JİTEM olarak adlandırılan gurubun faaliyete geçirildiği görülmüştür.

JİTEM bölgede etkili çalışmalar yapmıştır. Bunların çoğundan da mahalli Jandarma birliklerinin dahi haberi olmamıştır. Zaman içinde, JİTEM bünyesinde görev alan sivil ve askeri şahısların faaliyetleri yörede dikkati çeker hale gelmiştir. Bünyesinde çok miktarda korucu ve itirafçı bulunması sebebiyle ferdi suç oranı yükselmiştir.

Bölgeden zaman içinde ayrılan bu unsurlar, faaliyetlerine uygun ortamlarda devam etmişlerdir.

Bu gruptan iki kişi kamuoyunda olağanüstü tanınmıştır. Birisi, Binbaşı A. Cem Ersever, diğeri Mahmut YıldırımYeşil'dir"—

Raporda, Behçet Cantürk ve diğer Kürt işadamlarının öldürülmesine de geniş yer ayrıldı:

"Devlet, Cantürk'le baş edememiştir. Yasal yollar yetmemiş, neticede Özgür Gündem gazetesi plastik patlayıcılarla havaya uçurulmuş, Cantürk'ün devlete biat etmesi beklenirken adı geçenin yeni bir tesis kurmak

üzere harekete geçmesi üzerine, Türk Emniyet Teşkilatı tarafından öldürülmesi kararlaştırılmış ve karar infaz edilmiştir.

Böylece 100 kişiye yakın olduğu tespit edilen ve zamanın Başbakanının ifade ettiği 'PKK finansörü iş adamlarının elde olan listesi'nden bir kişi eksilmiştir.

İzmitAdapazarıBolu ekseninde meydana gelen cinayetlerin gerçekleşmesinde ortak noktalardan biri de, PolisJandarmaltirafçı örgüt mensupları faaliyetlerinin yörede yoğunlaşmış olmasıdır.

Uygulayıcılar, bu ekseni değiştirmek ihtiyacını dahi duymamışlar, yarattıkları ürküntü, güçlerinin delili olmuştur.

Söz konusu eylemlerde öldürülen şahıslar özellikle dikkate alındığında; OHAL Bölgesinde öldürülen

Kürtçü şahıslar ile diğerlerinin farkının ekonomik bakımdan arz ettikleri finansman gücü olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda ifade edilen hususların benzer konularda mesela Savaş Buldandın öldürülmesi için de geçerli olduğunu ifade edebiliriz.

Medet Serhat, Metin Can, Vedat Aydın için de aynı hususlar geçeri idir. *—

Raporun "Değerlendirme" bölümünde ise JİTEM'i oluşturan subay ve itirafçıların zamanla karıştıkları suçlar nedeniyle büyük problem haline geldiği anlatıldı:

"JİTEM'e alınan itirafçılar ve mahalli unsurlar zaman içinde başıboş ve serbest kalınca, başlı başına bir büyük problemin kaynağını oluşturmuşlardır.

Sadece mahalli unsurlar değil istihbaratta çalışanlar da askerî hiyerarşinin dışında kalmışlardır. Binbaşı Cem Ersever, daha yüksek rütbelilerin bulunduğu bir ortamda müstakilen hareket edebilmiştir.

Jandarma istihbaratında çalışan personel, subay ve

astsubaylar Güneydoğudan dönmelerinden sonra görevlendirildikleri batı bölgelerinde de eski elemanlarla gruplaşma, emekli olduktan sonra da ilişkileri
sürdürme alışkanlığı içinde olmuşlardır. ' —

19. BÖLÜM
Varlığı mevcut olmayan ama eylemleri gerçek örgüt

JİTEM'le ilgili araştırmanın yapıldığı ilk resmî rapor, TBMM Faili Meçhul Siyasal Cinayetleri Araştırma Komisyonumun hazırladığı çalışma oldu. [Komisyon, raporu 12 Ekim 1995 tarihinde tamamladı.)

Raporda JİTEMln hiçbir dayanağının bulunmadığı ve yasadışı olaylara karıştığı çok açık bir şekilde ifade edildi:

"JİTEM'in yetki ve görevsiz oiduğu haİde polis mıntıkasında polisten habersiz operasyon yapması ve benzer olaylar neticesinde vatandaşın kafasında bir takım soru işaretlerinin oluşmasına sebebiyet
verilmektedir. . . ' —

Raporun en çarpıcı bölümü ise JİTEMrin varlığına hemen son verilmesi tavsiyesiydi:

"Yasal dayanağı olmayan, buna rağmen kuruluş amacından saparak bazı yasa dışı olaylarla birlikte anılan kuruluşun faaliyetlerine son verilmesi hukukun üstünlüğüne inanan ve hukuk devleti olan
devletimizin lehine olumlu bir davranıştır. "—

JİTEM'in faaliyetlerinin ve karıştığı faili meçhul cinayetlerin ortaya çıkartılması için en büyük çabayı Susurluk Araştırma Komisyonu gösterdi. (TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu, 26 Kasım 1996rda

"Yasadışı örgütlerin devletle olan bağlantıları ile Susurluk'ta meydana gelen kaza olayının ve arkasındaki ilişkilerin aydınlığa kavuşturulmasTamacıyla kuruldu.)

Komisyon, bu amaçla JİTEM'le ilgili bilgi sahibi olan isimleri ifade vermeye çağırdı. Bunlardan biri dönemin Emniyet İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı'ydı. (4 Şubat 1997 tarihinde komisyona ifade veren Hanefi Avcı halen Edirne Emniyet Müdürü olarak görev yapıyor.)

Avcı, JİTEM hakkında en çok bilgiye sahip isimlerden biri. Çünkü JİTEMln faaliyetlerinin en yoğun olduğu 19901ı yılların başında Diyarbakır Emniyet Müdürlüğünde görev yapıyordu. Avcı'nın komisyonda JİTEM'in "PKK'nın ciddi eylemleri üzerine, devletin PKK mensuplarına ve PKK'ya büyük destek veren kişilere karşı hukuki olarak yeterince mücadele edemediğini düşünen bazı devlet görevlilerinin hukuk dışı bir anlayışla görev yapmaya başlamasıyla"ortaya çıktığını anlattı.

Avcı'ya göre Güneydoğu'da işlenen faili meçhul cinayetler JİTEMln işiydi:

"Ben de orada bulunduğum dönemde bir takım yerlere atılan patlayıcı madde olaylarında hep olay civarında JİTEM'cilerin olduğunu görüyordum. Yine bir takım öldürme olaylarında JİTEM üzerine yoğunlaşılıyordu. Hatta ben o dönemde orada görev yapan JİTEM komutanı Cem Erseverre de gittim, konuştum, Dedim ki; 'Bunlar yanlış şeyler, gittiğiniz nokta doğru değil. Bir gün öyle bir noktaya gelirsiniz ki bu silahları kendinize çevirmek mecburiyetinde kalırsınız' İki saate yakın münakaşa ettik. Bana dedi ki 'Benim geriye dönüş noktam yok. Ben artık bu noktaya kadar gelmişim, bu belaya da bulaşmışım, geri dönemem artık ben. "

Komisyon ardından dönemin Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Teoman Koman'ı JİTEM hakkında bildiklerini anlatması için bilgi vermeye çağırdı.

Koman'm ifade vermeye çağrılmasının ayrıca bir önemi vardı. Çünkü Koman, 19881992 yılları arasında MİT Müsteşarlığı da yapmıştı. Böylece devlet içindeki derin yapılarla ilgili MİT'in o dönemdeki çalışma ve bilgileri hakkında da bilgi sahibi olunacaktı.

Ancak, Teoman Koman ifade vermeyi reddetti. Bunun üzerine komisyon üyesi ve ANAP milletvekili Yaşar Topçu, Koman'm Jandarma Genel Komutanı olarak değil MİT Müsteşarı sıfatıyla çağrılmasının daha uygun olacağını belirtti: "Ne sıfatla çağırdığımızı yazmamızı istiyorlar, sizden özel rica ediyorum, bir yazı yazın "dedi.

Komisyon Başkanı Mehmet Elkatmışm "Evet" demesi üzerine komisyon ikinci kez Koman'ı ifade vermeye çağırdı: MİT Müsteşarı sıfatıyla. Yazının Jandarma Genel Komutanlığına fakslanmasını izleyen günün sabahı, erken saatte Mehmet Elkatmış'ın odasının kapısına bir asker geldi. Bir zarf bıraktı. Üzerinde "Gizli"ibaresi bulunan zarfı Teoman Koman yollamıştı.

"Komisyonunuz beni davet etmiştir. Ancak MİT kanununa göre müsteşar ancak Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı ve MGKJya bilgi verebilir. Onun dışında hiçbir kurum veya kişiye bilgi veremez, Bu nedenle komisyonunuza gelip bilgi vermem mümkün değildir. Ancak bu iş, sanki Silahlı Kuvvetlerle TBMM arasında bir güç gösterisine dönüşmüştür^Böylece Teoman Koman, ifade vermekten kurtulmuştu. Komisyon Başkanı Mehmet Efkatmış'a göre burada kendisini oyuna getirdiler: " Sonradan anladım ki bu konu yukarılarda konuşulmuş, tuzak kuru Imuş, bazı arkadaşlar da buna alet edilmiş. "

Bu not da Teoman Koman'ı kurtarmaya yetmedi. Çünkü Koman'ın çağrıldığı halde komisyona ifade vermemesi kamuoyuna yansıdı. Bunun üzerine gelmediği komisyona JİTEMle ilgili mektup yolladı.

"JİTEM yoktu"

Koman, eylemleri kamuoyunun gözünün önünde olan JİTEM'in varlığını inkâr ediyordum "TSK bünyesinde JİTEM diye bir birim yoktur. "

İşte Koman'ın tarihe geçen mektubu:

"Son zamanlarda bazı medya organları ile kaynaklarda JİTEM adının kullanıldığı, bu gibi kaynaklardan edinilen yanlış algılama ile bazı devlet kurumlarının dahi bu terimi kullandığı görülmektedir.

Kamuoyunca benimsenen adıyla TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu'na bilgi veren şahıslardan da aynı ismi kullanarak beyanda bulunanlar olduğu basında izlenmekte ve hatta bazı yazılı basında 'Jandarma JlTEMTgibi daha da farklı ve gelişi güzel terimlere yer verildiği görülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığıyla ilişkisi olmayan ve teşkilatı tanımayan bazı şahıs ve kaynaklarca hakkında cinayet, adam kaçırma, fidye alma, çete kurma vb. suç iddiaları ileri sürülerek JjTEM adıyla jandarma teşkilatına izafe edilen böyle bir örgütün jandarma teşkilatında bulunması mümkün değildir. Bu nedenle aşağıdaki bilgilerin komisyonunuza intikal ettirilmesinde yarar görülmüştür:

Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyeti jandarması ilgili [a) kanununda (2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, EK} İfadesini bulan şekfiyie, emniyet ve asayiş İle kamu düzeninin korunmasını sağlayan silahlı, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir. Görevleri de aynı kanunla mülkî, idari, askerî ve diğer görevler olarak tanımlanmıştır.

. . . Jandarma Genel Komutanlığı aynı zamanda Türk Silahlı Kuvveti eri'nin bir parçası, olup, silahlı kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğretim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve

asayiş işleri ile diğer görev ve hizmetlerin ifası bakımından İçişleri Bakanlığına bağlıdır.

Jandarma teşkilatı, kendisine tevdi edilen bu görev ve sorumlulukları hizmet gereklerine uygun teşkilatıyla yerine getirmektedir. Hiyerarşik yapısı içinde yer alan komutanlıkların karargâhlarında TSK'daki gibi karargâh istihbarat üniteleri mevcuttur. TSK'daki bu karargâh istihbarat ünitelerinin doğrudan istihbarat elde etme yetkileri yoktur. Görevleri; istihbarat makamlarından alınan bilgileri

faaliyet planlarına dahil etmek ve bu bilgilere göre faaliyetlerini tanzim etmekten ibarettir.

Ancak alınan karargâh istihbarat üniteleri dışında, bir kolluk ve güvenlik kuvveti olarak jandarma teşkilatı, emniyet teşkilatında olduğu gibi, kendi faaliyet alanı ve bu faaliyetlerle sınırlı kalmak kaydıyla ayrıca istihbarat birimleri oluşturmuştur.

19501i yıllarda Jandarma İstihbarat Amirlikleri adıyla teşkil edilen bu birimler, o yıllarda önem ve öncelik arz eden başta kaçakçılık olmak üzere emniyet ve asayişle ilgili istihbaratın temininde kullanılmıştır. Zamanla değişen şartlara göre bu birimlerin miktarları azaltılmış veya artırılmıştır. Başta terörist faaliyetler ve bu faaliyetlere bağlantılı uyuşturucu, silah kaçakçılığı, organize suçların önlenmesi için anılan istihbarat birimleri reorganize ve modernize edilerek şimdiki adıyla Jandarma İstihbarat Grup veTimleri'ne dönüştürülmüştür.

Özellikle 1937 yılında sıkıyönetime son verilerek Olağanüstü Hal uygulamasına geçilmesiyle birlikte bölücü terör örgütünün bertaraf edilmesi için yürütülen mücadelede Jandarma Asayiş Komutanlığı emrince Jandarma İstihbarat Gruplan görevlendirilmiş, daha sonraki yıllarda lüzum görülen diğer bazı illerde de bu

birimler teşkil edilmiştir

Bu birimlerin kadro, kuruluş ve bağlantıları mevzuat hükümleri dahilinde Genelkurmay Başkanlığı görüş ve İçişleri bakanlığımın onayı alınmak suretiyle teşkil emirlerinde belirtilmiştir Mevcut istihbarat grup ve timleri, Jandarma Asayiş Komutanlığı ile Jandarma Bölge komutanlıkları emir ve kuruluşlarında görev yapmaktadır. Yetkileri jandarmanın görev ve sahaları ile sınırlı olup istihbarat toplamaktan ibarettir. Görevlendirme ve görev ifa esasları bir yönerge ile tespit edilmiştir

. . . Günümüzde olduğu gibi geçmiş yıllarda da jandarma dışında bazı kaynaklarca 'JİTBVVzaman zaman kullanılmış, hatta Jandarma teşkilatının konuyu bilmeyen bazı alt kademelerinde de kullanıldığının görülmesi üzerine, Jandarma istihbarat grup ve timleri için tamamen yakıştırma olan JİTEM tabirinin kullanılmaması teşkilata tamim edilmiştir.

Görüleceği üzere; jandarma teşkilatı bünyesinde legal veya illegal olarak kurulmuş JİTEM isimli bir ünite bulunmamaktadır. Esasen hukuk devletinde illegal bir birim yaratmak mümkün görülmemektedir. Legal dahi olsa aynı birim bünyesinde hem istihbarat hem de mücadele gibi birbirinden farklı iki faaliyetin bulunması her türlü teamülün aksine ve faydalı bulunmayan bir uygulamadır.

Bununla beraber görevliler de dahil, iyi niyetli kişilerce gayri resmî olarak JİTEM isminin kullanıldığı, kötü niyetlılerce ise kanuni olmayan birtakım faaliyetler için bu ismin kullanıldığı açıkça belli olmaktadır.

Bazı basın yayın organlarında JİTEMIn varlığı peşinen kabul olunarak bunun jandarmanın üstünde, tamamen bir askerî istihbarat örgütü hüviyetinde tanıtılmaya gayret edildiği de görülmektedir. Böyle takdim edilmek

suretiyle iddialar daha öteye vardırılarak jandarmaya, sahte JİTEM marifetiyle Doğu

Türkistan'a kadar uzanan bir faaliyet sahası yaratılmaya çalışılmaktadır.

Sonuç olarak;

Jandarma teşkilatı bünyesinde legal veya illegal bir unsur olarak geçmişte ve günümüzde JİTEM isimi* bir birim mevcut değildir Ancak kendilerine JİTEM ismini veren jandarma dışında bir grubun varlığı ortadadır ve bunlar bir takım gayri kanuni işlere karışmışlardır.

Bir güvenlik ve kolluk kuvveti olarak polis teşkilatı gibi jandarmanın da istihbarat unsurları mevcuttur Bunun için devlet bütçesinden, ilgili harcama kaleminden yeterli ödenek kanuni olarak ayrılmaktadır.

Jandarma teşkilatı, terörle mücadelede ve önleyici zabıta hizmetlerinde İstihbarat Grup ve Timlerini kanuni çerçeve içerisinde ve bağlı bakanlıkların nezaretinde kullanmaktadır. "

Genel kurmay'dan da aynı yanıt

Teoman Koman, komisyonun talebi olmadan bu mektubu yolladı. Ama komisyona bilgi veren isimler ve Güneydoğudaki cinayetler JİTEM'in varlığını ortaya koyuyordu. Komisyon bu kez JİTEMle ilgili bilgi verilmesi amacıyla Genelkurmay Başkanlığına yazı yazdı. İkinci başkan Çevik Bir imzasıyla tek cümlelik bir yanıt geldi: "TSK mensuplarının bu gibi konularda hiçbir dahli yoktur/

Bunun üzerine komisyon üyeleri Genelkurmay Başkanlığıma yeniden yazı yazılmasını kararlaştırdı. Komisyon Başkam Elkatmış, Çevik Birre yazdığı yazıda "Her ne kadar bu gibi olaylarda asker kişilerin ilgisi yoktur demişseniz de komisyonumuza gelen bilgi ve belgeler karşısında bîr takım asker kişilerin de bu gibi olaylarda ro! aldığı anlaşılmıştır. Konunun yeniden

değerlendirilerek komisyonumuza bilgi verilmesin/talep etti.

Çevik Bir hemen yanıtladı: "TSK, ısrarla olayların içine çekilmeye çalışılmaktadır. Bundan üzüntü duymaktayız. "

Komisyon JİTEMle ilgili askerî makamlardan bir türlü bilgi alamıyordu. Bu kez de Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğimden bilgi istendi. Ama MGK'dan yanıt gelmedi.

Komisyon üyeleri, JİTEM'le ilgili bilgi için umudunu ifade vermeye çağıracakları Veli Küçük'e bağlamıştı. Çünkü önlerine gelen her olayın altında JİTEM ve bu gizli ordunun komutanlarından Tuğgeneral Veli Küçük çıkıyordu. Komisyonda Veli Küçük, Tansu Çiller ve öldürülen Ömer Lütfi Topal'ın ikinci eşinin dinlenmesi için oylama yapıldı. Komisyonun dört üyesi dinlenmesi yönünde, dört üyesi ise dinlenmemesi yönünde oy kullandı. Komisyon başkanı Mehmet Elkatmış'ın da dinlenmeleri gerekir oyu üzerine üç ismin de komisyona davet edilmesi kararı alındı. Ama özellikle ANAPlı milletvekillerinin itirazı üzerine dinlenmelerinden vazgeçildi. (Susurluk Araştırma Komisyonu: Refah Partili milletvekilleri; Mehmet Elkatmış, Hayrettin Dilekcan, Mehmet Bedri İncetahtacı, DYP'li milletvekilleri; Mahmut Yılbaş, Nihan jlgün, ANAP'lî milletvekilleri Yaşar Topçu, Metin Öney, CHPli milletvekili Fikri Sağlar ve DSP'li

milletvekili Sema Ffş'kinsüt'ten oluşuyordu.)

Susurluk Komisyonu çalışmalarım 3 Nisan 1997Jde tamamlayarak raporunu hazırladı. Bilgi verilmemesine karşın komisyon raporda JİTEM'in eylemlerine geniş yer ayırdı. Ayrıca "JİTEM'in tam olarak ne görev yaptığının anlaşamamasına" vurgu yapıldı.

Bu eylemlere karşın Teoman Komarîın JİTEM'in

varlığını inkâr etmesi nedeniyle raporda şu tarihi ironik cümle yer aldı:

"Varlığı mevcut olmayan ama eylemleri gerçek olan JİTEIVI araştırıl malıdır. "

20. BÖLÜM
JİTEM'i keşfeden cesur savcı

Yıl 1998. . .

İdil Cumhuriyet Savcısı İlhan Cihaner, tam 9 yıl önce, Haşan Caner, Haşan Utanç ve Tahsin Sevimrin öldürülmesi dosyasını yeniden açtı. (Bu bölümle ilgili tüm belgeler kitabın sayfaları arasındadır.)

Bu üç ismin 16 Eylül 19S9'da öldürülmesi JİTEMrin ilk cinayetlerinden kabul ediliyor Şırnak'ta yaşayan bu isimler Cizre'ye giderken gözaltına alındı, ardından da Silopi JİTEM'de işkenceli sorgulardan geçirildiler. Sonrası malum; iki gün cesetleri CizreNusaybin yolunda bulundu. Kafalarına kurşun sıkılmıştı.

JİTEM mensubu İbrahim Babat'ın cinayet itiraflarından sonra İdil Cumhuriyet Savcısı İlhan Cihaner, Haşan Caner, Haşan Utanç ve Tahsin Sevimin öldürülme dosyalarını 10 yıldır durduğu tozlu raftan indirdi.

Yeniden olayın ayrıntılarını incelemeye başladı.

Tanıkların ifadesini aldı.

Olayyerinde incelemelerde bulundu.

Delilleri masaya yatırdı ve sonunda katilleri tespit etti:

Binbaşı Ahmet Cem Ersever, Albay Arif Doğan, Sinan Yaşar, Başçavuş Şaban Bayram, itirafçı İbrahim Babat ve korucu Faysal Şanlı.

Savcı Cihaner, bu kişilerin nerede yaşadıklarını ve adreslerini de verdi:

Cem Ersever, altı yıl önce öldürülmüş, Arif Doğan ise emekli olmuştu. Sinan Yaşar, yüzbaşılığa terfi etmişti, üstelik kıdemli yüzbaşılığa. . . Erzin'de Harekât Grup

Komutan Vekili olarak görev yapıyordu.

Şaban Bayram ise Jandarma Genel Komutanlığı karargâhında, İstihbarat Grup Komutanlığı bünyesinde görevdeydi.

İbrahim Babat Kırklareli Kapalı Cezaevinde tutukluydu. Faysal Şanlı ise Şırnak'ta koruculuk yapmaya devam ediyordu.

Savcı İlhan Cihaner, ilk önce İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığına başvurarak itirafçı İbrahim Babafın kendilerine verdiği 11 sayfalık itiraf arının bir örneğini istedi. Ancak İstanbul DGM Başsavcılığından hiçbiryanıt gelmedi.

Savcı Cihaner, bu kez Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne başvurdu; Babat'm ayrıntılı ifadesinin alınması, yer gösterme yapılması ve şüphelilerle yüzleştirilmesi için. Bunun için Babat'm güvenlik önlemlerinin en üst düzeyde olduğu Midyat Cezaevi'ne nakledilmesi önerisini de getirdi. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden "Hayır 'yanıtı geldi.

Yine de Babat'm ifadesinin alınmasının Silopı, Cizre ve ŞırnakJtaki faili meçhul cinayetlerini çözeceğine inanan savcı Cihaner, bu kez aynı bakanlığın Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne başvurdu. İsteği; Kırklareli Cezaevi'ne gidip İbrahim Babat'm ifadesini almaktı. Cihaner, bakanlığa gönderdiği yazıda çok önemli bir not da düşüyordu:

"Özellikle bu tarz eylemlerin bölücü terör örgütü tarafından devletimizin meşru güvenlik güçlerince yapıldığı propagandasına neden olduğu ve gerçek suçluların açığa çıkartılarak yargılanmalarının bu propagandaları boşa çıkartacağı ve adalete olan güveni pekiştireceği açıktır. "

İlginçtir; Adalet bakanlığı, savcı Cihaner'in Kırklareli Cezaevi'ne gidip Babat'm ifadesini aİmasma izin

vermedi.

60 kritik soru

Savcı İlhan Cihanerln önünde tek bir seçenek kalıyordu: Babat'm talimatla ifadesinin alınması, Kırklareli Cumhuriyet Başsavcılığına kapsamlı bir yazı yazdı. Savcı, yazıda Babat'a sorulması için tam 60 soruya yer verdi. Bu sorular Babat'm JİTEM'e katıldığından başlayıp, kimleri öldürdüklerine, JİTEM'de kaç kişinin görev yaptığına ve bunların kimler olduğuna, hangi silah ve araçları kullandıklarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyordu. O sorulara bırakın 1998rde bugün bile yanıt verilse JİTEM üzerindeki sır perdesi aralanacak. İşte o sorulardan en can alıcı olanları:

Teslim olduğunda kendisini alaya götüren korucuların isimlerinin ve PKK'ya kazandırdığı isimlerden tanıdığı teslim olan var ise bunların kimler olduğu, İbrahim Babat kimliğinin nasıl düzenlendiğinin, kim tarafından alındığının ayrıntılı bir şekilde sorulması, Operasyon silahlarının neler olduğu, söz konusu operasyonlarda kullandıkları silahları nereden temin ettikleri, Silopi Grubu'nda faaliyet gösterdiği sürede nerede kaldığı, Silopi GrubuJnda kendisi, Ahmet Cem Ersever, İsmail Öztoprak, Sinan Yaşar ve Şaban Bayram dışında bulunduğunu söylediği 3040 korucu, asker ve sivilden tanıdığı ve isimlerini bildiğinin kimler olduğu, Sorgulamanın (Öldürülen üç kişinin sorgusu) nerede yapıldığı, Silopi GrubuYıda kullandıkları araçların ayrmtı nitelikleri, hatırlayabildiği plaka v. s gibi ayırt edici özelliklerinin neler olduğu, . . . öldürme kararlarının ne şekilde ve kimler tarafından verildiği ve kendilerine ne şekilde ulaştırıldığı, Öldürülen şahısların üzerlerinde bulunan kimlik, para v. s. gibi eşyaların ne yapıldığı, bunların kimin tarafından alındığı, kimliklerini ya da pasoportlarım kullanılıp kullanmadığı, bu tarz

kimlik ve pasaport gibi belgelere şu anda ulaşmanın mümkün olup olmadığı, O dönemde kendisinin ya da Silopi Grubu'ndaki diğer şahısların (Özellikle Ahmet Cem Erseverln} adına banka hesaplarının olup olmadığı, varsa hangi şubede ve bankada olduğu, Öldürdükleri Şırnaklı üç şahsı götürdükleri aracı kimin kullandığı, şahısların araçlarını ne yaptıkları, O dönem ve daha sonrasında kendisinin ve diğer arkadaşlarının kullanmış oldukları telefon numaralarının neler olduğu, Savcı Cihanerln ilk sorulan çok kritik. JİTEMln sorgu yerlerinin, cinayette kullandıkları otomobillerin ve para akışlarının peşinde. . . Devamında ise JİTElVl'de emirleri kimlerin verdiğinin ve JİTEMln üst kadrosunun adreslerinin peşinde. . .

Genel olarak bu şekilde çalışacakları yetkileri ve kullandıkları yöntemleri kendilerine nasıl ve kimler tarafından bildirildiği, Şırnak'lı üç şahsı öldürdükleri sırada Ahmet Cem Ersever, Şaban Bayram ve Sinan Yaşar'ın kullandıkları silahların neler olduğu, bu silahların başka hangi olayda kullanıldığı, bu silahlara şu anda ne şekilde ulaşılabileceği, Kendisinin ya da birlikte bu tarz eylemlere katıldığı diğer şahısların kullanmış olduğu sahte kimlik, pasaport, v. s. olup olmadığı, varsa hangi isimlere düzenlendiği, Ahmet Cem Erseverln kalmış olduğu (Silopi'de, Ankara'da veya herhangi bir yerde) evlerin adresleri, Ahmet Cem Erseverln uyuşturucu ya da silah ticaretine ilişkin herhangi bir ilgisinin bulunup bululmadığı, varsa ayrıntıları, Ahmet Cem Erseverln öldürülme olayının kimler tarafından kendi üzerine atılmak istenildiği ve iddia ettiği tertibin ayrıntıları, Çok açık; savcı Cihaner, JİTEMİ araştırırken Cem Ersever cinayetini de çözme gayreti içinde. Sonraki sorularda ise Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın peşinde. . .

İdil yöresinde ya da Türkiye genel inde faili meçhul olarak değerlendirilen olayları n ne şekilde meydana geldiği, Yeşil kod adlı Mahmut Yıldmm'ın katıldığı olayların neler olduğu, Mete kod adını kullanan kendisinden başka kimsenin olup olmadığı, İfadesinde yakalanıp serbest bırakılan ve kanun dışı eylemlerde kullanılan itirafçılar olarak söylediği şahısların kod adları, yaptıkları eylemler ve şu anda nerede bulundukları, Ay nı yıllarda bölgemizde birçok faili meçhul olayda kullanılan beyaz Reno araçla ilgili olarak bilgisinin olup olmadığı, Kendisine verilen 9 mm lik Kırıkkale tabancayı herhangi bir suçta kullanıp kullanılmadığı, bu silahın şu anda nerede olduğu, Siloplde, Batmanda, Diyarbakır'da, İstanbul'da kaldığı adresler ve kullandığı telefonlar, lrakJa giriş çıkışlarında herhangi bir şekilde bu giriş çıkışların kayıt altına alınıp alınmadığı, pasaportu olup olmadığı, Şahıslara ateş etme dışında gerek sorguda gerekse infaz yerinde fiziksel şiddet uygulayıp uygulamadıkları, Dosya Diyarbakır yolcusu

Savcı İlhan Clhaner, BabatJın ifadesi için Kırklareli Cumhuriyet Başsavcılığına yazdığı yazıda "Babat'ın diyeceklerinin ve savunmasının tespitiyle düzenlenecek tutanağın çok acele cumhuriyet başsavcılığımıza gönderilmesi önemle rica olunur/demişti.

Ancak Kırklareli Cumhuriyet Başsavcılığından da yanıt gelmedi Kimse de Babat'a ifade için gitmedi.

Çaresiz kalan ve dosyadaki incelemeleri tamamlayan Savcı İlhan Cihaner, Arif Doğan ve diğer isimlerin işlediği suçları çete kapsamında değerlendirdi ve suçlarını "Silahlı çete oluşturmak, birden fazla kimseyi taammüden öldürmek" olarak sıraladı.

Ancak çete suçlarına o dönemde normal mahkemeler bakamıyordu; bu suçlar Devlet Güvenlik

Mahkemelerinin kapsamı alanındaydı.

İlhan Cihaner de görevsizlik kararı vererek dosyayı Diyarbakır DGM Başsavcılığına gönderdi, Clhaner görevsizlik kararanda Arif Doğan ve diğer beş sanığın sonuna yedinci sanığı ekledi:

"Açık kimlik ve sayıları tespit edilemeyen itirafçı, korucu ve kamu görevlileri. "

Clhaner ayrıca bu sanıkların oluşturduğu örgütü anlatırken açık bir şekilde JİTEM'i tarif etti ama isim telaffuz etmedi:

"Kapsamı ve işledikleri suçlar tüm ülke geneline yayılan ve kamu görevlileri, itirafçılar ve koruculardan oluşan bir çetenin soruşturma konusu suçu işlediği, bu çetenin önceleri terörle/teröristlerle mücadele amacı ile kurulduğu, teröre destek veren şahısların yasal yöntemler kullanılmadan cezalandırılmasını yöntem olarak benimsedikleri, daha sonraları başka saiklerle adam öldürme/kaçırma, çek senet tahsilatı, bombalama, tehdit, vs gibi suçları işledikleri iddialarının olduğu. . /

Haşan Caner, Haşan Utanç ve Tahsin Sevimin ise Hurşit adını kullanan Faysal Şanlı'nın yönlendirmesiyle JİTEM'in "Silopı grubumdaki kişileri öldürdüğü de anlatıldı.

Savcı Cihaner ayrıca Jandarma Genel Komutanlığımdan istediği bilgi ve dokümanların da gönderilmediğini aktardı:

"Sanık Arif Doğan, Şaban Bayram ve Sinan Yaşar'ın savunma ve delillerinin tespiti ve Faysal Şanlı, İbrahim Babat ve Ahmet Cem Erseverln kullandıkları telefonların kayıtları soruşturmaya açıklık getirebileceği düşünülerek istenmiş ise de henüz cevapları gelmemiştir.

Sanık Faysal Şanlı ve kardeşi Mehmet'in ruhsatlı silahlarıma ait kovanlar suç yerinde bulunan kovanlarla mukayese edilmek üzere Diyarbakır Bölge Kriminal

Polis Laboratuarıma gönderilmiş ancak henüz cevap gelmemiştir/

Kararın sonuç bölümü ise JİTEM'in ne olduğu ve eylemlerini çok a çık özetledi:

"Sonuç olarak açık kimlikleri yukarıda yazılı olan şahısların suç işlemek amacı ile çete oluşturdukları, sanık Arif Doğan'ın daha sonra farklı bölgelerde de birçok suç işleyen çetenin Diyarbakır grubunun başında olduğu, bu şahısa bağlı Silopı grubunun başında ise Ahmet Cem Erseverln olduğu ve Ersever, Babat, Bayram ve Şanlı'nın maktulleri önce sorgulayıp sonra CizreNusaybin karayolunda öldürdükleri tüm evrak kapsamından anlaşılmıştır/

Örgütü açığa çıkartacak öneriler

Cumhuriyet Savcısı İlhan Cihaner, JİTEM'in üzerindeki sır perdesini kaldırmak için çok uğraştı. Ama bunu bir türlü başaramamıştı. Hem Adalet Bakanlığı hem Jandarma Genel Komutanlığı hem de polisten istediği hiçbir belge gelmedi, izin de çıkmadı. Bu durum kendisini açık bir şekilde yaraladı. JİTEM dosyasını Diyarbakır DGM'ye gönderdiği gün Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Gene! Müdürlüğüme de bir yazı gönderdi. (Diyarbakır barosu eski Başkanı Sezgin Tanrıkulu, bu yazıyı "değerlendirme yazısı" olarak nitelendiriyor ve Türkiye'de savcıların pek ender olarak başvurdukları bir yöntem olduğunu söylüyor. Sezgin Tanrıkulu ile 24 Ocak 2009'da Diyarbakır'da yapılan görüşme.)

Savcı Cihaner, yazısına Silopı ve çevresinde işlenen cinayetler hakkında bilgi vererek başladı. Özellikle 1996 yılında faili meçhul cinayetlerdeki artışa dikkat çekti:

"1996 yılının Kasım ve Temmuz aylarında yoğunlaşan yaklaşık 30 kayıp olayının meydana geldiği, en

son olayın 1998 Temmuz ayanda Yahya İpek isimli şahsan Silopirde kaybolup, aracının Batmanca terk

edilmiş olarak bulunmasıdır. "

1996 ve sonrasında işlenen cinayetleri peş peşe sıralayan Cihaner, ardından bu cinayetlerin hep aynı ekip tarafından işlendiğini anlattı:

"Öldürme olaylarında genellikle maktullerin el ve ağızlarının koli bandı ile bağlandığı, kafalarına sıkılan kurşunlar sonucu öldürüldükleri, maktulleri kaçıran şahısların kendilerini polis olarak tanıttıkları, ellerinde telsiz olduğu, görünür olarak silah taşıdıkları ve tgörgü tanık beyanları incelenirse) hep aynı şahıslar olduğu. "

Öldürme olaylarının yanı sıra kaçırılıp da kaybedilen çok sayıda insanın bulunduğunu, özellikle bunların 19931996 yılları arasında yoğunlukla yaşandığını ve bu kaçırma olayları ile öldürme olayları arasında birçok ortak nokta bulunduğunu anlatan Cihaner, JİTEM'in cinayetleriyle İlgili önemli tespitler yaptı:

"Olağanüstü hal bölgesinde kanunsuz işlere katılan kişilerin diğer bölgelerde de kanunsuz ilişkilerini sürdürdükleri, bu haliyle ülke genelindeki birçok suçun altyapısının olağanüstü hal bölgesinde oluştuğu. . .

Ağırlıklı olarak terör suçundan soruşturulmuş kişiler olmakla birlikte, herhangi bir suça bulaşmamış kişiler de vardı. Bazılarının ailelerinden fidye istenmiştir. . .

Kaçırma olaylarının yoğunlukla işlendiği ve güvenlik önlemlerinin üst düzeyde olduğu Diyarbakır gibi bîr ilde açıkta silah ve telsiz taşıyan kişilerin gündüz kalabalık yerlerden hiçbir gizlenme ihtiyacı duymadan kaçırma olaylarını gerçekleştirmelerinin bu suçu işleyen şahısların en azından korunduklarının göstergesi olduğu. . .

Muhtemelen delillerin sağlıklı değerlendirilmesinin zorlukla önüne geçilebilmesi için cesetlerin kaçırıldıkları noktalardan uzak yerlere farklı noktalara bırakıldığı ve soruşturma evraklarının farklı cumhuriyet

savcılıklarında otopsi tutanağı, rutin yazışmalarda görevsizlik kararlarından ibaret daimi arama evrakından ibaret kaldığı. . .

Kaybolan, öldürülen kişilerin yakınlarının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Uluslararası Af Örgütü gibi uluslararası kuruluşlara başvurdukları, bu durumun da ülkemizi zor durumda bıraktığı gibi bölücü terör örgütünün bu suçları devletin işlediği propagandasına neden olduğu gibi güvenlik güçlerimizin meşru mücadelelerini uluslararası camiada karaladığını1, özelikle AİHM'e başvuruların artma eğiliminde olduğu. . . "

Cihaner, yazının sonraki bölümünde ise JİTEM'in cinayetlerini araştırırken önüne çıkartılan engelleri bildirdi:

*Bilgi istenilen kurumlardan acele kaydına rağmen istenilen bilgilerin geç gönderilmesi ya da bir kanuni düzenlenme olmaması nedeniyle hiç gönderilmemiştir.

Suçlar arasındaki bağlantıların ve faillerin ortaya çıkarılmasındaki önemi açık olan kriminal laboratuarların yalnızca kendi bölgelerindeki arşivi esas aldıkları, bilgisayara geçirmedikleri için faili bilinmeyen olaylarla ilgili mukayeselerin yıllar aldığı, faili meçhul olayların en yoğun olduğu Diyarbakır bölgesinde çekirdek arşivi tutulmuyor. Bu nedenle bağlantıların ortaya çıkartılmasını zorlaştırıyor.

Çok önemli itiraflarda bulunan şahıslarla cumhuriyet savcılarından önce başka kişilerin, basın mensuplarının konuşmaları nedeniyle bu itiraflarda bulunan kişilerin baskı altına alındıkları, susturuldukları iddia edilmiştir

Başbakanlık Teftiş Kurulucun raporuna göre KırklareÜ Cezaevinde itiraflarda bulunan İbrahim Babat, birtakım kamu görevlilerince konuşmaması için uyarılmıştır.

Yörede yaşayan vatandaşların görmeye dayalı bilgileri var ancak soruşturmaları yürüten mercilere bu bilgileri vermekten çekiniyorlar.

Suça katıldıkları yolunda iddialar olan bazı görevliler hâlâ etkin olarak görevlerine devam etmektedirler. "

En önemlisi Savcı İlhan Cihaner, JİTEM cinayetlerinin açığa çıkartılması ve suçluların hâkim önüne götürülmesi için şu önerileri sıraladı:

wTüm cumhuriyet başsavcılıklarının evraklarının taranarak faili bilinmeyen adam öldürme, kimliği belli olmayan buluntu ceset, kaybolma, kaçırılma olaylarına ilişkin evrakların bir araya getirilerek soruşturmanın tek elden yürütülmesi, Gerekirse tüm kamu kurumlarında araştırma, soruşturma yapabilecek farklı bölgelerde bulunan tanıkları, sanıkları bizzat dinleyebilecek bir soruşturma ekibinin oluşturulmasının delillerin değerlendirmesinde çok farklı olabileceği, Bu suçlarla ilgili TBMM'ce kurulan ilgili komisyonların (Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu, yasadışı örgütlerin devletle olan bağlantıları ile Susurluk'ta meydana gelen kaza olayının ve arkasındaki ilişkilerin soruşturulması amacıyla kurulan komisyon), teftiş kurullarınca yapılan soruşturma raporlarının ayrıntılı bir şekilde incelenerek bağlantıların açığa çıkartılabileceği, Kriminal laboratuarların mukayese ve incelemelerinin diğer laboratuarlardakilere teşmil ettirmesi ve çekirdeklere ilişkin olarak da arşiv oluşturmasının çok faydalı olacağı, Hemen hemen her olayda görgü tanığı olduğu, bu tanıkların da şahısları kaçıranları görürlerse tanıyabileceklerini ifade ettikleri ve tariflerimin birbirine benzediği düşünülürse bu tanıkların tarifleri ile sanıkların robot resimlerinin hazırlanabileceği, Suplara katılan, katıldıkları iddia edilen kamu görevlilerinin mal varlıklarının, telefon kayıtlarının, banka hesaplarının

incelenmesinin bu suçları işleyen oluşumların açığa çıkartılmasında faydalı olabileceği, Değişik af kanunları ile ruhsata bağlanan silahların daha önce suçta kullanılıp kullanılmadığının kriminal laboratuarlar aracılığıyla tespit edilmesi gerekir. "

Savcı İlhan Cihaner'in her bir önerisi çok önemli, üzerinden 10 yıl geçmesine rağmen bu öneriler hâlâ geçerliliğini koruyor.

21. BÖLÜM

Kadrolar jandarmaya devrediliyor

Susurluk kazasının hemen ardından JİTEMIn Ankara'yla doğrudan bağlantısını gizlemek için JİTEM timlerinin, Jandarma Bölge Komutanlıkları ve alay komutanlıklarına bağlanması kararı alınmıştı.

Ancak bu tamamen göstermelik bir karardı. JİTEM Grup Komutanlıkları ve timleri yine doğrudan Ankara'daki JİTEM Gruplar Komutanlığıma, o da Jandarma Genel Komutanlığıma bağlı faaliyet yürüttü.

Bu, JİTEM'in gündemden düşmesine yetmedi. Terör ortamının yavaş yavaş azalması ve PKK lideri Abdullah Öcalan'ın 1999'da yakalanmasıyla çatışmalar durma noktasına geldi.

JİTEM cinayetleri ise durmadı. Özellikle 19961997 yıllarında işlenen cinayetler 19901994 yıllarını aratmıyordu.

Diyarbakır'ın Koşuyolu semtindeki evinden çıkan Fikri Özgen, 27 Şubat 1997 günü insanların gözü

önünde JİTEM ekibi tarafından gözaltına alındı.

Ailesinin, avukatların ve sivil toplum kuruluşlarının tüm ısrarlarına rağmen serbest bırakılmadı. Zaten bîr daha da haber alınmadı. Fikri Özgen'in bugün 75 yaşında olan eşi Dışla Özgen hâlâ eşinin katillerinin ortaya çıkartılmasını umut ediyor. En büyük beklentisi ise eşinin bir mezarının olması: "Ölmeden önce Fikri'nin

mezarında bir dua okuyayım yeteri

Aynı şekilde Diyarbakır'da gözaltına alınan İlyas Eren'den de bir daha haber alınmadı.

Ali İhsan Dağlı adlı köylü ise operasyona çıkan askerler tarafından gözaltına alındı. Ardından JİTEM ekibine teslim edildi. Ardından aynı köyden yedi kişi daha gözaltına alındı. Bu köylüler döndü ancak Ali İhsan Dağlı serbest bırakılmadı. Bir daha da haber alınmadı.

Artık bu cinayetler ayrınbsıyla medyada yer alıyordu. Bu da Jandarma Gene! Komutanlığımı zor durumda bırakıyordu.

1999Jda önemli bir karar alınarak kesin olarak Grup Komutanlıkları ve timlerinin o il ve ilçedeki en yüksek jandarma birimine bağlanması kararlaştırıldı.

Ankara'daki JİTEM Gruplar Komutanlığı, Jandarma İstihbarat Başkanlığına bağlandı. JİTEM Grup Komutanlıkları ve merkezî timler ise bölge komutanlıkları ve alay komutanlıklarının emrine verildi.

Silopi ve Cizre gibi ilçe merkezlerindeki JİTEM timleri ise yine ilçe merkezindeki jandarma birliklerine devredildi.

Artık JİTEM diye bir yapı olmayacaktı. Ama yapının elemanları jandarma bünyesinde faaliyet yürütecekti.

Giden sadece JİTEM adı oldu. Faaliyetler ise jandarma bünyesinde de devam etti.

Hizbullah'ın tasfiyesi

Terör olayları kontrol altına alındıktan sonra Güneydoğumda Hizbullah'a yönelik operasyonlar gerçekleştirildi.

Hizbullah'ın tasfiyesi Susurluk süreci sonrasına denk geldi. Güvenlik güçleri Hizbullah'a yönelik ilk operasyonu örgütün merkez üssü olarak kabul edilen Silvan'ın Yolaç Köyü'ne yaptı. Örgütün militanları gözaltına alındı.

1996'dan itibaren Hizbullah'a yönelik başlayan operasyonlar JİTEM'in de dağıtıldığı ama kadrolarının Jandarma Alay Komutanlıkları ve Bölge Komutanlıklarının emrine verildiği 1999rda gittikçe arttı. 19961999 yılları arasında düzenlenen operasyonlarda 500'ü aşkın militan gözaltına alındı. Bunların önemli bir kısmı tutuklandı.

Ancak 1999rdan itibaren özellikle Diyarbakır'da polis ekipleri Hizbullah'a artık göz açtırmıyordu. Örgüte ilişkin her bilgi ve ihbar mutlaka değerlendiriliyor ve operasyon düzenleniyordu.

Hizbullah'ın tasfiyesi için Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü bünyesinde özel bir ekip kuruldu. Ekipte hem Terörle Mücadele hem de İstihbarat Şube müdürlüklerinde Hizbullah'ı iyi bilen polisler vardı.

Bu operasyonlar nedeniyle sıkışan Hizbulİah da faaliyet alanlarını gittikçe batıya kaydırdı. PKK'nın eylemleri nedeniyle Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa ve Batman'ın köylerinden çekilen Hizbulİah, bu kez güvenlik güçlerinin operasyonları karşısında bu kent merkezlerinde de rahat hareket edemez hale geldi.

Bunun üzerine örgüt Mersin, Gaziantep ve Konya illilerini üs olarak seçti. Ardından da İstanbul, Bursa, Düzce ve Kocaeli illerine kaydı.

Bu beraberinde yeni cinayetleri de getirdi. Artık Hizbulİah, Güneydoğu yerine bu kentlerde insanları kaçırıp ağır işkenceler sonucu öldürüyordu.

Ama güvenlik güçlerinin Hizbullah'a yönelik operasyonları bu kez bu illere kaydı. Bu arada Güneydoğu'da örgütün tamamen çökertilmesi için de operasyonlar aralıksız sürdü.

Hizbullah'la ilgili operasyonların tek elden yürütülmesi için koordinasyon görevi de Diyarbakır'daki özel ekibe verildi.

Hizbullah'a yönelik operasyonlar hem Güneydoğu'da hem de Marmara'da 1999'dan örgütün tasfiye edildiği 2001re kadar sürdü, Bu operasyonlarda çeşit çeşit silahların bulunduğu cephanelikler, en önemlisi de öldürülen insanların gömüldüğü sığınak evler ortaya çıkarıldı.

İlk sığınıklardan biri Batmanda bulundu. Çamlıca Mahallesi'nde bir eve düzenlenen baskında evin alt bölümünde sığınak ortaya çıkartıldı. Sığınakta bir insan iskeleti bulundu.

Ardından Mardin'de örgütün ana karargâh olarak kullandığı üç önemli eve baskın düzenlendi. Örgüt hakkında en önemli bilgiler bu evde ele geçirildi.

2000 yılına gelindiğinde polis, yaklaşık 2 bin Hizbullah'çıyı gözaltına almış ve bunların yarısı tutuklanmıştı, Bunların verdiği bilgiler ışığında 75 faili meçhul cinayet çözüldü.

En önemli operasyon ise 17 Ocak 2000 günü İstanbul'da yapıldı. Beykoz'da üç katlı bir eve düzenlenen operasyonda çatışma çıktı.

Çatışmada Hizbullah'ın lideri Hüseyin Velioğlu öldürüldü.

Örgütün iki ve üç numaralı isimleri ise sağ yakalandı: Edip Gümüş ve Cemal Tutar.

Bu iki ismin yakalanması ve Hüseyin Velioğlu'nuin öldürülmesi Hizbullah'ın çöküşü anlamına geliyordu.

Öylede oldu.

Polis, örgütün toparlanmasına fırsat vermeden peş peşe operasyonlar düzenlemeye devam etti. Ardından tüm Türkiye'ye yaydı.

Bu operasyonlarda ortaya çıkartılan sığınaklarda 63 ceset bulundu. Yine bu evlerde ele geçirilen bilgisayar kayıtları ve belgele sonucu örgütün bütün iletişim ve örgütsel ağı deşifre edildi. Buna göre de operasyonlara

devam edildi.

Beykoz'daki operasyondan iki gün sonra Üsküdar'da bir mezar ev ortaya çıkartıldı. İşkence sonucu öldürülmüş 10 kişinin cesedi bulundu.

Bir sonraki gün Ankara'da üç ceset bulundu. Bu kez 22 Ocak gün Konya'daki operasyonda bir evde sekiz ceset bulundu. Ardından bu kez Tarsus'ta altı, Adana'da ise bir ceset ortaya çıkartıldı. Bu kez Kartal'da yedi ceset bulundu. 10 ceset de örgütün bir dönem önemli merkezlerinden biri olan Diyarbakır'da ortaya çıkartıldı. Batman'da iki, Antalya'da ise bir ceset bulundu.

Kalan Hizbullah'çılar da artık polise yönelik eylemler gerçekleştiriyordu. 14 Şubat 2000 günü Van'da çıkan çatışmada Hizbullah militanları beş polisi öldürdü. Şanlıurfa'da ise Hizbullah'çılar komiser Ali Osman'ı öldürdü.

17 Ocak operasyonundan sonra düzenlenen baskınlarda bir ayda 1800 kişi gözaltına alınıyor, bunların 850'si tutuklanarak cezaevlerine gönderiliyordu, Tutuklananların büyük kısmı Hizbullah'm beyin isimleri, kuryeleri ve cinayetleri işleyen infazcılardandı.

Hizbullah tam anlamıyla çökertilmiştL Bir dönem Güneydoğu'da eylemlerine ve büyümesine göz yumulan örgüt, İstanbul'da liderlerinin öldürülmesinin ardından tasfiye edildi.

Okkan'a suikast

Hizbullah'a yönelik operasyonların arkasında kilit görev yapan bir emniyet müdürü vardı: Gaffar Okkan.

Hizbullah'a yönelik operasyonlar da zaten Gaffar Okkanrın Diyarbakır Emniyet Müdürlüğüme atanmasıyla hız kazandı. Hizbullah'm çökertilmesini sağlayan özel ekip onun talimatıyla kuruldu. Hem Hüseyin VeÜoğlu'nun öldürülmesinin hem de

sonrasında örgütü çökerten operasyonların mimarıydı.

Bu nedenle örgütün açık hedefiydi. Ama Gaffar Okkan'ın diğer emniyet müdürlerinden farkı vardı. Kent halkı Okkan'ı çok seviyordu. Çünkü faili meçhul cinayetlere izin vermiyordu. Bunu da JİTEMin çalışmasına fırsat vermeyerek sağlıyordu.

JİTEM'ciİer nefes almıyordu, Okkan, kentin önemli merkezlerine güvenlik kameraları yerleştirdi. 24 saat bu kameralarla kenti takip ediliyor, Okkan'ın kendisi de her sabah makam odasına geldiğinde mutlaka bu görüntülere göz atıyordu.

Kent halkının şikâyetlerini mutlaka dinliyor ve çözüm üretiyordu. Yakınları JİTEM tarafından gözaltına alman ailelere yardımcı oluyordu.

Hüseyin VeÜoğlu'nun öldürüldüğü Beykoz operasyonun üzerinden bir yıl geçmişti. 24 Ocak 2001 günü Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan a yönelik silahlı saldırı düzenlendi.

Okkan'ın otomobiline saldırı emniyet müdürlüğüne yakın bir nokta olan Et ve Balık Kurumu'nun önündeki kavşakta gerçekleştirildi. Önce el bombaları atan saldırganlar ardından hem Okkan'ın otomobilini hem de korumaların otomobilini Kaleşnikof marka tüfeklerle çapraz ateşe tuttular.

Kontrolden çıkan makam otomobili yol kenarındaki bariyerlere çarparak durunca, saldırganlar otomobile ateş etmeyi sürdürdü.

Saldırıda Okkanla birlikte özel kalem görevlisi Mehmet Kamalı, Sabrı Gün, Mehmet Sepetçi, Selahattin Baysoy ve Atilla Durmuş yaşamım yitirdi.

Diyarbakırîıların,Okkan'ın öldürülmesine tepkisi büyük oldu. Kent Okkan için yürüdü. Kent halkı ilk kez bir emniyet müdürünü bağrına basıyordu.

Peki, Okkan'ı kim öldürmüştü?

Okkan'ın cenazesine katılan onbinlerce Diyarbakırlı "Kahrolsun HizbuİlahHizbullah" diye bağırıyordu.

Okkan suikastını gerçekleştirdikleri gerekçesiyle Hizbullah militanları Mehmet Fidancı, Bedran Selamboğa, Servet Yoldaş, Şener Dünük, Suat Çetin yakalandı.

Suikast emrini ise Hüseyin Velioğfu'nun öldürülmesinden sonra örgüt liderliğini üstlenen Mehmet Beşir Varol un verdiği açıklandı.

Varol, Okkan ve 5 polisin öldürülmesi davasında 18 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

Devlet, Okkan'ın katillerini Hizbullah olarak açıkladı. Ama bu kamuoyunu pek tatmin etmedi.

Eylem emniyet müdürlüğüne 300 metre gibi yakın bin noktada gerçekleştirilmişti.

En önemlisi ise Okkan'ın öldürüldüğü nokta suikasttan önce kendisini görevli olarak tanıtan kişilerce boşaltılmıştı. (Uzun yıllar JİTEM bünyesinde faaliyet yürüten ve suikast sırasında Diyarbakır'da görevli olan itirafçı Abdülkadır Aygan, Gaffar Okkanrın Hizbullah değil JİTEM tarafından öldürüldüğünü iddia etti: "Okkan, Diyarbakır'a atanmadan önce JİTEM, Diyarbakır'da istediğini yapabiliyordu. Tim Komutanı Zahit Engin istediği gibi davranıyordu. JİTEM'in çalıştığı adamlar vardı lümpen takımından. Bunlar adam öldürüyor ve yaralıyorlardı, Emniyet bunların peşine düşünce JİTEM'e sığmıyorlardı. Abdülkerim Kırca ve Zahit Engin'in Gaffar Okkan'a küfür ettiklerine kaç kere şahit oldum. 'Rahat çalışamıyoruz' diyorlardı. Okkan olayı JİTEM'in işiydi. "

JİTEM mahkeme kaydında

JİTEM'le ilgili ilk dava 1999 yılında açıldı.

İdil Cumhuriyet Savcılığının Haşan Caner, Haşan Utanç ve Tahsin Sevim'in öldürülmesiyle ilgili dosyayı

görevsizlikle Diyarbakır'a gönderdiği dosya ile ilgili Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığı soruşturmayı sürdürdü.

Diyarbakır DGM Başsavcılığı, JİTEM komutanı Arif Doğan, cinayetlerin yaşandığı dönemdeki Asayiş Kolordu Komutanı Korgeneral Hikmet Koksal ve diğer jandarma görevlilerinin ifadelerine başvurulmak üzere adres ve kimlik bilgilerini Genelkurmay Başkanlığından istedi.

Ancak Genelkurmaydan "Konunun askerî nitelikli olmasından dolayı adli makamlarca bu konuda bir soruşturma yapılmasına gerek olmadığı" gerekçesiyle soruşturulmasına izin verilmedi.

Bunun üzerine başsavcılık, askerlerle ilgili dosyaları bir kenara bırakıp JİTEM'in 11 sivil unsuru hakkında dava açtı: İtirafçılar İbrahim Babat, Adil Timurtaş, Recep Tiril, Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Hayrettin Toka, Fethi Çetin ve Abdulkadir Aygan île jandarma istihbarat elemanları Mehmet Zahir Karadeniz, Lokman Gündüz ve korucu Faysal Şanlı.

Dava Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başladı.

Yıllarca sessizce süren davada 3, Ağır Ceza Mahkemesi heyeti, savcının mütalaası üzerine, 16 Şubat 2006 tarihli' duruşmada PKK itirafçısı sanıkların, JİTEM elemanı olduklarına, JİTEMIn de bir askerî birim olduğuna karar verdi.

Ardından görevsizlik kararıyla dosyayı Askerî Mahkeme'ye gönderdi.

Bu kararla JİTEM ilk kez resmi olarak bir mahkeme tarafından kabul edilmiş oldu. Üstelik itirafçıları da JİTEM mensubu askerî personel olarak kayıtlara geçti.

Askerî mahkeme der sanıkların askerî personel olup olmadıklarım Jandarma Genel Komutanlığıma sordu.

Jandarma, mahkemeye gönderdiği 20 Ekim 2006 tarihli cevapta, cinayet ve bombalama gibi çok sayıda suçtan yargılanan ve JİTEM elemanı olduğu iddia edilen sanıklardan beşinin askeri personel olduğunu açıkladı.

Jandarma Genel Komutanlığı Personel Başkanı Tuğgeneral Vahdettin Bereceli imzalı belgede, Adil Timurtaş ve Recep Tirilln işçi, Ali Ozansoy, Abdulkadir Aygan ve Fethi Çetinin ise memur olarak Diyarbakır Jandarma Asayiş Komutanlığı bünyesinde çalıştıkları belirtildi.

Ancak askerî mahkeme de hiç JİTEM konusuna girmeden sanıkların yargılandıkları tarihte askerlikle ilişkilerinin kesildiği gerekçesiyle dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine gönderdi.

Dosyayı inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi, dosyayı ağır ceza mahkemesine geri gönderdi.

Tam 10 yıldır bakacak mahkeme bulunamaması nedeniyle uzayan dava zamanaşımı tehlikesiyle karşı karşıya.

İkinci dava

JİTEM ve bu gizli orduda görev yapanların işlediği faili meçhul cinayetlerle ilgili ikinci dava 200S'te açıldı.

İtirafçı Abdulkadir Ayganln itiraf arı üzerine. . .

Ayganln itirafları kamuoyunda JlTEM'e dair bilinen bilgilerin en büyük kaynağı oldu, itiraflar Mart 2004'te Ülkede Özgür Gündem gazetesinde 8 gün boyunca yayımlandı. Ardından da bu itiraflar

kitaplaştırıldı. —

PKK'nın ilk kadrosu içinde yer alan ve örgütle 1977'de tanışan Aygan, 1985'te kaçarak askere teslim olmuştu. Beş yıl Diyarbakır Cezaevi'nde itirafçılar koğuşunda kaldıktan sonra 1990rda Pişmanlık Yasası'ndan yararlanarak serbest kaldı.

Hemen askere alındı.

Kars'ta görev yaparken JİTEM Diyarbakır Grup Komutanı Cem Ersever'in girişimiyle, Diyarbakır'a alındı. JİTEM'e katıldı.

Kendisine Aziz Turan ismiyle kimlik çıkartıldı. Askerlik görevinin bitiminden sonra JİTEM'ci itirafçılara tanınan sivil memur statüsünden yararlandı.

1 Eylül 1991 den itibaren resmen devlet memuru yapıldı. Üstelik devlet memuru yapılabilmesi için JİTEM'in isteği üzerine Motor Meslek Lisesi'ndeki tasdiknamesi okul yöneticileri tarafından Aziz Turan adına düzenlendi.

Abdülkadir Aygan JİTEM ile ilgili iddiaların belgelenmesine de vesile oldu. Zira maaşını Jandarma Genel Komutanlığından alan Aygan'ın kurumun verdiği bordrolarda görev yeri resmî olarak "JİTEM" kayda alınmıştı.

Bu maaş bordoları JİTEM'in varlığını çok net bir şekilde ortaya koyan ilk belgeler oldu. Yıllardır inkâr edilen JİTEM'in varlığı resmî kayıtlardaydı ve üstelik bünyesinde kadrolu personel çalıştırılıyordu.

Aygan, ayrıca JİTEM personeli olarak Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) iştirakçi siydi. Aygan'ın konuşmasıyla ortaya çıkan bu belgeler, JİTEM'in varlığını resmî olarak inkâr edilemez hale getirirken çarpıcı bir konunun da su yüzüne çıkmasını sağladı: JİTEM cinayetleri!

Aygan, itiraflarında 19901994 yılları arasında JİTEM tarafından Güneydoğu'da işlenen cinayetleri ayrıntısıyla anlattı. JİTEM'in öldürdüğü 29 kişinin ismini açıkladı.

Kürt şair ve yazar Musa Anteri 20 Eylül 1992'de Diyarbakır'da ve bölge halkı tarafından çok sevilen HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ı öldürdüklerini itiraf eden Aygan'ın ayrıntılı anlattığı infazlardan biri de Murat Aslan'ın kaybedilmeyiydi.

10 Haziran 1994 günü Diyarbakır'ın Yenişehir semtinde elektrik faturası ödemeye giderken, telsizli üç kişi tarafından zorla bir otomobile bindirilip, kaçırılan Aslan'dan bir daha haber alınamamıştı. Aygan itiraflarında Aslan'ı kaçırdıktan sonra işkence yapıp öldürdüklerini, ardından da cesedini yakıp Silopi'nin Körtük Köyü'nde gömdüklerini söyledi. İtirafları okuyan Murat Aslan'ın babası İzzettin Aslan, Diyarbakır Barosu ve İnsan Hakları Derneği'nden yardım istedi. Baro ve İHD yetkililerinin girişimi ve İzzettin Aslan'ın resmî başvurusuyla Silopi Cumhuriyet Savcılığı, Aygan'ın tarif ettiği yerde kazı çalışması yaptı. Tam da Aygan'ın dediği yerde kemikler bulundu. Savcılık, bu kemikleri DNA testi i çın Adli Tıp'a gönderdi. Sonuç doğruydu, kemikler Murat Aslan'a aitti. [Abdülkadir Aygan, itiraflarından sonra İsveç'e kaçtı. O günden beri de ailesiyle bu ülkede yaşıyor. Dönem dönem gazetelere açıklamalar, söyleşiler yapıyor. En son Türkiye'nin talebi üzerine İsveç polisi tarafından 30 Ocak 2009 günü gözaltına alındı. Ama İsveç mahkemesi, Aygan'ı yurtdışı yasağı ve belli günlerde karakola gidip imza atma şartıyla serbest bıraktı.)

Abdülkadir Aygan'ın itirafarı üzerine Diyarbakır'daki sivil toplum kuruluşları suç duyurusunda

bulundu. Aygan'ın Murat Aslan'ın infazıyla ilgili itirafları doğru çıkınca, Diyarbakır Barosu da diğer 27 faili meçhul cinayetle ilgili itirafların da doğru olabileceği gerekçesiyle Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına başvurdu. Başvuru dilekçesinde Ayganrın itiraflarındaki 28 cinayetin araştırılması istendi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, bu 28 cinayetten kent merkezinde işlenen sekizi hakkında dava açtı.

Bu sekiz cinayetle ilgili Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davada sekiz JİTEM mensubu

yargılanmaya başladı: Yeşil Kod adlı Mahmut Yıldırım, itirafçılar Fethi, Çetin, Kemal Emlük, Saniye Alataş Emlük, Muhsin Gül, Abdulkadir Aygan, uzman çavuş Uğur Yüksel ve JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığı yapan emekli albay Abdülkerim Kırca.

Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı Mithat Özcanrın hazırladığı davanın iddianamesinde sanıklar 19921994 yılları arasında Diyarbakır'da sekiz kişiyi "JİTEM adı altında oluşmuş, sözde devlet adına yasadışı yollarla öldürmek" teşekkül oluşturmak ve işkence yapmakla suçlanıyor. (Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının 29. 05. 2005 tarihli ve 2005/5479 esas numaralı iddianamesi.)

Bir süre sonra davamın görüldüğü Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi, görevsizlik kararıyla sanıkların asker olmaları gerekçesiyle dosyayı askerî mahkemeye gönderdi.

Askerî mahkeme ise Abdülkerim Kırca ve Uğur Yüksel hakkında dosyayı ayırdı. Yargılanmalarına izin vermede

İtirafçılarla ilgili dosyayı ise asker olmamaları gerekçesiyle geri gönderdi. Askerî Mahkeme görevsizlik kararı vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine iletti. Uyuşmazlık Mahkemesi tekrar Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesine gönderdi. Bu mahkeme de yeniden görevsizlik kararı vererek davayı DGM'lerin yerine kurulan özel yetkili ağır ceza mahkemesine gönderdi.

Bu mahkeme de "Benim görev alanımda değil" diyerek dosyayı geri gönderdi.

Dava dosyası en son Yargıtay'a gitti. Hangi mahkemenin bakacağına Yargıtay karar verecek.

JİTEM'in bu davası da tıpkı diğeri gibi normal ağır ceza, özel yetkili ağır ceza mahkemesi ve askerî mahkeme arasında gidip geliyor.

1 Yusuf Ziya Arpacık, Yoîbaşt, İİterış Yayınları, 2005, s. 120.

2 Soner Yalçın, Binbaşı Cem Ersever'İn İtirafları, Doğan Kitap, 2003, s. 4041

3 Haşan Kundakçı çatışmalara bizzat katılması nedeniyle Tamburalı Paşa unvanını almıştı. Kundakçı, 1937 yılında Afyon Sandıklıda doğdu. 1952'de Afyon Lisesine başladı. Ama ailesi askerî okulda karar kılınca iki yıl sonra Kuleli Askerî Lisesine geçiş yaptı. 1957rde de Kara Harp Okulu'nu bitirerek teğmen olarak Türk Silahlı Kuvvetlerime katıldı. 19611962 yıllarında Kore'deki Türk bölüğünde takım komutanlığı yaptı. Daha sonra Türkiye'nin değişik yerlerinde görev yapan Kundakçı, 1971 yılında Kara Harp Akademisini, 1977'de de Silahlı Kuvvetler Akademisini bitirdi. Özel Harp Dairesinin Kıbrıs Harekâtı

nedeniyle en hareketli olduğu dönemde, 19731977 yılları arasında Atina'da askerî ataşeydi. 1979 yılında da her özel harpçi komutanın uğradığı yer olan Kıbrıs'taki alayın komutanlığında bulundu. 1984'te tuğgeneralliğe yükselen Kundakçı, 70. Piyade Tugay Komutanı oldu ve Siirt Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığına getirildi. Bu sırada PKK baskınları yaşandı. İki yıl sonra da beklediği görev olan Özel Harp Dairesinin başına geçti. İki yıl Özel Harp Dairesi Başkanlığı yaptıktan sonra 1992'de korgeneralliğe yükselip Barış Kuvvetleri Komutanı olarak Kıbrıs'a gönderildi. 1993rte Diyarbakır'daki Kolordu Komutanlığıma atanan Kundakçı, iki yıl sonra da 35 bin askerle Kuzey Irak'a girdi. 1997'de de emekliye ayrıldı.

4 Kutlu Savaş, Susurluk Raporu, s. 79

5 Timur Şaban, Uğur Balık, İtirafçı, Aram Yayıncılık, İstanbul, 2004, s. 25

6 Faruk Mercan, Apolet Kılıç ve iktidar, Doğan

Kitap, 2004, İstanbul, s. 124

7 Faruk Mercan, a. g. e, s. 125

S Haşim Söylemez, Aksiyon Dergisi21 Kasım 2005

9 Soner Yalçın, Binbaşı Cem ErseveCin İtirafları, Doğan Kitap, 2003, İstanbul, s. 24

10 Soner Yalçın, Binbaşı Ersever'm itirafları. Doğan Kitap, İstanbul, 2003, s. 29

11 Çetin Agaşe, Om Ersever Gerçeği ve Kod Adı Yeşil, Yakamoz, 2008, İstanbul, s. 9899

12 Kemal Yamak, Gölgede Kalan İzler ve Göfgeleşen Bizfer, Doğan Kitap, 2006, İstanbul, s. 436

13 Faruk Mercan, Apolet, Kılıç ve İktidar, s. 71

H Timur Şaban, Uğur Balık, İtirafçı, Aram Yayınları, s. 17

15 Faruk Mercan, Apolet, Kıitç ve İktidar, s. 24

16 Faruk Mercan, a. g. e, s, 137

17 Timur Şahan, Uğur Balık, İtirafçı, s. 53

1B Soner Yalçın, Om ErseveKin İtirafları, s. 64

19 Adnan Akfırat, Eşref Bitlis Suikastı, Kaynak Yayınları, 1997, İstanbul, s. 40

20 Faruk Mercan, Apolet, Kıitç ve İktidar, s. 153154

21 Aydın Bol kan, Faiii Meçhul Bir Milletvekili Cinayetinin Öyküsü, Aram Yayınları, İstanbul, 2005, s. 45.

22 Vekilin Faili Hâlâ Meçhul, Radikal, 25. 11. 2005.

23 Özgür Gündem, 18. 11. 1993

24 Soner Yalçın, a. g. e, s. 131

25 Soner Yalçın, a. g. e, s. 138

26 Namık Erdoğan, ünlü tiyatro sanatçısı Yılmaz Erdoğan'ın amcasıdır. Erdoğan, Kayıp Kentin Yakışıklısı şiirinde amcasının ölümünü şu dizelerle anlatıyor "Dokuzunda kayboldu mayıs'ın/ cesedi bulundu on ikisinde. . . / kaçırıldığında da, kaybolduğunda da, ve cesetken de yakışıklıydı. . . / amcamdı. ,. "

27 Timur Şahan, Uğur Balık, a. g. e. , s. 42

28 İbrahim Babacın 17. 12. 1977 tarihli 1,1, sayfalık itirafları

29 Kutlu Savaş, Susurluk Raporu, 1998, Radikal gazetesinin Şubat 1998'de okuyucularına dağıttığı Susurluk Raporu'nun sayfaları esas alındı.

30 Kutlu Savaş, Susurluk Raporu, s. 8.

31 Kutlu Savaş, a. g,et s. 5960

32 Age, s. BI.

33 Fedai Erdoğ, Faili Meçhul Siyasal Cinayetleri Araşttrma Komisyonu Raporu, Gizli Saklı Yayınevi, İstanbul, 2005, s, 125*

34 Fedai Erdoğ, a. g. e, s. 126.

35 Aktüel Dergisi, 5. 9. 2008

36 Timur Şaban, Uğur Balık, itirafçı:Bir JfTEM'ciAnfatty Aram Yayıncılık, 2004.

19 Ocak 2009

Ankara, Yenimahalle

Askerî üniformasını üzerinden çıkartalı sekiz yıl olmuştu, Ama o üniforma her zaman yatak odasındaki elbise dolabının açık bölümünde askıda duruyordu. Yani gözünün önünde. . .

Sabah uyandığında gözü ilk üniformaya gidiyordu.

Eşi Meriç Hanım, geceleri odanın ışığını söndürmeden önce gözünün son gördüğü yine üniformasıydı.

İşte o anda hep aklına üniformasını çıkarmasına neden olan olayı düşüyordu.

10 Nisan 1998 günüydü. Kurban Bayramımın da son günüydü. Antalya'nın Serik ilçesinde yaşanan çatışmada ağır yaralandı.

Ama felç kaldı. Vücudunun; bacakları dahil önemli bir kısmı artık tutmuyordu.

Tekerlekli sandalyeye mahkûm oldu.

Tam 28 yıl boyunca taşıdığı askeri üniformasını

çıkarmak zorunda kaldı.

Malulen emekli edildi.

Artık her sabah uyandığında eşinin yardımıyla üniforma yerine evde olmasına rağmen çoğunlukla takım elbise giyiyordu.

Üniforması da yatak odasında hep karşısında duruyordu. Üniformaya baktıkça da askerî okula başladığı günden yaralandığı dakikaya kadar tüm askerlik yaşamı gözünün önünden geçiyordu.

Doğduğu yer olan Sivas'ın Suşehir Lisesi'ne devam ederken babası Recep Kırca, oğlunu askerî okula göndermeye karar verdi.

Liseyi bitirdiği 1974 yılının sonbaharının ilk günlerinde de Kara Harp Okulu'na başladı. Üniformayı ilk günde giydi, Dört yıl sonra da teğmen olarak mezun oldu. Jandarma sınıfını seçti.

Zamanla istihbaratçı olmayı tercih etti. 1985'ten itibaren Güneydoğuda görev yapmaya başladı.

JİTEM'in kurulmasıyla birlikte bu gizli orduya katıldı.

Batman Tim Komutam'ydı. Yani JİTEM'in kontrolündeki Hizbullah'ın korkunç cinayetler işlediği kentte.

O da sertliğiyle ve acımasızlığıyla ün yapan bir komutandı. Lakabı ise "Merhametsizdi. Bu lakabı JİTEM'de birlikte görev yaptığı itirafçılar uygun görmüştü kendisine.

O da bundan rahatsızlık duymuyordu, Aksine bu özelliğiyle övünüyordu.

Bu açmazlığı JİTEM içinde de yükselmesine yardımcı oldu. Özellikle Asayiş Kolordu Komutanlığı yapan

generallerin her zaman gözdesi oldu. Evinin bir köşesini bu generallerin verdiği takdirnamelere ayırmıştı.

O Batman Tim Komutanıyken Cem Ersever Silopi Tim

Komutanıydı. Ama generaller tarafından Cem Ersever'den daha çok takdir ediliyordu. Asayiş komutanı generaller Cem Ersever 1 "Söz dinlemeyen, kontrol edilmesi zor kişi" olarak görürken Kırca'ya tam tersi nitelikler yüklüyorlardı, Zaten Cem Ersever'in tasfiye edilmesinden sonra JİTEM Diyarbakır Grup Komutanlığıma getirildi. Rütbesi binbaşıydı.

JİTEM'in Güneydoğuyu kan gölüne çevirdiği dönemdi. Gözaltı ve kayıp etme operasyonlarına bizzat katılıyordu.

Onu n döneminde JİTEM'e gözaltına alınan hiç kimse sağ çıkamadı. Hepsi kaybedildi.

Gözaltına alınan kişilerin öldürülmesinde de bizzat yer alıyordu. Diyarbakır sokaklarında futbol oynayan yedi yaşındaki çocuklar bile "Binbaşı Kırca"yı tanıyordu.

Faili meçhul cinayetlerin simgesiydi.

Diğer taraftan devlet katında çok itibarlı bir isimdi. Dönemin Asayiş Kolordu Komutanı Haşan Kundakçı tarafından "Kahraman" diye Başbakan Tansu Çillerle tanıştırıldı. Sonra da Ankara'ya geldiğinde iki kez daha Çillerle görüştü. Birisi seçim öncesiydi. Bölgedeki oyların nasıl DVPye yönlendirileceği konusunda direktifleri bizzat Çiller den aldı.

Susurluk kazasının ardından ortaya dökülen kirli ilişkilerle birlikte adı herkes tarafından bulundu. Susurluk Raporu'nda yer aldı. Tabii ki faili meçhul cinayetlerdeki rolüyle.

Bunun üzerine görev yeri değiştirildi. Yıllardır görev yaptığı Güneydoğudan alınarak Ankara'ya atandı. Ardından da Antalya Jandarma Alay Komutanı Yardımcılığıma getirildi.

Antalya'daki çatışma hayatını altüst etti. Güneydoğuda faili meçhul cinayetlerle efsane haline gelen Kırca artık yürü yemiyordu.

Ancak Genelkurmay Başkanlığı kendisine sahip çıktı. Faili meçhui cinayetlerdeki rolü nedeniyle hedef olabileceği gerekçesiyle kendisi özel korumaya alındı. Jandarma Genel Komutanlığı, Ankara Yenimahalle'deki Güvercik Lojmanlarımda ev tahsis etti.

Yine de çok mutsuzdu. Tekerlekli sandalyeye mahkûm olmayı kabullenemiyordu. Psikolojisi bozulmuştu, Yaşamı tek başına yürütemiyordu, He duş alabiliyor, r>e tuvalete gidebiliyor ne de yemeğini hazırlayabiliyordu. Etkin olarak sadece ellerini kullanabiliyordu.

Tam o günlerde itirafçı Abdülkadir Aygan açıklamalarda bulundu. Aygan ile Kırca JİTEMde birlikte görev yapmışlardı.

Aygan'm itiraflarının önemli bölümleri Kırcarylla ilgiliydi:

"Kırca'nın grup komutanlığı döneminde bölgede birçok faili meçhul cinayet işlendi. Emrinde görev yapan bir memur olarak 30'a yakın faili meçhul cinayetin canlı tanığıyım. Abdülkerim Kırca'nın üç kişiyi infaz ettiğini gözlerimle gördüm. Bu kişiler SağlıkSen Diyarbakır Şubesi'nden Necati Aydın, Mehmet Ay ve Ramazan Keskın'di. Bu kişileri mahkemece serbest bırakıldığı için Kırca infaz etti. Sonra Silvan yolunda Kağıtlı Karakolumu geçince gündüz gözüyle bunlar dizüstü çöktürüldü. Kırca, yakın mesafeden kafalarına sıktı. Daha sonra bunları toprağa gömdük"

Abdül kerim Ayganrın itirafları üzerine hakkında Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesinde dava açıldı. Hem de çete, işkence ve adam öldürmek suçlarından.

Ama bir gün bile davaya gitmedi. Zaten bu davadan kendisine ceza verileceğini de düşünmüyordu.

0 sırada imdadına Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer yetişti. Sezer, 12 Aralık 2004 günü kendisine Devlet

Övünç Madalyası verdi. Ödülü alınırken çekilen tekerlekli sandalyeli fotoğrafı bir sonraki günkü gazetelerin birinci sayfalarmdaydı.

Aradan birkaç yıl daha geçti. Ergenekon operasyonu başladı. Önce JİT£Mrde birlikte görev yaptığı subaylar tutuklanarak cezaevine konuldu: Veli Küçük, Arif Doğan, Levent Ersöz.

Bu isimlerin alınmasıyla tedirginlik duymaya başladı: "Acaba beni de gözaltına alırlar mı?"diye.

Operasyon ilerledikçe JİTEMle ilgili gelişmeler yaşanmaya devam etti. Bu kez Güneydoğumdaki faili meçhul cinayetlerle ilgili savcılar harekete geçti. JİTEM tarafından öldürülen kişilerin gömüldüğü kimsesizler mezarlıkları ve ölüm kuyuları açılmaya başladı.

İşte o günlerde Abdülkerim Aygan yine açıklamalar yaptı, röportajlar verdi. Yine kendisinden bahsediyordu.

Faili meçhul cinayetlerin yanı sıra yıllarca birlikte görev yaptığı binbaşı Cem Ersever'i öldürmekle suçlanıyordu.

Diyarbakır'da yargılandığı JİTEM davasıyla ilgili bu kez "Bana ceza verecekler" diyordu.

Artık içinde Ergenekon operasyonu kapsamında gözaltına alınma korkusu vardı.

İşte 19 Ocak sabahı da yine bu kaygıyla uyandı. Eşiyle birlikte kahvaltı yapmaya başladı. O sırada sabah haberlerini izlemeye başladı. Haberlerde gazetelerin birinci sayfaları aktarılıyordu. Bir gazetede yine kendisi vardı. Yine faili meçhul cinayetlerle. . .

"Bunlar beni mahkûm edecek kesin" dedi eşine.

Sonra da kahvaltıyı yarıda bırakarak "Banyo yapmak istiyorum" diye ekledi. Eşi Meriç Hanım, hemen banyoya götürdü. Eşinin yardımıyla banyo yaptı. Abdest aldı.

Ardından Ta tak odasında istirahat etmek istiyorum" dedi.

Eşi de yatak odasına götürdü.

Sonra da eşi evden dışarı çıktı.

İşte saat 10. 30 sıralarında evinden tek el silah sest duluydu. Komşulara hemen nöbetçi askerlere haber verdi.

Askerler içeri girdiğinde kanlar içindeki cesediyle karşılaştı. Beylik tabancasıyla sağ şakağına ateş etmişti.

Ertesi gün bütün gazetelerin manşeti vesürmanşeti emekli albay Abdülkerim Kırca'nm intiharıydı: "JİTEM'ci albay intihar etti"

"Şok intihar. "

Sönsöz

Susurluk olayından sonra yaşanan gelişmelerle bildikte 1999'dan itibaren JİTEM gündemden düştü, Genel kanı bu gizli ordunun dağıtıldığı yönündeydi.

Ancak bir süre iz kaybettiren JİTEM, 25 Ocak 2001'de HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve Ebubekir Denizin gözaltına alınıp kaybedilmesiyle yeniden ortaya çıktı.

Bu gizli ordunun yeniden hatırlanmasına neden olan diğer gelişme ise 2005'te yaşanan Şemdinli olaylarıydı.

Buraya kadar 1992rden itibaren bazen sık sık bazen de uzun, arada bir gündeme gelen JİTEM'in tam olarak açığa çıkartılması, eylemlerinin deşifre edilmesi noktasında hiçbir şey yapılmadı.

Ancak 12 Haziran 2007Jde Ümraniye'de bir evde patlayıcı maddelerin ele geçirilmesiyle başlayan Ergenekon operasyonuyla bazı şeyler değişti, Ergenekon davasında emekli orgeneraller, subay ve astsubaylarla birlikte ünlü gazeteciler, siyasetçiler de yargılanıyor.

Yargılananlar arasında kuruluşundan itibaren JİTEM'de görev yapan isimler de var. Ergenekon'da gözaltına alınıp tutuklanan ilk isimlerden biri emekli Tuğgeneral Veli Küçük oldu, Ergenekon'da tutuklanan

ikinci önemli isim ise emekli Albay Arif Doğan oidu. Doğan JİTEM'in ilk komutanı. Doğan, Ergenekon operasyonunda gözaltına alındığında JİTEM'in ilk kurucusu olduğunu kabul etti.

En önemlisi; Arif Doğan'ın Beykoz'daki evinde yapılan aramada JİTEM'in arşivi çıktı. Arşiv 1980'!i yıl larm başından 1996'ya kadar olan yaklaşık 15 yılın resmî kayıtlarından oluşuyor. Bir anlamda JİTEM'in karanlık tarihi. . . JİTEMIn niçin, nasıl ve kimler tarafından kurulduğunu ortaya koyan arşivde yapının başvurduğu

yasadışı yöntemler anlatılıyor: Evleri bombalayıp PKK bildirisi bırakmak, yasadışı örgütle görüşmek, anında infazlar, sivil silahlı timler, sahte kimlikler. . .

Ergenekon davasında şu an Silivri Cezaevinde bulunan JİTEM bağlantılı üçüncü önemli isim ise Emekli Tuğgeneral Levent Ersöz. 19951996 yılları arasında görev yaptığı Şırnak'ta yaşanan faili meçhul cinayetler nedeniyle "Korku tapınağı" deniliyordu. Bu dönemde özellikle Silopi'de onlarca kayıp olayı yaşandı. Ersöz, 20002001 yılları arasında bu kez İl Jandarma Alay Komutanı olarak Şırnak'ta görev yaptı. Bu kez de kent için "Şırnak Cumhuriyeti" tabiri kullanılmaya başlandı. Kayıp vakalarına yeniler eklendi. Serdar Tanış ve Ebubekir Deniz onun döneminde kaybedildi1. Tanış'ın babası Şuayip Tanış, ErsözJün olaydan önce kendisini arayarak, "Oğlun Şırnak topraklarına ayak basarsa öldürürüm" tehdidinde bulunduğunu söyledi. Hem Veli Küçük hem Arif doğan hem de Levent Ersöz, Güneydoğu halkı için faili meçhul cinayetlerle özdeşleşen JİTEM'in komutanlarıydı. Çocuğu gözaltında kaybolan, ya da öldürüldükten sonra yol karına atılan annelerin "oğlumu onlar götürdü" diye saydıkları isimlerin başında geliyor. Şimdi bambaşka bir suçtan da olsa üç ismin de cezaevinde olması Fırat'ın öte yakasında

heyecan verici bulunuyor.

Ergenekon operasyonun JİTEM olayında yarattığı tek gelişme bu olmadı. Bölgede uzun yıllardan beri dillendirilen "ölüm kuyuları" dosyası da yeniden açıldı. Bir dönemin muktedir rütbelilerinden hesap sorulabildiğini gören; çocukları, yakınları kaybedilen aileler savcılıklara koştu. JİTEM mensuplarının Silopi ve çevresinde öldürdükleri insanların cesetlerini kent girişindeki BOTAŞ kuyuların attığı iddiası yırlardır dile getiriliyor. Ailelerin ve sivil toplum kuruluşlarının girişimleri sonucu Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı, önemli bir karar alarak 5 Mar 2009 tarihinden itibaren bu kuyularda kazı çalışmalarına başladı. Açılan kuyularda, kemik parçaları bulundu. Kemiklerle ilgili son sözü Adli Tıp söyleyecek. Ardından Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına ifade veren İki tanığın bilgisi üzerine Cizre'nin Kuştepe Köyü'nde de kazı çalışmaları başladı. Buradaki tarlalarda yapılan kazı çalışmalarında ise 20 kemik parçası bulundu. Tanık ifadelerine göre bu kemikler 2004 yılında gözaltına alındıktan sonra öldürülen Mustafa Aydın ve Mehmet İlbasan'a ait. İşte burada önemli bir adım atılarak bu ikî faili meçhul cinayetle ilgili kentin eski Belediye Başkanı ve korucubaşı Kamili Atak ile oğlu Temeli Atak tutuklandı. Ardından adı Kutlu Savaş'ın Susurluk Raporu'nda da infaz timi olarak geçen itirafçı Abdülkadir Güven, Adem Yarkın ve Hıdır Altuk da cezaevine konuldu. Aynı faili meçhul cinayetlerle ilgili bu kez dönemin Jandarma komutanı albay Cemal Temizöz, "Ölüm emrini vermek ve çete oluşturmak" suçundan 25 Mart tarihinde tutuklandı. Üstelik Temizözhâlâ görevde, tutuklandığında Kayseri Jandarma Alay Komutanı olarak görev yapıyordu.

Tüm bu gelişmeler neyi ifade ediyor?

JİTEM'in varlığı artık inkâr edilemeyecek kadar ortada. Hem, Jandarma Genel Komutanlığımın hem de dava dosyalarındaki belgeler bu örgütün varlığını net olarak ortaya koyuyor. Bu belgelerin en önemli

olanları kitabın son bölümünde de yer alıyor.

Ancak ordu, JİTEM'in varlığını resmî olarak kabul etmedi. Ergenekon operasyonunda tutuklanan kilit isimler, JİTEM'de liderlik yapan emekli subaylar. . . Kuşkusuz bu isimler gözaltına alınmadan önce askerî yetkililere bilge veriliyor. Hatta bu isimlerin bazıları askerî lojmanlarda oturduğu için gözaltı mutlaka o ildeki en üst askerî yetkilinin ve askerî savcılığın bilgisi dâhil inde gerçekleştiriliyor.

Hem bu izinler hem de son dönemdeki gelişmeler ordunun da JİTEM'in kalan kadrolarının tasfiyesini istediğini gösteriyor Ordunun bu tasfiyeye onay vermesinin önemli nedenlerinden biri de JİTEM liderlerinin adlarının Susurluk'tan önce ve sonra da hep kirli ilişkilerle alınması. Bunların başmda Veli Küçük geliyor. Emikli de olsa generallerin kirli İşlerle anılması Türk Silahlı Kuvvetlerine zarar veriyor.

Tüm bunlar elbette Türkiye'nin yakın tarihi açısından önemli gelişmeler. JİTEM'in dağıtıldığının söylenmesi de ayrıca önemli. Ama bu örgütün kadrolarının bir kısmı hâlâ faal. İtirafçılar ise sivil memur olarak hâlâ jandarmada görev yapıyor.

Hem itirafçıların hem de JİTEM'in faal kadrosunun da tasfiye edilmesi ve bunların yargı önüne çıkartılması Türkiye'nin geçmişiyle hesaplaşması içirt şart.

Çünkü JİTEM'in işlediği faili meçhul cinayet sayısı bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının rakamlarına göre 5 bin civarında.

Bu cinayetler, Türkiye'nin yakın tarihinde büyük bir leke olarak duruyor.